JANE AUSTEN

NORTHANGER MANASTIRI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: HAMDİ KOÇ

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

JANE AUSTEN

NORTHANGER MANASTIRI

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:

HAMDİ KOÇ

JANE AUSTEN
NORTHANGER MANASTIRI

özgün adı
NORTHANGER ABBEY

ingilizce aslından çeviren: HAMDİ KOÇ
editör: ALİ ALKAN İNAL
görsel yönetmen: BİROL BAYRAM
düzelti: NEBİYE ÇAVUŞ
grafik tasarım ve uygulama: TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

Sertifika No: 11213

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
istiklal caddesi, meşelik sokak no: 2/4
beyoğlu 34433 istanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Genel Yayın: 2589

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

Yazar Hanım'ın

Northanger Manastırı

ile İlgili Açıklaması

Bu küçük kitap 1803 yılında bitirildi ve hemen yayınlanmak istendi. Bir yayıncıya verildi, hatta duyurusu da yapıldı, ama neden bir gelişme olmadığı konusunda yazar o gün bugün hiçbir bilgi edinemedi. Bir yayıncının yayınlamaya değer bulmadığı bir şeyi satın almaya değer bulması olağandışı görünüyor. Ama bunun yazarı da, okuru da ilgilendiren tek yanı eserin on üç yılın nispeten eskittiği bölümleri hakkında bir şey söyleme ihtiyacı. Okurdan bu eser bitirildiğinden bu yana on üç yıl, yazılmaya başlandığından bu yana çok daha fazlasının geçtiğini ve o süre içinde yerlerin, alışkanlıkların, kitapların ve düşüncelerin hatırı sayılır değişimler geçirdiğini akılda tutması rica edilir.

BİRİNCİ KİTAP

I. Bölüm

Catherine Morland'i çocukluğunda gören hiç kimse onun kahraman olmak için doğduğunu düşünmezdi. Hayattaki konumu, anne babasının tabiatı, kendi kişiliği ve mizacı, hepsi birden ona engeldi. Babası din adamıydı, önemsiz de yoksul da değildi, adı Richard olsa da gayet saygın bir adamdı... ve yakışıklılıkla uzaktan yakından alakası yoktu. Kayda değer bir kazancı, ayrıca iki kilise arazisinden iyi geliri vardı... kızlarını kapatmaya da hiç meraklı değildi. Catherine'in annesi zeki ve pratik, iyi huylu, daha da önemlisi sağlam bünyeli bir kadındı. Catherine doğmadan önce üç oğlu oldu; Catherine'i dünyaya getirirken tüm tahminlerin aksine ölmeyip yaşamaya devam etti... hem de altı çocuk daha doğuracak, hepsinin etrafında büyüdüklerini görecek, kendisi de kusursuz sağlığının sefasını sürecek kadar. On çocuklu bir aile her zaman hoş bir ailedir; kafa, kol, bacak sayısı buna yeter; ama Morlandlar başka pek az bakımdan bu kelimeyi hak ediyorlardı, çünkü genel olarak çok sıradandılar, Catherine de hayatının büyük bölümünde herkes kadar sıradan oldu. İnce, kaba saba bir yapısı, renksiz soluk bir teni, siyah düz saçları ve sert hatları vardı... görünümüyle ilgili bu kadar yeter; aklı da kahramanlık için daha fazla umut veriyor değildi. Oğlanların oyunlarına düşkündü ve kriketi sadece bebeklere değil, fındık faresi büyütmek, kanarya beslemek ya da gül sulamak gibi çocukluğun daha kahramanca zevklerine de tercih ediyordu. Bahçe zevki hiç yoktu; çiçek topluyorsa sırf haylazlık olsun diyeydi... halinden anlaşıldığına göre hep yasak olanları kopardığı için. Huyu böyleydi... yetenekleri de böyle olağandışıydı. Hiçbir şeyi öğretilmeden, bazen öğretilince de öğrenemez, anlayamazdı, çünkü sık sık dikkatsiz, ara ara da aptaldı. Annesi ona "Dilenci Dilekçesi"ni ezberletmek için üç ay uğraştı, yine de küçük kardeşi Sally ondan iyi ezberledi. Catherine aslında hepten aptal değildi, asla; "Tavşan ve Arkadaşları" masalını İngiltere'deki her kız kadar çabuk ezberledi. Annesi müzik öğrensin istedi; Catherine müziği seveceğinden emindi, çünkü eski terk edilmiş piyanonun tuşlarını tıngırdatmaktan pek hazzediyordu; böylece sekiz yaşında müziğe başladı. Bir yıl ders aldı, ama dayanamadı; kızlarının yeteneksizliğe ya da

zevksizliğe rağmen başarılı olmalarında ısrar etmeyen Mrs. Morland dersleri bırakmasına izin verdi. Müzik hocasının gönderildiği gün Catherine'in hayatının en mutlu günlerinden biriydi. Resim zevki de daha üstün değildi; hem de annesinden bir mektubun zarfını ne zaman alabilse ya da ne zaman boş bir kâğıt parçası ele geçirse var gücüyle hepsi birbirinin aynı evler ve ağaçlar, horozlar ve tavuklar çizdiği halde. Yazmayı ve hesabı ona babası, Fransızcayı annesi öğretti: Bu konularda da kayda değer bir başarısı yoktu ve her fırsatta derslerden kaytarıyordu. Ne tuhaf, ne hesaba kitaba gelmez bir karakter!.. Çünkü on yaşında bütün bu uçarılık semptomlarına rağmen kalbi de kötü değildi, huyu da kötü değildi; nadiren inatçılık yapardı, pek seyrek kavgacılığı tutardı, küçüklerine karşı çok nazikti, zorbalık nedir bilmezdi; öte yandan gürültücü ve vahşiydi, kapalı kalmaktan ve temizlikten nefret ederdi; dünyada hiçbir şeyi evin arkasındaki yeşil bayırdan aşağı yuvarlanmak kadar sevmezdi.

Böyleydi Catherine Morland on yaşında. On beş yaşında görünümü düzelmekteydi; saçını lüle yapmaya, balolara gitmek istemeye başladı; çehresi gelişti, hatları tombulluk ve renkle yumuşadı, gözlerine canlılık, endamına şekil geldi. Pasaklılığı süslülüğe dönüştü, zekâsı ilerledikçe temizliği arttı; şimdi anne babasının onun kişisel gelişiminden bahsettiklerini duyma zevkini tadıyordu. "Catherine gittikçe daha hoş bir kız oluyor... şimdiden güzelleşti," oluyordu arada bir kulağına gelen sözler ve ne güzel geliyordu kulağa! Güzelleşiyor olmak hayatının ilk on beş yılında sıradan görünen bir kız için beşikten beri güzel olan bir kızın tadabileceğinden daha büyük bir mutluluk taşır.

Mrs. Morland çok iyi bir kadındı, çocuklarının en iyi şekilde yetişmelerini istiyordu; ama lohusalık ve küçüklerin eğitimi o kadar zamanını alıyordu ki büyük kızları ister istemez kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kalıyorlardı: Tabiat itibariyle hiçbir kahramanca yanı bulunmayan Catherine'in kriketi, beyzbolu, ata binmeyi ve on dört yaşında kırlarda koşturup durmayı kitaplara... en azından eğitim kitaplarına tercih etmesi hiç hayırlı değildi, gerçi faydalı bilgiler vermek yerine sadece hikâye anlatıp aklı yormamaları şartıyla kitaplara hiçbir itirazı yoktu. On beş yaşından on yedi yaşına kadar kahramanlık eğitimi aldı; anılarını olaylı hayatlarının fırtınaları içinde pek kullanışlı ve pek yatıştırıcı olan alıntılarla zenginleştirmek için kahramanların okuması gereken tüm kitapları okudu.

Pope'dan

"Sahte hüzünle gezenler"i hor görmeyi,

Gray'den

"Bir çiçek doğar uzakta renklenir,

"Harcar kokusunu ıssız çöl havasına," gerçeğini,

Thompson'dan,

"Genç dimağlara serpilmeyi öğretmenin,

"Harika bir görev," olduğunu öğrendi.

Shakespeare'den de müthiş bir bilgi hazinesi elde etti... mesela,

"Hava kadar hafif ıvır zıvır,

"Kıskanç gözler için Tanrı Kelamı

"Kadar güçlü kanıttır."

Ya da

"Üstüne bastığımız zavallı böcek

"Bedenen öyle acı çeker ki

"Ölen bir devin acısıyla aynıdır."

Ya da mesela âşık bir genç kadın her zaman

"Bir heykelin üstündeki Sabır Tanrıçası gibidir,

"Acılara gülümseyen."

Şimdilik gelişimi yeterliydi... birçok başka bakımdan son derece iyi durumdaydı; sone yazamıyorduysa da okumaya razı oluyordu; piyanoda kendi bestesi olan bir prelüdü çalarak bütün davetlileri kendilerinden geçirme şansı yoksa da başkalarının gösterisini pek az yorgunluk duyarak dinleyebiliyordu. En büyük kusuru kara kalemdeydi... çizimden hiç anlamıyordu... sevgilisinin profilini çizmeye kalkışacak kadar bile, ki resimde kendisi sezilebilsin. Burada gerçek kahramanca güçten fazlasıyla

yoksundu. Henüz kendi yoksulluğunu bilmiyordu, çünkü portresini yapacak sevgilisi yoktu. Duyarlılığını harekete geçirebilecek tek bir sevimli genç görmeden, tek bir gerçek tutku esinlemeden, gayet önemsiz ve gayet geçici olanlar dışında herhangi bir hayranlık bile uyandırmadan on yedi yaşına gelmişti. Çok garipti gerçekten! Ama sebepleri yeterince araştırılırsa garip şeyler genellikle açıklanabilirler. Civarda tek bir lord yoktu... hayır, tek bir baron bile. Tanıdıkları arasında raslantı sonucu kapıda buldukları bir oğlana bakmış, onu büyütmüş bir aile bile yoktu... geçmişi bilinmeyen tek bir delikanlı bile. Babasının kâhyası yoktu, köyün beyinin de çocuğu yoktu.

Ama genç bir hanım eğer kahraman olacaksa etraftaki kırk ailenin imkânsızlığı onu durduramaz. Önüne bir erkek kahraman çıkaracak bir hadise olmalıdır ve olacaktır.

Morlandların yaşadığı Wiltshire ilçesinin Fullerton köyü civarındaki arazilerin çoğunun sahibi olan Mr. Allen gut hastalığına iyi gelir diye Bath'a çağrıldı; iyi huylu bir kadın olan eşi Miss Morland'ı severdi ve muhtemelen bir genç hanımın başından kendi köyünde macera geçmiyorsa macerayı uzakta aramalı deyip onu da davet etti. Mr. ve Mrs. Morland kabul ettiler; Catherine sevinçten havalara uçtu.

II. Bölüm

Catherine Morland'ın bedensel ve zihinsel meziyetleri hakkında zaten söylenenlere ek olarak, Bath'da altı hafta konaklamanın tüm zorluk ve tehlikelerine girmeden, olur da sonraki sayfalar karakterinin nasıl olmasının öngörüldüğü hakkında fikir vermekten geri kalırsa, okur şimdiden bilsin diye kalbinin sevecen, mizacının neşeli ve rahat, yalansız ve yapmacıksız... hareketlerinin kızsı sakarlık ve utangaçlıktan henüz kurtulmuş, dış görünüşünün iç açıcı ve canı isteyince gayet güzel... aklınınsa on yedi yaşındaki bir dişinin aklı kadar saf ve bilgisiz olduğu da söylenebilir.

Ayrılık saati yaklaşırken Mrs. Morland'in annelik endişesi haliyle şiddetlenmiştir. Bu korkunç ayrılıkla sevgili Cath-erine'ini bekleyen binlerce dehşet verici felaketin sezgisi kalbini kederle doldurmuş ve onu birlikte geçirdikleri son bir iki gün boyunca gözyaşlarına boğmuştur; odasında yaptıkları veda görüşmesinde bilge dudaklarından elbette en önemli ve faydalı tavsiyeler dökülmüştür. Genç hanımları uzak bir çiftlik evine zorla götürmeyi seven asillerin ve baronların zulmüne karşı yaptığı uyarılar öyle bir anda içinin ağırlığını azaltmıştır. Kim aksini düşünür? Ama Mrs. Morland beyler ve baronlar hakkında öyle az şey biliyordu ki aklına meşhur vicdansızlıklarıyla ilgili hiçbir şey gelmiyor, entrikalarının kızı için yaratacağı tehlikelerden asla şüphelenmiyordu. Yaptığı uyarılar şu noktalarla sınırlıydı. "Lütfen Catherine, gece dışarı çıkarken boğazını iyice sarıp sarmala, sıcak tut; ayrıca dilerim harcadığın paranın hesabını tutarsın... sana bu küçük defteri bu amaçla veriyorum."

Sally ya da daha doğrusu Sarah (orta sınıfa mensup hangi genç hanım adını değiştirmeden on altı yaşına gelir ki?) konumu gereği bundan böyle ablasının yakın arkadaşı ve sırdaşı olacaktır. Gelgelelim, Catherine'in her postayla mektup göndermesi için de, Bath'da tanıştığı herkesin karakterini ya da tanık olduğu ilginç sohbetlerin ayrıntılarını anlatmaya söz vermesi için de ısrar etmemiş olması ilgi çekici. Morlandlar bu önemli yolculukla ilgili her şeyi ılımlı ve ağırbaşlı bir şekilde yaptılar, bu da bir kahramanın

ailesinden ilk ayrılışının her zaman uyandırması gereken ince hassasiyetler ve içli duygulardan ziyade sıradan hayatın sıradan duygularıyla uyumlu görünüyordu. Babası onun adına muhasebecisine sınırsız ödeme talimatı vermek ya da hatta eline yüz poundluk bir banknot sıkıştırmak yerine sadece on gine verdi ve isterse yine vereceğini söyledi.

Bu hiç de umut verici olmayan himaye altında vedalaşma gerçekleşti ve yolculuk başladı. Yolculuk sakin ve heyecansız bir güven içinde geçti. Ne haydutlar ne de fırtınalar eşlik etti onlara, ne de tek bir şanslı terslik vuku buldu karşılarına kahramanı çıkaracak. Sadece bir kez Mrs. Allen terliklerini handa unuttu diye korkuldu, ama neyse ki korkuya mahal olmadığı anlaşıldı.

Bath'a vardılar. Catherine zevkten dört köşeydi... Bath'ın güzel, çarpıcı havalisine yaklaşıp, sonra onları otele götüren sokaklardan geçerlerken gözleri orada, burada, her yerdeydi. Mutlu olmak için gelmişti ve şimdiden mutlu olmuştu.

Çok geçmeden Pulteney caddesindeki rahat evlerine yerleştiler.

Şimdi Mrs. Allen'ı biraz tarif etmek yerinde olur, ki ilerleyen sayfalardaki üzüntünün meydana gelmesine nasıl yol açacak, belki basiretsizliği, kabalığı ya da kıskançlığı yüzünden, belki mektuplarını ele geçirerek, itibarını sarsarak ya da kapı dışarı ederek zavallı Catherine'in son ciltte geçen o umutsuz perişanlığa düşmesine nasıl katkıda bulunacak, okur kavrayabilsin.

Mrs. Allen dünyada onları evlenecek kadar beğenen erkekler olmasına hayret etmek dışında herhangi bir duygu uyandıramayacak sayısız kadından biriydi. Ne güzelliği, ne aklı, ne meziyeti, ne de görgüsü vardı. Mr. Allen gibi akıllı, zeki bir adamın seçimi olmasını açıklayabilecek tek şey bir asalet havası, hayli sakin, hareketsiz bir mülayimlik ve yüzeysel bir akıldı. Bir bakıma genç bir kızı cemiyete takdim etmeye fevkalade uygundu, çünkü her yere gitmeye ve her şeyi bizzat görmeye bir genç kız kadar meraklıydı. Tutkusu kıfayetlerdi. Şık olmaktan gayet zararsız bir haz duyardı; kahramanımız hayata girişini yapıncaya kadar en çok hangi kıyafetlerin giyildiğini öğrenmek için üç dört gün geçmesi gerekti; sonunda büyük hanıma en son moda bir elbise bulundu. Catherine de kendine biraz alışveriş yaptı ve bütün bu meseleler ayarlandığı zaman onu Üst Salon'a

buyur edecek önemli akşam geldi çattı. Saç en hünerli ellerce kesildi, yapıldı; elbisesi özenle giydirildi ve Mrs. Allen da hizmetçisi de tam gerektiği gibi göründüğünü ifade ettiler. Böyle bir övgüden sonra Catherine kalabalığın içinden hiç değilse göze batmadan geçeceğini umuyordu. Beğenilmeye gelince, her zaman başının üstünde yeri vardı, ama buna bel bağlamıyordu.

Mrs. Allen'ın giyinmesi o kadar uzun sürdü ki balo salonuna geç vardılar. Mevsim hareketli, salon doluydu; iki hanım güçbela kendilerine yer açtılar. Mr. Allen doğruca kâğıt odasına gitti ve onları o patırtıyla baş başa bıraktı. Genç misafirinin rahatından çok yeni elbisesinin güvenliği için endişe eden Mrs. Allen kapının etrafındaki adamların arasından gerekli sakınmanın izin verdiği hızla yol açtı ve kolunu itiş kakış halindeki kalabalık ayıramasın diye sımsıkı arkadaşının koluna doladı. Ama salonda ilerlemenin kendilerini kalabalıktan kurtarmanın yolu olmadığını görünce çok şaşırdı; ilerledikçe kalabalık artıyor gibiydi, oysa kapıyı bir kez geçince kolayca koltuk bulacaklarını ve rahat rahat dans edenleri seyredeceklerini sanmıştı. Ne var ki durum böyle değildi; yorulmak bilmez bir ısrarla salonun sonuna kadar gittikleri halde vaziyet değişmemişti; bazı hanımların yüksek tüyleri dışında dans edenleri göremiyorlardı bile. Yine de devam ettiler... ileride daha iyi bir yer vardı; eksilmeyen bir güç ve inatla nihayet kendilerini en yüksek sıranın arkasındaki geçitte buldular. Burada aşağıdakinden daha küçük bir kalabalık vardı, dolayısıyla Miss Morland aşağıdaki bütün manzarayı ve az önce içinden geçerken atlatmış olduğu tehlikeleri etraflıca görebildi. Muhteşem bir görüntüydü ve o akşam ilk kez kendini bir baloda hissetmeye başladı: Dans etmek istiyordu, ama salonda hiçbir tanıdığı yoktu. Mrs. Allen arada bir gayet sakin bir şekilde, "Keşke dans edebilsen şekerim, keşke bir eş bulabilsen," diyerek böyle bir durum için elinden geleni yapıyordu. Bir süre genç arkadaşı bu dilekleri için ona minnettar oldu; ama o kadar sık tekrarlandılar ve sonuçta öyle etkisiz çıktılar ki Catherine sonunda yoruldu, teşekkür etmeyi bıraktı.

Bununla beraber, güçbela elde ettikleri üstün mevkinin huzurunu uzun süre yaşayamadılar. Az sonra herkes çay almak için harekete geçti, onlar da diğerleri gibi sıkışmak zorunda kaldılar. Catherine hayal kırıklığı duymaya başladı... milletin habire sıkıştırmasından bitap düştü, zaten yüzlerinin sıradanlığında ilgi çekici hiçbir şey yoktu ve hepsi ona öylesine yabancıydılar ki yanındaki tutsaklarla iki çift laf etmek de mahkûmiyetin

bunaltıcılığını hafifletmiyordu; sonunda çay odasına ulaştıkları zaman katılacakları herhangi bir topluluk, hatırlanacak herhangi bir tanış, onlara yardım edecek herhangi bir beyefendi olmamasını tuhaf buldu. Mr. Allen'dan hiçbir iz yoktu; daha makul bir yer için etrafa boşuna baktıktan sonra, geniş bir grubun zaten yerleşmiş olduğu bir masanın ucunda oturmak zorunda kaldılar, orada yapacakları hiçbir şey, birbirleri dışında konuşacakları hiç kimse olmadığı halde.

Oturmalarıyla Mrs. Allen'ın kendini tebrik etmesi bir oldu elbisesini kazadan beladan koruduğu için. "Yırtılsa çok fena olurdu," dedi, "değil mi?.. Öyle narin bir muslin ki... Şahsen bütün odada bu kadar iyisini görmedim, emin ol."

"Ne kadar rahatsız edici," diye fısıldadı Catherine, "burada tek bir tanıdık olmaması!"

"Öyle şekerim," diye cevapladı Mrs. Allen, kusursuz bir ağırbaşlılıkla, "çok rahatsız edici hakikaten."

"Ne yapacağız?.. Bu masadaki beyler ve hanımlar buraya neden geldiğimizi merak ediyor gibi bakıyorlar... kendimizi zorla aralarına sokuyor gibiyiz."

"Aynen öyle yapıyoruz... Bu da hiç hoş değil. Keşke etrafta daha çok tanıdığımız olsaydı."

"Keşke bir tane bile tanıdığımız olsaydı... yanına gidilecek biri olurdu yani."

"Çok doğru şekerim; tanıdıklarımız olsaydı doğruca onlara katılırdık. Skinnerlar geçen yıl buradaydılar... keşke şimdi de burada olsalardı."

"O halde gitsek daha iyi olmaz mı?.. Burada bizim için çay servisi yok, görüyorsunuz."

"Yok hakikaten... Nasıl da asap bozucu! Ama bence hiç kımıldamayalım, çünkü insanın bu kalabalıkta ayağı takılıyor! Saçım nasıl?.. Biri demin öyle bir itti ki bozuldu gibime geldi."

"Yo hayır, güzel görünüyor... Ama sevgili Mrs. Allen, bu koca kalabalıkta tanıdığınız kimse olmadığından emin misiniz? Herhalde bir tanıdığınız

vardır."

"İnan yok... keşke olsaydı. Keşke burada bir sürü tanıdığım olsaydı, çok isterdim, o zaman sana eş bulabilirdim... Seni dans ettirmek çok hoşuma giderdi. Bak, acayip bir kadın geçiyor! Ne tuhaf bir elbise giymiş!.. Ne kadar eski moda! Sırtına bak."

Bir süre sonra komşularının birinden çay teklifi aldılar; teklif teşekkürlerle kabul edildi ve böylece teklifi yapan beyle hafif bir sohbet başladı, akşam boyunca ilk kez biri onlarla konuşmuş oluyordu, ta ki dans bitince Mr. Allen onları bulup yanlarına gelene kadar.

"Ee Miss Morland," dedi Mr. Allen, hemencecik, "umarım balonuz güzel geçmiştir."

Catherine, müthiş bir esneme dürtüsünü boşuna saklamaya çalışarak, "Çok güzel gerçekten," diye cevapladı.

"Keşke dans edebilseydi," dedi karısı, "keşke ona bir eş bulabilseydik... Diyordum ki Skinnerlar geçen kış yerine bu kış burada olsalar ne mutlu olurdum ya da Parryler gelselerdi, hani bir ara geleceğiz diyorlardı ya, George Parry'yle dans edebilirdi. Eşi olmadığı için üzülüyorum!"

"Başka bir akşam daha iyisini yaparız umarım," oldu Mr. Allen'in tesellisi.

Dans bittiği zaman kalabalık dağılmaya başladı... kalanların biraz daha rahat yürümeleri için yer açacak kadar; artık gecenin olayları içinde henüz ayrıcalıklı bir rol oynamamış bir kahramanın dikkat çekme ve beğenilme zamanı gelmişti. Her beş dakika kalabalığı biraz daha azaltarak onun cazibesi için daha geniş bir açıklık bıraktı. Şimdi daha önce yakınında bulunmamış birçok delikanlı tarafından görülebiliyordu. Gelgelelim, hiçbiri onu görünce kendinden geçercesine yerinden sıçramadı, odada hiçbir meraklı fısıltı dolaşmadı, kimse onu bir tanrıçanın adıyla anmadı. Yine de Catherine gayet hoş görünüyordu; hatta topluluk onu üç yıl önce görmüş olsa şimdi son derece güzel olduğunu düşünürdü.

Bununla beraber, görüldü ve belli bir beğeni topladı; iki beyin güzel bir kız olduğunu konuştuklarını bizzat duydu. Bu sözler beklenen etkiyi yaptı; Catherine hemen gecenin öncekinden daha hoş olduğunu düşündü...

mütevazı gururu okşandı... bu basit övgü için iki delikanlıya hakiki bir kahramanın cazibesini kutlayan on beş sone için duyacağından daha fazla minnettarlık duydu ve çevrenin ilgisinden payına düşeni almış olmaktan hoşnut, herkese karşı iyi duygular besleyerek koltuğuna gitti.

III. Bölüm

Her sabah düzenli görevleriyle birlikte geldi, dükkânlar ziyaret edilecekti, şehrin yeni bir semtine bakılacaktı, Pump-Room'a gidilecek ve herkese bakarak ama kimseyle konuşmayarak bir saat boyunca bir aşağı bir yukarı yürünecekti. Mrs. Allen'ın en büyük dileği Bath'da bir sürü tanıdığı olmasıydı ve kimseyi tanımadığı her sabah tekrar kanıtlandıkça bu dileğini dile getirip duruyordu.

Alt Salon'da kendilerini gösterdikleri zaman kahramanımızın talihi daha yaver gitti. Sunucu onu eşi olacak gayet beyefendice bir delikanlıyla tanıştırdı: Adı Tilney'di. Yirmi dört, yirmi beş yaşında görünüyordu, uzun boylucaydı, hoş bir yüzü, çok zeki ve canlı bakışları vardı, aman aman yakışıklı değilse de yakışıklı sayılırdı. Hitap tarzı iyiydi; Cath-erine kendini hayli şanslı saydı. Dans ederken konuşmak için pek az fırsatları oldu, ama çaya oturdukları zaman delikanlının düşündüğü kadar makul biri olduğunu gördü. Akıcı ve heyecanlı bir şekilde konuşuyordu... Catherine hemen idrak edemediyse de tavırlarında ilgi çekici bir kararlılık ve hoşluk vardı. Bir süre haliyle etraflarındaki şeylerden doğan meseleler üstüne sohbet ettikten sonra delikanlı ansızın ona şöyle dedi, "Şu ana kadar eşime layığınca ilgi gösterme konusunda hayli dikkatsiz davrandım madam; henüz ne zamandır Bath'da olduğunuzu, buraya daha önce gelip gelmediğinizi, Üst Salon'a, tiyatroya, konsere gidip gitmediğinizi, şehri genel olarak nasıl bulduğunuzu sormadım. Oldukça ihmalkâr davrandım... şimdi bu ayrıntılar konusunda beni aydınlatacak zamanınız var mı? Varsa hemen başlayayım."

"Kendinizi bu sıkıntıya sokmayın beyefendi."

"Sıkıntı olmaz, inanın madam." Sonra yüz hatlarını hazır bir gülümsemeye sokarak ve sesini yapmacıklı bir şekilde yumuşatarak utangaç bir havayla ekledi, "Bath'a geleli çok oldu mu madam?"

Catherine gülmemeye çalışarak, "Bir hafta kadar beyefendi," diye cevapladı.

"Gerçekten mi!" sahte bir şaşkınlıkla.

"Neden şaşırdınız beyefendi?"

"Neden olacak!" dedi delikanlı doğal sesiyle, "Cevabınız belli bir duygu uyandırmalı, şaşkınlık da gösterilmesi en kolay olanı, ayrıca ötekilerden daha az makul değil... Neyse, devam edelim. Buraya daha önce hiç gelmediniz mi madam?"

"Hiç beyefendi."

"Gerçekten! Üst Salonu şereflendirdiniz mi peki?"

"Evet beyefendi, geçen pazartesi oradaydım."

"Tiyatroya gittiniz mi?"

"Evet beyefendi, salı günü oyundaydım."

"Konsere?"

"Evet efendim, çarşamba."

"Peki genel olarak Bath'ı beğendiniz mi?"

"Evet... çok beğendim."

"Şimdi tebessüm etmem lazım, sonra yine aklımızı başımıza toplarız."

Catherine başını çevirdi, gülmeyi göze alsa mı, bilemeden.

"Hakkımda ne düşündüğünüzü biliyorum," dedi delikanlı ciddiyetle, "yarın hatıra defterinizde benden kötü bahsedeceksiniz."

"Hatıra defterimde!"

"Evet, ne diyeceğinizi aynen biliyorum: Cuma günü Alt Salon'a gittim; mavi biyeli bahar dalı desenli muslinimi giymiştim... düz siyah ayakkabılar filan... gayet alımlı görünüyordum; ama beni dansa kaldıran ve saçmalıklarıyla canımı sıkan çatlak, yarım akıllı bir adam tarafından tuhaf bir şekilde taciz edildim."

"Elbette öyle bir şey demeyeceğim."

"Ne demeniz gerektiğini size söyleyeyim mi?"

"İsterseniz."

"Mr. King'in tanıştırdığı gayet sevimli bir delikanlıyla dans ettim; kendisiyle bol bol sohbet ettik... olağanüstü bir dâhiye benziyor... umarım onu daha iyi tanıyabilirim. Söylemenizi istediğim bu, madam."

"Ama belki hatıra defteri tutmuyorumdur."

"Belki bu odada oturmuyorsunuz, ben de yanınızda oturmuyorum. Şüpheye aynı ölçüde açık noktalar var. Hatıra defteri tutmamak! Yoksa uzaktaki kuzenleriniz Bath'daki hayatınızın akışını nasıl anlarlar? Her gün karşılaştığınız kibarlıklar, iltifatlar gereğince nasıl anlatılır her akşam hatıra defterine not edilmezse? Çeşit çeşit elbiseleriniz nasıl hatırlanır, bilhassa yüzünüzün belli bir hali, hatıra defterine sürekli başvurulmadan?.. Sevgili madam, genç kızların usulleri konusunda olmamı arzu edebileceğiniz kadar cahil değilim; bu harikulade hatıra defteri tutma alışkanlığıdır ki hanımların böyle yaygın kabul gören rahat yazı üslubunun oluşumuna epeyce katkıda bulunur. Güzel mektup yazma yeteneğinin kadınlara has olduğunu herkes kabul eder. Tabiat bir şeyler yapmış olabilir, ama eminim asıl destek hatıra defteri tutma eyleminden geliyor."

"Bazen," dedi Catherine, şüpheli bir havayla, "hanımlar beylerden daha mı güzel mektup yazıyorlar diye düşünmüşümdür! Yani... bence üstünlük her zaman bizim tarafta değil."

"Anlama fırsatı bulabildiğim kadarıyla, bana öyle görünüyor ki hanımlar arasındaki yaygın mektup yazma üslubu kusursuz, üç ayrıntı dışında."

"Nedir onlar?"

"Genel bir konu zafiyeti, nokta virgül koymayı asla bilmemek ve dilbilgisini sık sık ihmal etmek."

"Doğrusu iltifatı reddetmekten korkmama gerek yok. Bu konuda bizi pek beğenmiyorsunuz."

"Kadınların erkeklerden daha iyi mektup yazdıklarını, erkeklerden daha iyi düet yaptıkları ya da daha iyi manzara resmi çizdikleri iddiasından daha

fazla genelleyecek değilim. Zevkin temel olduğu her yetenekte mükemmellik her iki cins arasında gayet adilce bölünmüş."

Araya Mrs. Allen girdi: "Sevgili Catherine," dedi, "şu iğneyi kolumdan çıkar, korkarım şimdiden bir delik açtı; delindiyse çok üzülürüm, çünkü bu elbiseyi seviyorum, metresi dokuz şilinden fazla olmasa da."

Musline bakarak, "Ben de tam öyle tahmin etmiştim madam," dedi Mr. Tilney.

"Muslinden anlar mısınız beyefendi?"

"Oldukça iyi; kravatlarımı her zaman kendim alırım, çok iyi bildiğimi söylerler, kız kardeşim de elbise seçiminde sık sık bana güvenir. Geçen gün ona bir tane aldım, gören her hanım müthiş kelepir dedi. Metresine sadece beş şilin vermiştim, hakiki Hint muslini."

Mrs. Allen delikanlının bilgisinden hayli etkilendi. "Erkekler böyle şeylere pek az dikkat ederler," dedi: "Mr. Allen bir elbisemi diğerinden hayatta ayırt edemez. Kız kardeşinizin hayatını epey kolaylaştırıyor olmalısınız beyefendi."

"Umarım öyledir madam."

"Peki beyefendi, Miss Morland'ın elbisesini nasıl buluyorsunuz?"

"Çok hoş madam," dedi elbiseyi ciddiyetle inceleyerek, "ama yıkamaya geleceğini sanmıyorum; korkarım tüylenecek."

"Nasıl," dedi Catherine gülerek, "bu kadar..." az kalsın tuhaf diyecekti.

"Size tamamıyla katılıyorum beyefendi," diye cevapladı Mrs. Allen, "alırken ben de öyle dedim Miss Morland'a."

"Ama tabii biliyorsunuz madam, muslin her zaman başka şeye dönüştürülebilir; Miss Morland bundan mendil, bere, hatta pelerin yapabilir... Musline asla eskidi denemez. İhtiyacından fazla aldığı ya da dikkatsizce kestiği zaman kız kardeşimin kırk kere böyle dediğini duymuşumdur."

"Bath çok güzel bir yer beyefendi; bir sürü dükkân var burada... Köyde bunlardan yoksunuz; gerçi Salisbury'de çok iyi dükkânlar yok değil, ama

bize pek uzak; sekiz mil çok yol; Mr. Allen dokuz diyor, dokuz ölçmüş, ama ben eminim yani sekizden fazla olamaz; dert yani... döndüğümde ölümüne yorulmuş oluyorum. Burada kapıdan çıkıyorsun ve beş dakikada her şey elinin altında."

Mr. Tilney söyledikleriyle ilgileniyormuş görünecek kadar kibardı, Mrs. Allen da onu dans tekrar başlayana kadar muslin konusuyla meşgul etti. Konuşmalarını dinledikçe Catherine Mr. Tilney'nin kendini başkalarının zaaflarına biraz fazlaca kaptırdığından korktu. "Bu kadar dalgın ne düşünüyorsunuz?" dedi balo salonuna geri yürürlerken, "arkadaşınızı değil umarım, çünkü başınızın hareketine bakılırsa düşünceleriniz sizi memnun etmiyor."

Catherine'in rengi attı; "Hiçbir şey düşünmüyordum," dedi.

"Bu becerikli ve derin bir cevap oldu gerçekten; ama doğrudan bana söylemeyeceğinizi söylemenizi tercih ederdim."

"Peki öyleyse, söylemeyeceğim."

"Teşekkür ederim; her karşılaşmamızda sizi bu konuyla ilgili bunaltmaya hakkım olduğu için birbirimizi çabuk tanıyacağız, dünyada hiçbir şey arkadaşlığı ilerletmeye bu kadar yardımcı olmaz."

Tekrar dans ettiler; toplantı kapandığı zaman, hiç olmazsa hanımefendi cephesinde, arkadaşlığı sürdürmek için güçlü bir istekle ayrıldılar. Ilık şarabıyla suyunu içer, yatmaya hazırlanırken onu rüyasında görecek kadar çok düşünüp düşünmediği belli değil; ama hafif bir uyuklama ya da çok çok bir sabah şekerlemesi içinde mümkün olabileceğinden daha fazla görmediğini umuyorum, çünkü eğer ünlü bir yazarın iddia ettiği gibi delikanlı aşkını ilan etmeden genç hanımın âşık olması haklı görülemezse, önce delikanlının onu rüyasında gördüğü bilinmeden genç hanımın delikanlıyı rüyasında görmesi uygunsuz kaçar. Mr. Tilney'nin bir rüyacı ya da bir âşık olarak ne kadar uygun biri olabileceği belki henüz Mr. Allen'in aklını meşgul etmemişti, sadece soruşturunca genç misafiriyle öylesine arkadaşlık etmesinde sakınca olmadığını anlamıştı; akşamın ilk saatlerinde arkadaşının kim olduğunu öğrenmek için çabalamış ve Mr. Tilney'nin Gloucestershirelı gayet saygın bir aileye mensup bir din adamı olduğunu öğrenmişti.

IV. Bölüm

Ertesi gün Catherine Pump-Room'a her zamankinden daha büyük bir hevesle seğirtti, sabah bitmeden Mr. Tilney'yi orada göreceğinden emin ve onu yüzünde gülümsemeyle karşılamaya hazır halde: Ama gülümsemeye gerek kalmadı... Mr. Tilney görünmedi. Ondan başka Bath'taki herkes hareketli saatler boyunca farklı zamanlarda binaya geldi; her an insan kalabalıkları geldi, gitti, merdivenden indi, çıktı; kimsenin umursamadığı insanlar, kimsenin görmek istemediği insanlar; bir tek o yoktu. "Ne keyifli bir yer Bath," dedi Mrs. Allen yorulana kadar binada dolaştıktan sonra büyük saatin yakınında oturlarken, "ve ne hoş olurdu tanıdığımız birileri de olsaydı."

Bu duygu o kadar sık boşu boşuna dile getirilmişti ki Mrs. Allen'ın bu sefer arkasından iyi bir şey gelmesini ummak için hiçbir sebebi yoktu; ama mademki bize "başaracağımızdan asla şüphe etmememiz", çünkü "sebat etmenin bizi amacımıza ulaştıracağı" söylenmiş, her gün aynı şeyi dilemekte sebat etmesi sonunda ödülünü alacaktı, çünkü daha oturalı on dakika olmamıştı ki yanında oturan ve birkaç dakikadır dikkatle ona bakan hemen hemen onun yaşlarda bir hanım gayet sevimli bir ifadeyle ona şöyle dedi: "Yanılmadığıma eminim madam; sizi görme zevkine eriştiğimden beri uzun zaman oldu, ama adınız Allen değil mi?" Soruya cevap verildi, malum, yabancı da kendi adının Thorpe olduğunu söyledi; Mrs. Allen yıllar önce evlendiklerinden beri bir kez görmediği eski okul arkadaşının ve sırdaşının yüzünü hemen tanıdı. Bu karşılaşmadan duydukları neşe çok büyüktü, hem de olabildiğince, çünkü son on beş yıl birbirlerinden hiç haber almadan geçip gitmişti. Güzellikle ilgili iltifatlar edildi; son görüştüklerinden bu yana zamanın nasıl da uçup gittiğini, Bath'da karşılaşacaklarının hayatta akıllarına gelmeyeceğini, eski bir dostu görmenin ne büyük bir mutluluk olduğunu tespit ettikten sonra sorular sormaya ve aynı anda konuşarak, bilgi almaktan çok vermeye çalışarak, her biri ötekinin dediğini pek az duyarak ailelerine, kız kardeşlerine, kuzenlerine dair bilgiler vermeye geçtiler. Bu arada, Mrs. Thorpe'un

çocuklardan bahsederken Mrs. Allen'a göre büyük bir üstünlüğü vardı; oğullarının yeteneklerini, kızlarının güzelliğini ballandıra ballandıra anlatırken... farklı konumlarını ve tarzlarını sayar dökerken... John'un Oxford'da, Edward'ın Merchant-Taylors'da, William'ın denizde olduğundan bahsederken... hepsinin de kendi mevkilerinde gelmiş geçmiş bütün çocuklardan daha sevilesi ve sayılası olduklarını söylerken Mrs. Allen'in verecek benzeri bir bilgisi, arkadaşının isteksiz ve inanmaz kulağına sokuşturacak benzeri zaferleri yoktu; oturup tüm bu anaç coşkuları dinliyormuş görünmek zorunda kaldı, yine de keskin gözleriyle Mrs. Thorpe'un pelerinindeki dantelin kendisininkinin yarısı kadar bile güzel olmadığını fark ederek avunmaktan geri kalmadı.

Kol kola girmiş ona doğru ilerleyen hoş görünümlü üç hanımı işaret ederek, "İşte sevgili kızlarım geliyor," diye haykırdı Mrs. Thorpe. "Sevgili Mrs. Allen, onları takdim etmek istiyorum; sizi gördüklerine çok sevinecekler: En uzunu Isabella, en büyük kızım; güzel bir genç kadın değil mi? Ötekilerin de hayranı çoktur, ama bence en güzelleri Isabella."

Miss Thorpelar takdim edildiler; kısa bir süreliğine unutulmuş olan Miss Morland da aynı şekilde takdim edildi. İsmi hepsini etkilemiş gibiydi; onunla büyük bir nezaket içinde konuştuktan sonra en büyük genç hanım ötekilere yüksek sesle şu gözlemini dile getirdi, "Miss Morland ne kadar da ağabeyine benziyor!"

"Tıpkı o gerçekten!" diye haykırdı anne. "Nerede görsem onun kız kardeşi olduğunu anlardım!" diye tekrarladı hepsi birden birkaç kez. Catherine bir an şaşırdı; ama Mrs. Thorpe ve kızları Mr. James Morland'la olan tanışıklıklarının hikâyesine ancak başlamışlardı ki en büyük ağabeyinin son zamanlarda kendi üniversitesinden Thorpe isimli bir gençle arkadaşlık kurmuş olduğunu, Christmas tatilinin son haftasını Londra yakınlarında arkadaşının ailesiyle geçirdiğini hatırladı.

Her şey açıklandıktan sonra Miss Thorpelar onu daha iyi tanımak istedikleri, ağabeylerinin arkadaşlığı yoluyla zaten onların da arkadaş sayıldıkları filan konusunda birçok kibar söz söylediler; Catherine bunları zevkle dinledi ve aklına gelen en hoş ifadelerle cevapladı; dostluğun ilk kanıtı olarak da en büyük Miss Thorpe'un koluna girmeye ve onunla binayı dolaşmaya davet edildi. Catherine Bath'da çevre edinmenin zevki içinde

Miss Thorpe'la konuşurken Mr. Tilney'yi unuttu gitti. Dostluk elbette aşk hüsranı sancılarının en tatlı merhemidir.

Sohbetleri, serbestçe tartışılması iki genç hanım arasındaki ani yakınlığı tamamına erdirmeye yarayan konulara yöneldi, giyim kuşam, balolar, flört ve milleti çekiştirme gibi. Bununla beraber, Miss Morland'dan dört yaş daha büyük ve en az dört yıl daha tecrübeli olan Miss Thorpe bu meseleleri tartışmada kesin bir üstünlüğe sahipti; Bath'ın balolarını Turnbridge'inkilerle, moda akımlarını Londra'nın moda akımlarıyla karşılaştırabiliyor, yeni arkadaşının şık giyim ayrıntılarıyla ilgili görüşlerini düzeltebiliyor, birbirlerine sadece gülümseyen bir beyle bir hanım arasındaki flörtü tespit edebiliyor, kalabalığın içinde dalga geçilecek birini işaret edebiliyordu. Hepsi Catherine için çok yeni olan bu beceriler ondan hak ettikleri hayranlığı aldı; hatta doğal olarak esinledikleri saygı da, Miss Thorpe'un hareketlerindeki rahatlık ve bu tanışıklıktan duyduğu zevki sıkça ifade etmesi tüm hayret duygusunu yumuşatmamış ve sadece sıcak bir sevgi bırakmamış olsa tedirgin edici olurdu. Artan yakınlıkları Pomp-Room'da beş altı tur atmakla tatmin olacak gibi değildi, aksine hep birlikte dışarı çıktıkları zaman Miss Thorpe'un Mrs. Allen'ın evinin ta kapısına kadar Miss Morland'a eşlik etmesine, kapıda da o akşam tiyatroda görüşeceklerini, ertesi sabah aynı kilisede dua edeceklerini öğrenip içlerine su serpildikten sonra en sıcak ve bitmek bilmez bir el sıkışmayla ayrılmalarına dek uzandı. Catherine sonra doğruca üst kata koştu ve oturma odasının penceresinden Miss Thorpe'un sokakta uzaklaşmasını izledi, yürüyüşünün zarif ruhuna hayran oldu ve ona böyle bir arkadaş veren talihe var gücüyle minnet duydu.

Mrs. Thorpe duldu, pek zengin de değildi; iyi huylu, iyi niyetli bir kadındı ve çocuklarına çok düşkün bir anneydi. En büyük kızı olağanüstü güzeldi; küçük kızları da onun tavırlarını taklit ederek, onun tarzında giyinerek, ablaları kadar güzelmiş gibi yaparak durumu idare ediyorlardı.

Ailenin bu kısa tarifinin verilmesindeki maksat, Mrs. Thorpe'un geçmişteki macera ve çilelerini uzun uzun, ince ayrıntılarla kendisinden duymak zorunda kalmayalım diye; yoksa bundan sonraki üç dört bölüm boyunca yargıçların ve avukatların nasıl beş para etmez oldukları anlatılır, yirmi yıl önceki konuşmalar kelimesi kelimesine tekrar edilirdi.

V. Bölüm

Catherine o akşam tiyatroda Miss Thorpe'un selamlarına ve gülücüklerine karşılık verip durduysa da, bu karşılıklar boş zamanlarının çoğunu aldıysa da bunlar ona gözünün ulaşabildiği her locada meraklı bakışlarla Mr. Tilney'yi aramayı unutturamadı; ama boşuna aradı. Mr. Tilney oyuna Pump-Room'dan daha düşkün değildi. Catherine ertesi gün daha şanslı olmayı ümit etti ve havanın açık olması dileği güzel bir sabah şeklinde gerçekleşince bundan hiç şüphe duymadı, çünkü güzel bir pazar Bath'da tüm evlerin sakinlerini dışarı çıkarır ve sanki bütün millet etrafı dolaşıp tanıdıklarına ne enfes bir gün olduğunu söyleme derdine düşer.

Dini tören biter bitmez Thorpelar ve Allenlar sevinçle bir araya geldiler; sezon boyunca herkesin her pazar tespit ettiği üzere, kalabalığın dayanılır gibi olmadığını, bakılacak hoş bir yüz bulunmadığını görecek kadar Pump-Room'da kaldıktan sonra, daha iyi bir çevrenin havasını solumak üzere apar topar Crescent'a gittiler. Burada kol kola giren Cath-erine ve Isabella tekrar samimi bir sohbet içinde dostluğun zevklerini tattılar; çok konuştular, çok keyif aldılar, ama bir kez daha Catherine dans arkadaşını tekrar görme konusunda hayal kırıklığına uğradı. Hiçbir yerde görünmedi; onu her arayış aynı başarısızlığa uğradı, sabah mekânlarında da akşam toplantılarında da, Üst Salon'da da Alt Salon'da da, kostümlü balolarda da sade balolarda da yoktu; yayalar, atlılar, hatta sabahın arabalıları arasında da görünmedi. Pump-Room defterinde adı yoktu; merak da bir işe yaramadı. Bath'dan gitmiş olmalıydı. Ama Bath'da o kadar kısa kalacağından söz etmemişti! Bir kahramana her zaman pek yakışan bu tür bir esrar Catherine'in hayal gücüne çevresindeki insanlara ve davranışlara dair yeni bir derinlik kattı, delikanlıyı daha iyi tanıma isteğini artırdı. Thorpelardan bir şey öğrenemedi, çünkü Bath'a Mrs. Allen'la karşılaşmalarından sadece iki gün önce gelmişlerdi. Yine de bu, iyi kalpli arkadaşıyla sık sık içine dalabileceği bir konuydu ve ondan delikanlıyı düşünmeye devam etme hususunda her türlü teşviki aldı ve böylece delikanlının hayallerinde bıraktığı izlerin silinmesi gerekmedi. Isabella çekici bir delikanlı olduğundan kesinlikle

emindi; sevgili Catherine'ine bayıldığından da aynı şekilde emindi; dolayısıyla çabuk dönecek diyordu. Din adamı olması ayrıca hoşuna gitti, "çünkü o mesleğe zaafı olduğunu itiraf etmeliydi"; bunu söylerken de ağzından iç çekiş gibi bir şey kaçtı. Belki Catherine bu narin duygunun sebebini sormamakla hata ediyordu... ama aşkın incelikleri ya da dostluğun görevleri konusunda yeterince tecrübeli değildi ki bilsin ufak ufak sıkıştırmanın tam sırası olduğunu ya da sır öğrenme konusunda ısrar etme zamanının geldiğini.

Mrs. Allen artık gayet mutluydu... Bath'dan gayet memnun kalmıştı. Tanıdık bulmuş, üstelik tanıdık olarak çok değerli bir eski dostun ailesini bulmuştu; ayrıca, kısmetini tamamlar gibi, bu dostların kendisi kadar pahalı giyinmediklerini görmüştü. Günlük ifadesi artık "Keşke Bath'da tanıdıklarımız olsaydı!" değildi. "Mrs. Thorpe'a rastladığımız için ne kadar şanslıyım!" şeklini almıştı... ve iki ailenin ilişkisini ilerletme konusunda genç emanetiyle Isabella'nın olabilecekleri kadar istekliydi; büyük kısmını Mrs. Thorpe'un yanında geçirmediği ve sohbet dedikleri ama nadiren fikir alışverişinde bulundukları ve ilgili ilgisiz demeden Mrs. Thorpe'un habire çocuklarından, Mrs. Allen'ın da elbiselerinden bahsetmedikleri bir günden asla memnun kalmıyordu.

Catherine'le Isabella arasındaki arkadaşlığın başlangıcı nasıl sıcaksa gelişimi de öyle hızlı oldu; artan sevginin her aşamasından öyle çabuk geçtiler ki kısa süre sonra yakınlarına ya da kendilerine gösterecek yeni bir sevgi işareti kalmadı. Birbirlerine ilk isimleriyle hitap ettiler, her zaman kol kola yürüdüler, dans için birbirlerinin etek püsküllerini iğnelediler ve aynı kümeden ayrılmadılar; arada bir yağmurlu bir sabah onları başka zevklerden mahrum bırakınca onlar yağmuru çamuru inkâr ederek yine buluşmakta direttiler ve kapanıp birlikte roman okudular. Evet, roman; şahsen roman yazarları arasında yaygın olan ve kendilerinin de benzerlerini ürettikleri eserleri küçümseyici bakışlarıyla hor gördükleri, en büyük düşmanlarıyla bir olup bu eserler için en sert sözleri sarf ettikleri, kendi romanlarındaki kahramanın bile roman okumasına izin vermedikleri, kahramanın eline ezkaza bir roman geçecek olsa yavan sayfalarını tiksintiyle çevireceği kesin olan o kibirli ve aptalca tavrı takınmayacağım. Heyhat! Eğer bir romanın kahramanına bir başka romanın kahramanı sahip çıkmazsa kızcağız kimden korunma ve saygı bekleyebilir? Buna gönlüm razı olmaz. Bu tür beyhude fikirlerle boş boş oyalanmayı ve her yeni

romandan basını da istila eden suyu çıkmış paçozluklarla bahsetmeyi eleştirmenlere bırakalım. Birbirimizi terk etmeyelim; bizler yaralı insanlarız. Eserlerimiz okura dünyadaki bütün öbür edebi türlerden daha kapsamlı ve daha sahici bir zevk vermiştir, ama başka hiçbir yazı türüne bu kadar hakaret edilmemiştir. Kibirden ya da cehaletten veya moda olduğu için, düşmanımız da okurumuz kadar çoktur. İngiltere Tarihi'ni kısaltarak yayına hazırlayan dokuz yüzüncü kişinin ya da Milton'ın, Pope'un, Prior'ın birkaç dizesini Spectator'dan bir makale ve Sterne'den bir bölümle derleyip kitaplaştıran adamın yeteneği yüzlerce kalem tarafından göklere çıkarılırken romancının yeteneğine burun kıvırma, emeğini hor görme, deha, zekâ ve zevk timsali eserlere atıp tutma konusunda sanki genel bir eğilim var. "Ben roman okumam... Pek roman karıştırmam... Sık sık roman okuduğumu düşünmeyin... Bir roman için gayet iyi." Böyledir ağızlara sakız olan laflar. "Ya siz ne okuyorsunuz, Miss..?" "Hiç, roman işte!" diye cevap verir genç hanım, kitabını sahte bir kayıtsızlık ya da geçici bir utançla bırakırken... "Cecilia işte, veya Camilla, veya Belinda;" ya da kısaca, aklın en büyük güçlerinin sergilendiği, insan doğasına dair en kapsamlı bilginin, insan doğasındaki çeşitliliğin en doyurucu tasvirinin, nükte ve mizahın en neşeli örneklerinin en seçkin dille dünyaya taşındığı bir eser sadece. Şimdi eğer aynı genç hanım böyle bir eser yerine bir Spectator cildiyle meşgul olsaydı, nasıl da gururla uzatırdı kitabı ve ismini söylerdi; oysa içeriği ya da üslubu zevk sahibi bir genci rahatsız etmeyecek o hacimli yayının herhangi bir kısmıyla meşgul olmasına imkân yoktur, çünkü sayfalarının özü habire imkânsız durumlardan, yapay karakterlerden ve yaşayan hiç kimseyi artık ilgilendirmeyen tartışma konularından oluşur ki, ayrıca dili de anlattığı devir hakkında pek iyi şeyler düşündürmeyecek kadar kabadır.

VI. Bölüm

Sekiz ya da dokuz günlük bir tanışıklıktan sonra bir sabah iki arkadaş arasında Pump-Room'da geçen şu konuşmayı yakınlıklarının ve bu yakınlığın inandırıcılığını gösteren narinliğin, hassasiyetin, düşünce özgünlüğünün ve edebiyat zevkinin örneği olarak veriyorum.

Kararlaştırdıkları gibi buluştular; Isabella arkadaşından beş dakika önce geldiği için ilk sözleri haliyle şöyle oldu... "Güzelim, ne olmuş da seni bu kadar geciktirmiş olabilir? Kaç zamandır seni bekliyorum!"

"Öyle mi cidden!.. Çok üzgünüm, ama aslında tam zamanında geldim sanıyordum. Bir dakika geçmiş. Umarım geleli çok olmadı."

"Olmaz mı! Bir ömür. En az yarım saattir buradayım. Aman neyse, gidip salonun öbür ucunda oturalım ve keyif yapalım. Sana anlatacak yüzlerce şeyim var. İlk olarak, bu sabah yağmur yağacak diye çok korktum, tam dışarı çıkacakken; fena yağacak gibiydi, yağsa kahrolurdum inan! Biliyor musun, az önce Milsom caddesinde hayal edilebilecek en güzel şapkayı gördüm... aynı seninki gibi, sadece yeşil yerine kırmızı kurdeleli; nasıl aklıma takıldı. Ama Catherineciğim bütün sabah sen ne yapıyordun kendi başına?.. Udolpho'ya devam ettin mi?"

"Evet, uyandığımdan beri okuyorum; siyah peçeye geldim."

"Cidden mi? Ne keyifli! Yo, siyah peçenin arkasında ne olduğunu dünyada söylemem! Meraktan çıldırmıyor musun?"

"Hem de nasıl; ne var acaba?.. Ama söyleme... Ne olursa olsun söyleme. Bence iskelet var, eminim Laurentina'nın iskeleti. Ah kitaptan nasıl keyif alıyorum! Ömrümün geri kalanını kitabı okuyarak geçirmek istiyorum. Emin ol, seninle buluşacak olmasam, kitabı dünyada bırakmazdım."

"Güzelim! Sana cidden minnettarım; Udolpho'yu bitirdiğin zaman beraber The Italian'ı okuruz; aynı türden on, on iki kitaplık bir liste yaptım sana."

"Öyle mi! Nasıl sevindim!.. Hangileri?"

"Sana doğrudan isimleri okuyayım, işte, cep defterimde. Castle of Wolfenbach, Clermont, Mysterious Warnings, Necromancer of the Black Forest, Midnight Bell, Orphan of the Rhine ve Horrid Mysteries. Bunlar bizi bir süre idare eder."

"Ya çok güzel; ama hepsi korku romanı değil mi, hepsinin korku romanı olduğundan emin misin?"

"Kesinlikle; bir arkadaşım var, Miss Andrews diye biri, tatlı bir kız, dünyanın en tatlı yaratıklarından biri, hepsini tek tek okumuş. Keşke Miss Andrews'ı tanısan; çok severdin. Kendine düşenebileceğin en hoş şalı örüyor. Melek kadar güzel... onu beğenmeyen erkeklere çok kızıyorum!.. Acayip azarlıyorum hepsini bu yüzden."

"Azarlıyor musun? Onu beğenmedikleri için mi azarlıyorsun?"

"Aynen öyle. Gerçek dostlarım için yapmayacağım şey yoktur. İnsanları yarım sevmeyi bilmem, tabiatımda yok. Bağlılığım her zaman son derece güçlüdür. Bu kış bizim toplantılardan birinde Yüzbaşı Hunt'a eğer bütün gece beni bunaltmak niyetindeyse, önce Miss Andrews'un melek kadar güzel olduğunu kabul etmeden onunla dans etmeyeceğimi söyledim. Erkekler bizi gerçek dostluktan anlamaz sanıyorlar, ben de onlara farkı göstermeye kararlıyım. Şimdi, birinin senden hafife alarak bahsettiğini duysam o an parlarım: Ama tabii bu mümkün değil, çünkü erkeklerin müthiş gözdesi olacak türden bir kızsın."

"Yok canım!" diye haykırdı Catherine kızararak, "nereden çıkardın?"

"Seni gayet iyi tanıyorum; neşe dolusun, bu tam da Miss Andrews'da olmayan şey, çünkü itiraf etmem lazım onun şaşırtıcı derecede yavan bir tarafı var. Ha, sana söylemem lazım, dün senden ayrıldıktan hemen sonra ısrarla seni arayan bir delikanlı gördüm... sana âşık olduğuna eminim." Catherine kızardı, yine itiraz etti. Isabella güldü. "Öyle yani, şerefim üstüne, ama anlıyorum; sen herkesin beğenisine kayıtsızsın, o belli beyefendi dışında, şu ismi lazım değil. Yo, seni suçlayamam... (ciddileşerek)... duyguların kolaylıkla anlaşılıyor. İnsanın kalbi birine aitse başka hiç kimsenin ilgisi pek bir şey ifade etmez. Sevilen kişiyle ilgili

olmayan her şey o kadar yavan, o kadar sıradan gelir ki! Duygularını gayet iyi anlayabiliyorum."

"Ama beni Mr. Tilney'yi çok düşündüğüme inandırmamalısın, çünkü onu bir daha hiç göremeyebilirim."

"Bir daha görmemek mi! Güzelim, ağzından yel alsın. Öyle düşünürsen sefil olursun."

"Yo, gerçekten olmam. Ondan çok hoşlanmadığımı söyleyerek numara yapacak değilim; ama elimde okuyacak Udolpho olunca kimse beni üzemezmiş gibi geliyor. Ah o korkunç kara peçe! Isabellacığım, bence arkasında kesin Laurentina'nın iskeleti var."

"Udolpho'yu daha önce okumamış olman bana çok garip geliyor, ama herhalde Mrs. Morland romanları onaylamıyor."

"Hiç de değil. Sık sık Sir Charles Grandison'ı okur, ama yeni kitaplar pek karşımıza çıkmıyor."

"Sir Charles Grandison! Acayip berbat bir kitap değil mi?.. Miss Andrews'un ilk cildi bile bitiremediğini hatırlıyorum."

"Udolpho'ya hiç benzemiyor; ama bence çok eğlenceli."

"Ne diyorsun!.. beni şaşırttın; ben okunamaz olduğunu düşünüyordum. Neyse Catherineciğim, bu gece başına ne takacağına karar verdin mi? Ben ne olursa olsun aynı senin gibi giyinmeye kararlıyım. Erkekler bazen buna dikkat ediyorlar."

"Dikkat etseler ne olur," dedi Catherine gayet masumca.

"Ne mi olur! Tanrım! Dediklerine aldırmamayı kural haline getirmişimdir. Onların karşısında başına buyruk davranmaz ve arana mesafe koymazsan sık sık fazlasıyla küstah olurlar."

"Öyle mi?.. Doğrusu hiç dikkat etmemiştim. Bana hep gayet nazik davranırlar."

"Ya! Kendilerine bir havalar verir dururlar. Dünyadaki en yapmacık yaratıklardır onlar, bir de kendilerini pek önemli sanırlar!.. Yeri gelmişken,

gerçi yüzlerce kez düşündüm ama sana sormayı hep unuttum bir erkekte nasıl yüzden hoşlanırsın diye. Esmer mi seversin sarışın mı?"

"Pek bilmiyorum. Hiç düşünmedim. İkisinin arasında bir şey herhalde. Kumral... sarışın değil, çok esmer de değil."

"Gayet iyi Catherine. O da tam öyle. Mr. Tilney tarifini unutmadım; ...'kumral bir ten, siyah gözler, siyaha yakın bir saç.'... Şahsen benim zevkim başka. Ben açık renk göz severim, teni de... bilirsin işte... beyazı hepsinden çok severim. Bu tarife uyan bir tanıdığına rastlarsan beni ele verme sakın."

"Ele vermek mi!.. Ne demek istiyorsun?"

"Neyse, beni germe. Zaten çok konuştum. Konuyu kapatalım."

Catherine biraz şaşırmış bir halde ona uydu; birkaç dakika sessiz kaldıktan sonra, onu o sırada dünyadaki başka her şeyden daha çok ilgilendiren konuya, Laurentina'nın iskeletine dönmek üzereydi ki arkadaşı konuşarak onu engelledi, "Tanrı aşkına! Bu uçtan gidelim. Yarım saattir bana bakıp duran iki iğrenç delikanlı var. İyice asabımı bozuyorlar. Gidip yeni gelenlere bakalım. Bizi oraya kadar takip edemezler."

Deftere yürüdüler; Isabella isimleri gözden geçirirken ürkütücü delikanlıların ne yaptıklarını izlemek Catherine'e düştü.

"Bu yana gelmiyorlar, değil mi? Umarım bizi takip edecek kadar küstah değillerdir. Gelirlerse lütfen söyle. Bakmamaya kararlıyım."

Birkaç dakika içinde Catherine sahici bir sevinçle ona artık rahatsız olmamasını, çünkü beylerin Pump-Room'dan gittiklerini söyledi.

Isabella aceleyle arkasına dönerek, "Peki ne yana gittiler?" dedi. "Biri çok yakışıklı bir gençti."

"Kilise avlusuna doğru gittiler."

"Neyse, onlardan kurtulduğuma acayip sevindim! Şimdi benimle Edgar's Buildings'e gitmeye ve yeni şapkama bakmaya ne dersin? Görmek isterim demiştin."

Catherine hemen kabul etti. "Yalnız," diye ekledi, "belki şu iki gençle karşılaşabiliriz."

"Olsun, aldırma. Acele edersek onları hemen geçeriz, sana şapkamı göstermek için ölüyorum."

"Ama birkaç dakika beklersek onları görme tehlikemiz kalmaz."

"Onlara böyle bir iltifatta bulunmayacağım, emin ol. Erkeklere o kadar saygılı davranmak yanlısı değilim. Yoksa şımarırlar."

Catherine'in böyle bir açıklama karşısında itiraz edebileceği bir şey yoktu; o yüzden Miss Thorpe'un özgürlüğünü ve karşı cinsi küçük düşürme kararlılığını göstermek için olanca hızlarıyla yürüyerek hemen iki delikanlının peşine düştüler.

VII. Bölüm

Yarım dakika onları avludan kemerli yola, Union Geçidi'nin karşısına çıkardı, ama burada durmak zorunda kaldılar. Bath'ı bilen herkes Cheap caddesini bu noktadan geçmenin zorluğunu bilir; öyle huysuz tabiatlı, Londra ve Oxford yollarıyla ve şehrin en muteber hanıyla öyle talihsizce bağlantılı bir caddedir ki hanım topluluklarının pastaların, şapkaların ya da hatta (mesela şimdi) delikanlıların peşinde koşturmak gibi çok önemli işlerine rağmen caddenin o ya da bu yanında faytonlar, atlılar ya da el arabalarıyla önlerinin kesilmediği gün olmaz. Bu sıkıntı Bath'a gelişinden beri Isabella tarafından günde üç kez hissedilmiş ve yakınma konusu edilmişti; şimdi bir kez daha hissetmek ve yakınmak zorunda kalıyordu, çünkü tam Union Geçidi'nin karşısına gelip kalabalığa doğru yürüyen iki delikanlının görüş alanına girdikleri ve o ilginç ara sokağın mazgallarına adım atacakları anda bilgiç görünüşlü bir arabacının bozuk yolda kendisinin, yol arkadaşının ve atın hayatını kolayca tehlikeye atabilecek bir heyecanla sürdüğü iki tekerlekli bir arabanın gelişi karşıya geçmelerini engelledi.

"Ah şu iğrenç çift tekerliler!" dedi Isabella başını kaldırıp, "nasıl da nefret ediyorum şunlardan." Ama bu nefret haklı da olsa kısa sürdü, çünkü tekrar baktı ve çığlık attı, "Harika! Mr. Morland'la ağabeyim!"

"Aman Tanrım! Bu James!" sözleri çıktı aynı anda Catherine'den; delikanlıların gözlerini yakaladıkları sırada at neredeyse kamburunu çıkaran bir şiddetle dizginlendi; uşak seğirtti, beyler dışarı atladılar ve araba ona emanet edildi.

Bu karşılaşmayı hiç beklemeyen Catherine ağabeyini büyük bir neşeyle selamladı; ona içtenlikle bağlı ve gayet sevimli biri olan ağabeyi de aynı ölçüde sevindiğinin her işaretini rahat rahat gösterdi, bir yandan Miss Thorpe'un parlak gözleri durmaksızın dikkatini celbederken; sonra hızla ona da iltifatlarını sayar dökerken halinde öyle bir neşe ve rahatsızlık karışımı vardı ki başkalarının duygularının gelişimi konusunda daha uzman ve kendi

duygularına daha az kapılıp gidiyor olsaydı Catherine ağabeyinin arkadaşını kendisi kadar güzel bulduğuna dikkat edebilirdi.

O sırada atlarla ilgili talimat vermekte olan John Thorpe da çok geçmeden onlara katıldı ve Catherine ondan hakkı olan özrü aldı, çünkü delikanlı Isabella'nın eline hafifçe ve dikkatsizce dokunurken ona tam reverans yapıp başıyla kısa bir selam verdi. Orta boylu sağlam yapılı bir gençti, düz bir yüzü ve zarif olmayan bir vücudu vardı, damat kıyafeti giymezse fazlasıyla yakışıklı, kibar olması gereken yerde rahat olmazsa fazlasıyla beyefendi ve rahat olmasına izin verildiğinde de küstah olmaktan korkuyor gibiydi. Saatini çıkardı: "Ne kadar zamandır Tetbury'den bu yana koşturuyoruz dersiniz Miss Morland?"

"Mesafeyi bilmiyorum." Ağabeyi yirmi üç mil olduğunu söyledi.

"Yirmi üç mü!" diye haykırdı Thorpe, "Yirmi beşten bir santim aşağı değil." Morland itiraz etti, haritaların, hancıların ve yol taşlarının tanıklığına başvurdu; ama arkadaşı hepsini yok saydı; onun daha emin bir mesafe tespiti vardı. "Yirmi beş olması gerektiğini biliyorum," dedi, "çünkü yolda geçen zamanı biliyorum. Şimdi saat bir buçuk; Tetbury'deki hanın avlusundan kasaba saati on biri vururken çıktık; İngiltere'de atımın koşulu halde saatte on milden daha az gittiğini söyleyen biri çıkarsa alnını karışlarım."

"Bir saati sildin," dedi Morland, "Tetbury'den çıktığımızda saat ondu."

"On mu! On birdi yemin ederim! Her anı saydım. Bu kardeşiniz beni aklımın başımda olmadığına inandıracak Miss Morland; atıma bir bakın ne olur, hayatınızda böylesine hız için yaratılmış bir hayvan gördünüz mü?" (Uşak henüz arabaya binmiş uzaklaşıyordu.) "Böyle safkan! Üç buçuk saatte sadece yirmi üç mil gelir mi hiç! Şu yaratığa bakın da içiniz elverirse gelir deyin."

"Çok terlemiş görünüyor gerçekten."

"Terlemiş! Walcot Church'e gelene kadar kılı kıpırdamadı: Asıl omzuna bakın, böğrüne bakın; bakın bir nasıl hareket ediyor; saatte on milden daha az gitmek bu atın elinden gelmez: Bacaklarını bağlayın, yine gider. Arabamı nasıl buldunuz Miss Morland? Düzgün, değil mi? Oturaklı, şehir yapımı; alalı bir ay olmadı. Christchurch kolejinden biri için yapıldı,

arkadaşımdır, iyi çocuktur, birkaç hafta kullandı, sonra herhalde yeter dedi. O sırada ben de tam çıkmış şöyle hafif bir şey bakınıyordum, gerçi aklımda iki atlı araba vardı, ama Magdalen Köprüsü'nde ona rastladım, Oxford'a gidiyordu, son dönemi artık, 'Yahu Thorpe,' dedi, 'bu kadar küçük bir şey ister misin bir ihtimal? Eşi benzeri yoktur, ama acayip bıktım yani.' 'Yapma ya,' dedim, 'doğru adamı buldun; ne istiyorsun?' Peki ne istedi dersiniz Miss Morland?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Çift koşum, görüyorsunuz; koltuk, gövde, kılıç kutusu, çamurluk, lambalar, gümüş kaplamalar filan, full aksesuar görüyorsunuz; demir işi de yeni gibi, hatta yeniden de iyi. Elli gine istedi; direk hesabı gördüm, attım parayı şöyle, araba benim oldu."

"Doğrusu," dedi Catherine, "bu şeylerden o kadar az anlıyorum ki ucuz mu pahalı mı karar veremem."

"Ne o ne o; esasen daha ucuza alabilirdim, ama pazarlıktan nefret ederim, zavallı Freeman de nakte sıkışmıştı."

"Çok iyi kalplisiniz," dedi Catherine gayet memnun bir halde.

"Ya boşverin, insan bir arkadaşına iyilik yapacak imkâna sahipse acıklı duruma düşmekten nefret ederim."

Sonra genç hanımların ne yapmayı planladıkları soruldu; nereye gittikleri öğrenilince Edgar's Buildings'e kadar beylerin onlara eşlik etmesine ve Mrs. Thorpe'a saygılarını sunmasına karar verildi. James ve Isabella önden yürüdüler; Isabella kısmetinden o kadar memnun kaldı, ağabeyinin arkadaşı ve arkadaşının ağabeyi olmak gibi çifte şansı ona getiren delikanlının da yürüyüşten zevk alması için öyle coşkuyla çabaladı, duyguları öyle masum ve açıkyürekliydi ki canlarını sıkan iki delikanlıyı Milsom caddesinde yakaladıkları ve geçtikleri halde hiç de dikkatlerini çekmeye çalışmadan dönüp onlara sadece üç kez baktı.

John Thorpe tabii Catherine'le yürüdü; birkaç dakikalık sessizlikten sonra arabayla ilgili konuşmayı yeniden başlattı... "Bununla beraber Miss Morland, bazı insanların arabamı ucuz bulduklarını göreceksiniz, çünkü

ertesi gün on gine fazlasına satabiliyordum; Orielli Jackson nakit altmış teklif etti; Morland da yanımdaydı."

"Evet," dedi bunu duyan Morland, "ama atının dahil olduğunu unutuyorsun."

"Atım mı! Ya boşversene! Atımı yüz gine verseler satmam. Üstü açık arabaları sever misiniz Miss Morland?"

"Evet, çok; hiç binme şansım olmadı, ama çok hoşuma gidiyor."

"Buna sevindim; sizi her gün benim arabayla gezdiririm."

Catherine böyle bir teklifi kabul etmenin uygun olup olmadığından şüphe ederek biraz sıkıntıyla, "Teşekkür ederim," dedi.

"Yarın sizi Lansdown Hill'e götürürüm."

"Teşekkür ederim; ama atınız dinlenmek istemez mi?"

"Dinlenmek mi! Bugün topu topu yirmi üç mil yaptı; hiçbir şey değil; atları dinlenmek kadar bozan bir şey yoktur; dinlenirlerse çabuk çökerler. Hayır, hayır; burada olduğum sürece benimkine her gün aşağı yukarı dört saat idman yaptıracağım."

"Öyle mi!" dedi Catherine ciddiyetle, "günde kırk mil yapar."

"Kırk, elli, fark etmez. Yarın sizi Lansdown'a götüreceğim; kararlıyım."

"Ne kadar keyifli olur!" diye haykırdı Isabella arkaya dönüp, "sevgili Catherine, seni çok kıskanıyorum; ama korkarım ağabey üçüncü kişi için yerin olmayacak."

"Üçüncü kişi mi! Yo yo; Bath'a kız kardeşlerimi gezdirmeye gelmedim; şaka mı yapıyorsun ne! Seninle Morland ilgilensin."

Bu söz diğer ikisi arasında bir nezaket konuşması başlattı, ama Catherine ne ayrıntıları duyabildi ne de sonucu. Arkadaşının konuşması o ana kadarki hararetli tondan aşağı inmiş, karşılaştıkları her kadının yüzünün övüldüğü ya da hor görüldüğü kısa kararlı cümlelere dönüşmüştü; gencecik bir dişi aklının tüm nezaketi ve saygısıyla, kendi görüşünü, bilhassa kendi cinsinin güzelliği sözkonusu olduğunda, kendinden emin bir adamın karşısında

tehlikeye atmaktan korkarak, elinden geldiğince dinleyen ve onaylayan Catherine sonunda uzun süredir düşüncelerinde en önemli yeri tutan bir soruyla konuyu değiştirmeye çalıştı, "Udolpho'yu okudunuz mu Mr. Thorpe?"

"Udolpho! Aman Tanrım! Hayır, ben roman okumam; yapacak başka işlerim var."

Küçük düştüğünü ve utandığını hisseden Catherine sorusu için özür dileyecekti ama delikanlı onu şu sözlerle engelledi, "Romanlar saçma sapan şeylerle dolu; Tom Jones'dan beri şöyle doğru dürüst bir şey çıkmadı, Monk hariç; Monk'u geçen gün okudum; öbürlerinin hepsi yazılmış en aptalca şeyler."

"Bence Udolpho'yu seversiniz, okusanız; çok ilginç."

"Mümkün değil! Hayır, okursam, Mrs. Radcliff'in romanlarını okurum; onunkiler yeterince eğlenceli, okumaya değen romanlar, hem eğlenceli hem sahici."

Onu kızdırmaktan korkarak, "Udolpho'nun yazarı Mrs. Radcliff," dedi Catherine tereddütle.

"Yo ya? Vay. Hatırladım, oydu; ben şu öbür aptal kitabı düşünüyordum, gürültü çıkaran şu kadın yazmıştı, hani Fransız göçmeniyle evli."

"Camilla'yı mı diyorsunuz?"

"Evet, o kitap; palavradan şeyler!.. İhtiyar tahterevalliye biniyor! Bir ara ilk cildi aldım, bir göz gezdirdim, ama baktım olmayacak; esasen ne tür bir şey olduğunu daha bakmadan anladım: Bir göçmenle evlendiğini duyunca kitabını okuyamayacağım belli olmuştu."

"Onu okumadım."

"Emin olun bir şey kaybetmediniz, hayal edilebilecek en berbat saçmalık; içinde tahterevalliye binen ve Latince öğrenen bir ihtiyardan başka hiçbir şey yok; yeminle söylüyorum yok."

Doğruluğunu talihsiz Catherine'in takdir edemediği bu eleştiri onları Mrs. Thorpe'un evinin kapısına getirdi; onlara yukarıdan haykıran Mrs. Thorpe'la

girişte karşılaştıkları zaman Camilla'nın titiz ve önyargısız okurunun duyguları sadık ve sevecen oğulun duygularına dönüştü. "Ah anne, nasılsınız?" dedi elini yürekten sıkarak: "Bu dandik şapkayı nerede buldunuz, sizi ihtiyar bir cadı gibi gösteriyor. Bu Morland, birkaç gün sizinle kalmaya geldim, o yüzden yakınlarda bir yerde bir çift rahat yatak bakmalısınız." Bu sözler ana yüreğindeki en şefkatli beklentileri tatmin etmiş olmalı ki onu en sevinçli ve coşkulu duygularla karşıladı. Thrope sonra nasıl olduklarını sorarak iki kız kardeşine ağabeyce sıcaklığından eşit bir miktar bahşetti ve ikisinin de gayet çirkin göründüklerini ifade etti.

Bu davranışlar Catherine'in hoşuna gitmedi; ama James'in arkadaşı, Isabella'nın da ağabeyiydi; ayrıca yeni şapkayı görmek için çekildikleri zaman Isabella John'un onun için dünyanın en güzel kızı dediğini söyleyince ve ayrılmadan önce John da ondan o akşam için dans sözü isteyince izlenimi daha da değişti. Daha büyük ya da daha kibirli olsaydı bu girişimler pek az etki yaratırdı, ama gençlikle güvensizlik birleşince dünyanın en hoş kızı denmenin ve öyle bir istekle dansa davet edilmenin cazibesine karşı koymak sıradışı bir düşünce istikrarı gerektirir; sonuçta iki Morland Thorpelarla bir saat oturduktan sonra Mr. Allen'ın evine doğru yürümeye başladıkları zaman James kapı arkalarından kapanır kapanmaz, "Ee Catherine, arkadaşım Thorpe'u nasıl buldun?" dedi, Catherine ise cevap vermek yerine, ki ortada arkadaşlık ve iltifatlar olmasaydı muhtemelen "Hiç hoşlanmadım," diye cevap verirdi, şimdi "Çok hoşuma gitti; gayet sevimli görünüyor," diye cevap verdi.

"Gelmiş geçmiş en iyi huylu çocuktur; biraz gevezedir; ama bu onu senin cinsin için cazip yapar; ailenin geri kalanını sevdin mi?"

"Çok, gerçekten çok sevdim: Bilhassa Isabella'yı."

"Bunu duyduğuma sevindim; tam da yakınlık duyduğunu görmek isteyeceğim türden bir genç kadın, çünkü; son derece akıllı, alabildiğine doğal ve sevimli; hep onunla tanışmanı istemişimdir; o da seni sevmiş görünüyor. Hakkında söylenebilecek en iyi şeyleri söyledi; Miss Thorpe gibi bir kızın övgüleri Catherine," elini şefkatle tuttu, "senin bile gurur duyabileceğin bir şey."

"Duyuyorum," diye cevapladı Catherine, "onu çok sevdim, senin de seviyor olmana sevindim. Ziyaretlerine gittikten sonra bana yazdığında

ondan hiç bahsetmemiştin."

"Çünkü seni bizzat göreceğimi düşünmüştüm. Umarım Bath'dayken bol bol beraber olursunuz. Çok sevimli bir kız; üstün bir aklı var! Ailesi de ona nasıl düşkün; belli ki herkesin gözdesi; böyle bir yerde kimbilir ne çok hayran topluyordur, değil mi?"

"Evet, öyle gerçekten; Mr. Allen Bath'daki en güzel kız olduğunu düşünüyor."

"Eminim düşünüyordur; Mr. Allen kadar güzelden anlayan bir adam tanımıyorum. Sana burada mutlu musun diye sormama gerek yok Catherineciğim; Isabella Thorpe gibi bir arkadaşla beraber olunca mutlu olmaman imkânsız; herhalde Allenlar da sana gayet nazik davranıyorlardır?"

"Evet, çok nazikler; daha önce hiç bu kadar mutlu olmamıştım; şimdi sen de geldiğine göre her şey daha da keyifli olacak; beni görmek için o kadar uzaktan gelmen ne büyük iyilik."

James bu minnettarlık ifadesini kabul etti ve büyük bir içtenlikle, "Bilirsin Catherine, seni çok severim," diyerek kabul ettiği için vicdanını da rahatlattı.

Diğer kardeşlere, bazılarının durumu, diğerlerinin büyümesi ve başka aile meselelerine ilişkin sorular ve cevaplar geldi gitti aralarında; Pulteney caddesine gelinceye kadar James'in Miss Thorpe'u övmek için kısaca konudan ayrılması dışında öylece devam etti; Mr. ve Mrs. Allen onu büyük bir nezaketle karşıladılar, Mr. Allen onu yemeğe davet etti, Mrs. Allen da yeni bir eldivenle şalın fiyatını tahmin, özelliklerini takdir etmeye girişti. Edgar's Buildings'de önceden yapılmış bir ayarlama dostlarından birinin davetini kabul etmesini engelledi, diğerinin isteklerini de tatmin eder etmez aceleyle oradan ayrılmasına neden oldu. İki grubun Octagon Room'da buluşma zamanı titizlikle ayarlandıktan sonra Catherine, giyim kuşamın ve akşam yemeğinin tüm dünyevi endişelerinden uzakta, beklenen bir terzinin gecikmesinden korkan Mrs. Allen'ı yatıştıramaz halde ve bir saatte kendi mutluluğunu, yani akşam için aldığı dans davetini bile düşünmeye sadece bir dakika ayırıp Udolpho'nun sayfalarında heyecanlı, rahatsız ve korkulu bir hayal gücünün lüksüyle baş başa kaldı.

VIII. Bölüm

Udolpho'ya ve terziye rağmen Pulteney caddesinden çıkan grup Üst Salon'a tam zamanında ulaştı. Thorpelarla James Morland onlardan sadece iki dakika önce gelmişlerdi; Isabella en güler yüzlü ve sevecen haliyle arkadaşını karşılama, elbisesine hayran olma, saçının lülesini kıskanma törenini aceleyle bitirdikten sonra akıllarına bir düşünce gelince birbirlerine fısıldayarak, birçok fikri el sıkmak ya da manalı manalı gülümsemek yoluyla ifade ederek, teşrifatçılarının peşinden kol kola balo salonuna girdiler.

Oturduktan birkaç dakika sonra dans başladı; kız kardeşi kadar uzun süredir dans sözü bulunan James Isabella'yı hemen kaldırmakta ısrar etti, ama John bir arkadaşıyla konuşmak için kâğıt salonuna gitmişti ve Isabella sevgili Catherine'i de katılıncaya kadar hiçbir şeyin onu topluluğa katılmaya razı edemeyeceğini söyledi: "Emin ol," dedi, "dünya yıkılsa kız kardeşin olmadan dansa kalkmam, çünkü kalkarsam bütün gece ayrı düşeriz." Catherine bu nezaketi şükranla kabul etti ve üç dakika daha öyle devam ettiler; sonra diğer yanında James'le konuşmakta olan Isabella döndü ve şöyle fısıldadı, "Güzelim, korkarım seni bırakmak zorundayım, ağabeyin başlamak için fevkalade sabırsızlanıyor; gitmeme darılmayacağını biliyorum; herhalde John da neredeyse gelir, sonra beni kolaycacık bulursun." Catherine biraz şaşırmış olsa da itiraz etmeyecek kadar iyi huyluydu; kalkarken Isabella aceleyle uzaklaşmadan önce sadece arkadaşının elini sıkıp, "Hoşçakal bir tanem," diyecek vakti oldu. Küçük Miss Thorpelar da dans etmekte olduklarından Catherine Mrs. Thorpe'la Mrs. Allen'ın insafına kaldı... ikisinin arasında duruyordu. Mr. Thorpe'un ortaya çıkmamasına üzülmemek elinde değildi, çünkü sadece dans etmek istemekle kalmıyordu, aynı zamanda durumunun gerçek ağırbaşlılığı bilinmediği için, hâlâ yerlerinde oturmakta olan bir sürü genç hanımla aynı eş yoksunluğunun itibarsızlığını paylaştığını da hissediyordu. Milletin gözü önünde küçük düşmek, sıradanlık görüntüsüne gömülmek, hem de kalbi saf, hareketleri masum olduğu halde, küçük düşmesinin asıl sebebi bir

başkasının densizliği olduğu halde, bir kahramanın hayatına gayet uyan durumlardan biri, bu durum karşısındaki direnci ise karakterini bilhassa yücelten şeydir.

On dakika sonra oturdukları yerin birkaç adım ilerisinde Mr. Thorpe'u değil Mr. Tilney'yi görünce bu gurur kırıklığı halinden çıkıp daha hoş bir duyguya kapıldı; Mr. Tilney o yana geliyor gibiydi ama onu görmedi, böylece birdenbire yeniden ortaya çıkışının Catherine'in yüzünde yarattığı gülümseme ve kızarıklık kahramanca önemine halel getirmeden geçti gitti. Mr. Tilney her zamanki kadar yakışıklı ve neşeli görünüyordu, iyi giyimli, hoş bir genç kadına ilgiyle bir şeyler anlatıyordu; kadın koluna yaslanmıştı; Catherine hemen kız kardeşi olduğunu tahmin etti ve zaten evli diye Mr. Tilney'yi ilelebet kaybettiği düşüncesini kolayca kafasından attı. Sadece basit ve muhtemel şeyleri varsaydığı için, Mr. Tilney'nin evli olabileceği hiç aklına gelmemişti; tanıdığı evli erkekler gibi davranmamış, konuşmamıştı; karısından hiç bahsetmemişti ama kız kardeşi olduğunu söylemişti. Hal böyle olunca ilk akla gelen yanındakinin kız kardeşi olduğuydu; dolayısıyla Catherine ölmüş gibi sararıp solmak ve bayılıp Mrs. Allen'ın göğsüne yığılmak yerine duyularına gayet hâkim ve sadece yanakları normalden az daha kızarmış bir halde dimdik durdu.

Ağır ağır da olsa yaklaşmaya devam eden Mr. Tilney ve yanındaki genç kadının hemen arkasından bir hanım geliyordu, Mrs. Thorpe'un bir tanıdığı; bu hanım Mrs. Thorpe'la konuşmak için durunca beraber oldukları için onlar da durdular ve Mr. Tilney'nin gözünü yakalayan Catherine ondan hemen bir tanıma gülümsemesi aldı. Gülümsemeye zevkle karşılık verdi; daha da yakına gelen Mr. Tilney hem Catherine'e hem de onu gayet nazikçe karşılayan Mrs. Allen'a hitaben konuştu. "Sizi tekrar gördüğüme çok sevindim beyefendi, gerçekten; Bath'dan ayrıldınız diye korkuyordum." Mr. Tilney ona korkuları için teşekkür etti ve onu görmek zevkine eriştiği günün sabahı bir haftalığına gittiğini söyledi.

"Beyefendi, tahmin ederim döndüğünüze üzülmeyeceksiniz, çünkü burası tam gençlere göre bir yer... hatta herkese göre bir yer. Buradan bıktığını söylediği zaman Mr. Allen'a diyorum ki şikayet etme, çünkü burası çok makul bir yer, burada olmak yılın bu sıkıcı zamanında memlekette olmaktan iyidir. Diyorum ki sağlık sebepleriyle buraya gönderildiğin için pek şanslısın."

"Umarım madam, sağlığına iyi geldiğini görünce Mr. Allen da burayı sevecektir."

"Teşekkür ederim beyefendi. Seveceğinden hiç kuşkum yok... Bir komşumuz, Dr. Skinner, geçen kış sağlık sebebiyle buraya geldi ve çakı gibi geri döndü."

"Bu durum büyük bir teşvik olmuştur."

"Oldu efendim... Dr. Skinner'la ailesi üç ay burada kaldılar; o yüzden Mr. Allen'a gitmek için hiç acele etme diyorum."

Burada Mrs. Thorpe'un Mrs. Allen'dan onlara katılmaya karar veren Mrs. Hughes'la Miss Tilney'ye oturacak yer açmak için azıcık kımıldamasını rica etmesiyle sohbetleri kesildi. Rica yerine getirildikten sonra Mr. Tilney hâlâ önlerinde dikilmeye devam ediyordu, birkaç saniye düşündükten sonra Catherine'e dans teklif etti. Bu iltifat zevk verici olsa da hanımefendinin çok canını sıktı; red cevabını verirken durumdan duyduğu üzüntüyü, sanki gerçekten üzülmüş gibi öyle çok ifade etti ki bir dakika sonra yanına gelen Thorpe bir dakika önce gelmiş olsaydı ızdırabının had safhada olduğunu düşünebilirdi. Thorpe'un onu beklettiğini söylerkenki rahatlığı keyfini yerine getirmedi; ayakta dikilirlerken girdiği ayrıntılar, yok henüz ayrıldığı arkadaşının atları ve köpekleriydi, yok terrier değiş tokuşu yapma teklifiydi, bunlar da sık sık salonun Mr. Tilney'yi bıraktığı tarafına doğru bakmasını önleyecek kadar ilgisini çekmedi. Kendisine o beyi işaret etmeyi bilhassa istediği sevgili Isabellası'nı ise ortalarda göremedi. Farklı gruplar içindeydiler. Tüm arkadaşlarından ayrılmış, tüm tanıdıklarının uzağına düşmüştü; bir sıkıntıyı diğeri takip etti ve durumdan şu dersi çıkardı, baloya önceden sözleşip gitmek bir genç hanımın saygınlığını da neşesini de artıracak demek değildir. Böyle moral verici bir düşünceden ansızın omzuna dokunulmasıyla sıyrıldı; arkasına dönünce Mrs. Hughes'un yanında Miss Tilney ve bir beyle birlikte hemen arkasında durduğunu gördü. "Cüretimi mazur görün Miss Morland," dedi, "ama Miss Thorpe'a ulaşamıyorum; Mrs. Thorpe da bu genç hanımı aranıza almaya hiçbir itirazınız olmayacağına inandığını söyledi." Mrs. Hughes bütün salonda onu memnun etmeyi Catherine'den daha çok isteyecek birini bulamazdı. Genç hanımlar birbirlerine takdim edildiler; Miss Tilney bu iyiliği takdir ettiğini usulünce dile getirdi, Miss Morland da cömert birinin gerçek zarafetiyle üzerinde durulacak bir şey olmadığını; Mrs. Hughes ise genç emanetini

saygın insanlara teslim etmiş olmaktan memnun, kendi arkadaşlarının yanına döndü.

Miss Tilney'nin hoş bir görünümü, güzel bir yüzü ve çok cana yakın bir ifadesi vardı; halinde Miss Thorpe'un bariz gösterişi ve kararlı şıklığı yoksa da daha gerçek zarafet vardı. Tavırlarından iyi niyet ve terbiye yayılıyordu; tavırları ne utangaç, ne de sahte bir biçimde açıktı; bir baloda yakınındaki her erkeğin dikkatini üstüne çekmek istemeksizin ve olup biten her küçük şey karşısında baş döndürücü bir haz ya da inanılmaz bir sıkıntı duymaksızın, genç ve çekici olmakla yetinebiliyor gibiydi. Görünümüne ve Mr. Tilney'yle olan ilişkisine hemen ilgi duyan Catherine onu tanımak istedi ve aklına söyleyecek bir şey geldiği, söyleyecek cesareti ve boşluğu bulduğu her seferinde konuştu. Ama bu şartlardan birinin ya da daha fazlasının sık sık mevcut olmamasıyla hızlı bir yakınlığın karşısına çıkan engeller birbirlerine Bath'ı ne çok sevdiklerini, binalara ve kırlara ne kadar hayran olduklarını, resim yapma, piyano çalma ya da şarkı söyleme ilgilerinin olup olmadığını, ata binmeyi sevip sevmekdiklerini söylemek gibi tanışıklığın ilk aşamalarından ileri gitmelerini engelledi.

Programdaki iki dans ancak bitmişti ki Catherine kolunun sadık Isabella tarafından sıkıldığını gördü; Isabella büyük bir neşeyle, "Sonunda seni buldum. Bir tanem bir saattir seni arıyorum. Nasıl olur da bu gruba katılabilirsin ben seni başkasında sanırken? Sensiz perişan oldum."

"Isabellacığım, sana ulaşmam mümkün değildi. Nerede olduğunu bile göremiyordum."

"Ben de ağabeyine öyle deyip durdum... ama bana inanmadı. Gidip görün onu Mr. Morland, dedim... ama boşuna... bir santim kımıldamadı. Öyle olmadı mı Mr. Morland? Ama siz erkekler hepiniz pek tembelsiniz! Onu o derece azarladım ki Catherineciğim, şaşar kalırdın... Doğrusu böyle insanlar karşısında asla resmiyet dinlemem."

"Şu genç hanımı görüyor musun, başında beyaz boncuklar olan," diye fısıldadı Catherine, arkadaşını James'den ayırarak, "Mr. Tilney'nin kız kardeşi."

"Tanrım! Cidden mi! Hemen bakayım. Ne hoş kız! Ömrümde yarısı kadar güzelini görmedim! Peki kalp çalan ağabeyi nerede? Salonda mı? Hemen

göster öyleyse. Görmek için ölüyorum. Mr. Morland, siz dinlemeyin. Sizden bahsetmiyoruz."

"Ama bu fısıldaşma niye? Neler dönüyor?"

"Hadi hadi, ben kül yutmam. Siz erkeklerin ne amansız bir merakı vardır! Bir de kadınların merakından bahsedersiniz! Kadınlarınki hiç kalır. Ama içiniz rahat olsun, çünkü konuyla ilgili hiçbir şey öğrenmeyeceksiniz."

"Bir de içim rahat mı olsun?"

"Doğrusu sizin gibisini görmedim. Size ne bizim neden bahsettiğimizden? Belki sizden bahsediyoruz, o yüzden dinlememenizi tavsiye ederim, yoksa hoşunuza gitmeyecek şeyler duyabilirsiniz."

Bir süre devam eden bu geyiğin arasında asıl konu büsbütün unutuldu gitti; Catherine bir süreliğine konuyu bırakmaktan gayet memnun olduysa da Isabella'nın Mr. Tilney'yi görmek için duyduğu sabırsız arzuyu tümden unuttuğundan az da olsa kuşku duymaktan kaçınamadı. Orkestra yeni bir dansa başladığı zaman James güzel eşini yine kaldıracaktı ama eşi karşı koydu. "Size söylüyorum Mr. Morland," diye haykırdı, "hayatta öyle bir şey yapmam. Nasıl bu kadar ısrarcı olabiliyorsunuz; ağabeyinin benden istediği şeye bak Catherineciğim. Tekrar onunla dans etmemi istiyor, oysa ona bunun gayet uygunsuz bir şey olacağını söyledim, üstelik kurallara da aykırı. Eş değiştirmezsek milletin diline düşeriz."

"Sizi şerefimle temin ederim," dedi James, "halka açık toplantılarda sık sık yapılır."

"Saçma, nasıl böyle söyleyebilirsiniz? Ama siz erkekler aklınıza bir şeyi takınca hiçbir şeye oralı olmazsınız. Tatlı Catherine'im, beni destekle, kardeşini bunun imkânsız olduğuna ikna et. Söyle ona, böyle bir şey yaptığımı görmek senin için şok olur; hadi, olmaz mı?"

"Hayır, hiç de olmaz; ama sen yanlış buluyorsan eşini değiştirmen yerinde olur."

"İşte," diye haykırdı Isabella, "kız kardeşiniz ne dedi duydunuz, yine de ona aldırmıyorsunuz. Bath'daki bütün yaşlı hanımları ayağa kaldırırsak benim suçum olmadığını unutma. Gel hadi, Catherineciğim, Tanrı aşkına, beni destekle." Sonra eski yerlerini tekrar ele geçirmek için birlikte gittiler.

Bu arada John Thorpe da uzaklaşmıştı; Mr. Tilney'ye az önce o pek hoşuna giden teklifi tekrar etme fırsatı vermek isteyen Catherine onu hâlâ onlarla bulmak umuduyla olanca hızıyla Mrs. Allen'la Mrs. Thorpe'un yanına gitti... öyle bir umut ki boşuna olduğu ortaya çıkınca hayli yersiz de göründü. "Ah tatlım," dedi Mrs. Thorpe, oğlunun methedilmesi için sabırsızlanarak, "umarım eşinden memnun kalmışsındır."

"Çok memnun kaldım madam."

"Sevindim. John pek tatlı dillidir, değil mi?"

"Mr. Tilney'yle karşılaştın mı tatlım?" dedi Mrs. Allen.

"Hayır, nerede?"

"Az önce bizimleydi, dikilip durmaktan yorulduğunu söyledi, gidip dans etmek istiyormuş; ben de belki seni kaldırır diye düşündüm sana rastlarsa."

"Nerede olabilir acaba?" dedi Catherine etrafa bakarak, ama etrafa fazla bakmasına kalmadan Mr. Tilney'nin genç bir hanımı dansa götürdüğünü gördü.

"A! Eş bulmuş bile; keşke sana sorsaydı," dedi Mrs. Allen; kısa bir sessizlikten sonra ekledi, "çok hoş bir delikanlı."

"Gerçekten öyledir, Mrs. Allen," dedi Mrs. Thorpe sakince gülümseyerek, "hani annesiyim diye demiyorum, dünyada daha hoş bir delikanlı yoktur."

Bu alakasız cevap çok kişiye anlaşılmaz gelebilirdi, ama Mrs. Allen'ı şaşırtmadı, çünkü bir an düşündükten sonra Catherine fısıltıyla şöyle dedi, "Herhalde oğlundan bahsediyorum sandı."

Catherine üzülmüş, sıkılmıştı. Aklında yaşattığı hedefi kıl payı kaçırmış görünüyordu; hemen sonra John Thorpe yanına gelip, "Ee Miss Morland, herhalde siz ve ben tekrar dansa kalkacağız," dediği zaman bu inanç onu pek de cömert bir cevap vermeye yöneltmedi.

"Yo hayır; size minnettarım, iki dansımız bitti; üstelik yoruldum, artık dans etmek istemiyorum."

"Öyle mi?.. o zaman dolaşıp milleti sorguya çekelim. Hadi gelin, size salondaki en büyük dört palavracıyı göstereyim... küçük kız kardeşlerim ve

eşleri. Yarım saattir onlara gülüyorum."

Bir kez daha Catherine özür diledi, Mr. Thorpe da sonunda kız kardeşlerini kendisi sorguya çekmek için yürüyüp gitti. Gecenin sonraki bölümü Catherine'e çok sıkıcı geldi; Mr. Tilney çay saatinde onların grubundan ayrıldı, eşinin grubuna gitti; Catherine'in grubunda olsa da Miss Tilney Catherine'in yanında oturmadı; James'le Isabella öyle koyu bir sohbete dalmışlardı ki Isabella'nın arkadaşına tek bir gülücükten, bir el sıkmaktan ve bir "Catherineciğim"den fazlasını ayıracak zamanı olmadı.

IX. Bölüm

Akşamki olaylardan sonra Catherine'in duyduğu mutsuzluk şöyle ilerledi: Salonda olduğu sırada önce etrafındaki herkesle ilgili genel bir hoşnutsuzluk duygusu şeklinde ortaya çıktı, sonra hızla büyük bir bezginlik ve şiddetli bir eve dönme arzusu doğurdu. Bu da Pulteney caddesine gelindiğinde olağandışı bir açlık yönüne girdi ve yatışınca müthiş bir uyku arzusuna dönüştü; can sıkıntısının en uç noktası buydu; yatar yatmaz dokuz saat süren derin bir uykuya daldı ve uykudan gayet canlanmış, harikulade bir ruh hali içinde, yeni umutlar ve yeni hayallerle uyandı. İlk dileği Miss Tilney'yle tanışıklığı ilerletmek, hemen hemen ilk kararı da öğleyin bu amaçla Pump-Room'da onu aramak oldu. Bath'a yeni gelmiş biriyle Pump-Room'da mutlaka karşılaşılır; bu bina ona göre kadın kusursuzluğunun keşfi ve kadın arkadaşlığının tesisi için çok uygun bir yerdi; gizli konuşmalara ve sınırsız sırdaşlığa öylesine elverişliydi ki duvarları arasında bir başka arkadaş daha bulma umudu haklı olarak besleniyordu. Sabah planını böyle yapınca saat biri vurana kadar aynı yerde ve aynı işle meşgul olmaya karar verip kahvaltıdan sonra sakin sakin kitabını okumaya koyuldu; alışkanlığı sayesinde Mrs. Allen'ın sözlerinden, çığlıklarından pek az rahatsız oldu; Mrs. Allen'ın boş aklı ve düşünme kifayetsizliği o dereceydi ki fazla konuşmadığı gibi fazla susmazdı da; dolayısıyla elişiyle meşgulken iğnesini kaybeder ya da ipliğini koparırsa, sokakta araba sesi duyarsa ya da elbisesinde bir leke görürse ona cevap verecek boşta biri olsun olmasın bunu yüksek sesle dile getirirdi. Saat yarım sularında oldukça yüksek bir takırtı onu telaşla pencereye koşturdu ve Catherine'e kapıda birinde sadece bir uşağın, diğerinde sürücü olarak ağabeyinin, yanında da Miss Thorpe'un bulunduğu üstü açık iki araba olduğunu söylemesine kalmadan John Thorpe koşarak ve seslenerek üst kata geldi, "Miss Morland ben geldim. Çok beklediniz mi? Daha önce gelemedik; kahrolası arabacı binilecek düzgün bir şey bulamadı da bir türlü, artık on bin de versen yok, üstelik daha yola çıkmadan dağılıyorlar. Nasılsınız Mrs. Allen? Müthiş bir balo oldu değil mi dün gece? Hadi Miss Morland, acele edin, ötekiler yola koyulmak için acayip sabırsızlanıyorlar. Kurtlarını dökmek istiyorlar."

"Ne demek istiyorsunuz?" dedi Catherine, "hepiniz birden nereye gidiyorsunuz?"

"Nereye mi gidiyoruz? Planımızı unutmadınız ya! Bu sabah araba gezisine çıkmaya hep beraber karar vermedik mi? Ne akıl sizinkisi de ya! Claverton Down'a gidiyoruz."

"Bir şeyler konuştuk, hatırlıyorum," dedi Catherine fikrini almak için Mrs. Allen'a bakarak, "ama doğrusu sizi beklemiyordum."

"Beni beklemiyor muydunuz! Bu iyi işte! Ama gelmesem ortalığı birbirine katardınız."

Bu arada Catherine'in arkadaşından beklentisi boş çıktı, çünkü Mrs. Allen bakışıyla herhangi bir şeyi ifade etmeyi bilmediği gibi başkasının bir şey ifade etmeye çalışabileceğinin de farkında değildi; Miss Tilney'yi tekrar görme arzusu o sırada araba gezisi için sadece kısa bir gecikme yaratabilen, aynı anda Isabella da James'le gittiğinden Mr. Thorpe'la gitmesinin uygunsuz olamayacağını düşünen Catherine bu yüzden daha açık konuşmak durumunda kaldı. "Peki hanımefendi, siz ne dersiniz? Beni bir iki saat affedebilir misiniz? Gideyim mi?"

"Nasıl istiyorsan öyle yap şekerim," diye cevapladı Mrs. Allen sakin bir kayıtsızlıkla. Catherine tavsiyeye uydu, hazırlanmak için seğirtti. Diğer ikisine onu öven bir iki kısa cümle söyleyip, Thorpe'un Mrs. Allen'dan dansına dair hayranlık ifadeleri işitmesine ancak yetecek kadar zaman verip hemen birkaç dakika içinde geri geldi; sonra arkadaşının iyi dileklerini alarak vedalaşıp birlikte aşağı seğirttiler. "Ah bir taneciğim," diye haykırdı Isabella, arkadaşlık anlayışı onu daha Catherine arabaya binmeden vazifeye çağırmıştı, "hazırlanmak için en az üç saatin vardı. Hasta oldun diye korktum. Dün gece ne keyifli bir balo oldu. Sana anlatacak binlerce şeyim var, ama acele et de arabaya bin, çünkü gitmek için sabırsızlanıyorum."

Catherine onun talimatlarına uyup öbür yana döndü, ama döner dönmez de arkadaşının James'e, "Ah ne tatlı kız! Onu çok seviyorum," dediğini duydu.

"Korkmak yok Miss Morland," dedi Thorpe elinden tutarak onu arabaya bindirirken, "ilk kalkışta atım biraz dans edebilir. Muhtemelen bir iki

coşacak, belki biraz inat edecektir; ama sahibini çabuk tanıyacaktır. Çok neşeli, çok oyuncudur, ama içinde kötülük yoktur."

Catherine tabloyu pek cazip bulmadı, ama geri çekilmek için çok geç, korktuğunu kabul etmek için de çok gençti; böylece kendini kaderine bıraktı, hayvanın iddia edilen sahibini tanıma yeteneğine güvendi, sakince yerine yerleşti, Thorpe'un da yanına oturduğunu gördü. Her şey ayarlandığından, atın başında duran uşağa önemli adam sesiyle "Bırak," dendi ve hayal edilebilecek en sakin şekilde yola koyuldular, ne bir çekiştirme, ne bir silkinme ne de o tür bir şey. Böyle mutlu bir kaçıştan keyiflenen Catherine neşesini minnettar bir şaşkınlık içinde yüksek sesle ifade etti; arkadaşıysa bunun tümüyle dizginleri tutuşundaki az bulunur ustalıktan ve kamçıyı savuruşundaki hassas ayar ve çeviklikten olduğuna onu temin ederek meseleyi hemencecik izah etti. Atı üstünde böylesine bir hâkimiyeti olan birinin atının numaralarını anlatarak onu telaşlandırmaya neden gerek duyduğunu merak etmemek elinde değilse de Catherine böyle mükemmel bir sürücünün koruması altında olduğu için kendini içtenlikle kutladı ve hayvanın sevimsiz bir canlılık göstermeye herhangi bir eğilim duymadan, korkutucu bir hıza çıkmadan (hele en düşük hızının saatte on mil olduğunu düşününce) aynı şekilde sakin sakin devam ettiğini görünce, güvenliğinden emin, kendini ılık bir şubat gününde, havanın ve gayet iç açıcı türden bir egzersizin tadını çıkarmaya bıraktı. İlk kısa konuşmalarını birkaç dakikalık bir sessizlik takip etti; sessizliği Thorpe aniden şöyle diyerek bozdu, "İhtiyar Allen yahudi kadar zengin... değil mi?" Catherine onu anlamadı... o da sorusunu izahlı olarak tekrar etti, "İhtiyar Allen, beraber olduğunuz adam."

"Ha! Mr. Allen, demek istiyorsunuz. Evet, herhalde, çok zengin."

"Çocuğu da yok?"

"Hayır... yok."

"İkinci derece akrabalar için harika. Vaftiz babanız oluyor, değil mi?"

"Vaftiz babam mı!.. Yo."

"Ama sık sık onlarla beraber oluyorsunuz."

"Evet, sık sık."

"Yani, işte ben de o maksatla diyorum. İyi bir herife benziyor, hayatını da iyi yaşamış; insan boşuna gut hastası olmaz. Her gün bir şişe deviriyor mudur?"

"Her gün bir şişe devirmek mi? Yo. Nereden çıktı? Gayet akıllı uslu bir adam; dün gece onu sarhoş sanmış olamazsınız herhalde."

"Tanrım! Siz kadınlar erkeklerin her zaman sarhoşluğuna takılırsınız. Neden bir erkeğin içip kafayı bulmasını kabul etmezsiniz? Emin olduğum bir şey var... eğer herkes günde bir şişe devirseydi bugün dünyadaki arızanın yarısı bile olmazdı. Hepimiz için en iyisi olurdu."

"Buna inanmıyorum."

"Ah Tanrım! Binlerce kişi kurtulurdu. İngiltere'de içilmesi gerekenin yüzde biri kadar bile şarap içilmiyor. Sisli iklimimizin yardıma ihtiyacı var."

"Öyle diyorsunuz ama Oxford'da çokça şarap içildiğini duymuşumdur."

"Oxford mu! Oxford'da içki filan yok artık, emin olun. İçen kimse kalmadı. Dört biradan fazlasını içen birine zor rastlarsınız. Şimdi mesela benim odamda verdiğim son partide kişi başı aşağı yukarı beş bira götürdüğümüzü hesap ettik. Buna da istisnai bir durum dedik. Benim durumum tabii başlı başına bir efsane. Koca Oxford'da o kadarına sık rastlamazsınız... yani düşünün artık. Hani, oradaki genel içme seviyesi hakkında fikir edinin diye."

"Evet edindim," dedi Catherine sıcak bir sesle, "yani hepiniz sandığımdan daha fazla şarap içiyorsunuz. Yine de eminim James o kadar içmiyordur."

Bu söz öyle gürültülü ve ezici bir karşılık aldı ki aradaki ünlemler ve onları süsleyen yemin kıvamındaki sözler dışında hiçbir kısmı net anlaşılmadı ve bittiği zaman Catherine Oxford'da epeyce şarap içildiğine dair kuvvetli bir kanaate ve ağabeyinin nispeten ayık olduğuna dair aynı mutlu inanca sahipti.

Thorpe'un düşünceleri sonra yine kendi arabasının nimetlerine geri döndü, Catherine'i atının gidişindeki ruha ve özgürlüğe, adımlarının ve aynı zamanda yayların mükemmelliğinin arabanın hareketine verdiği konfora hayran olmaya davet etti. Catherine atı elinden geldiğince onun

hayranlığına katılarak seyretti. Bunu geçmek de bundan kurtulmak da imkânsızdı. Konuyla ilgili Thorpe'un bilgisi ve Catherine'in cahilliği, onun ifade etme hızı ve Catherine'in kendine güvensizliği bunu imkânsız hale getiriyordu; yorumlarında yeni bir şey dile getiremiyordu, ama onun ileri sürdüğü her şeyi hemencecik destekliyordu; sonunda arabasının İngiltere'de türünün en muazzam örneği olduğunu, aksamının en düzgün aksam, atının en iyi yürüyen at, kendisinin de en iyi sürücü olduğunu hiçbir zorluk çekmeden kararlaştırmış oldular... Bir süre sonra meselenin halledildiğini varsaymayı ve konuya biraz çeşitlilik katmaya çalışmayı göze alarak, "Sizce Mr. Thorpe," dedi Catherine, "James'in arabası bozulur mu?"

"Bozulmak mı! O da laf mı! Hayatınızda öyle derme çatma bir şey gördünüz mü hiç? Tek bir tane sağlam demir parçası yok. Tekerlekleri en az on yıldır aşınmış gitmiş... hele kaporta! Yeminle söylüyorum, elinizi sürseniz parça parça olur. Gördüğüm en sefil rezil kepaze!.. Aman neyse! Bizde daha iyisi var. Elli bin papel verseler o arabaya binip iki mil gitmem."

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Catherine epeyce korkup, "öyleyse lütfen geri dönelim, devam edersek mutlaka kaza yaparlar. Geri dönelim Mr. Thorpe; durup ağabeyimle konuşalım, emniyette olmadığını söyleyelim."

"Emniyette değil mi! İnsaf! Değilse ne olmuş? Bozulursa çok çok yuvarlanırlar; yer çamur, enfes bir düşüş olur. Yahu araba gayet emniyetli, yeter ki insan sürmeyi bilsin; ehil ellerde olsa öyle bir şey iyice eskidikten sonra bile yirmi yıl daha dayanır. Âlemsiniz! O arabayı tek çivi kaybetmeden ta York'a kadar götürüp getireceğime dair beş pounda bahse girerim."

Catherine şaşkınlıkla dinledi; aynı şeyin bu kadar farklı iki tarifinden nasıl bir anlam çıkarabileceğini bilmiyordu, çünkü boşboğazlık huyunu anlayacak ya da aşırı kibrin yol açabileceği abuk sabuk iddiaları ve densiz palavraları kavrayabilecek şekilde yetiştirilmemişti. Kendi ailesi sade, düzgün insanlardı, nadiren herhangi bir şeyle dalga geçerlerdi; babası çok çok bir kelime oyunuyla, annesi de atasözüyle yetinirdi; dolayısıyla önemlerini artıracak yalanlar söyleme ya da bir dedikleri bir dediklerini tutmayacak iddialarda bulunma âdetleri yoktu. Catherine çokça kafası karışmış halde mesele üzerinde düşündü ve birkaç kez Mr. Thorpe'dan konuyla ilgili gerçek görüşünü daha açık bir şekilde belirtmesini rica edecek gibi oldu ama kendini tuttu, çünkü ona öyle göründü ki Mr. Thorpe

görüşünü açık bir şekilde ifade etmekte, daha önce belirsiz hale getirdiği şeyleri açıklığa kavuşturmakta pek başarılı değildi; ayrıca buna kız kardeşiyle arkadaşını onları kolaylıkla koruyabileceği bir tehlikeye gerçekte maruz bırakmayacağı, arabanın aslında gayet emniyetli olduğunu biliyor olması gerektiği düşüncesi de eklendi ve kendini daha fazla korkutmadı. Mr. Thorpe ise meseleyi tümden unutmuş gibiydi; konuşmasının, daha doğrusu gevelemesinin geri kalanı kendisiyle ve kendi zevkleriyle başladı ve bitti. Catherine'e yok pahasına satın aldığı ve inanılmaz fiyatlara sattığı atlardan, kazananı şaşmaz bir şekilde bildiği yarış bahislerinden, tüm arkadaşlarının toplamından (hem de doğru dürüst nişan almadan) daha fazla kuş vurduğu av partilerinden bahsetti; sonra tazılarla çıktıkları, öngörüsü ve köpekleri yönetme becerisiyle en tecrübeli avcıların hatalarını telafi ettiği, at sürüşündeki gözü pekliğiyle, tabii kendi hayatını bir an olsun tehlikeye atmadan ötekileri habire zor duruma düşürdüğü meşhur bir avı anlattı ve çok kişinin boynu kırıldı diyerek hikâyesini sakince bitirdi.

Kendi başına karar verme alışkanlığı pek olmayan ve erkeklerin nasıl olması gerektiği hakkındaki görüşleri belirginleşmemiş olan Catherine bir yandan Mr. Thorpe'un bitmek bilmez kendini beğenmişliğine katlanırken, bir yandan da onun pek makul biri olduğundan şüphe etmeden duramadı. Cesur bir tahmindi bu, çünkü Mr. Thorpe Isabella'nın ağabeyiydi; ayrıca James de onun herkesçe beğenilen biri olduğunu söylemişti; ama buna karşın, beraber daha bir saat geçirmeden onu bunaltmaya başlayan ve tekrar Pulteney caddesinde duruncaya kadar aralıksız artarak devam eden konuşmasının yoruculuğu Catherine'de böyle yüksek makamdan gelen methiyeye karşı koyma ve Mr. Thorpe'un herkese zevk verme yeteneğine şüpheyle bakma eğilimi uyandırdı.

Mrs. Allen'ın kapısına geldikleri zaman arkadaşına evin içine kadar eşlik etmesi için saatin geç olduğunu gören Isabella'nın şaşkınlığı anlatılır gibi değildi: "Üçü geçiyor!" Akıl almazdı, inanılmazdı, imkânsızdı! Ne kendi saatine inanıyordu, ne ağabeyininkine, ne de uşağınkine; Morland kendi saatini çıkarana ve vaziyeti kesinleştirene kadar kim ne dediyse oralı olmadı; o zaman bir an daha şüphe etmek aynı derecede akıl almaz, inanılmaz ve imkânsız olacağı için, daha önce hiçbir iki buçuk saat böyle hızlı geçmemişti diye, Catherine'i de kendine katılmaya davet ederek tekrar tekrar yakınmakla yetindi; Catherine ise Isabella'yı memnun etmek için bile olsa yalan söyleyemezdi; neyse ki arkadaşının inatçı sesinin kederi cevap

vermesini gerektirmeyerek onu zor durumda kalmaktan kurtardı. Kendi duyguları onu yeterince sefil düşürmüştü; doğruca eve gitmek zorunda olduğunu görünce perişanlığı iyice arttı. Biricik Catherine'iyle bir dakika olsun sohbet edemeyeli asırlar olmuştu; ona söyleyecek binlerce şeyi olduğu halde sanki bir daha hiç bir araya gelemeyecek gibiydiler; böylece en derin perişanlık gülümsemeleri ve kederli bakışlarıyla arkadaşına veda edip yola koyuldu.

Catherine Mrs. Allen'ı sabahın oyalayıcı avareliğinden henüz dönmüş buldu ve "Ah şekerim, demek geldin," sözleriyle karşılandı; Catherine'in bu gerçeğe itiraz edecek ne isteği vardı ne de takati; "umarım güzelce hava almışsındır."

"Evet madam, teşekkür ederim; daha güzel bir gün geçiremezdik."

"Mrs. Thorpe da öyle dedi; hepinizin birden gitmesine pek sevinmiş."

"Mrs. Thorpe'u gördünüz demek?"

"Evet, hemen peşinizden ben de Pump-Room'a gittim, orada ona rastladım, epey bir sohbet ettik. Bu sabah pazarda doğru dürüst et kalmadığını söyledi, acayip et kıtlığı var."

"Tanıdığımız başka kimseyi gördünüz mü?"

"Evet, Crescent'da şöyle bir tur atmaya karar verdik, orada da Mrs. Hughes'a rastladık, Mr. ve Miss Tilney de onunla yürüyorlardı."

"Gerçekten mi? Sizinle konuştular mı?"

"Evet, yarım saat kadar Crescent'da beraber yürüdük. Gayet hoş insanlara benziyorlar. Miss Tilney çok güzel bir benekli muslin giymişti, öğrendiğime göre her zaman çok şık giyinirmiş. Mrs. Hughes bana aileyi epey bir anlattı."

"Neler dedi?"

"Çok şey dedi, hatta başka şeyden söz etmedi."

"Gloucestershire'ın neresinden olduklarını söyledi mi?"

"Söyledi ya; ama şimdi hatırlamıyorum. Ama yüksek seviyeli insanlar, çok da zenginler. Mrs. Tilney aslen Miss Drummond'mış, Mrs. Hughes'la okul arkadaşıymışlar; Miss Drummond'ken de büyük serveti varmış; evlendiği zaman babası ona yirmi bin pound vermiş, beş yüz pound da gelinlik kıyafet alsın diye. Mrs. Hughes dükkândan gelince bütün kıyafetleri görmüş."

"Mr. ve Mrs. Tilney Bath'dalar mı?"

"Öyle tahmin ediyorum, ama tam da bilmiyorum. Gerçi düşününce, ikisi de öldüler gibi hatırlıyorum; hiç olmazsa anne öldü; evet, Mrs. Tilney'nin öldüğüne eminim, çünkü Mrs. Hughes bana dedi ki Mr. Drummond düğünde kızına çok güzel bir inci takımı vermiş, şimdi Miss Tilney'delermiş, çünkü annesi ölünce ona ayrılmış."

"Peki Mr. Tilney, dans arkadaşım, tek oğul muymuş?"

"Bunu pek bilmiyorum şekerim; öyle olduğu kanaatindeyim; ama çok hoş bir delikanlı diyor Mrs. Hughes, geleceği de parlakmış."

Catherine başka soru sormadı; Mrs. Allen'ın vereceği gerçek bir istihbarat olmadığını, hem ağabeyle hem de kız kardeşle böyle bir karşılaşmayı kaçırmasının büyük talihsizlik olduğunu hissetmesine yetecek kadarını duymuştu. Böyle bir durumu öngörebilseydi hiçbir şey onu ötekilerle çıkmaya razı edemezdi; hal böyle olunca, tek yapabildiği şanssızlığına yanmak ve neler kaybettiğini düşünmek oldu, ta ki araba gezisinin keyifsiz geçtiğine, John Thorpe'un da gayet sevimsiz biri olduğuna karar verinceye kadar.

X. Bölüm

Allenlar, Thorpelar ve Morlandlar, hepsi birden akşamleyin tiyatroda karşılaştılar; Catherine'le Isabella birlikte oturdular ve Isabella onları ayırmış olan ölçülemez zaman boyunca içinde ona anlatılmak üzere biriken binlerce şeyin birkaç tanesini olsun söyleme fırsatı buldu. Catherine locaya girip yanına oturunca, "Ah Tanrım! Catherineciğim, sonunda seni buldum mu?" dedi. "Bakın Mr. Morland," çünkü diğer yanında Mr. Morland vardı, "bu akşam sizinle artık tek kelime konuşmayacağım, siz de konuşmamı beklemeyin. Biricik Catherine'im, onca zaman ne durumdaydın? Ama sormama gerek yok, çünkü gayet hoş görünüyorsun. Saçını her zamankinden çok daha güzel bir tarzda yapmışsın: Seni hınzır yaratık, herkesin dikkatini çekmek mi istiyorsun? Emin ol, ağabeyim sana çoktan âşık oldu; Mr. Tilney ise... ama o konu zaten halloldu... bu alçakgönüllülüğünle bile onun bağlılığından artık şüphe edemezsin; Bath'a dönmesi her şeyi açıklıyor. Ah onu görmek için neler vermezdim! Sabırsızlıktan çıldırıyorum. Annem dünyanın en tatlı delikanlısı olduğunu söylüyor; bu sabah görmüş: Benimle tanıştırmalısın. Şimdi burada mı?.. Etrafa bir bak n'olursun! İnan ki onu görene kadar rahat etmeyeceğim."

"Hayır," dedi Catherine, "burada değil; etrafta göremedim."

"Oo, korkunç! Onunla tanışamayacak mıyım şimdi yani? Elbisemi nasıl buldun? Fena olmadı bence; yenleri tümüyle benim fikrimdi. Biliyor musun Bath'dan çok sıkıldım; ağabeyinle bu sabah diyorduk ki burada birkaç hafta geçirmek gayet iyi de, milyon verseler burada yaşayamayız. Taşrayı başka her yere tercih etme konusunda ikimizin de aynı zevki paylaştığını fark ettik; inan, görüşlerimiz tıpatıp aynıydı, ne gülünç değil mi! Fikir ayrılığımızın olduğu tek bir konu yok; tabii o sırada seni asla yanımda istemezdim; öyle uyanıksın ki eminim alaycı bir şeyler söylerdin yine."

"Yok canım, niye söyleyeyim."

"Söylerdin, seni senden iyi tanıyorum. Bize birbirimiz için yaratılmış olduğumuzu söylerdin ya da o tür başka bir saçmalık; bu da fevkalade asabımı bozardı, yüzüm senin güllerin gibi kızarırdı; seni hayatta yanımda istemezdim."

"Bana haksızlık ediyorsun, ne olursa olsun uygunsuz bir söz söylemezdim, hatta aklıma bile gelmezdi."

Isabella inanmayan bir ifadeyle gülümsedi ve akşamın kalan saatleri boyunca James'le konuştu.

Catherine'in Miss Tilney'yle karşılaşma çabası ertesi sabah da bütün gücüyle devam etti, Pump-Room'a gitme vakti gelince ikinci bir engellenme korkusu duydu. Ama öyle bir şey olmadı, hiçbir ziyaretçi gecikmelerine neden olmadı ve üçü birden Pump-Room'a doğru vakitlice yola çıktılar; buraya geldiklerinde olağan durumlar ve konuşmalar oldu; Mr. Allen suyunu içtikten sonra politika konuşmak ve gazete haberlerini karşılaştırmak için birkaç beye katıldı; hanımlar birlikte yürüdüler, salondaki her yeni yüze ve hemen her yeni şapkaya dikkat ettiler. Thorpe ailesinin kadın kısmı James Morland refakatinde on beş dakikadan daha kısa bir süre sonra kalabalıkta göründü, Catherine hemen arkadaşının yanında her zamanki yerini aldı. Artık sabit refakatçi olan James aynı konumunu devam ettirdi ve grubun diğer üyelerinden ayrılarak bir süre o şekilde dolaştılar, ta ki Cath-

erine kendisini arkadaşıyla ağabeyine mahkûm eden durumun mutluluğundan ona ikisinin gözünde de pek az pay düştüğünden şüphe edinceye kadar. Her an duygulu bir tartışmayla ya da neşeli bir ihtilafla meşguldüler, ama duyguları öyle fısıltıyla dile getiriliyor ve keyifleri öyle büyük kahkahalarla ortaya çıkıyordu ki Catherine'in hangisini desteklediği biri ya da diğeri tarafından sık sık sorulsa da konunun tek kelimesini duymamış olduğundan görüş belirtmesi mümkün olmuyordu. Yine de sonunda Mrs. Hughes'la odaya girdiğini sevinçle gördüğü Miss Tilney'yle konuşma inadı sayesinde arkadaşını bırakacak gücü kendinde buldu ve önceki günün hayal kırıklığının baskısı olmasa gösterebileceği cesaretten daha büyük bir kararlılıkla, tanışıklığı ilerletmek için hemen Miss Tilney'nin yanına gitti. Miss Tilney onu büyük bir nezaketle karşıladı, gösterdiği yakınlığa iyi niyetle karşılık verdi, iki grup da salonda kaldıkları sürece sohbete devam ettiler; her ikisi de muhtemelen her Bath mevsiminde o çatı altında daha önce binlerce kere söylenmemiş hiçbir söz söylemedikleri ya da yapılmamış hiçbir tespit yapmadıkları halde, bunların sadelik ve samimiyet içinde kibirsizce söylenmiş olması olağandışı bir şey sayılabilir.

"Ağabeyiniz ne kadar iyi dans ediyor!" sözü sohbetlerinin sonuna doğru Catherine'in maksatsızca söylediği bir hayret ifadesiydi ve arkadaşını hemen şaşırtıp eğlendirdi.

"Henry mi!" diye cevapladı gülümseyerek. "Evet, çok iyi dans eder."

"Geçen akşam birine sözüm olduğunu duyup da oturduğumu görmek garibine gitmiştir. Ama gerçekten bütün gün Mr. Thorpe'a sözüm vardı." Miss Tilney boynunu bükmekle yetindi. "İnanır mısınız," diye ekledi Catherine bir anlık sessizlikten sonra, "onu tekrar görünce çok şaşırdım. Temelli gittiğine emindim."

"Henry sizi daha önce görme zevkine eriştiği zaman Bath'a birkaç günlüğüne gelmişti. Sadece bize kalacak yer ayarlayacaktı."

"Bu hiç aklıma gelmedi; tabii onu bir yerde göremeyince gittiğini düşündüm. Pazartesi günü dans ettiği genç hanım Miss Smith değil miydi?"

"Evet, Mrs. Hughes'un bir ahbabı."

"Herhalde dans ettiği için çok memnun olmuştur. Onu güzel buluyor musunuz?"

"Pek değil."

"Pump-Room'a hiç gelmiyor herhalde."

"Yo, bazen geliyor; ama bu sabah babamla atlarına atlayıp gittiler."

Derken Mrs. Hughes yanlarına geldi ve Miss Tilney'ye gitmeye hazır olup olmadığını sordu. "Umarım sizi tekrar görme zevkine nail olurum," dedi Catherine. "Yarın kotilyon balosuna gelecek misiniz?"

"Belki... evet herhalde geliriz."

"Çok sevinirim, hepimiz orada olacağız." Bu nezakete usulünce karşılık verildi ve Miss Tilney yeni arkadaşının duyguları hakkında biraz fikir sahibi olmuş, Catherine de duygularını ifade ettiğini zerrece fark etmemiş olarak ayrıldılar.

Eve çok mutlu gitti. Sabah bütün umutlarına cevap vermişti; ertesi akşam şimdi beklenti nesnesi ve önündeki mutluluk olmuştu. O akşam ne giymesi, saçını nasıl yaptırması gerektiği başlıca endişesi oldu. Gerek yoktu aslında. Giyim kuşam her zaman yüzeysel bir farklılıktır, kılık kıyafetle fazla uğraşmak da sık sık kendi amacına zarar verir. Cath-erine bunu gayet iyi biliyordu, büyük halası daha önceki Christmas'da ona bununla ilgili bir yazı okumuştu; yine de çarşamba gecesi benekli mi yoksa işlemeli muslinini mi giysin, aklında evirip çevirerek on dakika uyanık yattı ve akşam için yeni bir giysi almasını sadece zaman darlığı önledi. Bu da hatalı bir karar olurdu, yaygın da olsa hayli hatalı bir karar ve böyle bir karara karşı onu kendi cinsinden ziyade karşı cinsten biri, bir büyük haladan ziyade bir ağabey uyarabilirdi, çünkü erkeklerin yeni bir giysiye karşı duyarsızlıklarının sadece bir erkek farkında olabilir. Erkeğin kalbinin pahalı ya da yeni kıyafetlerden ne kadar az etkilendiğini, muslinin desenine karşı ne kadar ilgisiz, benekliymiş, çiçekliymiş, dantelli ya da tüllüymüş, böyle ince ayrıntılara karşı ne kadar tepkisiz olduğunu bilmeleri sağlanabilseydi birçok hanımın canı fena sıkılırdı. Kadın sadece kendi tatmini için şık giyinir. Hiçbir erkek ona bu yüzden daha fazla hayranlık duymaz, hiçbir kadın onu bu yüzden daha fazla sevmez. Düzgünlük ve modaya uygunluk erkekler

için yeterlidir, hafif dağınıklık ya da serbestlik de kadınlara sevimli gelir... Ama bu ciddi düşüncelerin hiçbiri Catherine'in huzurunu bozmadı.

Perşembe akşamı salona önceki pazartesi gelirken hissettiğinden çok daha farklı duygularla girdi. O zaman Thorpe'a verdiği sözle kendinden geçmişti, şimdiyse asıl derdi yine dans sözü vermemek için ona görünmemekti; her ne kadar Mr. Tilney'nin onu üçüncü kez dansa davet etmesini beklemeye cesaret edemiyorduysa da dilekleri, umutları ve planları bundan daha azı etrafında dönmüyordu. Her genç hanım bu kritik anda kahramanıma yakınlık duyabilir, çünkü her genç hanım aynı heyecanı mutlaka tatmıştır. Hepsi kaçınmak istedikleri biri tarafından kovalanmış ya da en azından kovalandıklarına inanmıştır, hepsi memnun etmek istedikleri birinin ilgisi için sabırsızlanmıştır. Thorpelar yanlarına gelir gelmez Catherine'in ızdırabı başladı; John Thorpe ona doğru geliyor mu diye endişelenip durdu, kendini olabildiğince onun görüş alanından kaçırdı, ona bir şey söylediğinde de duymamış gibi yaptı. Kotilyonlar bitti, köy dansları başladı ve Tilneyleri hâlâ göremedi. "Korkma Catherineciğim," diye fısıldadı Isabella, "ama gerçekten yine ağabeyinle dans edeceğim. Çok şaşırtıcı olduğunu açıkça ifade ediyorum. Ona kendinden utanması gerektiğini söylüyorum, ama John'la sen durumumuzu kurtarmalısınız. Acele et bir taneciğim, yanımızda dur. John çekti gitti, ama hemen döner."

Catherine'in cevap vermeye ne zamanı ne de hevesi vardı. Ötekiler uzaklaştılar, John Thorpe hâlâ ortalardaydı ve Catherine yenilgiyi kabullendi. Bununla beraber onu gözlüyormuş ya da bekliyormuş gibi görünmemek için gözlerini yelpazesinin üstünde sabitledi; tam öyle bir kalabalıkta Tilneylerle vakitlice karşılaşacağına inanmakla ne büyük aptallık ettiğini düşünüyordu ki ansızın kendini Mr. Tilney tarafından muhatap alınmış ve tekrar dansa davet edilirken buldu. Nasıl ışıldayan gözlerle ve ivecenlikle isteğini kabul etti, kalbi nasıl da sevinçle çarparak onunla piste gitti, kolayca tahmin edilebilir. John Thorpe'dan kaçmak, hatta ona kalırsa kıl payı kaçmak ve yanına gelir gelmez Mr. Tilney tarafından dansa davet edilmek, sanki maksatlı olarak onu aramış gibi!.. Ona öyle geliyordu ki hayat daha büyük bir mutluluk sunamazdı.

Sakin bir yere ancak ulaşmışlardı ki arkasında duran John Thorpe ona hitaben konuştu. "Hayırdır Miss Morland!" dedi, "bunun anlamı nedir?.. Sizinle dans edeceğiz sanıyordum."

"Öyle düşünmenize şaşırdım, çünkü teklif etmediniz." "Bak şimdi!.. Salona girer girmez sordum size, demin tekrar sormak üzereydim ama arkamı dönünce bir baktım gitmişsiniz!.. Kötü bir numara yani! Ben sadece sizinle dans edeceğim diye geldim, pazartesiden beri bana sözünüz olduğuna inanıyorum. Hatta hatırlıyorum, lobide pelerininizi bekliyordunuz, o sırada sordum. Burada da tanıdık kim varsa hepsine salonun en güzel kızıyla dans edeceğimi söyleyip duruyorum; sonra bir bakıyorum, başka biriyle kalkmışınız; şimdi beni tefe koyarlar."

"Yok canım, öyle bir tariften sonra beni düşünmemişlerdir."

"Ne demek, nasıl düşünmezler, ben adamı ne yaparım. Bu arkadaş kim, yanınızdaki?" Catherine onun merakını giderdi. "Tilney ha," diye tekrarladı Mr. Thorpe, "Hımm... tanımıyorum. Tipi düzgünmüş, derli toplu biri... Ata ihtiyacı var mı acaba?.. İyi bir arkadaşım var, Sam Fletcher, atını satıyor. Meşhur, zeki, tam yol hayvanı... sadece kırk gine. Elli kere düşündüm ben alayım diye, çünkü âdetimdir, iyi bir ata rastlayınca alırım; ama işimi görmeyecekti, araziye gelecek gibi değildi. Sıkı bir avcı için paraya acımam. Şu an üç atım var, bugüne dek eyer vurulmuş en iyi atlar. Sekiz yüz gine verseler yine satmam. Fletcher'la ben Leicestershire'da ev almak niyetindeyiz gelecek sezon için. Öyle rahatsız ki lanet handa kalmak."

Catherine'i bunalttığı son cümle bu oldu, çünkü tam o sırada uzun bir hareketli hanımlar zincirinin karşı durulmaz baskısıyla sürüklenip gitti. Arkasından dans arkadaşı yaklaştı ve şöyle dedi, "Bu bey yanınızda yarım dakika daha kalsaydı sabrım taşacaktı. Eşimin dikkatini benden ayırmaya hakkı yok. Bir akşam için karşılıklı anlaşmaya vardık ve bu süre içinde bütün ilgimiz sadece birbirimize ait. Kimse diğerinin haklarına halel getirmeden kendini başka birine veremez. Ben köy dansını evlilik simgesi sayarım. Sadakat ve uyum her iki tarafın da temel görevleridir; dans etmeyi ya da evlenmeyi tercih etmeyen beyler komşularının eşleri ya da hanımlarıyla ilgilenemezler."

"Ama bunlar çok farklı şeyler!"

"Yani karşılaştırılamazlar demek istiyorsunuz."

"Elbette hayır. Evlenen insanlar ayrılamazlar, gider birlikte bir ev idame ettirirler. Dans eden insanlar ise uzun bir salonda yarım saat boyunca sadece

birbirlerinin karşısında dururlar."

"Demek evlilik ve dans tarifiniz böyle. O açıdan bakınca elbette benzerlikleri çarpıcı değil, ama ikisini şöyle bir açıdan görebileceğimi düşünüyorum... Kabul edersiniz ki her ikisinde de erkeğin seçme üstünlüğü, kadının da reddetme gücü var; ikisinde de erkekle kadın arasında her ikisinin de lehine bir anlaşma var, bir kere anlaşınca anlaşmanın feshine kadar ikisi de münhasıran birbirlerine aittir; birbirlerinin keşke başka yerde olsaydım demelerine sebep olmamaya gayret etmek her ikisinin de görevidir ve tahayyüllerini komşularının cazibelerine doğru meyletmekten, başka biriyle daha mutlu olacakları hülyasından uzak tutmak her ikisinin de yararınadır. Sizce de öyle değil mi?"

"Evet, elbette, dediğiniz şekliyle kulağa gayet hoş geliyor; ama yine de çok farklı şeyler... İkisini aynı gözle göremem, ikisinin aynı görevleri talep ettiğini de düşünemem."

"Bir açıdan arada elbette bir fark var. Evlilikte erkeğin kadına bakması beklenir; kadın da evi erkeğe hoş gösterecektir; erkek alacak, kadın gülümseyecektir. Ama dans ederlerken görevleri yer değiştirir; hoş olmak, uysal olmak erkekten beklenir, kadın da yelpazeyi ve lavanta suyunu temin eder. Size koşulların karşılaştırılamaz olduğunu düşündüren görev farklılığı bu sanırım."

"Hayır, asla, aklıma bile gelmedi."

"Öyleyse aklım karıştı. Ama bir şeyi söylemem gerek. Bu eğiliminiz biraz korkutucu. Görevler arasında hiçbir benzerliğe izin vermiyorsunuz; o halde ben de danstaki görevlerle ilgili görüşlerinizin eşinizin arzu edebileceği kadar katı olmadığını düşünemez miyim? Sizinle az önce konuşan bey dönse ya da başka bir bey size yaklaşsa onunla dilediğiniz kadar konuşmanızı engelleyecek hiçbir şey yok diye korkmakla haksız mı olurum?"

"Mr. Thorpe ağabeyimin o kadar yakın arkadaşıdır ki benimle konuşursa ona cevap vermem gerekir; ama salonda o dahil tanıdığım üç delikanlı ancak var."

"Tek güvencem de bu olacak, öyle mi? Yandık!"

"Hayır, daha iyi bir güvenceniz olamayacağına eminim, çünkü kimseyi tanımıyorsam kimseyle konuşmam imkânsız; ayrıca kimseyle konuşmak da istemiyorum."

"Şimdi bana daha sağlam bir güvence verdiniz; ben de cesaretle devam edeceğim. Bath'ı size daha önce sorma şerefine nail olduğum zamanki kadar hoş buluyor musunuz hâlâ?"

"Evet, çok... hatta daha çok, gerçekten."

"Daha çok!.. Dikkat edin, yoksa zamanı geldiğinde Bath'dan usanmayı unutursunuz... Altı hafta sonra usanırsınız artık."

"Altı ay kalsam bile usanacağımı sanmıyorum."

"Londra'yla karşılaştırınca Bath'da pek az çeşitlilik var; herkes bunu her sene anlar. 'Bath'ın altı haftalığına gayet güzel olduğunu kabul ediyorum; ama ondan sonra dünyanın en bıktırıcı yeri.' Her kış düzenli gelen her tür insan size böyle söyler, altı haftayı on, on iki haftaya çıkarır, sonunda da giderler, çünkü daha fazla kalmaya dayanamazlar."

"Herkesin kendi tercihi var; Londra'ya gidenler Bath'ı düşünmeyebilirler. Ama taşrada, ufak, uzak, kapalı bir köyde yaşayan ben böyle bir yeri kendi memleketimden daha sıkıcı bulmam; burada bizim orada olmayan çeşit çeşit eğlence var, bütün gün görecek, yapacak bir dolu şey var."

"Taşrayı sevmiyorsunuz."

"Hayır, seviyorum. Her zaman orada yaşadım ve her zaman çok mutlu oldum. Ama elbette taşra hayatı Bath'daki hayattan daha fazla tekdüze. Taşrada her gün bir diğerinin tıpatıp aynısıdır."

"Yine de taşrada zamanınızı çok daha akıllıca kullanıyorsunuz."

"Öyle mi?"

"Öyle değil mi?"

"Arada pek fark olduğunu düşünmüyorum."

"Burada bütün gün sadece eğlence peşindesiniz."

"Evde de öyleyimdir... sadece bu kadar eğlence bulamam. Burada da dolaşıyorum, orada da; ama burada her sokakta değişik insanlar görüyorum; oradaysa sadece gidip Mrs. Allen'ı görebilirim."

Mr. Tilney çok eğleniyordu. "Sadece gidip Mrs. Allen'ı görebilirim!" diye tekrarladı. "Tam bir düşünsel yoksulluk resmi! Mamafih bu uçuruma tekrar düştüğünüz zaman söyleyecek daha çok şeyiniz olacak. Bath'dan ve burada yaptıklarınızdan söz edebileceksiniz."

"A evet! Bir daha Mrs. Allen'la da başkalarıyla da sohbet ederken konu sıkıntısı çekmeyeceğim. Eve dönünce hep Bath'dan bahsedeceğime eminim... burayı çok sevdim. Annemle babam ve evdeki herkes burada olsa herhalde çok mutlu olurdum! James'in (en büyük ağabeyim) gelişi çok tatlı oldu... hatta bir de ne görelim, arkadaş olduğumuz aileyle zaten yakın arkadaşlarmış. Ya! Bath'dan kim sıkılabilir?"

"Bath'ın her şeyine sizin gibi yeni duygular katan biri değil elbette. Ama Bath'a sık gelenlerin çoğu için anneler, babalar, ağabeyler ve yakın arkadaşlar çoktan önemini kaybetmiştir... balolardan ve piyeslerden, günlük eğlencelerden alınan samimi keyif de onlarla birlikte yok olup gitmiştir."

Burada sohbetleri sona erdi; dansın talepleri artık dikkatlerini bölemeyecekleri kadar ağır oluyordu.

Grubun sonuna ulaştıktan hemen sonra Catherine kavalyesinin hemen arkasındaki seyirciler arasında duran bir beyin ilgiyle kendisine bakmakta olduğunu fark etti. Çok yakışıklı bir adamdı, etrafa hâkim bir duruşu vardı, gençliği geride kalmış, ama hayat doluydu; gözleri hâlâ ona dikili olduğu halde sırdaş bir fısıltıyla Mr. Tilney'e bir şey söylediğini gördü. Adamın bakışlarından kafası karışan ve bakışlara halindeki bir kusurun yol açtığı korkusuyla yüzü kızaran Catherine başını öte yana çevirdi. Ama tam o sırada beyefendi geri çekildi ve yanına gelen kavalyesi şöyle dedi, "Az önce bana ne sorulduğunu tahmin ettiğinizi görüyorum. O bey adınızı biliyor, sizin de onun adını bilmeye hakkınız var. General Tilney, babam."

Catherine'in cevabı sadece "Ya!" oldu... ama gereken her şeyi, kavalyesinin sözlerine dikkat ettiğini de, sözlerin gerçekliğinden şüphe etmediğini de ifade eden bir "Ya!" Gözleri gerçek bir ilgi ve güçlü bir

hayranlıkla kalabalığın içinde ilerleyen generali takip etmeye başladı ve içinden, "Ne kadar hoş bir aile!" dedi.

Gece bitmeden Miss Tilney'yle sohbet ettiği sırada karşısına yeni bir mutluluk fırsatı çıktı. Bath'a geldiğinden beri hiç kır yürüyüşü yapmamıştı. Civardaki tüm meşhur yerleri bilen Miss Tilney oraları öyle bir anlattı ki Catherine de gidip görmek için yanıp tutuştu; onunla gidecek kimseyi bulamayacağı korkusunu saklamayınca ağabey kardeş bir sabah yürüyüşünde ona katılmayı teklif ettiler. "Çok hoşuma gider," diye haykırdı Catherine, "dünyadaki her şeyden çok isterim; ama geciktirmeyelim... yarın gidelim." Bu fikir hemen kabul gördü, sadece Miss Tilney yağmur yağmaması şartıyla dedi ki Catherine de yağmayacağından emindi. Saat on ikide Pulteney caddesine gelip ona uğrayacaklardı... "Unutma sakın, saat on ikide," dedi ayrılırlarken yeni arkadaşına. Sadakatini ve iyiliğini on beş gün boyunca tattığı öteki, daha büyük, daha eski arkadaşı Isabella'yı gece boyunca hemen hiç göremedi. Yine de Isabella'ya mutluluğunu anlatma isteği duyduysa bile, onları oradan biraz erken kaldırıp götüren Mr. Allen'ın isteğine neşeyle boyun eğdi ve eve dönüşte yol boyunca koltuğunda dans ederken ruhu da içinde dans etti.

XI. Bölüm

Sabah gayet kasvetli bir havayla geldi, güneş ortaya çıkmak için sadece birkaç zayıf çaba gösterdi; Catherine buna bakarak her şeyin yolunda gittiği tahminini yürüttü. Yılın bu kadar başlarında sabah güneşli olan havanın genellikle yağmura çevireceğini, ama bulutlu havanın ilerleyen saatlerde açacağını düşünürdü. Umutlarını teyit etmesi için Mr. Allen'a başvurdu, ama Mr. Allen kendi havası ve barometresi olmadığı için kesin bir güneş sözü vermeye yanaşmadı. Catherine Mrs. Allen'a başvurdu; Mrs. Allen'ın görüşü daha olumluydu. "Çok güzel bir gün olacağından zerrece şüphesi yoktu, yeter ki bulutlar dağılsındı, güneş hemencecik çıkardı."

Gelgelelim saat on bir sularında camlardaki birkaç küçük yağmur damlası Catherine'in dikkat kesilmiş bakışlarına takıldı ve "Aman Tanrım, yağmur yağacak," diye yakındı kederli bir sesle.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Mrs. Allen.

"Bugün bana yürüyüş yok," diye iç geçirdi Catherine, "ama belki de bir şey olmaz, hatta belki on ikiden önce durur."

"Durabilir, ama o zaman da yerler çamur olur."

"Olsun, hiç önemi yok; ben çamura aldırmam."

"Öyle," diye cevapladı arkadaşı sakince, "bilirim, çamura aldırmazsın."

Kısa bir sessizlikten sonra Catherine pencerede dikilmiş bakarken, "Daha da hızlanıyor!" dedi.

"Hızlanıyor ya. Yağmur devam ederse sokaklar çok ıslak olacak."

"Zaten dört şemsiye açılmış. Şemsiye görmekten nasıl nefret ediyorum!"

"Şemsiye taşımak sevimsiz bir şey. Tahtırevan tutmayı tercih ederim."

"Ne güzel bir sabahtı! Yağışsız olacağına öyle inanmıştım ki!"

"Kim olsa öyle düşünürdü. Bütün sabah yağarsa Pump-Room'da fazla kimse olmaz. Umarım Mr. Allen dışarı çıkarken paltosunu giyer, ama yok giymez, paltoyla yürüyüşe çıkmak kadar nefret ettiği bir şey yoktur; niye sevmiyor anlamıyorum, bence gayet rahattır."

Yağmur devam etti... hızlı, ama şiddetli değil. Catherine her dönüşünde eğer bir beş dakika daha yağmaya devam ederse meseleden umudunu kesmeye karar verip beş dakikada bir saate gitti. Saat on ikiyi vurduğunda hâlâ yağmur yağıyordu... "Gidemeyeceksin tatlım."

"Henüz karamsar değilim. On ikiyi çeyrek geçeye kadar vazgeçmeyeceğim. Saat tam havanın açma saati, hatta bence biraz da açılmış gibi. Hani on ikiyi yirmi geçe olsun, tamamen vazgeçeceğim. Ah burada da hava aynı Udolpho'daki gibi, hatta Toskana ve Güney Fransa'daki gibi!.. Tam zavallı St Aubin'in öldüğü gece!.. Ne güzel hava!"

Saat yarımda Catherine havayı endişeyle izlemeyi bıraktığı ve havanın değişmesinden bir şey ummaz olduğu zaman gökyüzü kendiliğinden açılmaya başladı. Gün ışığının parlaklığı onu şaşırttı; etrafa bakındı, bulutlar dağılıyordu; mutlu görüntüyü seyretmek ve desteklemek için hemen pencereye döndü. On dakika daha geçince öğleden sonrasının pırıl pırıl olacağı kesinleşti ve hep "Hava mutlaka açacak," demiş olan Mrs. Allen düşüncesinde haklı çıktı. Ama Cath-erine arkadaşlarını hâlâ umut edebilir miydi, Miss Tilney'nin dışarı çıkamayacağı kadar çok mu yağmur yağmıştı, bunlar henüz belli değildi.

Sokaklar Mrs. Allen'ın Pump-Room'a giden kocasına eşlik edemeyeceği kadar çamurluydu; bunun üzerine adam tek başına yola çıktı; Catherine onun sokakta gözden kaybolmasını izlerken birkaç sabah önce onu öylesine şaşırtan aynı üstü açık arabaların içinde aynı üç kişiyle yaklaştığını gördü.

"Isabella, ağabeyim ve Mr. Thorpe işte! Belki beni almaya geliyorlardır... ama gitmeyeceğim... gidemem, çünkü biliyorsunuz Miss Tilney hâlâ uğrayabilir." Mrs. Allen da aynı fikirdeydi. John Thorpe az sonra yanlarındaydı, hatta sesi ondan önce yanlarına geldi, daha merdivendeyken Miss Morland'a acele edin diye seslendiği için. "Çabuk! Çabuk!" diye kapıyı savurup açtı... "Derhal şapkanızı giyin... kaybedecek zaman yok... Bristol'a gidiyoruz... Nasılsınız, Mrs. Allen?"

"Bristol'a! Çok uzak değil mi?.. Ama yine de bugün sizinle gidemem, çünkü sözüm var; arkadaşlarım her an gelebilirler." Nedenden sayılmaz diye bunu anında reddetti tabii; Mrs. Allen'ı kendisine destek olmaya çağırdı, o sırada diğer ikisi de yardımlarını sunmak için içeri girdiler. "Sevgili Catherine, çok hoş bir şey değil mi? Eşsiz bir araba gezisi yapacağız. Ağabeyine ve bana teşekkür edeceksin bu plan için; kahvaltı vakti birden aklımıza girdi, hatta inanıyorum ki aynı anda; şu iğrenç yağmur olmasa iki saat önce yola çıkmış olacaktık. Ama hiç önemli değil, çünkü geceleyin ayışığı var, keyfimiz tıkırında olur. Ah şöyle biraz kır havası, kır sessizliği deyince zevkten başım dönüyor!.. Alt Salon'a gitmekten bin kere iyidir. Doğruca Clifton'a gider, akşam yemeğini orada yeriz; baktık zamanımız var, yemek biter bitmez Kingsweston'a devam ederiz."

"O kadar çok şey yapabileceğimizden kuşkum var," dedi Morland.

"Seni mızıkçı!" diye haykırdı Thorpe, "on kat fazlasını yaparız. Kingsweston! Hatta üstüne Blaize şatosu da, sonra başka duyduğumuz ne varsa; ama kız kardeşin gitmem diyor."

"Blaize şatosu mu!" diye haykırdı Catherine, "O da ne?"

"İngiltere'nin en güzel yeri... görmek için her şartta elli mil yol gitmeye değer."

"Cidden şato mu, yani eski zaman şatosu?"

"Krallıktaki en eski şato."

"Yani kitaplarda okuduklarımız gibi mi?"

"Aynen... tıpı tıpına."

"Ama şimdi... öyle kuleleri, uzun dehlizleri filan var mı?"

"Bir sürü."

"O zaman görmek isterim; ama olmaz... gidemem."

"Gidemezmiş!.. Güzeller güzeli, ne demek gidemem?"

"Gidemem, çünkü" (Isabella'nın gülümsemesinden korkup yere bakarak konuştu) "Miss Tilney'yle ağabeyini bekliyorum. On ikide gelmeye söz verdiler, kırda yürüyüşe çıkacağız. On ikide gelmeye söz verdiler de, işte, yağmur yağdı; ama şimdi madem hava açtı, herhalde neredeyse gelirler."

"Hayatta gelmezler," diye haykırdı Thorpe; "biz Broad caddesine dönerken onları gördüm... parlak doru atları olan bir faytona binmiyor mu?"

"İnan ki bilmiyorum."

"Ben biliyorum, biniyor; onu gördüm. Dün gece seninle dans eden adamdan bahsediyorsun, değil mi?"

"Evet."

"İşte, tam o anda Lansdown yoluna dönerken gördüm... yanında alımlı bir kız vardı."

"Öyle mi?"

"Yemin ederim; görür görmez tanıdım; bu arada gayet sıkı hayvanları var."

"Çok tuhaf! Ama yerler bu kadar çamurken yürüyüşe çıkmazlar diye düşünmüştüm."

"Mümkündür, çünkü hayatımda böyle çamur görmedim. Yürüyüş ha! Yürüyeceğim derken uçarsın! Bütün kış böyle çamur olmadı, her yerde bileklerine kadar batıyorsun."

Isabella resmi tamamladı: "Catherineciğim, tahayyül edemeyeceğin bir çamur; hadi, gelmelisin; artık gelmeyi reddedemezsin."

"Şatoyu görmek isterim, ama her tarafını gezebilir miyiz? Her merdivenden çıkıp bütün odalara girebilir miyiz?"

"Tabii, tabii, kıyı bucak ne varsa."

"Ama peki... ya yerler daha bir kuruyuncaya kadar bir saatliğine filan çıktılarsa, gelir de dönerlerse?"

"İçin rahat olsun, artık öyle bir ihtimal yok, çünkü Tilney'nin yoldan geçen bir atlıya Wick Rocks'a kadar gideceğiz diye seslendiğini duydum."

"Öyleyse gelirim. Gideyim mi Mrs. Allen?"

"Nasıl istersen tatlım."

"Mrs. Allen, ikna edin n'olursunuz," diye haykırdılar topluca. Mrs. Allen da bu isteğe kayıtsız kalmadı: "Tatlım," dedi, "bence gitmelisin." Böylece iki dakika içinde gittiler.

Arabaya binerken Catherine'in duyguları gayet belirsizdi, büyük bir zevkin kaybedilmesine duyulan üzüntüyle biraz sonra farklı türde de olsa ona denk sayılabilecek başka birini tatma umudu arasında bölünmüştü. Randevularına bu kadar kolayca boş verdikleri, özür mesajı bile göndermedikleri için Tilneylerin ona karşı pek adaba uygun davrandıklarını düşünmüyordu. Yürüyüşlerinin başlaması için kararlaştırılan saati daha sadece bir saat geçmişti ve o bir saat içinde yolda biriken çamurla ilgili duyduklarına rağmen kendi gözlemine göre pek de rahatsızlık duymadan yola çıkmış olmalılar diye düşünmeden edemiyordu. Kendini onlar tarafından hafife alınmış hissetmek çok acı vericiydi. Öte yandan Udolpho gibi bir yapıyı keşfetmenin zevki, ki hayalinde Blaize şatosu da orasıydı, onu hemen her şey için avutabilecek bir telafi imkânı sunuyordu.

Pulteney caddesinden hızla inip Laura meydanından geçtiler, pek konuşmadan. Thorpe atıyla konuştu, Catherine bir tutulmamış sözler üstüne düşünceye daldı, bir yıkık kemerler, faytonlar ve sahte süsler üstüne, bir de Tilneyler ve gizli kapılar üstüne. Bununla beraber Argyle Buildings'e girerlerken arkadaşının şu sözleri onu kendine getirdi, "Geçerken sana dikkatle bakan şu kız kim?"

"Kim? Nerede?"

"Sağ kaldırımda... artık göremezsin." Catherine etrafa bakındı ve ağabeyinin koluna girmiş Miss Tilney'yi gördü, sokaktan aşağı yürüyorlardı. İkisinin de dönüp ona baktıklarını gördü. "Durun, durun Mr. Thorpe," diye sabırsızca haykırdı, "Miss Tilney bu; ta kendisi... Gittiklerini bana nasıl söyleyebildiniz?.. Durun, durun, hemen inip yanlarına gitmem lazım." Ama sözleri hiçbir işe yaramadı... Thorpe atını kırbaçlayıp daha da hızlandı; arkasından bakmayı hemen bırakmış olan Tilneyler Laura meydanının köşesini dönüp bir anda gözden kayboldular, hemen arkasından o da kendini Market meydanında buldu. Yine de sonraki sokak boyunca

Thorpe'a durması için yalvardı. "Lütfen, lütfen durun Mr. Thorpe... Devam edemem... Devam etmeyeceğim... Miss Tilney'ye dönmem lazım." Ama Mr. Thorpe gülmekle yetindi, kırbacını şaklattı, atını dehledi, tuhaf sesler çıkardı ve yola devam etti; kızgın ve üzgün Catherine çekip gitme imkânı olmadığı için ısrarından vazgeçip boyun eğmek zorunda kaldı. Yine de Thorpe'u azarlamaktan geri kalmadı. "Beni nasıl böyle kandırabilirsiniz Mr. Thorpe?.. Arabayla Lansdown yolundan yukarı çıkarlarken gördüğünüzü nasıl söyleyebilirsiniz?.. Böyle olmasını hayatta istemezdim... Nasıl şaşırmışlar, beni nasıl kaba bulmuşlardır! Hele tek kelime etmeden yanlarından geçince! Nasıl canım sıkıldı bilemezsiniz... Clifton'dan zevk almayacağım, hatta hiçbir yerden. Şimdi arabadan inip yanlarına gitmeyi on bin kere tercih ederdim. Nasıl diyebilirsiniz, gördüm, faytona binmiş gidiyorlardı diye?" Thorpe inatla kendini savundu, hayatında birbirine o kadar benzeyen iki kişi görmediğini söyledi, üstelik gördüğünün Tilney olduğunu öne sürmekten de vazgeçmedi.

Bu konu kapandıktan sonra bile yolculukları pek hoş geçecek gibi değildi. Catherine artık ilk baştaki kadar uyumlu davranmıyordu. İlgisizce dinliyor, kısa cevaplar veriyordu. Tek avuntusu Blaize şatosuydu, şatoyu hâlâ ara ara zevk duyarak bekliyordu; sözleştikleri yürüyüş için hayal kırıklığına uğramaktansa, bilhassa Tilneylerin hakkında kötü düşünmelerindense şatonun duvarlarının verebileceği bütün mutluluktan seve seve vazgeçerdi... uzun yıllar önce terk edilmiş muhteşem mobilyaların kalıntılarının sergilendiği uzayıp giden yüksek tavanlı sıra sıra odalar içinde yürümenin mutluluğu... daracık sarmal dehlizlerde ilerlerken alçak, kafesli demir bir kapı tarafından durdurulmanın, hatta lambalarının, bir tanecik lambanın ani bir rüzgârla sönmesi ve zifiri karanlıkta kalmanın mutluluğu. Bu arada herhangi bir talihsizlik olmadan yollarına devam ettiler; Keynsham kasabası görüş alanlarına girmişti ki hemen arkalarındaki Morland seslenince arkadaşı meselenin ne olduğunu öğrenmek için durdu. Konuşacak kadar yakına geldiklerinde Morland şöyle dedi, "Geri dönsek iyi olur Thorpe; bugün devam etmek için çok geç oldu; kız kardeşin de öyle düşünüyor. Pulteney caddesinden çıkalı tam bir saat oldu, yedi milden biraz daha fazla yol gittik; galiba gidecek bir sekiz milimiz daha var. Olmayacak. Epey geç kaldık. Başka bir güne erteleyip geri dönelim."

"Benim için hepsi bir," dedi Thorpe kızgınca ve hemen atını çevirip Bath'a dönüş yoluna girdiler.

"Eğer ağabeyinin bu kadar sefil bir hayvanı olmasaydı," dedi hemen sonra, "pekâlâ başarabilirdik. Benim atım kendi başına olsa Clifton'a bir saatte varırdı; şu kahrolası kırık kanatlı moruğun hızına uysun diye atımı dizginlemekten az kalsın kolum kırılıyordu. Kendi atı ve arabası olmadığı için Morland tam bir aptal."

"Aptal filan değil," dedi Catherine hararetle, "sadece para ayıramıyordur."

"Niye ayıramıyormuş?"

"Çünkü yeterince parası yok."

"Yoksa kimin suçu?"

"Bildiğim kadarıyla hiç kimsenin." Sonra Thorpe sık sık kullandığı yüksek sesle, tutarsız şekilde fakirliğin berbat bir şey olduğunu, para içinde yüzen insanların masraf etmeye paraları yetmezse kimin yeter gibisinden bir şeyler söyledi, ki Catherine anlamaya bile çalışmadı. İlk hayal kırıklığının tesellisi olacak şey konusunda da hayal kırıklığına uğradığı için ne sevimli olmak geliyordu içinden ne de arkadaşını sevimli bulmak; böylece ağzından yirmi kelime bile çıkmadan Pulteney caddesine döndüler.

Eve girerken uşak o çıktıktan birkaç dakika sonra bir beyle bir hanımefendinin uğrayıp kendisini sorduğunu söyledi; onlara Mr. Thorpe'la çıktığını söylediğinde hanımefendi mesaj bırakıp bırakmadığını sormuş, hayır deyince de kartını aramış ama yanında olmadığını söyleyip gitmiş. Bu üzücü haber üzerinde düşünceye dalan Catherine yavaşça üst kata çıktı. Merdivenin başında Mr. Allen'a rastladı; çabuk dönmelerinin nedenini işiten Mr. Allen, "Ağabeyinizin akıllıca davrandığına memnun oldum, iyi ki döndünüz. Tuhaf, çılgın bir plandı zaten," dedi.

Akşamı Thorpe'un dairesinde hep birlikte geçirdiler. Cath-

erine huzursuz ve keyifsizdi; ama Isabella Morland'la gizli ortaklık kurarak katıldığı kâğıt oyununda Clifton'daki bir hanın sakin kır havasının gayet tatminkâr bir dengini bulmuş gibiydi. Alt Salon'da olmamaktan duyduğu memnuniyeti de birkaç kez dile getirdi. "Oraya giden zavallılara nasıl acıyorum! Aralarında olmadığım için ne kadar mutluyum! Tam bir balo olur mu acaba, merak ediyorum! Henüz dansa başlamamışlardır. Dünyayı verseler oraya gitmem. Arada bir insanın kendi başına bir akşam geçirmesi nasıl da keyifli oluyor. Bence balo pek güzel olmayacak. Mitchellların da gitmeyeceğini duydum. Gidenlere acıyorum doğrusu. Ama korkarım Mr. Morland, siz orada olmak istiyorsunuz, değil mi? Eminim istiyorsunuz. Rica ederim buradaki hiç kimse size mâni olmasın. Sizsiz de gayet iyi idare ederiz; siz erkekler kendinizi çok önemli sanıyorsunuz."

Catherine Isabella'yı kendisine ve üzüntüsüne ilgi göstermemekle suçlamak üzereydi; bunlar aklını meşgul etmiyor gibiydi ve pek bir avutma çabası da göstermedi. "Bu kadar donuk olma şekerim," diye fısıldadı. "Kalbimi kıracaksın. Acayip moral bozucuydu elbette, ama suç tamamıyla Tilneylerde. Niye daha dakik olmadılar? Sokaklar çamurluydu tabii, ama n'olmuş? Mesela John'la ben çamura filan aldırış etmezdik. Arkadaşım sözkonusu olunca ben hiçbir engel tanımam; huyum böyle, John da aynen öyledir; inanılmayacak ölçüde güçlü duyguları vardır. Tanrım! Eline ne güzel kâğıtlar gelmiş! Hep papaz, gerçekten! Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmadım! Bunları benim yerime senin elinde görmek beni elli kat daha mutlu ediyor."

Artık kahramanımı her gerçek kahramanın kaderi olan uykusuzluk yatağına, dikenlerle kaplanmış ve gözyaşlarıyla ıslanmış yastığa gönderiyorum. Ertesi üç ay boyunca iyi bir gece uykusu çekebilirse kendini şanslı saysın.

XII. Bölüm

"Mrs. Allen," dedi Catherine ertesi sabah, "bugün Miss Tilney'ye uğramamın bir zararı olur mu? Her şeyi açıklamadan rahat edemeyeceğim."

"Git tabii tatlım; yalnız beyaz elbise giy; Miss Tilney hep beyaz giyer."

Catherine neşeyle kabul etti; artık her bakımdan hazırdı; General Tilney'nin kaldığı evi öğrenebilmek için her zamankinden daha büyük bir sabırsızlıkla Pump-Room'a gitti; gerçi Milsom caddesinde olduklarını tahmin ediyordu ama binadan emin değildi; Mrs. Allen'ın değişken kanaatleri de durumu iyice belirsiz bir hale getirmişti. Milsom caddesine yönlendirildi; numaradan iyice emin oldu, ziyaretini yapmak, davranışını açıklamak ve af dilemek için hızlı adımlar ve küt küt atan bir kalple oraya yöneldi; yakındaki bir dükkânda olduklarını tahmin ettiği sevgili Isabellası ve ailesini görmek zorunda kalmamak için gözlerini başka yana kaçırarak kilise avlusundan hızlı adımlarla geçti. Herhangi bir engelle karşılaşmadan eve ulaştı, numaraya baktı, kapıyı çaldı ve Miss Tilney'yi sordu. Adam Miss Tilney'nin evde olduğunu sanıyordu ama pek emin değildi. Yukarıya adını bildirmeyi lütfeder miydi mümkünse? Cath-

erine kartını verdi. Birkaç dakika içinde uşak döndü ve sözlerini fazla teyit etmeyen bir bakışla yanıldığını, Miss Tilney'nin çıktığını söyledi. Utançtan yerin dibine geçen Catherine evden ayrıldı. Miss Tilney'nin evde olduğuna, onu kabul edemeyecek kadar dargın olduğuna inanıyordu; sokağın aşağısına inerken onu orada görebilmek umuduyla oturma odasının pencerelerine göz atmadan edemedi, ama pencerelerde kimse yoktu. Bununla beraber sokağın sonuna geldiğinde tekrar arkaya baktı ve o zaman pencerede değil ama kapıdan çıkan Miss Tilney'yi gördü. Arkasından babası olduğunu düşündüğü bir bey geliyordu; Edgar's Buildings'e doğru döndüler. Catherine utançtan yerine ta dibine batmış, yoluna devam etti. Böyle öfkeli bir kabalığa maruz kaldığı için neredeyse kendine kızıyordu, ama pişmanlık duygusuna engel oldu; kendi cahilliğini hatırladı. Kendi ayıbının dünyevi nezaket yasalarınca nasıl sınıflandırıldığını, hangi affedilmezlik derecesine ya da onu mazur görülebilir kılmadan önce ne şiddetli hoyratlıklara yol açabileceğini bilmiyordu.

Kederli ve ezik, o gece diğerleriyle tiyatroya gitmemeyi bile düşündü; ama düşüncelerinde ısrarlı olmadığını itiraf etmek lazım: Çünkü bir kere evde kalmak için hiçbir bahanesi yoktu, sonra da görmeyi çok istediği bir oyun vardı. Böylece hep beraber tiyatroya gittiler; onu tedirgin edecek ya da neşelendirecek hiçbir Tilney görünmedi; herhalde ailenin birçok üstün meziyeti arasında tiyatro sevgisi yer almıyordu, ama bu Londra sahnelerinin daha seçkin gösterilerine alışkın oldukları için de olabilirdi; çünkü bu işlerin erbabı olan Isabella'dan biliyordu, Londra'dan sonra her şey "çok sakil" görünürdü. Kendisi ise almayı beklediği zevk konusunda yanılmadı; komedi merakını öyle canlı tuttu ki ilk dört perde boyunca onu izleyen hiç kimse keyifsiz bir hali var diyemezdi. Bununla beraber beşinci perdenin başında Mr. Henry Tilney'yle babasının aniden ortaya çıkıp karşı locadaki bir gruba katılmaları onu yeniden endişe ve sıkıntıya soktu. Ondan sonra sahne doğru dürüst keyif veremezdi... bütün dikkatini toplayamazdı artık. İkide bir bakışları karşı locaya kayıyordu; tam iki sahne boyunca bir kez olsun bakışlarını yakalayamadan bu şekilde Henry Tilney'yi seyretti. Artık Henry Tilney'nin tiyatroya kayıtsız olduğu düşünülemezdi; tam iki sahne boyunca gözlerini bir an olsun sahneden ayırmadı. Ama sonunda ona doğru baktı ve başını eğerek selam verdi... ama ne selam, ne bir gülümseme ne de bir karşılık beklentisi eşlik etti; gözleri hemen önceki tarafa döndü.

Catherine perişan oldu; içinden onun oturduğu locaya koşup açıklamasını dinlemeye zorlamak geldi. Kahramanca olmaktan çok tabii olan duygular içini kapladı; bu aceleci yargıyla yaralanan gururunu düşünmek yerine... bilinçli bir masumiyet içinde ona olan kendi kırgınlığını vakurca göstermeye karar vermek ve böylece şüphe uyandırmak, açıklama aramanın tüm sıkıntısını ona bırakmak ve onu geçmiş konusunda sadece onunla karşılaşmaktan kaçınarak ya da başka biriyle flört ederek aydınlatmak yerine kusurun ya da hiç olmazsa kusur görüntüsünün bütün utancını kendi üstüne aldı ve sebebini açıklama fırsatını bulmak için sabırsızlandı.

Oyun bitti... perde kapandı... Henry Tilney artık o ana kadar oturmakta olduğu yerde değildi, ama babası oturuyordu, belki o da şimdi onların locasına doğru geliyordu. Haklıydı; birkaç dakika içinde Henry göründü ve o sırada boşalmakta olan sıraların arasından geçerek sakin bir kibarlıkla Mrs. Allen ve arkadaşıyla konuştu... Ötekinden aldığı cevap hiç de aynı sakinlikte değildi: "Ah Mr. Tilney, sizinle konuşmak ve özür dilemek için çıldırıyordum. Çok kaba olduğumu düşünmüş olmalısınız, ama cidden benim suçum değildi... değil mi Mrs. Allen? Bana Mr. Tilney'yle kız kardeşinin birlikte bir arabayla gittiklerini söylemediler mi? Bundan sonra ne yapabilirdim? Ama sizinle olmayı bin kere tercih ederdim, öyle değil mi Mrs. Allen?"

"Şekerim elbiseme basıyorsun," oldu Mrs. Allen'ın cevabı.

Yine de açıklaması tek başına kalsa da görmezden gelinmedi; delikanlının yüzünde daha kibar, daha tabii bir gülümseme yarattı; arkasından pek az bir mesafelilik sergileyen bir sesle cevap verdi: "Argyle caddesinde yanınızdan geçince bize iyi yürüyüşler dilemekle bizi pek mütehassis ettiniz: Bu amaçla dönüp arkaya bakmanız büyük kibarlıktı."

"Ama cidden size iyi yürüyüşler dilemedim; öyle bir şey aklıma bile gelmedi; Mr. Thorpe'a durması için yalvardım; sizi görür görmez ona seslendim; hadi Mrs. Allen, öyle... Ah siz yoktunuz; ama cidden seslendim; Mr. Thorpe bir dursaydı inip arkanızdan koşardım."

Dünyada böyle bir açıklamaya kayıtsız kalabilecek bir Henry var mıdır? Varsa bile Henry Tilney onlardan değildi. Daha da tatlı bir gülümsemeyle kız kardeşinin endişesine, üzüntüsüne ve Catherine'in dürüstlüğüne olan inancına dair söylenmesi gereken her şeyi söyledi. "Yo! Miss Tilney'nin

kızmadığını söylemeyin," diye haykırdı Catherine, "çünkü kızdığını biliyorum, çünkü bu sabah uğradığım zaman beni görmek istemedi; ben ayrıldıktan hemen sonra evden çıktığını gördüm; incindim, ama gücenmedim. Galiba siz geldiğimi bilmiyorsunuz."

"O sırada evde değildim; ama Eleanor'dan duydum, o da böyle bir nezaketsizliğin sebebini açıklamak için o zamandan beri sizi görmek istiyordu; ama belki bunu ben de yapabilirim. Sadece babamla ilgili... tam çıkmak için hazırlanıyorlarmış, babamın acelesi varmış ve gecikmeye tahammülü olmadığı için Eleanor'a ısrarla hayır demiş. Hepsi bu, emin olun. Eleanor'un çok canı sıkıldı ve ilk fırsatta özür dilemeye karar verdi."

Bu bilgi Catherine'in içini alabildiğine rahatlattı, yine de biraz bir rahatsızlık kaldı, ki ondan da şu soru çıktı ve kendi içinde son derece maksatsız olsa da beyefendiye biraz sıkıntı verdi: "Ama Mr. Tilney, siz niye kız kardeşinizden daha az cömert davrandınız? O benim iyi niyetime o kadar inanıyorsa ve olayın basit bir hata olduğunu düşünebiliyorsa siz niye o kadar çabuk gücendiniz?"

"Ben!.. Ben mi gücendim!"

"Evet, yüzünüzden anladım, locaya geldiğiniz zaman kızgındınız."

"Ben mi kızgındım! Böyle bir hakkım yok."

"Yüzünüzü gören hiç kimse hakkınız olmadığını düşünmezdi." Beyefendi ona yer açmasını isteyerek ve oyundan bahsederek cevap verdi.

Bir süre onlarla kaldı ve gittiği zaman Catherine'in kendini huzurlu hissedemeyeceği kadar kibar davrandı. Bununla beraber ayrılmadan önce, planlanmış yürüyüşün ilk fırsatta gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı ve localarından gitmesinin üzüntüsünü bir kenara bırakırsak Catherine esasen dünyanın en mutlu insanlarından biri oldu.

Birbirleriyle konuşurlarken binanın bir bölümünde asla on dakikadan fazla kalmayan John Thorpe'un General Tilney'yle sohbete giriştiğini şaşırarak gördü; hatta sohbetlerinin konusunun kendisi olduğunu kavradığı kanısına kapılınca şaşkınlıktan da fazla bir şey hissetti. Hakkında ne diyor olabilirlerdi? General Tilney'nin onun görüntüsünden hoşlanmadığından korkuyordu: Kendi yürüyüşünü birkaç dakika ertelemektense kızının onu

kabul etmesini önlemesinde bunun imasının bulunduğunu anlıyordu. İkisini arkadaşına işaret ederek, "Nasıl oldu da Mr. Thorpe babanızla tanıştı?" diye sordu endişeyle. Delikanlı bilmiyordu, ama babası her asker gibi geniş bir çevreye sahipti.

Eğlence bittiği zaman Thorpe çıkmalarına yardım etmek için geldi. Catherine hemen ilgisinin hedefi oldu; lobide tahtırevan beklerlerken Catherine'in dilinin ucuna gelen şeyleri ağzına tıkarcasına, manalı bir tavırla, General Tilney'yle sohbet ettiğini görüp görmediğini sordu: "Çok tatlı bir ihtiyar gerçekten!.. Zinde, faal... oğlu kadar genç duruyor. Ona büyük saygım var inan ki: Gayet beyefendi, cana yakın bir adam."

"Ama onunla nasıl tanıştın?"

"Tanışmak mı!.. Şehirde tanımadığım pek az insan vardır. Ona Bedford'da rastlardım; bugün bilardo odasına girer girmez yüzünü çıkardım. En iyi oyuncularımızdan biridir; ilk başta ondan biraz çekiniyordum ama birlikte biraz vurmuşuzdur: Bahiste bana karşı dörde beş koydular; dünyanın gelmiş geçmiş en temiz vuruşlarından birini yapmamış olsam... onun topunu aynen gördüm... ama masa olmadan tam anlayamazsın... neticede yendim yani. Çok tatlı adam, yahudi kadar zengin. Onunla akşam yemeği yemek isterim, verdiği yemekler meşhur. Peki neden bahsediyorduk dersin?.. Senden. İnan olsun ki!.. General senin Bath'daki en güzel kız olduğunu düşünüyor."

"Saçma! Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsin?"

"Peki ben ne dedim sence?" (sesini alçaltarak) "Bravo General dedim, ben de aynı fikirdeyim."

Burada, onun duyduğu hayranlığa General Tilney'ninkinden çok daha az sevinen Catherine Mr. Allen'ın çağrısını duyunca hiç de üzülmedi. Yine de Thorpe onu tahtırevana kadar geçirdi, Catherine yapmamasını rica etmesine rağmen tahtırevana binerken de aynı nazik iltifatlara devam etti.

General Tilney'nin ondan hoşlanmamak yerine ona hayran olması zevk vericiydi; artık aileden karşılaşmaktan korkacağı hiç kimse kalmadığını neşeyle düşündü... Akşam onun için umut edebileceğinden çok çok daha fazla şey yapmıştı.

XIII. Bölüm

Pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma ve cumartesi böylece okurun gözleri önünde geçti gitti; her bir günün olayları, umut ve korkuları, ızdırap ve zevkleri ayrı ayrı anlatıldı; şimdi sadece pazar gününün sancılarıyla haftanın kapanışını anlatmak kaldı. Clifton planı iptal edilmemiş, ertelenmişti; o gün ikindi vakti tekrar ortaya getirildi. Isabella ile James arasında yapılan özel bir görüşmede ilki ısrarla gitmek isteyince ve ikincisi de o memnun olsun diye bir o kadar istekli davranınca havanın güzel olması şartıyla gezinin ertesi sabah yapılmasına karar verildi; eve vakitlice dönebilmek için çok erken yola çıkacaklardı. Mesele böylece kararlaştırılıp Thorpe'un onayı da alınınca bir tek Catherine'in haberdar edilmesi kaldı. Birkaç dakika önce Miss Tilney'yle konuşmak üzere yanlarından ayrılmıştı. O aralık plan tamamlandı ve Catherine döner dönmez kabul etmesi istendi; ama Isabella'nın beklediği neşeli kabul yerine Catherine ciddi durdu, çok üzgündü, ama gidemeyecekti. Bu plana katılmasını engelleyen randevusu onlara şimdi de eşlik etmesini imkânsız kılıyordu. Az önce Miss Tilney'yle sözkonusu yürüyüşü ertesi sabah yapmayı kararlaştırmışlardı; her ne sebeple olursa olsun asla vazgeçmeyecekti. Ama hemen o an her iki Thorpe'dan vazgeçmelisin çığlıkları geldi; ertesi gün Clifton'a gitmeliydiler, onsuz hayatta gitmezlerdi, basit bir yürüyüşü bir gün daha ertelemekten ne çıkardı ki, itiraz kabul etmezlerdi. Catherine sıkıldı, ama boyun eğmedi. "Beni zorlama Isabella. Miss Tilney'ye söz verdim. Gidemem." Bu hiçbir işe yaramadı. Aynı itirazlar tekrar karşısına çıktı; gitmeliydi, gidecekti, tek kelime duymak istemiyorlardı. "Daha önceden verilmiş bir sözünün şimdi hatırlatıldığını Miss Tilney'ye söylemek çok kolay olur, sadece yürüyüşü salıya ertelemesini rica edersin."

"Hayır, kolay olmaz. Yapamam. Önceden verilmiş bir söz filan yok." Ama Isabella giderek daha ısrarcı oldu; ona en sevecen tarzıyla hitap etti; ona en hoş sıfatlarla seslendi. Biricik, sevgili Catherineciği'nin onu o kadar çok seven bir arkadaşının böyle ufacık bir ricasını ciddi ciddi reddetmeyeceğine emindi. Bir tanecik Catherine'inin sevdikleri tarafından kolayca ikna

edilebilecek kadar hassas bir kalbi, munis bir huyu olduğunu biliyordu. Ama hepsi boşunaydı; Cath-erine haklı olduğunu hissediyordu ve böylesine şefkatli, böylesine iltifat dolu yakarışlar içini acıtsa da bunların onu etkilemesine izin veremezdi. Isabella bunun üzerine başka bir yöntem denedi. Kısa süre önce tanıştığı halde Miss Tilney'yi en iyi ve en eski arkadaşından daha çok sevdiği için, kısaca kendisine karşı soğuklaştığı ve kayıtsız kaldığı için onu kınadı. "Kendimi yabancılar yüzünden ihmal edilmiş görünce kıskanmadan edemiyorum, Catherine ben ki seni o kadar çok severim! Ben birini bir kez sevdim mi hayatta hiçbir şey bunu değiştiremez. Ama galiba benim duygularım başkalarından daha yoğun; hatta eminim kendi huzurum için fazla yoğun; itiraf ederim, kendimi yabancılarla olan arkadaşlığına kurban edilmiş görmek canımı yakıyor. Bu Tilneyler ne var ne yok her şeyi yutuyor gibiler."

Catherine bu serzenişi hem garip hem de nezaketsiz buldu. Duygularını başkalarının dikkatine maruz bırakmak arkadaşlığa sığar mıydı? Isabella ona haris ve bencil, kendi keyfinden başka her şeye saygısız göründü. Bir şey demediyse de aklından bu acı verici düşünceler geçti. Bu arada Isabella mendiliyle gözlerini siliyordu; bu görüntüye üzülen Morland şöyle söylemeden edemedi, "Hayır Catherine. Bence daha fazla itiraz edemezsin. O kadar büyük bir fedakârlık değil, hem de böyle bir arkadaşı memnun etmek için... eğer hâlâ reddedersen gayet kaba davrandığını düşüneceğim."

Ağabeyi ilk kez ona karşı açıkça tavır alıyordu; onun canını sıkmama telaşıyla bir uzlaşma yolu önerdi. Planlarını salıya kadar ertelerlerse, ki rahat erteleyebilirlerdi, çünkü her şey onlara bağlıydı, onlarla giderdi ve o zaman herkesin gönlü olurdu. Ama "Hayır, hayır, hayır!" oldu hemen gelen cevap, "Bu imkânsızdı, çünkü Thorpe salı günü şehre gidip gidemeyeceğini bilmiyordu." Catherine üzgündü, ama yapabileceği başka bir şey yoktu; kısa bir sessizlik oldu, sessizliği Isabella bozdu; soğuk, gücenik bir sesle dedi ki, "Madem öyle, parti bitti. Catherine gitmiyorsa ben de gidemem. Tek kadın olamam. Asla böyle uygunsuz bir şey yapamam."

"Catherine gitmelisin," dedi James.

"Ama neden Mr. Thorpe öbür kız kardeşlerinden birini götürmüyor? Bence ikisinden biri mutlaka gitmek ister."

"Sağ olun," diye haykırdı Thorpe, "ama Bath'a kız kardeşlerimi dolaştırıp kendimi aptal durumuna düşürmeye gelmedim. Hayır, siz gitmezseniz, ben de gitmem. Ben sadece sizi gezdirme zevki için giderim."

"Bu bana büyük memnuniyet veren bir iltifat." Ama sertçe dönüp giden Thorpe bu sözlerini duymadı.

Diğer üçü zavallı Catherine'i çok rahatsız eden bir tarzda yürüyerek yola birlikte devam ettiler; bazen tek kelime edilmedi, bazen tekrar yakarışlar ve kınamalarla saldırıya uğradı, kalpleri savaşta olsa da kolu hâlâ Isabella'nın kolundaydı. Bir an geldi yumuşadı, sonra huzursuz oldu; hep sıkıntılı, ama hep kararlıydı.

"Bu kadar inatçı olduğunu bilmezdim Catherine," dedi James, "eskiden seni ikna etmek bu kadar zor değildi; kız kardeşlerimin en nazik, en iyi huylu olanıydın."

"Umarım şimdi farklı değilimdir," diye cevapladı duygulanarak, "ama gerçekten gidemem. Hata ediyorsam bile doğru olduğuna inandığım şeyi yapıyorum."

"Çok gayret ettiğinden şüpheliyim," dedi Isabella alçak sesle.

Catherine'in içi daraldı; kolunu çekti, Isabella da karşı koymadı. Böylece Thorpe yeniden yanlarına gelinceye, gelir gelmez de neşeli bir yüzle şöyle deyinceye kadar on uzun dakika geçti, "Evet, meseleyi hallettim; yarın hep beraber iç huzuruyla gidebiliriz. Miss Tilney'ye gittim ve mazeretinizi ilettim."

"Olamaz!" diye haykırdı Catherine.

"Oldu gerçekten. Şimdi onunlaydım. Yarın bizimle Clifton'a gelmek için önceden verilmiş sözünüzü hatırladığınızı, salıdan önce onunla yürüyüşe çıkma zevkini tadamayacağınızı söylemem için beni gönderdiğinizi söyledim. Olur tabii dedi, salı günü de ona uyarmış; böylece bütün engelleri aştık... Çok iyi düşünmüşüm değil mi... ha?"

Isabella'nın yüzü gülücüklerle, neşeyle bezendi; James'in de keyfi yerine gelmiş görünüyordu.

"Eşsiz bir düşünce gerçekten! İşte Catherineciğim, bütün sıkıntımız bitti; şerefinle aklandın; çok neşeli bir gezi yapacağız."

"Olmaz öyle şey," dedi Catherine; "buna boyun eğemem. Derhal Miss Tilney'nin arkasından koşup durumu düzeltmem lazım."

Ama Isabella bir elini yakaladı, Thorpe diğer elini ve üç yandan itirazlar yağdı. Hatta James iyice kızdı. Her şey halledildiğine, Miss Tilney kendisi salı gününün de ona uyacağını söylediğine göre daha fazla direnmek pek gülünç, pek saçma olacaktı.

"Umurumda değil. Mr. Thorpe'un böyle bir mesaj uydurmaya hakkı yoktu. Ertelemek istesem Miss Tilney'yle kendim konuşabilirdim. Böylesi kabalıktan başka bir şey değil; nereden bileyim Mr. Thorpe'un... belki yine yanılmıştır; cuma günü zaten bir kez yanılıp bana kabalık yaptırdı. Bırakın beni Mr. Thorpe; Isabella tutma beni."

Thorpe Tilneylerin arkasından gitmenin boşuna olacağını söyledi; onları yakaladığında Brock caddesine dönüyorlarmış, şimdiye kadar da çoktan eve varmış olmalılarmış.

"Öyleyse arkalarından giderim," dedi Catherine, "neredelerse ben de peşlerinden giderim. Konuşmanın anlamı yok. Yanlış olduğunu düşündüğüm bir şeyi yapmaya ikna edilemiyorsam kandırılmam da mümkün değil." Bu sözleri söyleyip onlardan ayrıldı ve hızla uzaklaştı. Thorpe arkasından seğirtecek gibi olduysa da Morland onu tuttu. "Bırak gitsin, bırak gitsin gidecekse."

"Bu kadar inat ancak şeyde..."

Thorpe benzetmeyi tamamlamadı, çünkü pek usturuplu bir benzetme olmayacaktı.

Catherine büyük heyecanla, kalabalığın izin verdiği kadar hızlı, takip edilmekten korkarak, ama devam etmeye kararlı biçimde yürüdü. Yürürken olanlar üzerinde düşündü. Onları hayal kırıklığına uğratmak, canlarını sıkmaktan üzüntü duyuyordu, bilhassa ağabeyinin canını sıkmaktan; ama direndiği için pişman değildi. Kendi istekleri bir yana, Miss Tilney'yle randevusunda ikinci kez başarısızlığa uğramak, daha beş dakika önce gönüllü olarak verilmiş bir sözden hem de yalan söyleyerek caymak

affedilir şey değildi. Onlara sadece bencil sebeplerle karşı koyuyor değildi, sadece kendi duygularına kulak vermiş değildi; bu Blaize şatosunu görerek, geziyle bir ölçüde giderilebilirdi; hayır, başkalarına borçlu olduğu davranışı ve onların gözündeki itibarını gözetmişti. Yine de haklı olduğu inancı onu sakinleştirmeye yetmedi; Miss Tilney'yle konuşana kadar içi rahat etmeyecekti; Crescent'tan çıkınca adımlarını hızlandırarak Milsom caddesinin başına ulaşıncaya kadar aradaki mesafeyi koşarcasına gitti. Öyle hızlı hareket etmişti ki Tilneyler önce çıkmış olma avantajına rağmen evlerine ancak girerlerken Catherine onları görüverdi; uşak henüz açık kapıda dikiliyordu; derhal Miss Tilney'yle konuşması gerektiği töreniyle yetinip yanından geçerek üst kata çıktı. Sonra önündeki ilk kapıyı açtı, doğru kapıymış, kendini bir anda oturma odasında, General Tilney, oğlu ve kızıyla karşı karşıya buldu. Açıklamasını heyecanından ve kesilen nefesinden pek açıklama olmadıysa da hemen yaptı. "Koşa koşa geldim... Büyük bir hata oldu... Ben gitmeye söz vermedim... En baştan dedim onlara gidemeyeceğimi... Açıklamak için koşa koşa geldim... Hakkımda ne düşündüğünüze aldırmıyorum... Uşağı beklemedim."

Bu konuşmayla tam aydınlatılmış olmasa da az sonra durum bilmece olmaktan çıktı. Catherine John Thorpe'un mesajı vermiş olduğunu, Miss Tilney'nin buna çok şaşırdığını kabul etmekten çekinmediğini gördü. Ama ağabeyi dargınlıkta onu geçmiş miydi, kendini haklı çıkarma çabası sırasında içgüdüsel olarak birine olduğu kadar öbürüne de hitap ettiği halde anlaması mümkün olmadı. Onun gelişinden önce ne hissedilmiş olursa olsun, heyecanlı sözleri her bakışı ve her cümleyi dileyebileceği kadar arkadaşça kılıyordu.

Mesele böylece tatlıya bağlandıktan sonra Miss Tilney onu babasına takdim etti, babası da öyle candan, öyle ilgili bir kibarlıkla karşıladı ki Catherine Thorpe'un sözlerini hatırlayarak arada bir de olsa güvenilir biri olabileceğini zevkle düşündü. Generalin nezaketi öyle yakın bir ilgi halindeydi ki Catherine'in eve girişindeki olağanüstü hızın farkında olmadığı için odanın kapısını kendisi açmak zorunda kaldı diye uşağın ihmalkârlığına gerçekten kızdı. "William bununla ne demek istedi? Meseleyi ciddiyetle gözden geçirmeli." Eğer Catherine onun suçsuzluğunu hararetle savunmasa muhtemelen William Catherine'in hızı yüzünden işini değilse de efendisi nezdindeki ayrıcalığını ilelebet kaybedecekti.

Çeyrek saat kadar onlarla oturduktan sonra kalktı; o zaman General Tilney yemeğe kalır ve kızına günün geri kalanını onunla geçirme şerefini bahşeder mi diye sorunca mutlu bir şaşkınlık geçirdi. Miss Tilney de kendi dileklerini ekledi. Catherine mütehassis oldu, ama elinde değildi. Mr. ve Mrs. Allen her an dönmesini bekliyorlardı. General ısrar edemeyeceğini, Mr. ve Mrs. Allen'ın kararlarının çiğnenemeyeceğini söyledi; ama başka bir gün, daha önceden haber verilirse onu arkadaşı için ayırmasını reddetmeyeceklerine inanıyordu. "Yo tabii, Catherine asla itiraz etmeyeceklerine emindi, kendisi de gelmekten büyük zevk alırdı." General merdivenden inerlerken türlü iltifatlar ederek, dans edişinin ruhuna tam oturan yürüyüşündeki esnekliğe hayran olarak ve ayrıldıkları zaman karşısında hayatı boyunca gördüğü en zarif reveranslardan birini yaparak onu sokak kapısına kadar bizzat geçirdi.

Catherine, olan bitenden gayet memnun, neşeyle Pulteney caddesine ilerledi; daha önce hiç aklına gelmemişti ama şimdi büyük bir esneklikle yürüdüğünü hissediyordu. Gücenik grubu tekrar görmeden eve ulaştı; artık başarıya ulaşmış, amacını gerçekleştirmiş ve yürüyüşünden emin olduğuna göre, (ruhundaki dalgalar yatışırken) her konuda son derece haklı olduğundan şüphe etmeye başlayabilirdi. Fedakârlık her zaman soyludur; ısrarlarına boyun eğseydi arkadaşını üzdüğü, ağabeyini kızdırdığı ve ikisini de çok mutlu edecek bir planı belki de mahvettiği düşüncesiyle uğraşmayacaktı. İçini rahatlatmak ve davranışını önyargısız birinin görüşüyle değerlendirmek için ertesi gün ağabeyiyle Thorpeların yarıda kalmış planını Mr. Allen'a anlattı. Mr. Allen tereddütsüz konuya girdi. "Peki," dedi, "sen de gitmeyi düşünüyor musun?"

"Hayır; onlar bana söylemeden önce Miss Tilney'yle yürüyüşe çıkmak için sözleşmiştim; dolayısıyla onlarla gidemem, değil mi?"

"Yo, elbette gidemezsin; gitmeyi düşünmediğine memnun oldum. Bu planlar hayırlı şeyler değil. Açık arabalarla kırda gezen kızlarla oğlanlar! Arada bir gayet iyi olur; ama birlikte hanlara, halka açık yerlere gitmek! Doğru değil; Mrs. Thorpe buna nasıl izin veriyor anlamıyorum. Gitmeyi düşünmemene sevindim; eminim Mrs. Morland'ın hoşuna gitmezdi. Mrs. Allen, siz de benim gibi düşünmüyor musunuz? Bu tür projeleri mahzurlu bulmuyor musunuz?"

"Evet, hem de nasıl. Üstü açık araba berbat bir şey. Tertemiz elbiseyle biniyorsun, elbisen beş dakikada batıyor. Gelen geçen çamur sıçratıyor; rüzgâr saçını, şapkanı uçuruyor. Şahsen üstü açık arabalardan nefret ederim."

"Biliyorum, ama mesele bu değil. Genç hanımların sık sık delikanlılar tarafından bu arabalarda gezmeye götürülmesi, akraba olsalar bile tuhaf bir görüntü değil mi?"

"Öyle şekerim, çok tuhaf bir görüntü elbette. Görmeye dayanamıyorum."

"Sevgili madam," diye haykırdı Catherine, "o halde neden bana daha önce söylemediniz? Uygunsuz olduğunu bilsem Mr. Thorpe'la gitmezdim; yanlış bir davranışımı görürseniz her zaman bana söyleyeceğinizi umut ettim."

"Söylerim tatlım, bana güvenebilirsin, çünkü ayrılırken Mrs. Morland'a söyledim, senin için yapabileceğim her şeyi yaparım. Ama insan teferruatla çok da ilgilenmemeli. Gençler gençliklerini yapacaklar tabii, anneciğin de öyle söylerdi. Hatırlarsan ilk geldiğimizde sana şu dal desenli muslini almamanı söyledim, ama aldın. Gençler her dakika işlerine karışılmasından hoşlanmıyorlar."

"Ama bu gerçekten önemli bir şeydi; beni ikna etmeniz zor olmazdı sanırım."

"Henüz kimse zarar görmedi," dedi Mr. Allen, "tatlım, artık Mr. Thorpe'la çıkmamanı tavsiye ederim sana."

"Ben de tam öyle söyleyecektim," diye ekledi karısı.

Kendisi adına rahatlayan Catherine Isabella için rahatsız oldu; bir an düşündükten sonra Mr. Allen'a şu soruyu sordu: Miss Thorpe'a mektup yazıp kendisinin farkında olmadığı adaba aykırı hareketleri izah etse yakışıksız ve nezaketsiz davranmış olur muydu, çünkü bütün olanlara rağmen Isabella'nın ertesi gün Clifton'a gidebileceğini düşünüyordu. Fakat Mr. Allen böyle bir şey yapmamasını söyledi. "Onu kendi haline bıraksan iyi olur tatlım, ne yaptığını bilecek yaşta; değilse de ona akıl verecek bir annesi var. Mrs. Thorpe'un fazlasıyla hoşgörülü olduğuna şüphe yok; ama sen karışmasan iyi edersin. Ağabeyinle gitmeye karar verdilerse sen sadece can sıkıntısı olarak görülürsün."

Catherine boyun eğdi; Isabella'nın hata yapıyor olduğunu düşünmek onu üzdüyse de Mr. Allen kendi davranışını onayladığı için büyük rahatlık duydu ve onun tavsiyesiyle böyle bir hataya düşmesi önlendiği için gerçekten sevindi. Clifton'a gidecek gruba dahil olmaktan kaçması şimdi tam bir kurtuluş olarak görünüyordu, çünkü kendi başına zaten yanlış olan bir şeyi yapmak için onlara verdiği sözden dönseydi Tilneyler hakkında ne düşünürlerdi? Ya izansızlıktan suçlu olsaydı, hem de sadece bir başka izansızlık yapabilmek için?

XIV. Bölüm

Ertesi sabah hava o kadar güzeldi ki Catherine birleşik gruptan bir saldırı daha gelecek diye endişelendi. Mr. Allen'ın desteği varken onlarla karşılaşmaktan korkmuyordu, ama zaferin ızdıraplı olacağı bir mücadeleden de seve seve vazgeçerdi; bu yüzden hiçbiri ortaya çıkmayınca yürekten sevindi. Tilneyler kararlaştırılan saatte ona uğradılar; önlemlerini bozacak yeni bir engel çıkmadığı, ani bir hatırlama, beklenmedik bir çağrı, küstah bir müdahale olmadığı için kahramanımız erkek kahramanın kendisiyle olan taahhüdü gayet olağandışı bir şekilde yerine getirmeye hazırdı. Beechen Cliff çevresinde yürümeye karar verdiler; meşhur bir tepeydi burası, güzel doğası ve salkım söğüt ormanı burayı Bath'daki hemen her boş zaman için çekici bir yer haline getiriyordu.

"Buraya her bakışımda," dedi Catherine nehir kenarında yürürlerken, "Güney Fransa aklıma gelir."

Henry biraz şaşırıp, "Yurtdışına mı gittiniz yani?" dedi.

"Yo! Hayır, sadece okuduklarımdan bahsediyorum. Burası 'Mysteries of Udolpho'da Emily'yle babasının seyahat ettikleri diyara götürüyor beni. Ama siz roman okumazsınız, değil mi?"

"Niye okumayayım?"

"Çünkü sizin için yeteri kadar zekice değiller... beyler daha iyi kitaplar okur."

"İnsan ister erkek olsun ister kadın, eğer iyi bir romandan zevk almıyorsa dayanılmaz ölçüde aptaldır. Mrs. Radcliff'in bütün eserlerini okudum, çoğunu da büyük zevkle okudum. The Mysteries of Udolpho'yu bir başlayınca bir daha elimden bırakamadım... iki günde bitirdiğimi hatırlıyorum... baştan sona tüylerim diken diken oldu."

"Evet," diye ekledi Miss Tilney, "hatırlıyorum, bana yüksek sesle okumaya kalkışmıştın, ben de bir mesaja cevap vermek için beş dakikalığına ayrılmak zorunda kaldığımda beni beklemek yerine kitabı Hermitage Walk'a götürmüştün, ben de sen bitirinceye kadar beklemek zorunda kalmıştım."

"Teşekkür ederim Eleanor... çok dürüst bir tanıklık oldu. Kuşkularınızın yersizliğini görüyorsunuz Miss Morland. Öyle yaptım, kız kardeşimi beş dakikacık beklemeyi reddedip, yüksek sesle okumak için verdiğim sözü çiğneyip, onu en heyecanlı yerde merak içinde bırakıp devam etme isteğime karşı koyamadan kitapla kaçtım, kitap da onundu bu arada. Düşününce gurur duyuyorum, sanırım siz de beğenmiş olmalısınız."

"Duymak çok hoşuma gitti gerçekten, artık Udolpho'yu sevdiğim için utanmayacağım. Ama önceleri cidden genç beyler romanları fevkalade hor görürler sanırdım."

"Fevkalade doğru kelime; hor görseler fevkaladelik olurdu... çünkü onlar da kadınlar kadar çok okuyorlar. Ben şahsen yüzlerce okumuşumdur. Julialar ve Louisalar hakkında benimle baş edebileceğinizi düşünmeyin. Ayrıntılara girersek ve 'Bunu okudun mu?', 'Şunu okudun mu?' soruşturmasına girişirsek sizi kısa zamanda şey kadar geride bırakırım... nasıl desem?.. uygun bir benzetme arıyorum... arkadaşınız Emily'nin teyzesiyle İtalya'ya gittiğinde zavallı Valancourt'u geride bıraktığı kadar. Sizden kaç yıl önce başladığımı bir düşünün. Ben Oxford'da öğrenime başladığım zaman siz evde örneğini işleyen uslu, küçük bir kızdınız!"

"Çok uslu değil, korkarım. Ama gerçekten Udolpho'nun dünyanın en hoş kitabı olduğunu düşünmüyor musunuz?"

"En hoş... bununla herhalde en şık demek istiyorsunuz. O da kitabın cildiyle ilgilidir."

"Henry," dedi Miss Tilney, "çok küstahsın. Miss Morland, size de aynı kız kardeşine davrandığı gibi davranıyor. Her an bir hatamı bulur dili yanlış kullandım diye, şimdi size de aynısını yapıyor. Sizin kullandığınız şekliyle 'en hoş' kelimesi ona uymadı; bir an önce değiştirseniz iyi olur, yoksa yol boyu Johnson ve Blair'le bizi canımızdan bezdirir."

"Bence," diye haykırdı Catherine, "yanlış bir şey söylemedim; çok hoş bir kitap, buna niye böyle dememem gerekiyor?"

"Çok doğru," dedi Henry, "bugün de hava çok hoş, biz de çok hoş bir yürüyüş yapıyoruz, siz ikiniz de çok hoş genç hanımlarsınız. Ya, işte tam da bu hoş kelimesi!.. Her şeye uyuyor. Aslen belki sadece düzgünlük, uygunluk, zarafet ya da incelik için kullanılıyordu... insanların elbiseleri, duyguları, seçimleri hoştu. Ama şimdi her konuda her söz o kelime içinde toparlanıyor."

"Oysa aslında," diye haykırdı kız kardeşi, "sadece senin için kullanılmalı, başka şeyleri de kastetmeden. Sen akıllı olduğundan daha hoşsun. Hadi Miss Morland, bırakalım onu konuşmamızdaki türlü kural hataları üstünde kafa patlatsın, biz de en sevdiğimiz kelimelerle Udolpho'yu methedelim. Çok ilgi çekici bir eser. Bu tür kitapları seviyor musunuz?"

"Doğrusu, başka hiçbir şeyi sevmiyorum."

"Gerçekten!"

"Yani şiir ve piyes ve o tür şeyler okuyabiliyorum, seyahat kitaplarına da bir itirazım yok. Ama tarih, gerçek ciddi tarih hiç içimi açmıyor. Sizin?"

"Ben tarihi severim."

"Keşke ben de sevseydim. Biraz vazife gibi okuyorum, ama beni meraklandırmayan ya da korkutmayan şeylerden etkilenmiyorum. Papalarla kralların kavgaları, savaşlar veya salgınlar, her sayfada hem de; bütün o kadar adam bir işe yaramıyorlar, kadınlar hemen hiç yok... çok yorucu: Yine de sık sık tarihin bu kadar sıkıcı olmasını tuhaf buluyorum, çünkü büyük bölümü uydurma olmalı. Kahramanların ağızlarına yakıştırılan konuşmalar, düşünceleri, planları... bunların çoğu uydurma olmalı, uydurma da bana başka şeylerde zevk veriyor."

"Tarihçilerin," dedi Miss Tilney, "hayal uçuşlarında başarılı olmadıklarını düşünüyorsunuz. İlgi çekmeksizin hayal gücü sergiliyorlar. Ben tarihi severim... doğrunun yanında yalanı da seve seve kabul ederim. Temel gerçekler bakımından eski tarih kitapları ve kayıtlarındaki bilgiyi kaynak alıyorlar, ki bunlar da kanımca insanın fiilen kendi gözlemi altında geçmeyen her şey kadar güvenilir olabilir; sözünü ettiğiniz ufak tefek

süslere gelince, ben onları da seviyorum. Bir söylev iyi ifade edilmişse onu zevkle okuyorum, kim yazmış olursa olsun... hatta Caractacus'un, Agricola'nın ya da Büyük Alfred'in hakiki sözlerinden çok, eğer Mr. Hume ya da Mr. Robertson'ın elinden çıkmışsa muhtemelen daha büyük zevkle okuyorum."

"Siz tarihi seviyorsunuz!.. Mr. Allen ve babam da öyle; sevmeyen iki ağabeyim var. Küçük muhitimde bile bu kadar çok örnek olması ilginç! Bu gidişle artık tarih yazarlarına acımayacağım. İnsanlar kitaplarını okumak istiyorlarsa tamam, ama bence kimsenin bakmak istemeyeceği koca koca ciltleri doldurmak için onca derde girmek, sadece küçük kızlara ve oğlanlara işkence etmek için uğraşmak bana hep kötü bir kader gibi gelmiştir; gayet doğru ve gerekli olduğunu bilsem de bunu yapmak üzere masaya oturabilen kişinin cesaretine sık sık hayret etmişimdir."

"Küçük kızlara ve oğlanlara işkence edildiğini," dedi Henry, "medeni bir ülkede insan tabiatına aşina olan hiç kimse inkâr edemez; ama en seçkin tarihçilerimiz namına şunu ifade etmeliyim ki daha yüksek bir amaçları olmadığının sanılmasına gücenebilirler; yöntem ve üsluplarına bakılırsa akılca ve yaşça en ileri okurlara bile işkence etmekte gayet başarılılar. 'İşkence etmek' fiilini sizin tercihiniz olduğu için 'eğitmek' fiilinin yerine kullanıyorum, tabii ikisinin artık eşanlamlı kabul edildiğini varsayıyoruz."

"Eğitime işkence dediğim için beni aptal sanıyorsunuz, ama küçücük çocukları önce harfleri, sonra da hecelemeyi öğrenirken benim kadar görmüş olsanız, hep birlikte bütün bir sabah boyu ne kadar aptal olabileceklerini, sonunda da zavallı annemin nasıl halsiz düştüğünü görmüş olsanız, ki ben evde hemen her gün görmeye alıştım, işkence etmekle eğitmenin bazen eşanlamlı kelimeler olabileceğini kabul ederdiniz."

"Çok mümkün. Ama tarihçiler okumayı öğrenmenin zorluğundan sorumlu tutulamazlar; çok sert, çok yoğun uygulamaya pek iyi gözle bakıyor görünmeyen siz bile insanın ondan sonra her şeyi okuyabilecek olmak hatırına hayatta iki üç sene işkence görmesine değeceğini kabul etmeye ikna olabilirsiniz. Düşünsenize... eğer okuma öğretilmeseydi Mrs. Radcliff boşuna yazmış olurdu... hatta belki hiç yazamazdı."

Catherine onayladı... ve o hanımın meziyetlerine ilişkin gayet sıcak bir övgüyle konuyu kapadı... Tilneyler az sonra onun söyleyecek hiçbir şeyi

olmadığı bir konuya daldılar. Kırları resim çizmeye alışkın kişilerin gözleriyle inceliyorlardı ve gerçek bir zevk sahibi olmanın coşkusuyla kırların resme dökülmeye elverişli olduğuna karar verdiler. Burada Catherine alabildiğine bocaladı. Resim hakkında hiçbir şey bilmiyordu... zevk hakkında hiçbir şey: Ona pek bir şey kazandırmayan bir dikkatle dinledi onları, çünkü ona bir şey ifade etmeyen kelimelerle konuşuyorlardı. Anlayabildiği azıcık şey de konuyla ilgili daha önce benimsediği az sayıdaki görüşle çelişiyor gibiydi. Sanki iyi bir manzara yakalama yeri yüksek bir dağın tepesi değildi ve açık mavi bir gök artık güzel bir günün kanıtı değildi. Cehaletinden bütün kalbiyle utandı. Yersiz bir utanç. İnsanlar bağlılık duydukları konuda her zaman cahil olmalıdırlar. Eğitimli bir akla sahip olmak başkalarının kibriyle başa çıkabilmekte yetersiz olmak demektir ki zaten seviyeli bir insan bundan her zaman kaçınmak ister. Hele bir kadın herhangi bir şey bilme talihsizliğine uğramışsa, bunu elinden geldiğince saklamalıdır.

Güzel bir kızdaki doğal aptallığın faydalarını bir hanım yazar kardeşimiz müthiş kalemiyle anlatmış bulunuyor... konuyla ilgili onun yaklaşımına ben sadece erkeklere karşı adil olmak bakımından şunu ekleyeceğim, erkeklerin daha önemsiz olan büyük kısmının gözünde kadınların ahmaklığı şahsi cazibelerini fevkalade artırsa da bir kısım erkek de vardır ki kadında her şeyden çok cehalet arzu etmeyecek kadar aklı başında ve eğitimlidirler. Ama Catherine kendi üstünlüklerini bilmiyordu... sevgi dolu bir kalbi ve çok boş bir kafası olan güzel bir kızın eğer koşullar bilhassa elverişsiz değilse zeki bir delikanlıyı cezbetmekten geri kalmayacağını bilmiyordu. Şimdiki durumda bilgisizliğini itiraf etti, bilgisizliğine hayıflandı; resim çizebiliyor olmak için her şeyi verebileceğini söyledi; bunun arkasından hemen bir estetik konferansı geldi; delikanlının açıklamaları öyle netti ki Catherine çok geçmeden onun hayran olduğu her şeyde bir güzellik görmeye başladı, ayrıca gösterdiği dikkat öyle coşkuluydu ki delikanlı onun büyük bir doğal zevke sahip olduğundan kesinlikle emin oldu. Önplanlardan, mesafelerden ve ikincil mesafelerden bahsetti... yan görüntüler ve perspektiflerden... ışıklar ve gölgelerden; Catherine öyle umut veren bir öğrenciydi ki Beechen Cliff'in tepesine ulaştıkları zaman manzaranın parçası olmayı hak etmiyor diye bütün Bath şehrini kendiliğinden reddetti. Catherine'in ilerlemesinden memnun olan ama onu bir anda çok fazla bilgiyle bıktırmaktan korkan Henry istemese de konunun

değişmesini sağladı, bir parça kayalık ve zirvenin yakınında gördüğü yaşlı meşeden genel olarak meşelere, ormanlara, açılan tarım arazilerine, çorak arazilere, kraliyet arazilerine ve hükümete geçerek az sonra kendini politikaya gelmiş buldu, politikadan sessizliğe geçmek de zaten kolay bir adımdı. Memleketin hali hakkındaki kısa söylevini takip eden genel sessizliğe ağırbaşlı bir ses tonuyla şu sözleri söyleyen Catherine son verdi, "Duyduğuma göre yakında Londra'da çok çarpıcı bir şey çıkacakmış."

Bu sözlerin esas muhatabı olan Miss Tilney irkildi ve aceleyle cevapladı, "Öyle mi! Peki ne tür bir şeymiş?"

"Orasını bilmiyorum, yazarını da. Sadece şimdiye kadar gördüğümüz her şeyden daha korkunç olduğunu duydum."

"Aman Tanrım! Nereden duydun peki?"

"Bir arkadaşım dün Londra'dan gelen bir mektupta okumuş. Olağanüstü dehşet verici olacakmış. Cinayet filan, öyle şeyler bekliyorum."

"Şaşırtıcı bir sakinlikle konuşuyorsun! Ama umarım arkadaşının anlattıkları abartılıdır; ...böyle bir plan önceden bilinirse hiç şüphesiz devlet ortaya çıkmasını önlemek için gereken tedbirleri alır."

"Devlet," dedi Henry gülümsememeye çalışarak, "bu meselelere karışmak istemez, karışmaya cesaret de edemez. Cinayet olsun; ne kadar olmuş, devlet aldırmaz."

Hanımlar şaşırdılar. Henry güldü ve ekledi, "Hadi, birbirinizi anlamanızı mı sağlayayım, yoksa bırakayım bu bilmeceyi kendi başınıza mı çözmeye çalışın? Hayır... asil davranacağım. Sadece düşüncelerimin berraklığıyla değil, ruhumun cömertliğiyle de bir beyefendi olduğumu göstereceğim. Hemcinslerimin kendilerini sizin kavrayış seviyenize inmeyi hor görme âdetine tahammülüm yoktur. Belki kadınların yetenekleri ne sağlam ne de keskindir... ne güçlü ne de titizdir. Belki gözlem yapma, ayırt etme, yargıya varma, ateş, deha ve zekâ isteyebilirler."

"Miss Morland, ona aldırmayın... nezaket gösterip bu korkunç isyan konusunda merakımı giderin."

"İsyan mı!.. Ne isyanı?"

"Sevgili Eleanor, isyan sadece senin aklında. Buradaki akıl karışıklığı inanılmaz boyutta. Miss Morland üç küçük boy cilt halinde çıkacak, her biri iki yüz yetmiş altı sayfa olan, kapak sayfasında iki mezartaşı ve bir fener resmi olan yeni bir kitaptan bahsediyor sadece... anlıyor musun?.. Siz Miss Morland... aptal kardeşim son derece açık seçik ifadelerinizin tümünü yanlış anladı. Siz Londra'da beklenen korkudan bahsettiniz... her aklı başında insanın yapacağı gibi bu sözlerin sadece bir yayıneviyle ilgili olabileceğini hemen anlamak yerine bir anda kendi kendine St. George's Fields'da toplanan üç bin kişilik bir güruhu hayal etti; Banka'ya saldırdılar, Kule'yi tehdit ettiler, Londra sokaklarında kan sel oldu aktı, 12. Hafif Süvari Birliği'nden (ulusun bütün umudu) bir müfreze Northampton'dan isyancıları bastırmak üzere çağırıldı ve kahraman Yüzbaşı Frederick Tilney tam alayının başında hücuma kalktığı anda bir üst kat penceresinden atılan bir tuğlayla atından düştü. Ahmaklığını affedin. Kız kardeşin korkuları kadının zayıflığına eklendi; ama genel olarak asla bir budala değildir."

Catherine ciddi görünüyordu. "Şimdi de Henry," dedi Miss Tilney, "birbirimizi anlamamızı sağladığına göre Miss Morland'ın seni anlamasını da sağlayabilirsin... tabii senin kız kardeşine karşı dayanılmaz ölçüde kaba davrandığını, kadınlar hakkındaki görüşlerinle de tam bir yobaz olduğunu düşünsün istemiyorsan. Miss Morland senin tuhaflıklarına alışkın değil."

"Tuhaflıklarımı daha iyi tanımasını sağlamaktan mutluluk duyacağım."

"Şüphesiz... ama bu şimdiki durumu açıklamıyor."

"E ne yapayım?"

"Ne yapacağını biliyorsun. Kendini onun önünde şık bir şekilde temize çıkar. Kadın aklına büyük saygı duyduğunu söyle."

"Miss Morland, dünyadaki tüm kadınların aklına büyük saygı duyuyorum... bilhassa şeylerin... artık kimlerse... yanında olduklarımın."

"Yetmez. Daha ciddi ol."

"Miss Morland, kimse kadınların aklına benden daha büyük saygı duyamaz. Kanımca tabiat onlara öyle çok şey vermiş ki yarısından çoğunu kullanmaya gerek görmüyorlar."

"Ondan daha ciddi bir şey duyamayacağız Miss Morland. Ayık değil. Ama emin olun, herhangi bir kadın hakkında adil olmayan ya da benim hakkımda nazik olmayan bir şey söylüyor göründüyse tümüyle yanlış anlaşılmış olur."

Catherine'in Henry Tilney'nin hata yapamayacağına inanmak için fazla uğraşması gerekmedi. Hareketleri bazen şaşırtabiliyordu, ama kastettiği her zaman doğru görünüyordu:... Anlamadıklarına hayran olmaya hazırdı, o da öyle yaptı. Bütün yürüyüş keyifli geçti; çabuk bitti gerçi, ama bitişi de keyifliydi; arkadaşları ona eve kadar eşlik ettiler ve ayrılmadan önce Miss Tilney Catherine'e olduğu kadar Mrs. Allen'a da saygılı bir şekilde hitap ederek öbür gün akşam yemeğine şeref vermesini rica etti. Mrs. Allen zorluk çıkarmadı... Catherine'in çektiği tek zorluk aşırı mutluluğunu saklamak oldu.

Sabah bütün arkadaşlık ve doğal duyguları unutturacak kadar büyüleyici geçmişti; yürüyüş sırasında Isabella ya da James bir kez olsun aklına gelmemişti. Tilneyler gittikleri zaman tekrar arkadaş canlısı oldu, ama arkadaş canlısı olmak bir süre hiçbir işe yaramadı; Mrs. Allen merakını giderebilecek bir şey bilmiyordu, hiçbir şeyden haberi yoktu. Bununla beraber Catherine hemen alınması gereken çok elzem bir kurdele için öğleye doğru çarşıya gitme fırsatı buldu ve Bond caddesinde ikinci Miss Thorpe'a rastladı; Miss Thorpe sabah boyu ona arkadaşlık etmiş dünyanın en tatlı iki kızının arasında Edgar's Buildings'e doğru geziniyordu. Ondan grubun Clifton gezisinin yapıldığını öğrendi. "Sabah sekizde yola çıktılar," dedi Miss Anne, "gezilerini kıskanmadığıma eminim. Bence siz ve ben ucuz kurtulduk. Dünyanın en sıkıcı şeyi olmalı, çünkü yılın bu zamanı Clifton'da bir kişi bile yoktur. Belle ağabeyinizle gitti, John da Maria'yı götürdü."

Catherine ayarlamanın bu kısmını duyunca gerçekten memnun oldu ve bunu ifade etti.

"A evet," diye onayladı öteki, "Maria gitti. Gitmek için deli oldu. Güzel bir şey olacak zannediyordu. Zevkine hayran olduğumu söyleyemem; ne kadar ısrar ederlerse etsinler kendi adıma gitmemeye en baştan kararlıydım."

Bundan pek emin olmayan Catherine şöyle cevap vermeden edemedi, "Keşke siz de gidebilseydiniz. Hep birlikte gidememişsiniz, ne yazık."

"Teşekkür ederim, ama benim için gerçekten fark etmez. Cidden, ne olursa olsun gitmezdim. Geldiğiniz sırada Emily'yle Sophia'ya da öyle diyordum."

Catherine hâlâ inanmamıştı; ama Anne'in Emily'yle Sophia'nın onu avutacak arkadaşlığına sahip olması hoşuna gitti, fazla rahatsızlık vermeden ona veda etti ve gezinin onun katılmayı reddetmesi yüzünden iptal edilmemiş olmasına sevinerek, katılmadığı için James'in ve Isabella'nın ona duydukları dargınlığı unutturacak kadar güzel geçmiş olmasını dileyerek eve döndü.

XV. Bölüm

Ertesi gün erkenden Isabella'dan gelen, her satırı huzur ve şefkat dolu, arkadaşını fevkalade önemli bir meseleyle ilgili acilen çağıran bir notla Catherine güven ve merak dolu bir mutluluk içinde Edgar's Buildings'e koşuşturdu. En genç iki Miss Thorpe salondaydılar; Anne ablasını çağırmak üzere gidince Catherine fırsattan yararlanıp ötekine dünkü gezinin bazı ayrıntılarını sordu. Maria bundan bahsetmek için can atıyordu; Catherine hemen dünyanın en zevkli planı olduğunu öğrendi, nasıl güzel olduğunu kimse hayal edemezdi, akla hayale gelmeyecek kadar eğlenceli geçmişti. İlk beş dakikanın bilgileri bunlardı, ikincisinde de ayrıntılar ortaya çıktı... doğruca York Otel'e gitmişler, çorba içmişler, erken bir akşam yemeği sipariş etmişler, Pump-Room'a yürümüşler, suyun tadına bakmışlar, incik boncuğa biraz para harcamışlar, pastanede dondurma molası vermişler, gerisin geri otele koşuşturmuşlar, karanlığa kalmamak için alelacele akşam yemeklerini atıştırmışlar, güzel bir araba yolculuğu yapmışlar, tek eksik ay olmamasıymış, biraz da yağmur yağmış, Mr. Morland'ın atı o kadar yorulmuş ki yürüyecek hali kalmamış.

Catherine samimi bir memnuniyetle dinledi. Blaize şatosunun hiç düşünülmemiş olduğu anlaşılıyordu, gerisi için bir an bile pişmanlık duyulacak bir şey yoktu. Maria'nın havadisleri kız kardeşi Anne'le ilgili şefkatli sözlerle bitti, Anne gruba dahil edilmediği için teselli edilemez derecede üzülmüştü.

"Beni hiç affetmeyecek, ama yani elimden ne gelirdi? John beni istedi, onu götürmeyeceğini söyledi, çünkü ayak bilekleri çok kalınmış. Sanırım bu ay artık morali düzelmez, ama kendimi üzmemeye kararlıyım; o kadar canımı sıkacak bir mesele değil."

O sırada Isabella odaya öyle coşkulu adımlar ve öyle mutlu bir telaş görüntüsü içinde girdi ki arkadaşının bütün dikkatini üstünde topladı. Maria törensizce gönderildi; Catherine'i kucaklayan Isabella söze başladı: "Evet

Cath-erineciğim, haklıymışsın; sezgilerin seni yanıltmamış. Ah o içe işleyen gözlerin! Her şeyin arkasını görüyor."

Catherine sadece meraklı bir bilgisizlikle bakarak cevap verdi.

"Hadi biricik sevgili arkadaşım," diye devam etti öteki, "sıkı dur. Gördüğün gibi son derece heyecanlıyım. Oturalım da rahat rahat konuşalım. Notumu aldığın an anladın değil mi? Seni cingöz! Ah sevgili Catherineciğim, kalbimi bir tek sen biliyorsun, şu anki mutluluğumu bir tek sen anlayabilirsin. Ağabeyin erkeklerin en çekicisi. Keşke ona daha layık olsaydım. Peki o harikulade babanla annen ne der? Ah Tanrım! Onları düşününce nasıl da heyecanlanıyorum."

Catherine anlamaya başladı: Kafasında ansızın gerçeğe ilişkin bir fikir çaktı ve bu kadar yeni bir duygunun doğal etkisiyle yüzü kızararak haykırdı, "Aman Tanrım! Sevgili Isabella, ne demek istiyorsun? Yani... yani gerçekten James'e âşık mısın?"

Az sonra bu cesur tahminin gerçeğin sadece bir yarısını ihtiva ettiğini kavradı. Isabella'nın her bakışında ve hareketinde sürekli gözlemlemekle suçlandığı derin ilgi dünkü gezileri sırasında karşılıklı bir aşkın baş döndürücü itirafına varmıştı. Kalbi de inancı da James'e adanmıştı. Catherine hiç bu kadar ilginç, harika ve neşeli bir şey dinlememişti. Ağabeyi ve arkadaşı nişanlanmış! Böyle durumlara acemi olduğu için duydukları ona fazlasıyla önemli görünüyordu ve hayatın olağan akışının kolay karşılık veremeyeceği şu muhteşem olaylardan biri olduğunu düşünüyordu. Duygularının gücünü ifade edemezdi; duygularının doğası yine de arkadaşını memnun etti. Böyle bir kız kardeşe sahip olmak ilk coşkularını oluşturdu ve iki tatlı hanım kucaklaşmalar ve sevinç gözyaşları içinde sarmaş dolaş oldular.

Catherine akrabalık düşüncesinden içtenlikle mutlu olmakla birlikte, Isabella'nın sevecen hayallerinin onu geçtiği de kabul edilmeli. "Bana Anne'den de Maria'dan da daha yakın olacaksın Catherineciğim: Sevgili Morland ailesine kendi ailemden daha bağlı olacağımı hissediyorum."

Bu Catherine'in kavrayamadığı bir arkadaşlık seviyesiydi.

"Sevgili ağabeyine öyle benziyorsun ki," diye devam etti Isabella, "sana görür görmez vuruldum. Ama ben hep öyleyimdir; ilk an her şeyi belirler.

Geçen Christmas'da Morland bize geldiği ilk gün... onu gördüğüm ilk anda... kalbim geri alınamaz şekilde gitti. Hiç unutmuyorum, sarı elbisemi giymiştim, saçım örgülüydü; oturma odasına girdiğim zaman John onu tanıttı, daha önce hiç o kadar yakışıklı birini görmediğimi düşündüm."

Burada Catherine aşkın gücünü gizlice kabul etti; ağabeyine çok düşkün ve bütün meziyetlerine hayran olsa da yakışıklı olduğunu hiç düşünmemişti.

"Şunu da hiç unutmuyorum, Miss Andrews o akşam bizimle çay içti, bordo ipek elbisesini giymişti ve öyle harika bir görünüşü vardı ki ağabeyin ona âşık olmuştur dedim; bütün gece bunu düşünmekten gözümü kırpmadım. Ah Catherine, ağabeyin yüzünden ne çok uykusuz gece geçirdim! Benim çektiklerimin yarısını bile çekmeni istemem! Bir deri bir kemik kaldım; ama kuruntularımı anlatarak seni üzmeyeceğim, yeterince gördün. Kendimi sürekli ele verdiğimi hissediyorum, kiliseye bağlılığımdan bahsetmekle nasıl da dikkatsizlik ettim! Ama sırrımın sende emniyette olacağından her zaman emindim."

Catherine hiçbir şeyin daha emniyette olamayacağını hissetti, ama olmadık bir cahillik yapmaktan çekinerek meseleye itiraz etmediği gibi Isabella'nın onda bulduğu kadar muhabbet ve sevgiyle dolu olduğunu da reddetmedi. Ağabeyinin durumunu anlatmak ve izin istemek için son sürat Fullerton'a gitmeye hazırlandığını öğrendi ki bu da Isabella için gerçek bir telaş nedeniydi. Catherine kendisi inandığı gibi onu da babasının ve annesinin oğullarının isteklerine karşı çıkmayacaklarına inandırmaya çalıştı. "Bir anne baba için," dedi, "çocuklarının mutluluğundan daha önemli bir şey yoktur, derhal rıza göstereceklerinden şüphem yok."

"Morland da öyle söylüyor," diye cevapladı Isabella, "yine de umutlanmaya cesaret edemiyorum; servetim pek az, buna razı olmazlar. Ağabeyin ki kiminle istese evlenir!"

Burada Catherine yine aşkın gücünü gözlemledi.

"İnan Isabella, çok mütevazısın. Servet farkının hiçbir önemi olamaz."

"Ah Catherineciğim, senin cömert kalbinde elbette bir önemi olamaz, biliyorum, ama bu çıkar gözetmezliği çok insandan bekleyemeyiz. Kendi adıma keşke diyorum durumlarımız tersine olsaydı. Emrimde milyonlar

olsaydı, bütün dünyanın hâkimi olsaydım ağabeyin yine tek seçimim olurdu."

Bu sevimli hisler, anlam kadar yenilikle de dolu olduğu için, Catherine'e tatlı tatlı tanıdığı tüm kadın kahramanları hatırlattı; arkadaşının hiç bu muhteşem düşünceyi dile getirdiği andakinden daha güzel görünmediğini düşündü. "Rıza göstereceklerinden eminim," dedi durdu ikide bir, "sana bayılacaklarına eminim."

"Kendi adıma," dedi Isabella, "isteklerim öyle mütevazı ki en düşük gelir bile bana kâfi gelir. İnsanlar gerçekten birbirlerini seviyorlarsa yoksulluk servettir: İhtişamı hor görürüm: Dünyada Londra'ya yerleşmem. Uzak bir köydeki bir kulübe benim için cennettir. Richmond civarında sevimli küçük villalar var."

"Richmond!" diye haykırdı Catherine. "Fullerton yakınlarına yerleşmelisiniz. Bize yakın olmalısınız."

"Olmazsak mutsuz olacağımı biliyorum. Yeter ki sana yakın olayım. Ama bunlar boş laf! Böyle şeyler düşünmeme izin vermeyeceğim, ta ki babanın cevabını alana kadar. Morland dedi ki cevabı bu gece Salisbury'ye gönderirse yarın alabilirmişiz. Yarın? Mektubu açmaya asla cesaret edemeyeceğim. Kalbim dayanamayacak."

Bu kanaati bir hülya anı takip etti... Isabella tekrar konuştuğu zaman konu gelinliğin kalitesine karar vermekti.

Sohbetlerine Wiltshire'a gitmeden önce veda iç çekişi için gelen gergin genç âşık son verdi. Catherine onu tebrik etmek istedi ama ne diyeceğini bilemedi, duygularını sadece gözleriyle ifade etti. Bununla beraber gözlerinden eksiksiz bir cümle dolu dolu ışıldadı, James de anlamı kolaylıkla kavradı. Eve gidip umduklarını gerçekleştirmek için sabırsızlanıyordu, o yüzden vedası uzun sürmedi; hatta sevgilisi ikide bir gitmesini rica ederek onu alıkoymasaydı daha da kısa olurdu. Gitmesini öyle istiyordu ki iki kez kapıdan çağrıldı. "Cidden Morland, seni kovmam lazım. Ne kadar yol gideceğini düşünüyorum da. Böyle dikilip durduğunu görmeye dayanamıyorum. Tanrı aşkına, daha fazla vakit kaybetme. Hadi, git, git... rica ederim git."

Şimdi kalpleri her zamankinden daha çok bütünleşen iki arkadaş gün boyu ayrılmadılar; kız kardeşçe mutluluk planları içinde saatler geçti gitti. Her şeyden haberdar olan ve sadece Mr. Morland'ın rızasını istiyor, Isabella'nın sözlenmesini aileleri için en talihli olay olarak değerlendiriyor görünen Mrs. Thorpe ve oğlunun sohbete katılmalarına, ayrıcalıksız genç kız kardeşlerde oluşacak merakın ölçüsünü son raddeye vardıracak anlamlı bakışlar ve esrarlı ifadelere kendilerince katkıda bulunmalarına izin verildi. Catherine'in basit anlayışına göre bu tuhaf tedbirlilik ne nazikçeydi ne de tutarlı sürdürülüyordu; tutarsızlık daha az eşlik ediyor olsaydı nezaketsizliğe dikkat çekmeden duramazdı, ama Anne ve Maria çok geçmeden "ne olduğunu biliyorum" tahminleriyle içini rahatlattılar; akşam bir tür nükte savaşı, aile içinde zekâ gösterisi şeklinde geçti; bir yanda sözde sırrın esrarı, diğer yanda adı konmamış keşfin esrarı, ikisi de eşit keskinlikte.

Catherine ertesi gün yine arkadaşıyla birlikteydi, ona destek olmaya çalışıyordu; ondan ayrıyken de mektupların teslimine kadar birçok sıkıcı saat geçirmişti; desteğine ihtiyaç vardı, çünkü makul bekleme süresi daraldıkça Isabella gitgide ümidini kaybetti ve mektup gelmeden önce gerçek bir çöküntüye kapıldı. Ama mektup geldiği zaman çöküntüden eser kalmadı. İlk üç satır, "İyi kalpli ebeveynlerimin rızasını almakta hiçbir zorluk çekmedim; mutluluğumu temin etmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaya söz verdiler," diyordu ve bir anda şenlikli bir rahatlama oldu. Isabella'nın bütün yüzüne pırıl pırıl bir ışık geldi, bütün endişe ve kuruntu gitmiş gibiydi, neşesi neredeyse kontrol edilemeyecek gibiydi, kendini dünyanın en mutlu insanı olarak görüyordu.

Mrs. Thorpe sevinç gözyaşlarıyla kızına, oğluna, misafirine sarıldı, Bath'ın nüfusunun yarısına da seve seve sarılırdı. Kalbi sevecenlikle dolup taşıyordu. Her sözün başında herkes "sevgili John", "sevgili Catherine" oluyordu; "sevgili Anne ve sevgili Maria" hemen sevinçlerine ortak edilmeliydi; Isabella adının önünde peş peşe iki "sevgili"yi fazlasıyla hak etmişti o harika çocuk. John da neşesini göstermede hiç utangaç değildi. Mr. Morland'a dünyanın en iyi adamlarından biri olma ayrıcalığını bahşetmekle kalmıyor, hakkında art arda övgü cümleleri düzüyordu.

Bütün bu mutluluğu yayan mektup kısaydı, başarı güvencesinden başka pek bir şey içermiyordu; bütün ayrıntılar James tekrar yazma imkânı

buluncaya kadar ertelenmişti. Ama Isabella ayrıntıları rahatlıkla bekleyebilirdi. Mr. Morland'ın vaadiyle ihtiyaç giderilmişti; her şeyi kolaylaştırmak konusunda şerefi ortaya konmuştu; gelirlerinin nasıl oluşturulacağı, arazi mülkiyetinden mi feragat edileceği, yoksa fondaki paranın mı devredileceği onun çıkar gözetmeyen ruhunun hiç ilgilenmediği bir meseleydi. Saygın ve hızlı bir düzen kurulacağından emindi, hayal gücü bunun getireceği mutluluklar üzerinde hızla geziniyordu. Kendini birkaç hafta sonra Fullerton'daki her yeni tanıdıkta merak ve hayranlık, Putney'deki her kıymetli eski arkadaşta kıskançlık uyandırmış, emrinde bir araba, kartvizitinin üstünde yeni bir isim ve parmaklarında ışıltıyla sergilenen tek taş yüzükle görüyordu.

Mektubun içeriği belli olunca, Londra yolculuğuna başlamak için sadece mektubun gelmesini bekleyen John Thorpe yola çıkmaya hazırlandı. "Evet Miss Morland," dedi onu salonda yalnız bulunca, "size veda etmeye geldim." Catherine iyi yolculuklar diledi. John onu işitmemiş gibi pencereye yürüdü, rahatsız bir iki hareket yaptı, bir şarkı mırıldandı; dalgın görünüyordu.

"Devizes'e geç kalmayacak mısınız?" dedi Catherine. John cevap vermedi; ama bir anlık bir sessizlikten sonra patladı, "Şahane bir şey bu evlilik planı inan olsun ki! Morland'la Belle çok akıllıca bir iş yaptılar. Siz ne düşünüyorsunuz Miss Morland? Bence hiç fena fikir değil."

"Bence çok iyi."

"Öyle mi? Cidden mi! Evliliğe düşman olmamanıza sevindim. Şu eski şarkıyı bilir misiniz, 'Düğün düğünü çeker?' Yani diyorum ki, Belle'in düğününe geleceksiniz umarım."

"Evet, kız kardeşinize onunla olacağıma söz verdim, mümkün olursa."

"O zaman yani," şöyle bir dönerek ve zoraki bir aptal kahkaha atarak, "yani o zaman bu dediğim eski şarkının gerçekliğini sınarız."

"Öyle mi?.. ama ben şarkı söylemem. Neyse, size iyi yolculuklar dilerim. Ben bugün Miss Tilney'yle yemek yiyeceğim ve eve gitmem lazım."

"Hayır ama bu kadar aceleye gerek yok. Kimbilir bir daha ne zaman görüşürüz? Gerçi on beş gün sonra yine geleceğim, ama bu on beş gün bana

fazlasıyla uzun görünüyor."

"Öyleyse neden o kadar uzak kalıyorsunuz?" diye cevapladı Catherine cevap beklediğini görünce.

"Çok naziksiniz, yine de... nazik ve iyi kalplisiniz. Bunu kolay unutmayacağım. Yaşayan herkesten daha iyi kalplisiniz bence. Müthiş iyi kalplisiniz, hem sadece iyi kalplilik de değil, sizde her şeyden çokça, çokça var; sonra öyle şeysiniz ki... inan olsun sizin gibi birini tanımadım."

"Aman canım, benim gibi bir sürü insan var, hatta çok daha iyileri. Size iyi günler."

"Ama diyorum ki Miss Morland, arayı fazla açmadan Fullerton'a gelip saygılarımı sunsam, müsaitseniz."

"Bekleriz. Annemle babam sizi görmekten çok mutlu olurlar."

"Umarım... umarım Miss Morland, siz beni gördüğünüze üzülmezsiniz."

"Yo! Olur mu hiç! Gördüğüme üzüleceğim pek az insan var. Arkadaşlık her zaman içimi açar."

"Benim düşünme şeklim de aynen öyle. Bana şöyle neşeli arkadaşlar verin, sadece sevdiğim insanlar yanımda olsun, sadece sevdiğim yerde ve sevdiğim kişiyle beraber olayım, gerisini şeytan alsın derim. Sizden de aynısını duyduğuma yürekten memnun oldum. Ama kanımca Miss Morland, siz ve ben birçok konuda çok benzer fikirlere sahibiz."

"Belki öyledir; ama benim o kadar çok fikrim yok. Çoğu konuya gelince, doğrusu hakkında fikrim olan çok konu yok."

"Tanrı aşkına, benim de öyle. Beni ilgilendirmeyen şeylerle aklımı yormak benim tarzım değil. Benim her fikrim gayet basittir. Hoşlandığım kız yanımda olsun, yani başımı sokacak konforlu bir evde, gerisinden bana ne? Servet hiçbir şeydir. Benim kendime ait sağlam bir gelirim var, onun tek kuruşu olmasa daha bile iyi."

"Çok doğru. O konuda sizin gibi düşünüyorum. Bir yanda iyi bir servet varsa diğerinde olmasına gerek yok. Hangisinde olduğu önemli değil, birinde olsun yeter. Servetin servet kovalaması fikrinden nefret ediyorum.

Para için evlenmek de bence dünyada en sefilce şey... İyi günler... Ne zaman müsait olursanız sizi Fullerton'da ağırlamaktan memnuniyet duyarız." Sonra gitti. Onu daha fazla tutmaya John'un gücü yetmezdi. Verilecek böyle haberleri, hazırlanacağı öyle bir ziyaret varken gitmesini geciktirecek herhangi bir şey John'un içinde yoktu; John'u mutlu teklifini yaptığı ve ondan açıkça teşvik gördüğü inancı içinde bırakarak aceleyle gitti.

Ağabeyinin nişanını ilk duyduğunda yaşadığı heyecan harikulade haberi verince Mr. ve Mrs. Allen'ın da epeyce sevineceklerini düşündürüyordu. Hayal kırıklığı ne büyük oldu! Uzun girizgahtan sonra açıklanan önemli olay ağabeyinin gelişinden beri her ikisi tarafından da tahmin ediliyordu; o sırada bütün hissettikleri gençlerin mutluluğu dilekleri içinde toparlandı, bir de beyefendi Isabella'nın güzelliğini öven bir söz söyledi, hanımefendi de çok şanslı olduğunu. Catherine için bu çok şaşırtıcı bir duyarsızlıktı. Bununla beraber James'in önceki gün Fullerton'a gittiği sırrı Mrs. Allen'ı biraz duygulandırdı. Bunu sakince dinleyemedi, saklanma ihtiyacı duyulmuş olmasına defalarca üzüldü, niyetini bilse, gitmeden onu görebilse bir zahmet annesine babasına selam söylemesini, Skinnerlara da en iyi dileklerini iletmesini isterdi.

İKİNCİ KİTAP

I. Bölüm

Catherine'in Milsom caddesini ziyaretinden beklediği keyif öyle büyüktü ki hayal kırıklığına uğraması kaçınılmazdı, uğradı da; General Tilney gayet kibarca kabul ettiği, kızı nazikçe karşıladığı, Henry de evde olduğu ve başka kimse bulunmadığı halde, dönüşünde duygularını incelemek için uzun saatler geçirmesi gerekmeden randevusunun ona kendisini hazırladığı mutluluğu vermediğini gördü. Miss Tilney'yle yakınlığını ilerleteceğini düşünürken onunla önceki kadar bile yakınlık kuramamış gibiydi, Henry Tilney'yi aile yemeğinin rahatlığı içinde her zamankinden daha iyi tanıyacakken Henry pek az konuşmuş, çok cana yakın davranmamıştı; babalarının ona gösterdiği büyük ilgiye rağmen... ettiği teşekkürlere, davetlere ve iltifatlara rağmen... ondan uzaklaşmak kurtuluş olmuştu. Bunları anlamaya çalışınca kafası karışıyordu. Bunlar General Tilney'nin hatası olamazdı. Gayet cana yakın, iyi huylu ve alabildiğine çekici bir adam olduğundan zerrece şüphesi yoktu, çünkü uzun boyluydu, yakışıklıydı ve Henry'nin babasıydı. Çocuklarının keyifsizliğinin ya da Catherine'in onun varlığından zevk almamasının sebebi o olamazdı. Sonunda ilkinin sebebinin raslantı olabileceğini umut etti, ikincisinin sebebini de sadece kendi aptallığına verebildi. Ziyaretinin ayrıntılarını öğrenen Isabella farklı bir açıklama yaptı: "Kibir, kibir, dayanılmaz küstahlık ve kibir! Uzun zamandır ailenin fazla yükseklerde olduğundan şüpheleniyordu, bu da şüphesini kesinleştiriyordu. Miss Tilney'ninki gibi densiz bir davranışı hayatında duymamıştı! İnsan nasıl evindeki asalete terbiye katmaz! Misafirine böyle mesafeli davranmak! Onunla iki çift laf etmemek!"

"Ama o kadar kötü değildi Isabella, mesafeli değildi, çok kibardı."

"Hayır, onu savunma! Peki ağabeyi hani sana o kadar bağlı görünüyordu! Aman Tanrım! Bazı insanların duygularını kavramak mümkün değil. Demek bütün gün sana doğru dürüst bakmadı bile?"

"Öyle diyemem, ama keyifsiz gibiydi."

"Ne kadar ayıp! Dünyada en nefret ettiğim şey sadakatsizliktir. Rica ederim bir daha onu düşünme Catherineciğim, cidden sana layık değil."

"Layık mı! Beni düşündüğünü bile sanmıyorum."

"Ben de tam öyle diyorum, seni düşünmüyor bile. Böyle kaypaklık! Ah senin ve benim ağabeylerimizden ne kadar farklı! Ben John'un fevkalade sadık bir kalbi olduğuna inanıyorum."

"Ama General Tilney'ye gelince, emin ol, herhangi biri-nin bana daha büyük bir nezaket ve ilgi göstermesi imkânsız; sanki tek derdi beni eğlendirmek ve mutlu etmekti."

"Onun bir fenalığını görmedim, kibirli olduğunu düşünmüyorum. Gayet beyefendi tavırlı bir adam olduğuna eminim. John onu çok beğeniyor, John'un kanaatleri de..."

"Neyse, bu akşam bana nasıl davrandıklarını göreceğim; onlarla salonda buluşacağız."

"Benim de gelmem lazım mı?"

"İstemiyor musun? Kararlaştırdık sanıyordum."

"Madem önemsiyorsun, sana asla hayır diyemem. Ama çok sıcakkanlı olmamda ısrar etme, çünkü biliyorsun kalbim kırk mil uzakta olacak. Dansa gelince, yalvarırım sözünü bile etme; dans sözkonusu bile değil. Charles Hodges bana yapışır durur ama onu kısa keserim. Bahse girerim sebebini tahmin ediyor, ben de tam bunu istiyorum; kendi kendine kafa patlatıp dursun."

Isabella'nın Tilneylerle ilgili görüşü arkadaşını etkilemedi; ağabeyin de kız kardeşin de tavırlarında bir küstahlık olmadığından emindi, kalplerinde kibir olduğuna da inanmıyordu. Akşamleyin duyduğu inancın karşılığını gördü; biri onu aynı nezaketle karşıladı, öbürü de o zamana kadarki aynı ilgiyle: Miss Tilney ona yakın olmak için debelendi, Henry de onu dansa kaldırdı.

Önceki gün Milsom caddesinde ağabeyleri Yüzbaşı Tilney'nin her an beklendiğini duymuş olduğu için, daha önce hiç görmediği ve şimdi gruplarına dahil olan çok şık, yakışıklı bir delikanlının adını duyunca

şaşırmadı. Büyük bir hayranlıkla delikanlıya baktı, hatta bazı insanların onu kardeşinden daha yakışıklı bulabileceklerini düşündü, her ne kadar tarzı daha yapmacık, yüzü daha az anlamlı gelse de. Zevki ve tavırları kesinlikle daha aşağıydı, çünkü sadece her türlü dans fikrine karşı çıkmakla kalmadığını, Henry'nin dansı sevmesine de kahkahayla güldüğünü duydu. Bu ikinci durumdan şu çıkarım yapılabilir: Kahramanımızın onunla ilgili görüşü ne olursa olsun, onun kahramanımıza duyduğu ilgi çok tehlikeli türden değildi; iki kardeşi birbirine düşürme, hanıma da eziyet çektirme ihtimali yoktu. İleride kahramanımızı dört atlı bir arabaya zorla bindirip arabayı son sürat sürecek süvari paltosu giymiş üç haydutu azmettiren kişi olamazdı. Catherine bu arada dans mesafesinin kısalmış olması dışında böyle bir facianın ya da herhangi bir facianın gelişinden habersiz, Henry Tilney'yle her zamanki mutluluğunu tadıyor, söylediği her şeyi ışıltılı gözlerle dinliyor ve onu karşı konulmaz bulurken kendisi de karşı konulmaz oluyordu.

İlk dansın sonunda Yüzbaşı Tilney tekrar yanlarına geldi ve Catherine'in canını sıkacak şekilde kardeşini çekip götürdü. Birlikte fısıldaşarak uzaklaştılar; hassasiyeti hemen telaş yaratmadıysa da Yüzbaşı Tilney'nin onunla ilgili kötü bir dedikodu duymuş olması gerektiği gerçeğini de kabul etti, şimdi onları ilelebet ayırma umudu içinde bunu kardeşine söylemek için acele ediyordu, Catherine kavalyesinin gözünün önünden götürülmesinden son derece rahatsız oldu. Endişeli bekleyişi tam beş dakika sürdü, çok uzun bir çeyrek saat olduğunu düşünmeye başlıyordu ki ikisi birden döndüler, bir açıklama yaptılar, Henry arkadaşı Miss Thorpe'un dansa bir itirazı olur mu diye sordu, çünkü ağabeyi onunla tanıştırılmaktan çok mutlu olacaktı. Catherine tereddütsüz, Miss Thorpe'un dans etmek niyetinde olmadığını bildiği cevabını verdi. Bu zalim cevap ötekine iletildi, o da hemen yürüdü gitti.

"Ağabeyinizin aldırmayacağına eminim," dedi, "çünkü daha önce duydum, dans etmekten nefret ettiğini söyledi, ama düşünmesi büyük incelik. Sanırım Isabella'nın oturduğunu gördü ve kendine eş arıyor olabileceğini düşündü; ama yanıldı, çünkü Isabella hayatta dans etmez."

Henry gülümsedi ve şöyle dedi, "Başkalarının hareketlerinin altındaki dürtüyü anlamak sizin için ne kadar kolay."

"Niye? Ne demek istiyorsunuz?"

"Sizde, 'Böyle birini etkilemek nasıl mümkün olur? Yaşı, mevkii ve muhtemel hayat alışkanlıkları düşünüldüğünde böyle birine nasıl etki edilir?' değil ama, 'Ben nasıl etkilenirim, böyle böyle davranmama etki eden nedir?' hali var."

"Sizi anlamıyorum."

"O zaman eşit koşullarda değiliz demektir, çünkü ben sizi gayet iyi anlıyorum."

"Beni? Doğru, anlaşılmaz olacak kadar güzel konuşamıyorum."

"Bravo! Modern dil anlayışı üzerine mükemmel bir hiciv."

"Ama lütfen ne demek istediğinizi söyler misiniz?"

"Gerçekten söyleyeyim mi? Cidden istiyor musunuz? Ama sonuçların farkında değilsiniz; sizi zalimce bir rahatsızlık içine sokacak ve şüphesiz aramızda fikir ayrılığı yaratacak."

"Hayır, hayır; ikisini de yapmaz; korkum yok."

"İyi öyleyse, sadece ağabeyimin Miss Thorpe'la dans etme isteğini iyi kalpliliğine vermenizin beni iyi kalplilikte sizin tüm dünyadan üstün olduğunuza inandırdığını kastediyordum."

Catherine kızardı, itiraz etti ve delikanlının tahminleri doğrulanmış oldu. Bununla beraber sözlerinde onu çektiği akıl karışıklığı acısı için ödüllendiren bir şey de vardı, o bir şey de aklını öyle meşgul etti ki bir süreliğine içine kapandı, konuşmayı ve dinlemeyi unuttu, ta ki Isabella'nın sesiyle kendine gelip başını kaldırınca onu Yüzbaşı Tilney'yle dansta, ona el uzatmaya hazırlanıyor görünceye kadar.

Isabella bu olağandışı değişimin o sırada yapılabilecek tek açıklaması olarak omuz silkip gülümsedi, ama Catherine'in anlamasını sağlamaya yetmediği için kavalyesine şaşkınlığını açık açık ifade etti.

"Nasıl olabilir anlamıyorum! Isabella dans etmemeye kesin kararlıydı."

"Peki Isabella daha önce hiç fikir değiştirmedi mi?

"Aa, ama, çünkü... ağabeyiniz! Benden duyduğunuzu ona söyledikten sonra nasıl gidip ona sormayı düşünebilir?"

"Buna şaşırdığımı söyleyemem. Benden arkadaşınız adına şaşırmamı istediniz, ben de şaşırdım; ama ağabeyime gelince, kabul etmem lazım ki bu konudaki davranışı ondan beklenebileceği gibi olmuştur. Arkadaşınızın güzelliği apaçık bir davet; kararlılığına gelince, doğrusu bunu sadece siz anlayabilirsiniz."

"Gülüyorsunuz; ama emin olun, Isabella genel olarak çok kararlıdır."

"Herkes için öyle söylenebilir. Her zaman kararlı olmak sık sık inatçı olmak demektir. Muhakemenin ölçüsü ne zaman gevşeyeceğini bilmektir; ağabeyimi kastederek söylemiyorum, bence Miss Thorpe şu an karar değiştirmekle hiç de kötü bir seçim yapmadı."

Arkadaşlar dans bitinceye kadar gizlice konuşmak için bir araya gelemediler; ama sonra kol kola salonda yürürlerken Isabella kendini şöyle ifade etti: "Şaşırmanı anlıyorum, gerçekten ölesiye yoruldum. Adam tam bir geveze! Eğlenceli tabii, ama aklım başka yerdeydi; sakince oturmak için dünyaları verirdim."

"Öyleyse niye oturmadın?"

"Ah şekerim, çok tuhaf olurdu; öyle görünmekten nasıl nefret ederim bilirsin. Önce elimden geldiğince reddettim, ama hayırdan anlamıyor. Nasıl ısrar etti anlatamam. Beni mazur görmesi, başka bir eş bulması için yalvardım, dinlemedi; beni kaldırmaya karar verdikten sonra salondaki başka hiç kimseyi düşünmeye katlanamazmış; sadece dans etmek istiyor da değilmiş, benimle dans etmek istiyormuş. Ah ne saçmalık! Ona beni ikna etmenin en zayıf yolunu seçtiğini söyledim, çünkü dünyada en nefret ettiğim şey süslü laflar ve iltifatlardır; filan falan işte, baktım ki başka türlü huzur yok, ben de kalktım. Ayrıca onu tanıştıran Mrs. Hughes kalkmasam darılabilirdi: Sevgili ağabeyin de eminim bütün gece oturduğumu bilse mutsuz olurdu. Bittiğine memnunum! Saçmalıklarını dinlemekten içim bayıldı: Bir de çok parlak bir delikanlı ya, herkesin gözü üstümüzdeydi, o yüzden."

"Çok yakışıklı gerçekten."

"Yakışıklı mı! Evet, galiba öyle. Sanırım herkes ona hayran oluyor: Ama benim tarzım bir güzellik değil onunkisi. Al yanaklı, kara gözlü erkeklerden hoşlanmam. Yine de gayet düzgün biri. Muazzam kibirli. Birkaç kez kendi tarzımda burnunu sürttüm."

Genç hanımlar bir daha buluştuklarında konuşacak çok daha ilginç bir konuları vardı. James Morland'in ikinci mektubu alınmış ve babasının nazik düşünceleri etraflıca izah edilmişti. Mr. Morland'ın sahibi ve lehtarı olduğu, yıllık değeri yaklaşık dört yüz pound olan bir arazi yaşı tutar tutmaz oğluna devredilecekti; aile gelirinden hiç de küçümsenmeyecek bir kesinti oluyordu bu, on çocuktan biri olduğu düşünülürse hiç de cimrice bir devir değildi. Ayrıca en az o değerde bir mülk de gelecekteki mirası olarak garanti ediliyordu.

James durumla ilgili olarak kendini şık bir minnettarlık içinde ifade ediyordu; evlenebilmek için beklemeleri gereken iki üç yıl, hoş olmasa da beklediğinden daha fazla değildi ve onu üzmüyordu. Beklentileri babasının geliri hakkındaki fikirleri kadar belirsiz olan ve duyguları tümüyle ağabeyinin duygularıyla belirlenen Catherine de kendini aynı ölçüde tatmin olmuş hissetti ve her şey böyle tatlı bir şekilde halledilmiş olduğu için Isabella'yı kutladı.

"Çok cazip hakikaten," dedi Isabella ciddi bir yüzle. Nazik Mrs. Thorpe endişeyle kızına bakarak, "Mr. Morland cidden fevkalade cömert davranmış," dedi, "keşke ben de o kadar yapabilsem. Ondan daha fazlasını beklememek lazım. Ağır ağır yapabileceğini söylüyorsa bence yapar, harikulade iyi kalpli bir adam olduğuna eminim. Dört yüz başlangıç için ufak bir gelir tabii, ama Isabellacığım, beklentilerin gayet mütevazı, ne kadar az şey istediğini hiç düşünmüyorsun, bir tanem."

"Kendim için daha fazlasını istiyor değilim; ama sevgili Morland'ın üzülmesine, onu hayatın tabii ihtiyaçlarını karşılamaya pek yetmeyecek bir gelirle yaşamak zorunda bırakmaya dayanamam. Kendi adıma hiç önemli değil, asla kendimi düşünmüyorum."

"Kendini düşünmediğini biliyorum bir tanem; herkesin sana duyduğu sevgide bunun ödülünü daima alacaksın. Seni tanıyan herkesin bu kadar sevdiği bir genç hanım olmamıştır; tahmin ederim, Mr. Morland da seni görünce, sevgili kızım... ama böyle şeyler konuşarak Catherine'i

sıkmayalım. Mr. Morland gerçekten çok cömert davrandı. Her zaman harikulade bir adam olduğunu duymuşumdur; biliyorsun tatlım, senin de makul bir servetin olsaydı kendisi daha fazla bir şeyle ortaya çıkabilirdi diye düşünmemiz gerekmez, çünkü eminim son derece açık fikirli bir bey."

"Kimse Mr. Morland hakkında benden daha iyi şeyler düşünemez, eminim. Ama herkesin kusuru vardır, herkes de parasıyla ne isterse onu yapar." Bu imalar Catherine'i incitti. "Eminim," dedi, "babam elinden geleni yapmaya söz vermiştir."

Isabella kendini toparladı. "Bu konuda sevgili Catherine, hiçbir şüphe olamaz; sen de beni çok daha küçük bir gelirle mutlu olacağımı bilecek kadar iyi tanıyorsun. Şu an beni bir parça keyifsiz yapan şey daha fazla para olmaması değil; ben paradan nefret ederim; eğer beraberliğimizin şu an yılda sadece elli pounda gerçekleşebileceğini bilsem bütün emellerim gerçek olurdu. Ah Catherineciğim, beni yakaladın. Acı olan bu. Ağabeyin araziye sahip olana kadar uzun, upuzun, bitmek bilmez iki buçuk yıl geçecek."

"Evet, evet, Isabella tatlım," dedi Mrs. Thorpe, "kalbinin derinliklerini gayet iyi görüyoruz. Sen ikiyüzlülük bilmezsin. Şu anki sıkıntını çok iyi anlıyoruz; böyle asil dürüst duyguların olduğu için herkes seni daha da çok sevmeli."

Catherine'in rahatsızlığı azalmaya başladı. Evliliğin gecikmesinin Isabella'nın üzüntüsünün yegâne sebebi olduğuna inanmaya çalıştı; ertesi görüşmelerinde onu her zamanki gibi neşeli ve candan görünce bir an için bile olsa aksini düşündüğünü unutmaya çalıştı. James mektuptan hemen sonra geldi ve memnuniyet verici bir nezaketle karşılandı.

II. Bölüm

Allenlar artık Bath'daki tatillerinin altıncı haftasına girmişlerdi; bunun son hafta olup olmayacağı bir süre tartışıldı, Catherine tartışmaları kalbi çarpa çarpa dinledi. Tilneylerle olan tanışıklığının bu kadar çabuk sona ermesi telafisi imkânsız bir kayıp olacaktı. Mesele sürüncemede olduğu sürece bütün mutluluğu tehlikede gibiydi ve evin bir on beş gün daha tutulması kararlaştırılınca her şey düzeldi. Bu ilave on beş günün arada bir Henry Tilney'yi görmenin zevkinden başka ona ne getireceği Catherine'in pek de umurunda değildi. Tabii James'in nişanı neler olabileceği konusunda bir fikir vermiş olduğu için, bir iki kez gizli bir "belki" düşüncesine kapılmadı değil, ama genel olarak hayallerini halen onunla beraber olmanın mutluluğu sınırladı; şimdi bir üç haftaları daha vardı ve o süre boyunca mutluluğu kesin olduğu için hayatının geri kalanı pek az ilgisini çekecek kadar uzağında kalmıştı. Bu meselenin halledildiğini gördüğü sabah Miss Tilney'yi ziyaret etti ve neşeli duygularını saydı döktü. O gün bir sınama günü olacaktı. Mr. Allen'ın tatili uzatma kararından duyduğu sevinci ifade eder etmez Miss Tilney ona babasının gelecek hafta sonundan önce Bath'dan ayrılmaya karar verdiğini söyledi. Bu tam bir darbe oldu! Şimdiki hayal kırıklığının yanında sabahki bekleyiş rahat ve huzurlu sayılırdı. Catherine'in suratı asıldı ve en samimi endişe sesiyle Miss Tilney'nin son sözlerini tekrar etti, "Gelecek hafta sonu!"

"Evet, babam suyu doğru düzgün denemeye bir türlü ikna olmuyor. Burada görüşmeyi umduğu bazı arkadaşlarının gelişi konusunda hayal kırıklığına uğradı; şimdi sağlığı da yerindeyken eve dönmekte acele ediyor."

"Buna çok üzüldüm," dedi Catherine kederle, "önceden bilsem..."

"Belki," dedi Miss Tilney rahatsız bir tavırla, "bir iyilik yapıp... beni çok mutlu edecek bir şey..."

Babasının içeri girişi bu hassas sözlere son verdi, ki Catherine mektuplaşma arzusuna değinileceğini umut etmeye başlıyordu. Catherine'e her zamanki nezaketiyle hitap ettikten sonra General Tilney kızına dönüp şöyle dedi, "Ee Eleanor, arkadaşından ricana olumlu cevap aldığın için seni tebrik edebilir miyim?"

"Girdiğiniz zaman ben de tam söylemeye başlıyordum efendim."

"Lütfen devam et. Ne kadar istediğini biliyorum. Kızımın Miss Morland," diye devam etti kızına konuşma fırsatı vermeden, "büyük bir arzusu var. Belki size söylemiştir, bir dahaki cumartesi Bath'dan ayrılıyoruz. Kâhyamdan gelen bir mektup bana evde olmam gerektiğini söylüyor. Çok eski dostlarımdan olan Longtown markisiyle General Courteney'i burada görme umudum da gerçekleşmediğine göre beni artık Bath'da tutabilecek bir şey yok. Bencil düşüncemize sizi de ikna edebilirsek buradan hiçbir pişmanlık duymadan gideriz. Sözün kısası, bu kalabalık eğlence dünyasını bırakıp arkadaşınız Eleanor'u varlığınızla Gloucestershire'da şereflendirmeyi kabul eder misiniz? Bu ricada bulunduğum için neredeyse utanıyorum, gerçi sizden başka Bath'daki kim olsa içindeki haddini bilmezliği fazla bulurdu. Sizin alçakgönüllülüğünüz... ama açıkça methederek size acı vermek istemem. Bizi ziyaretinizle şereflendirirseniz tarifi imkânsız bir mutluluk verirsiniz. Doğru, size bu hareketli yerin neşesi gibi bir şey sunamayız; ne eğlenceyle ne de ihtişamla aklınızı çelebiliriz, çünkü malum, hayat şeklimiz sade ve kendi halinde; ama Northanger Manastırı'nı büsbütün can sıkıcı yapmamak için hiçbir çabayı eksik etmeyeceğiz."

Northanger Manastırı!.. Bunlar ürpertici kelimelerdi ve Catherine'in heyecanını en yüksek kendinden geçme noktasına taşıdı. Minnettar ve mutlu kalbi duygularını kelimelerle makul bir sakinlik içinde zor ifade edecekti. Böyle iltifat dolu bir davet almak! Arkadaşlığını böyle sıcak bir şekilde arzu edilir hale getirmiş olmak! Gurur verici ve ferahlatıcı her şey, duyulabilecek her neşe ve tüm gelecek umutları bunun içinde barınıyordu; anne babasının onayını alma şartı dışında coşkuyla kabul etti... "Hemen eve yazacağım," dedi, "eğer itiraz etmezlerse, ki herhalde etmezler..."

General Tilney de daha az iyimser değildi, şimdiden Pulteney caddesindeki değerli dostlarını ziyaret etmiş ve onaylarını almıştı. "Sizden

ayrılmaya razı olabildiklerine göre," dedi, "demek ki herkesten anlayış bekleyebiliriz."

Miss Tilney takip eden sözlerinde nazik olmakla birlikte istekliydi ve mesele birkaç dakika içinde hemen hemen halledilmiş oldu, Fullerton'un gerekli izni vereceği ölçüde.

Sabahki olay Catherine'in duygularını bekleyiş, güven ve hayal kırıklığı gibi çeşitli aşamalarından geçirmişti, ama duyguları şimdi kusursuz bir saadet içine sağ salim yerleşmişti; kendinden geçercesine keyifli, aklında Henry, dudaklarında Northanger Manastırı, mektubunu yazmak üzere eve koşturdu. Kızlarını emanet ettikleri dostlarının sağduyusuna güvenen Mr. ve Mrs. Morland onların denetimi altında gerçekleşen tanışıklığın uygunluğu konusunda şüphe duymadılar ve Gloucestershire seyahatine izin verdiklerini mektupla bildirdiler. Bu anlayış, gerçi Catherine'in umduğundan daha fazla değildi ama arkadaş ve servet bakımından da, imkân ve talih bakımından da tüm insanlardan daha şanslı olduğu inancını pekiştirdi. Her şey onun lehine işliyor gibiydi. İlk arkadaşları Allenların nezaketi sayesinde her tür zevkin onu karşıladığı tiyatroyu tanımıştı. Her duygusu, her tercihi bir karşılık alma mutluluğuna erişmişti. Nereye bağlılık duyduysa orayla bağ kurabilmişti. Isabella'nın sevgisi bir kız kardeş olarak artık emniyette olacaktı. Tilneyler, ki herkesten çok onlar tarafından beğenilmek istiyordu, ilişkilerini devam ettirecek gurur verici çözümleri bulurken onun dileklerini bile aşmışlardı. Onların seçilmiş misafiri olacaktı, arkadaşlığına en çok değer verdiği kişiyle haftalar boyu aynı çatı altında olacaktı... üstelik bütün bunlara ilaveten, o çatı bir manastır çatısı olacaktı!.. Eski zaman anıtlarına olan tutkusu Henry Tilney'ye olan tutkusundan hemen sonra geliyordu... ve onun görüntüsünün doldurmadığı hayallerin cazibesini genellikle şatolar ve manastırlar oluşturuyordu. Her ne kadar bir saatlik bir ziyaretçiden fazlası olmak, arzularına göre hemen hemen imkânsız görünmüş olsa da birinin surlarını ve kulesini, diğerinin avlusunu görmek, araştırmak haftalardır içinde yaşattığı bir istekti. Ama şimdi bu da olacaktı. Bütün ev, konak, çiftlik, saray ve kulübe ihtimallerine karşı Northanger manastır çıkmıştı, o da onun sakini olacaktı. Uzun, rutubetli geçitleri, daracık hücreleri ve harap olmuş şapeli her gün elinin altında olacaktı; bazı halk efsanelerine dair, zulmedilmiş ve bahtı kara bir rahibenin dehşet verici hatıralarına dair umutlar beslemekten büsbütün vazgeçemiyordu.

Arkadaşlarının böyle bir eve sahip oldukları için hiç de büyüklük taslamamaları, bu bilinci böyle alçakgönüllülükle taşımaları harikuladeydi. Tek açıklaması erken yaşta edinilmiş bir alışkanlık olmasıydı. Doğuştan edindikleri bir ayrıcalık gurur vermiyordu. Mekân üstünlüğü onlara insan üstünlüğünden daha fazla bir şey ifade etmiyordu.

Miss Tilney'ye sormak için sabırsızlandığı birçok soru vardı; ama düşünceleri öyle hızlıydı ki bu sorular cevaplandığı zaman bile kendini hâlâ Northanger Manastırı'nın Reform devrine ait zengin donanımlı bir manastır olduğunu, lağvedilince Tilneylerin atalarından birinin eline geçtiğini, bir kısmı harabe olsa da eski binanın büyük bölümünün şimdiki evin bir kısmını meydana getirdiğini, bir vadinin tabanına kurulmuş, yükselen meşe ormanlarıyla kuzeyden ve doğudan korunuyor olduğunu biliyor gibi hissetmiyordu.

III. Bölüm

İçi mutluluk dolu olan Catherine Isabella'yı birkaç dakikadan daha uzun süre görmeyeli iki üç gün geçtiğinin farkında bile değildi. Bunu ilk fark etmeye ve sohbet arzusu duymaya bir sabah Mrs. Allen'la Pump-Room'da dinleyecek ya da söyleyecek bir şey olmaksızın yürürken başladı; daha beş dakikadır arkadaşlık özlemi çekiyordu ki arkadaşı ortaya çıktı ve onu bir koltuğa götürerek özel konuşmaya davet etti. Giren çıkan herkesi gayet iyi gören, kapıların arasındaki bir sıraya otururlarken, "Burası en sevdiğim yer," dedi, "ayakaltı değil."

Isabella'nın gözlerinin heyecanlı bir bekleyiş içinde bir kapıdan diğerine yöneldiğini gören ve onun haksız yere ne kadar sık cingöz olmakla suçlandığını hatırlayan Catherine, o anki durumun gerçekten öyle olmak için iyi bir fırsat olduğunu düşündü ve neşeyle şöyle dedi, "Rahat ol Isabella, James neredeyse gelir."

"Of tatlım," diye cevap verdi Isabella, "onu dizimin dibine mahkûm etmek isteyen bir ahmak olduğumu düşünme. Her an beraber olmak korkunç bir şey olur; herkesin alay konusu oluruz. Demek Northanger'a gidiyorsun! Son derece memnun oldum. Bildiğim kadarıyla İngiltere'deki en güzel eski yerlerden biriymiş. En ince ayrıntısına kadar anlatmanı isteyeceğim."

"Elimden geldiğince anlatırım elbette. Ama kimi arıyorsun? Kız kardeşlerin mi geliyor?"

"Kimseyi aramıyorum. İnsan bir yere bakmalı tabii, hem biliyorsun benim gözlerimi dikmek gibi aptalca bir âdetim vardır, oysa aklım yüzlerce mil uzaktadır. Son derece dalgınım. Tilney belli bir meziyete sahip dimağlar öyle olur diyor."

"Ama sandım ki Isabella bana söyleyecek özel bir şeyin var."

"A evet, var. Ama işte sana söylediğim şeyin kanıtı. Akıl işte! Tamamen unuttum. Diyeceğim şu, John'dan az önce bir mektup aldım; içeriğini tahmin edebilirsin."

"Hayır, cidden edemem."

"Şekerim, bu kadar berbat bir numaracı olma. Senin dışında neden bahsedebilir? Sana sırılsıklam âşık olduğunu biliyorsun."

"Bana mı Isabella?"

"Aman şekerim, bu kadarı da komik oluyor! Alçakgönüllülük filan, gayet iyidir kendine göre ama bazen de biraz dürüstlük yakışık alır. Kendini niye bu kadar geriyorsun anlamıyorum! İltifat beklentisi herhalde. John'un ilgisini bir çocuk bile fark eder. Bath'dan ayrılmadan sadece yarım saat önce ona çok net bir şekilde umut vermişsin. Mektubunda öyle diyor, diyor ki sana evlilik teklifi yapmış kadar olmuş, sen de onun girişimini gayet nazik karşılamışsın; şimdi de benden hayırlı işine destek olmamı, sana güzel şeyler söylememi filan istiyor. Dolayısıyla bilmiyormuş numarası yapma."

Catherine bütün samimiyetiyle böyle bir itham karşısında duyduğu şaşkınlığı dile getirdi, Mr. Thorpe'un ona âşık olduğunu aklına bile getirmediğini, sonuçta ona umut vermiş olmasının imkânsız olduğunu söyledi. "O kendisi açısında bir ilgi göstermişse, şerefim üzerine söylüyorum, bir an bile bir şey fark etmedim... geldiğinin ilk günü beni dansa kaldırması hariç. Bana evlilik teklif etmesine filan gelince tarifi imkânsız bir hata olmuş olmalı. Bu tür bir şeyi yanlış anlamama imkân yok biliyorsun! İnanmanı isterim ki ikimizin arasında bu tür tek bir kelime geçmedi. Gidişinden önceki son yarım saat! Hepsi o kadar, hepsi yanlış... çünkü bütün sabah onu bir kez bile görmedim."

"Ama gördün işte, çünkü bütün sabahı Edgar's Buildings'de geçirdin... babanın izninin geldiği gündü... sen evden ayrılmadan biraz önce John'la salonda bir süre yalnız kaldığınıza eminim."

"Eminsin? Eğer öyle diyorsan öyledir... ama hayatta hatırlamıyorum. Şimdi seninle olduğumu hatırlıyorum, ötekiler gibi onu da gördüm... ama en fazla beş dakika yalnız kaldık. Yine de tartışmaya değmez, çünkü onun açısından her ne olduysa, inanmak zorundasın ki hiçbir şekilde hatırlamıyorum, ondan bu tür bir şey ne duydum, ne bekledim, ne de

diledim. Bana ilgi duymasına son derece canım sıkıldı... ama bunda gerçekten benim bir payım yok, aklıma bile gelmedi. Lütfen ilk fırsatta hatasını düzelt, özür dilediğimi söyle... yani... ne diyeceğimi bilemiyorum... ama kastettiğim şeyi uygun bir dille anlamasını sağla. Senin ağabeyinden saygısızca söz etmem Isabella, asla; ama sen de gayet iyi biliyorsun ki bir erkeği bir diğerine tercih edecek olsam bu o olmaz." Isabella sessiz kaldı. "Sevgili arkadaşım bana kızmamalısın. Ağabeyinin beni çok önemsediğini kabul edemem. Biz seninle her zaman kardeş olacağız."

"Evet, evet," (yüzü kızararak) "ikimizden birinin kardeş olmasının başka yolları da var... Neler söylüyorum ben? Peki sevgili Catherine, duruma bakılırsa zavallı John'u istemiyorsun... öyle değil mi?"

"Onun sevgisine karşılık veremem, ayrıca ona cesaret vermeyi de hiç düşünmedim."

"Madem öyle seni daha fazla sıkmayayım. John meseleyle ilgili seninle konuşmamı istedi, ben de konuştum. Ama itiraf ederim, mektubunu okur okumaz bunun çok aptalca, düşüncesiz bir iş olduğunu düşündüm, iki tarafa da yaramayacağı çok açıktı, çünkü birlikte olsanız neyle yaşayacaksınız ki? İkinizin de biraz bir şeyleri var elbette, ama bu devirde aile geçindirmek kolay değil; aşk yazarları ne derlerse desinler, parasız olmaz. Keşke John bunu düşünebilseydi; son mektubumu almamış herhalde."

"Beni yanlış bir şey yapmaktan aklıyorsun musun? Ağabeyini kandırmak niyetinde olmadığıma, şu ana kadar bana ilgi duyduğunun farkında olmadığıma inanıyor musun?"

"Ha, şu mesele," diye cevap verdi Isabella gülerek, "geçmişte duygu ve düşüncelerin neydi, biliyormuş gibi yapamam. En iyi kendin bilirsin. Az bir şey zararsız flört olur, insan sık sık niyet ettiğinden daha fazla cesaret verme eğilimi gösterir. Ama dünyada seni acımasızca yargılayacak son insan olduğumdan emin olabilirsin. Gençlikte, keyifli zamanlarda böyle şeylere izin verilmeli. İnsan bir gün istediğini ertesi gün istemeyebilir. Şartlar değişir, fikirler değişir."

"Ama ağabeyinle ilgili benim fikrim hiç değişmedi, hep aynıydı. Sen hiç olmamış bir şeyi tarif ediyorsun."

"Sevgili Catherine," diye devam etti onu dinlemeksizin, "sen ne istediğini bilmeden asla alelacele bir beraberliğe teşvik etmem. Senden sadece ağabeyimi memnun etmek için bütün mutluluğunu feda etmeni istememi hiçbir şey haklı gösteremez, hem belki ağabeyim de, nereden bileceksin, sensiz daha mutlu olur, çünkü insanlar ne istediklerini nadiren bilirler, bilhassa genç erkekler son derece değişken ve istikrarsızlar. Diyeceğim, niye benim için bir ağabeyin mutluluğu bir arkadaşın mutluluğundan daha önemli olsun? Bilirsin arkadaşlığa çok değer veririm. Ama en önemlisi sevgili Catherine, acele etme. Sözüme kulak ver, fazla acele edersen sonradan kesinlikle pişman olursun. Tilney diyor ki insanların kendi duyguları kadar yanıldıkları bir şey yoktur ve bence çok haklı. Ah işte geliyor; aldırma, bizi görmeyecektir eminim."

Başını kaldıran Catherine Yüzbaşı Tilney'yi gördü; konuşurken gözlerini coşkuyla ona diken Isabella hemen gözüne çarptı. Yüzbaşı Tilney hemen yaklaştı, Isabella'nın kımıltılarının onu davet ettiği koltuğa oturdu. İlk sözleri Catherine'i irkiltti. Alçak sesle söylendiyse de şu sözleri ayırt etti, "Bu da ne! Her daim izleniyorsunuz, ya bizzat ya da vekaleten!"

"Of, saçmalamayın!" oldu Isabella'nın cevabı aynı yarı fısıltı içinde. "Niye aklıma böyle şeyler sokuyorsunuz? Sanki inanıyorum da... benim ruhum alabildiğine özgür."

"Keşke kalbiniz de özgür olsaydı. Bu bana yeterdi."

"Kalbim ha! Kalbimle ne işiniz olabilir? Siz erkeklerin kalbi yoktur ki."

"Kalbimiz olmayabilir, ama gözlerimiz var, onlar da bize işkence ediyorlar."

"Öyle mi? Buna üzüldüm; bende o kadar itici bir şey bulmalarına da üzüldüm. Başka yana bakacağım. Umarım bu hoşunuza gider, (ona sırtını dönerek) umarım şimdi gözlerinize işkence edilmiyordur."

"Hiç de değil, çünkü çiçek açan bir yanağın kenarı hâlâ görünüyor... hem çok fazla hem çok az."

Catherine bütün bunları duydu ve beti benzi attı; daha fazla dinlemeye dayanamayacaktı. Isabella'nın bunlara katlanmasına hayret ederek, ağabeyi adına kıskançlık duyarak ayağa kalktı ve Mrs. Allen'a katılması gerektiğini

söyleyip birlikte yürümeyi teklif etti. Ama Isabella buna yanaşmadı. Öyle acayip yorgundu ki Pump-Room'da dolanıp durmak iğrenç geliyordu, hem yerinden kalkarsa kız kardeşlerini kaçırırdı, her an gelebilirlerdi de, o yüzden sevgili Catherine onu mazur görsün ve sessizce oturmaya devam etsindi. Ama Catherine de inatçı olabiliyordu; o sırada Mrs. Allen eve dönme teklifiyle gelince ona katıldı ve Isabella'yı hâlâ Yüzbaşı Tilney'yle otururken bırakarak Pump-Room'dan çıktı. Onları o halde bırakmaktan büyük bir rahatsızlık duydu. Ona öyle geliyordu ki Yüzbaşı Tilney Isabella'ya âşık oluyordu, Isabella da bilmeden ona cesaret veriyordu; bilmeden olmalı, çünkü Isabella'nın James'e olan bağlılığı nişanlı olduğu kadar açıktı ve iyi biliniyordu. Samimiyetinden ya da iyi niyetinden şüphe etmek imkânsızdı, yine de sohbet boyunca tavırları bir tuhaftı. Keşke Isabella her zamanki haliyle konuşmuş, o kadar para lafı etmemiş olsaydı ve Yüzbaşı Tilney'yi görünce o kadar sevinmiş görünmeseydi. Adamın ilgisini görememesi çok garipti! Catherine bunu ona çıtlatmak, tedbirli olmasını sağlamak ve aksi takdirde neşeli davranışlarının hem adam hem de ağabeyi için yaratabileceği üzüntüyü önlemek istiyordu.

John Thorpe'un ilgisinin verebileceği gurur kız kar-deşinin düşüncesizliğini telafi etmedi. Samimi olduğuna inanmaktan samimi olmasını arzu etmediği kadar uzaktı, çünkü delikanlının yanılabileceğini unutmamıştı ve teklifinde de Catherine'in umut vermiş olduğunda da ısrar etmesi onu delikanlının yanılgılarının bazen had safhada olabileceğine inandırmıştı. Dolayısıyla gurur bakımından bir şey kazanmadı, ama hayretler içinde kaldı. Delikanlının işi gücü bırakıp kendini ona âşık sanması neşeli bir şaşkınlık vesilesiydi. Isabella onun ilgisinden bahsetmişti ama o hiçbir ilgi hissetmemişti; ama Isabella birçok şey söylemişti, ki aceleyle öyle söylediğini ve bir daha söylemeyeceğini umut ediyordu; şimdi rahatı ve huzuru için buna güvenebileceğine memnundu.

IV. Bölüm

Birkaç gün geçti; arkadaşından şüphelenmeye gönlü el vermese de Catherine onu yakından izlemeden edemedi. Gözlemlerinin sonucu hoş değildi. Isabella değişmiş bir yaratık gibi görünüyordu. Onu Edgar's Buildings'de en yakın dostları arasında gördüğü zaman tavırlarındaki değişim öyle önemsizdi ki daha ileri gitmemiş olsa dikkat çekmeyebilirdi. Üzerine arada bir Catherine'in daha önce hiç görmediği gevşek bir kayıtsızlık, gururlu bir dalgınlık hali geliyordu; daha kötüsü olmamış olsaydı, bu sadece yeni bir zarafet yayabilir ve daha sıcak bir ilgi gösterme isteği esinleyebilirdi. Ama Catherine onu kalabalık içinde gördüğü zaman, Yüzbaşı Tilney'nin ilgisine aynen karşılık vermesi, bakış ve gülücüklerinden ona neredeyse James'le eşit pay ayırmasıyla değişim görmezden gelinemeyecek kadar büyük oluyordu. Böyle dengesiz davranışlarla ne denmek isteniyor olabilirdi, arkadaşı neyin peşinde olabilirdi, bunları kavrayamıyordu. Isabella herhalde vermekte olduğu ızdırabın farkında değildi, ama hareketlerinde bir ölçüde maksatlı bir dikkatsizlik vardı ki Catherine'in canını sıkıyordu. Kurban James'di. James ciddi ve rahatsız görünüyordu; ona kalbini vermiş olan kadın onun şimdiki rahatsızlığına dikkat etmiyor olsa da Catherine dikkat ediyordu. Zavallı Yüzbaşı Tilney için de hayli endişeleniyordu. Tipi hoşuna gitmese bile adı terbiyesinin garantisiydi ve Catherine yaklaşan hayal kırıklığını samimi bir acımayla düşünüyordu, çünkü Pump-Room'da kulak misafiri olduğu şeye rağmen, davranışı Isabella'nın nişanlı olduğu bilgisiyle uyumlu olmaktan öyle uzaktı ki, düşündükçe bunu bildiğine inanamıyordu. Ağabeyini bir rakip olarak kıskanıyor olabilirdi, ama daha fazlası söylendiyse, o zaman Catherine yanılıyor olmalıydı. Nazik bir uyarıyla Isabella'ya durumunu hatırlatmak, bu çifte nezaketsizliğin farkına varmasını sağlamak istedi, ama uyarıya ya durum elvermedi ya da Isabella'nın kavrayışı. İmada bulunabilse Isabella bunu anlamayabilirdi. Bu sıkıntı içinde Tilney ailesinin yaklaşan yolculuğu tek avuntusu oldu; Gloucestershire'a yapacakları seyahat birkaç gün içinde gerçekleşecekti ve Yüzbaşı Tilney'nin gidişi belki kendisininkini değil ama başka herkesin içini rahatlatacaktı. Gelgelelim Yüzbaşı Tilney hiç

de gitmek niyetinde değildi; Northanger grubuna katılmayacak, Bath'da kalacaktı. Catherine bunu öğrendiği zaman kararını hemen verdi. Konu hakkında Henry Tilney'yle konuştu, ağabeyinin Miss Thorpe'a duyduğu ilgiden üzüntüyle bahsedip ondan ağabeyine Isabella'nın halen nişanlı olduğunu söylemesini istedi.

"Ağabeyim zaten biliyor," oldu Henry'nin cevabı.

"Öyle mi? O halde niye burada kalıyor?"

Henry cevap vermedi, başka bir şeyden söz etmeye başlıyordu ki Catherine kararlılıkla devam etti, "Onu neden gitmeye ikna etmiyorsunuz? Ne kadar uzun süre kalırsa sonu onun için o kadar kötü olacak. Lütfen kendi hatırı için ve herkesin hatırı için Bath'dan hemen ayrılmasını tavsiye edin. Burada olmazsa zamanla unutur; ama burada hiçbir umudu olamaz, kalırsa üzülür." Henry gülümsedi ve şöyle dedi, "Eminim ağabeyim üzülmek istemez."

"Öyleyse neden onu gitmeye ikna etmiyorsunuz?"

"İkna talimatla olmaz, onu ikna etmek için ağzımı bile açmazsam beni mazur görün. Ona Miss Thorpe'un nişanlı olduğunu bizzat söyledim. Neyle uğraştığını biliyor, kendi sorununu kendisi çözmek zorunda."

"Hayır, neyle uğraştığını bilmiyor," diye haykırdı Cath-erine, "ağabeyime verdiği ızdırabı bilmiyor. James bana bunu söylemiş filan değil, ama çok huzursuz olduğuna eminim."

"Ağabeyim yüzünden olduğuna emin misiniz?"

"Evet, gayet eminim."

"Ağabeyimin Miss Thorpe'a gösterdiği ilgi mi, yoksa Miss Thorpe'un bunlara izin vermesi mi ona ızdırap veriyor?"

"Aynı şey değil mi?"

"Sanırım Mr. Morland aradaki farkı bilir. Hiçbir erkek sevdiği kadına bir başkasının hayranlık duymasından rahatsız olmaz; bunu işkenceye çevirecek olan sadece kadındır."

Catherine'in arkadaşı adına yüzü kızardı ve şöyle dedi, "Isabella yanlış davranıyor. Ama işkence etmek niyetinde olmadığına eminim, çünkü ağabeyime çok bağlı. İlk karşılaştıkları andan beri ağabeyime âşık; babamın izin verip vermeyeceğini beklerken bile kendini yeyip bitirdi. Ona bağlı olduğu ortada."

"Anlıyorum: James'e âşık, Frederick'le de flört ediyor."

"Yo, yo, flört filan yok. Âşık bir kadın başka biriyle flört edemez."

"Muhtemelen iyi bir âşık da değil, iyi bir flört de değil, ikisini birden iyi yapamıyor. Beyler bir parça geri çekilmeli."

Kısa bir sessizlikten sonra Catherine sözlerine devam etti, "O halde Isabella'nın ağabeyime pek o kadar bağlı olduğuna inanmıyorsunuz."

"O konuda bir fikrim olamaz."

"Ama ağabeyinizin maksadı ne olabilir? Nişanlı olduğunu biliyorsa bu davranışıyla ne demek istiyor olabilir?"

"Çok sıkı bir sorgulama yapıyorsunuz."

"Öyle mi? Sadece öğrenmek istediğim şeyleri soruyorum."

"Peki sadece söylemem beklenebilecek şeyleri mi soruyorsunuz?"

"Evet, herhalde, çünkü ağabeyinizin niyetini bilmeniz gerekir."

"Sizin deyişinizle ağabeyimin niyetini emin olun halihazırda sadece tahmin edebilirim."

"Ee?"

"Ee'si, iş tahmine kalacaksa hepimiz kendi tahminimizi yapalım. İkinci el akıl yürütmeleri rehber almak acıklı bir durum. Veriler ortada. Ağabeyim hareketli, belki bazen düşüncesiz bir delikanlı, arkadaşınızla bir haftalık bir tanışıklığı var, onu tanıdığı günden beri de nişanlı olduğunu biliyor."

"Şey," dedi Catherine birkaç saniye düşündükten sonra, "bütün bunlardan ağabeyinizin niyetini siz tahmin edebilirsiniz; ama eminim ben edemem. Ama babanız bundan rahatsız değil mi? Yüzbaşı Tilney'nin gitmesini istemiyor mu? Eminim babanız onunla konuşursa gider."

"Sevgili Miss Morland," dedi Henry, "ağabeyinizin huzuru için duyduğunuz bu samimi endişede bir parça yanılıyor olamaz mısınız? Biraz fazla ileri gitmediniz mi? Miss Thorpe'un sevgisinin ya da en azından doğru davranmasının sadece Yüzbaşı Tilney'yi artık görmemesi sağlanarak temin edilebileceğini varsaydığınız için ağabeyiniz kendi adına ya da Miss Thorpe adına size teşekkür eder miydi? Ağabeyiniz sadece yapayalnız kalınca mı emniyette olacak? Yoksa Miss Thorpe ona sadece başka kimseden ilgi görmediği zaman mı sadık? Ağabeyiniz bunu kabul edemez... sizin bunu kabul etmenizi istemeyeceğinden de emin olabilirsiniz. Size 'Rahatsız olmayın,' demeyeceğim, çünkü şu an rahatsız olduğunuzu biliyorum; ama elinizden geldiğince az rahatsız olun. Ağabeyinizle arkadaşınızın sevgisinin karşılıklı olduğundan şüpheniz yok; o halde aralarında gerçek bir kıskançlık olmayacağına güvenin, aralarındaki hiçbir fikir ayrılığının uzun süreli olamayacağına güvenin. Onların kalpleri birbirlerine açık, hem de size olabileceğinden daha fazla; neyin gerekli olduğunu, neyin kabul edilebileceğini elbette biliyorlar; hiçbirinin diğerini çekilmez olma noktasına dek zorlamayacağından da emin olun."

Catherine'in kendisine hâlâ şüpheli ve ciddi baktığını görünce devam etti, "Frederick Bath'dan bizimle ayrılmıyor olsa da bizden sonra muhtemelen çok kısa bir süre kalacak, sadece birkaç gün. İzni yakında bitiyor, birliğine dönmek zorunda... O zaman arkadaşlıkları ne olacak? Yemekhanede on beş gün Isabella Thorpe şerefine içki içilecek, Isabella da ağabeyinizle birlikte zavallı Tilney'nin tutkusuna bir ay gülecekler."

Catherine teselli edilmeye daha fazla karşı koyamadı. Bütün konuşma boyunca tüm çabalarına direnmişti ama şimdi onu esir alıyordu. Henry Tilney en doğrusunu biliyor olmalıydı. Korkularının büyüklüğü için kendini suçladı ve konu hakkında bir daha o kadar ciddi düşünmemeye karar verdi.

Bu kararı veda görüşmelerinde Isabella'nın davranışından da destek buldu. Thorpelar Catherine'in misafirliğinin son akşamını Pulteney caddesinde geçirdiler; iki âşık arasında onu huzursuz edecek ya da onlardan endişe içinde ayrılmasına yol açacak hiçbir şey olmadı. James son derece keyifliydi, Isabella da içtenlikle huzurluydu. Arkadaşına olan sevgisi kalbinin en öncelikli duygusu gibi görünüyordu, ama böyle bir anda bu anlaşılabilirdi; gerçi bir kez sevgilisine açıkça muhalefet etti, bir kez de elini geri çekti ama Cath-erine Henry'nin söylediklerini hatırlayıp hepsini

sağduyulu bir sevgiye verdi. Tatlı hanımların ayrılış sırasındaki kucaklaşmaları, gözyaşları ve vaatleri tahmin edilebilir.

V. Bölüm

Mr. ve Mrs. Allen terbiyesi ve neşesiyle onlara iyi bir can yoldaşı olan ve eğlendirmeye çalıştıkları sırada kendilerinin de tatlı tatlı eğlendikleri genç arkadaşlarını kaybettikleri için üzüldüler. Bununla beraber Miss Tilney'yle giderken duyduğu mutluluk aksini arzu etmelerine engel oldu, Bath'da kendileri de sadece bir hafta daha kalacakları için yokluğu uzun süre hissedilmeyecekti. Mr. Allen onu Milsom caddesine götürdü, Catherine kahvaltısını burada edecekti ve yeni arkadaşlarının arasına büyük bir nezaketle buyur edildiğini gördü, ama kendisini aileden biri olarak bulunca duyduğu heyecan öyle büyüktü, her şeyin en doğrusunu yapmıyor olmaktan ve onların beğenisini muhafaza edemeyeceğinden öyle korkuyordu ki ilk beş dakikanın rahatsızlığı içinde onunla Pulteney caddesine geri dönesi geldi.

Miss Tilney'nin tavırları ve Henry'nin gülümsemesi içindeki nahoş duyguların birazını kısa zamanda yok etti, ama hâlâ rahat olmaktan uzaktı; generalin aralıksız gösterdiği yakınlık da güvensizliğini tamamen gideremedi. Tuhaftı ama daha az ilgi görse sanki daha az rahatsızlık hissedeceğini düşündü. Generalin onu rahat ettirmek için gösterdiği ilgi... yemesi için sürekli ricada bulunması, zevkine göre bir şey bulamamasından korktuğunu sık sık söylemesi... oysa Catherine hayatında hiç o kadar çeşit dolu bir kahvaltı masası görmemişti... misafir olduğunu bir an bile unutmasını engelliyordu. Böyle bir saygıya layık olmadığını hissediyor ve nasıl karşılık vereceğini bilemiyordu. Generalin büyük oğlunun gelmesi için gösterdiği sabırsızlık da, Yüzbaşı Tilney nihayet indiği zaman tembelliğine gösterdiği hoşnutsuzluk da huzur bulmasının önüne çıktı. Babasının azarında kusurla orantısız görünen sertlik ona bir hayli acı verdi ve söylevin ana nedenini öğrenince sıkıntısı daha da arttı: Gecikmesine en çok Catherine'e saygısızlık olduğunu için kızılıyordu. Bu Catherine'i iyice rahatsız bir duruma soktu ve Yüzbaşı Tilney için büyük bir acıma duymasına sebep oldu, hem de onun kendisine karşı iyi duygular beslemesini umut edemeden.

Yüzbaşı babasını sessizce dinledi ve herhangi bir savunma yapmaya kalkmadı, bu da Isabella konusundaki rahatsızlığının yüzbaşıyı uzun süre uykusuz bırakarak geç kalkmasının gerçek sebebi olabileceğine dair Catherine'in korkusunu teyit etti. İlk kez onunla gerçekten bir arada oluyordu; şimdi onunla ilgili bir fikre varabileceğini ummuştu ama babası odada kaldığı sürece sesini bile duymadı; daha sonra bile neşesi öyle kaçmıştı ki Eleanor'a fısıldadığı şu kelimeler dışında bir şey duyamadı, "Gittiğiniz zaman nasıl sevineceğim."

Gitme telaşı sevimli değildi. Sandıklar aşağı indirilirken saat onu vurdu; general o saate kadar Milsom caddesinden çıkmış olmaya karar vermişti. Paltosu giysin diye ona getirilmek yerine oğluna eşlik edeceği iki atlı arabaya serildi. Büyük arabanın orta koltuğu binecek üç kişi olduğu halde çekilmemişti; kızının hizmetçisi arabayı elindeki yüklerle öyle doldurmuştu ki Catherine oturacak yer bulamadı; arabaya binmesine yardımcı olurken bunu görünce öyle şaşırdı ki Catherine yeni yazı kutusunun sokağa atılmasını güçlükle önledi. Sonunda kapı üç hanımın üzerine kapandı ve bir beyin güzel, iyi beslenmiş dört atının otuz millik... Northanger'la Bath arası o kadardı, şimdi iki aşamaya bölünecekti... bir yolculukta genellikle tutturdukları sakin yürüyüşle yola koyuldular. Kapıdan çıkarlarken Catherine'in neşesi yerine geldi, Miss Tilney'nin yanında kendini serbest hissediyordu; onun için tümüyle yeni olan bir yolun ilgi çekiciliği, önünde bir manastır, arkasında iki atlı bir arabayla Bath'ın son görüntüsünü pişmanlık duymadan yakaladı ve her kilometre taşına nasıl ulaştıklarını bile fark etmedi. Arkasından Petty-France'da verilen iki saatlik mola sıkıcıydı, acıkmadan yemek yemek, görecek bir şey yokken etrafta dolaşmaktan başka yapacak bir şey yoktu; seyahatlerindeki şıklığa, dört atlı lüks arabaya, üzengileri üstünde alabildiğine düzgün doğrularak atları çeken güzel giyimli sürücülere ve atlarına usulünce binmiş bir sürü eşlikçiye duyduğu hayranlık sonraki can sıkıntısının altında yok oldu gitti. Topluluk tümüyle keyif verici olsaydı gecikme önemli olmazdı, ama General Tilney çok çekici bir adam olsa da her zaman çocuklarının neşesini kaçırıyor gibiydi ve ondan başka hemen hiç kimse konuşmuyordu; bunu gözlemlemek, handa bulunmaktan duyduğu hoşnutsuzluk ve garsonlara karşı sabırsızlığıyla birleşince Catherine'i her an ondan biraz daha korkutur oldu ve iki saati dört saate uzatıyor gibi göründü. Yine de sonunda kalkma emri verildi; Catherine generalin yolun geri kalanı için oğlunun arabasındaki yerini

almasını teklif etmesiyle iyice şaşırdı: "Hava güzeldi; onun kırları olabildiğince görmesini istiyordu."

Bu plandan söz edilince Mr. Allen'ın genç erkeklerin üstü açık arabalarına ilişkin görüşünü hatırlayarak önce teklifi reddetmeyi düşündü, ama sonra General Tilney'nin kararına daha büyük saygı duydu; onun için uygunsuz olan bir şeyi teklif etmezdi; birkaç dakika içinde kendini iki atlı arabada Henry'nin yanında buldu ve dünyanın en mutlu insanı oldu. Kısa bir tecrübe onu iki atlı arabanın dünyadaki en sevimli araba olduğuna inandırdı; dört atlı kapalı araba belli bir ihtişamla gidiyordu elbette ama ağır ve dertli bir işti, üstüne üstlük Petty-France'da iki saat durmuş olmasını kolay unutamıyordu. İki atlı araba için o zamanın yarısı yeterdi ve hafif atlar hızlı hareket etmeye o kadar yatkındılar ki general kendi arabasının önden gitmesini tercih etmiş olmasa onu yarım dakikada geçerlerdi. Ama küçük arabanın üstünlüğü tümden de atlara bağlı değildi; Henry de gayet iyi, gayet sakince, herhangi bir rahatsızlık yaratmadan, ona gösteriş yapmadan, atlara bağırmadan sürüyordu; onunla karşılaştırma şansına sahip olduğu tek sürücü beyden öyle farklıydı ki! Sonra şapkası da başında öyle iyi duruyordu, paltosunun sayısız yakalığı öyle şık bir şekilde önemli görünüyordu ki! Onun sürdüğü arabada gitmek onunla dans etmekten sonra kesinlikle dünyadaki en büyük mutluluktu. Başka tüm zevklere ek olarak şimdi kendi övgüsünü dinleme zevkini de tadıyordu, misafiri olmayı kabul ettiği için kız kardeşi adına teşekkür ediliyor, bunun gerçek dostluk olarak nitelendirildiğini, gerçek bir minnettarlık yarattığını duyuyordu. Kız kardeşi, dedi, rahatsız şartlarda yaşıyordu... hiçbir kız arkadaşı yoktu ve babası sık sık uzakta olduğu için bazen tek bir yakını bile olmuyordu.

"Ama bu nasıl olabilir?" dedi Catherine, "siz onunla değil misiniz?"

"Northanger evimin sadece yarısı sayılır; Woodston'da kendi evimde bir düzenim var, babamın evinden yirmi mil uzakta, vaktimin birazı haliyle orada geçiyor."

"Bunun için kimbilir ne kadar üzülüyorsunuzdur."

"Eleanor'u bıraktığım için her zaman üzülürüm."

"Evet, ona olan sevginize ilaveten manastıra da çok düşkün olmalısınız! Manastır gibi bir eve alıştıktan sonra alelade bir rahip evi hiç de makbul

olmasa gerek."

Henry gülümsedi ve şöyle dedi, "Manastır hakkında gayet olumlu düşünceler edinmişsiniz."

"Elbette edindim. Güzel eski bir yer değil mi, insanın kitaplarda okuduğu gibi?"

"İnsanın kitaplarda okuduğu gibi bir binanın içinde olabilecek bütün o korkunç şeylerle karşılaşmaya hazır mısınız? Kalbiniz sağlam mı? Hareket eden duvarlara, örtülere sinirleriniz dayanabilir mi?"

"Oo! Evet... kolay korkacağımı sanmıyorum, çünkü evde bir sürü insan olacak... sonra hiç oturulmamış, yıllarca kendi haline terk edilmiş ve ailenin hiçbir şey bilmeden, ansızın döndüğü bir ev değil, hani genellikle öyle olur ya."

"Değil tabii. Odun ateşinin tükenen közlerinin solgunca aydınlattığı bir koridorda yolumuzu aramak ya da yataklarımızı penceresi, kapısı, mobilyası olmayan bir odanın zeminine sermek zorunda kalmayacağız. Ama genç bir hanım (hangi şekilde olursa olsun) bu tür bir eve geldiği zaman daima ailenin geri kalanından ayrı bir yere yerleştirilir. Onlar paşa paşa evin kendilerine ait ucuna çekilirken evin emektar kâhyası Dorothy onu resmiyet içinde başka bir merdivenden çıkarır, bir sürü loş geçitten geçirir ve yirmi yıl kadar önce bir kuzenin ya da bir akrabanın öldüğünden beri kullanılmayan bir daireye götürür. Böyle bir törene dayanabilir misiniz? Kendinizi bu loş odada bulunca kendinize kızmayacak mısınız... sizin için fazla yüksek tavanlı, gepgeniş, ona rağmen tek bir lambanın zayıf ışığı var... duvarlarda devasa figürler olan halılar asılı, yatak da tam bir cenaze havası katsın diye koyu yeşil ya da mor kadifeden. İçiniz bir fena olmayacak mı?"

"Yo! Ama başıma böyle şeyler gelmez eminim."

"Dairenizin mobilyasını nasıl da korkuyla inceleyeceksiniz ve neler göreceksiniz! Masalar, tuvalet masaları, gardıroplar, çekmeceler değil, ama belki bir yanda kırık bir lavtanın kalıntıları, diğer yanda hiçbir gücün açamayacağı kuşkulu bir sandık, ocağın üstünde yakışıklı bir savaşçının portresi, ki yüzü size birden tanıdık gelecek, gözlerinizi ondan alamayacaksınız. Bu arada Dorothy, o da sizin görüntünüzden çarpılmış,

büyük bir heyecanla gözlerini size dikiyor, anlaşılmaz bir iki ipucu mırıldanıyor. Yine de neşenizi yerine getirmek için, size manastırın kaldığınız tarafının kesinlikle perili olduğunu düşünmenize yol açacak malzeme veriyor ve seslendiğinizde hiç kimsenin sizi duyamayacağını söylüyor. Bu son iyilikle reverans yapıp gidiyor... arkasından son yankılar gelinceye kadar uzaklaşan adımlarının sesini dinliyorsunuz... sonra içiniz geçecek gibi olurken kapınızı kilitlemeye yeltenince dehşet içinde bir bakıyorsunuz ki kapının kilidi yok."

"Ah Mr. Tilney, ne korkutucu! Tıpkı bir kitap gibi! Ama gerçek hayatta başıma gelemez. Kâhyanızın gerçekte Dorothy olmadığına eminim. Ee, peki sonra?"

"Belki ilk gece korkutucu başka bir şey olmaz. Yataktan duyduğunuz muazzam dehşetin üstesinden gelince dinlenmeye çekileceksiniz ve birkaç saatlik rahatsız bir uyku uyuyacaksınız. Ama gelişinizin ikinci ya da en geç üçüncü gecesinde muhtemelen şiddetli bir fırtına olacak. Binayı temelinden sarsacak kadar şiddetli bir gök gürültüsü yakındaki dağlarda dalga dalga yankılanacak... ürkütücü rüzgârlar eşlik edecek gök gürültüsüne ve o sırada siz muhtemelen (henüz lambanız sönmemiş) duvar halısının bir tarafının diğer tarafından daha sert hareket ettiğini görür gibi olacaksınız. Böyle elverişli bir fırsat anında elbette merakınızı bastıramayıp hemen kalkacak ve sabahlığınızı üstünüze geçirip bu esrarı incelemeye gideceksiniz. Çok kısa bir araştırmadan sonra duvar halısında en hassas incelemeyle bile fark edilmeyecek ustalıkla yapılmış bir bölme göreceksiniz ve bölmeyi açınca hemen bir kapı ortaya çıkacak... kapı sadece ağır kollar ve bir asma kilitle emniyete alınmış olduğu için birkaç teşebbüsten sonra açmayı başaracaksınız ve lambanız elinizde, kapıdan geçerek kubbeli ufak bir odaya gireceksiniz."

"Hayır, asla; böyle bir şey yapamayacak kadar korkarım."

"Ne! Dorothy size dairenizle sadece iki mil ötedeki St Anthony şapeli arasında gizli bir yer altı geçidi olduğunu söyledikten sonra bile mi? Böyle basit bir maceradan kaçabilir misiniz? Hayır, hayır, bu küçük kubbeli odaya gireceksiniz ve oradan başkalarına, hiçbirinde dikkat çekici bir şey görmeden. Birinde belki bir hançer olabilir, bir başkasında birkaç damla kan, bir üçüncüde bir işkence aletinin kalıntıları; ama bütün bunlarda olağandışı bir şey olmadığı için, lambanız da sönmek üzereyken, kendi

dairenize doğru döneceksiniz. Ancak küçük kubbeli odadan tekrar geçerken gözleriniz büyük, eski moda bir abanoz ve altın sandığa takılacak; mobilyayı daha önce göz ucuyla incelemiştiniz ama üstünde durmamıştınız. Karşı konulmaz önseziyle ona doğru merakla ilerleyeceksiniz, katlanır kapaklarını açacak ve her çekmecesini karıştıracaksınız; ama bir süre önemli bir şey bulamayacaksınız, belki koca koca elmaslar hariç. Ama sonunda gizli bir yaya dokununca bir iç bölme açılacak ve bir deste kâğıt ortaya çıkacak: Desteyi alacaksınız... sayfalarca elyazması... değerli hazineyle kendi odanıza seğirteceksiniz, ama tam şu sözleri çözerken, 'Ey sen! Her kimsen, sefil Matilda'nın bu hatıralarını elinde tutan kişi', lambanız ansızın sönecek ve zifiri karanlıkta kalacaksınız."

"Yo, hayır, hayır! Öyle söylemeyin. Neyse, devam edin."

Ama Henry yarattığı ilgiden o kadar eğlendi ki daha ileri götüremedi; konunun da sesinin de ciddiyetini daha fazla sürdüremedi ve Matilda'nın kara bahtı konusunda ondan kendi hayal gücünü kullanmasını rica etmek zorunda kaldı. Kendini toparlayan Catherine istekliliğinden utandı ve Henry'yi anlattığı şeylerle karşılaşabileceğini aklına bile getirmeden dinlediğine inandırmaya çalıştı. "Miss Tilney'nin onu anlattığı gibi bir odaya yerleştirmeyeceğinden emindi! Hiç de korkmuyordu."

Yolculuğun sonuna yaklaşırlarken manastırı görmek için duyduğu sabırsızlık... Henry'nin çok farklı konulardan bahsetmesiyle bir süre unutulmuştu... tüm gücüyle geri geldi ve yoldaki her dönemeci eski meşe ağaçları korusu içinde yükselen, güneşin son ışınlarının yüksek gotik pencereler üstünde harikulade bir ihtişamla oynaştığı, gri taştan yapılmış ağır duvarlarını görme çabası içinde dingin bir hayretle bekledi. Ama bina öyle alçaktı ki kendini antik bir baca bile tespit etmeksizin bekçi kulübesinin büyük kapılarından Northanger arazisine girerken buldu.

Şaşırmaya hakkı olmadığını biliyordu ama bu yaklaşma şeklinde hiç de beklemediği bir şey vardı. Modern görünümlü kulübelerin arasından geçmek, kendini manastırın çevresinde bu kadar kolay bulmak, ince çakıl döşeli rahat düz bir yoldan herhangi bir engelle, korkutucu ya da hayret verici bir şeyle karşılaşmadan ilerlemek ona tuhaf ve tutarsız göründü. Bununla beraber bu tür düşüncelere dalıp gidecek fazla zamanı olmadı. Yüzüne son sürat düşen ani bir sağanak etrafı daha fazla gözlemlemesini imkânsız kıldı ve bütün dikkatini yeni hasır şapkasının selameti üstünde

toplamasına yol açtı: Sonra gerçekten manastırın duvarları altındaydı, Henry'nin yardımıyla arabadan aşağı atlıyordu, eski verandanın çatısı altına sığınmıştı, hatta arkadaşıyla generalin onu karşılamak için bekledikleri hole girmişti, gelecekteki korkulara dair tek bir önsezi duymadan, sessiz binanın içinde geçmişte yaşanmış korkunç sahnelerin yeniden yaşanacak olmasından bir an bile kuşku duymadan. Esinti öldürülmüş insanların iç çekişlerini ona taşıyor gibi gelmemişti, iri yağmur damlalarından daha fena bir şeyi taşımamıştı; alışkanlığından silkinip kurtuldu ve nerede olduğunu görme yetisini tekrar kazanıp oturma odasına buyur edilmeye hazır hale geldi.

Manastır! Evet, bir manastırda olmak keyif vericiydi! Ama odaya göz gezdirdikçe görüş alanında bir şey vardıysa bile, ona bunu hissettirecek bir şey olduğundan şüphe duydu. Mobilya modern zevkin lüksünü ve zarafetini yansıtıyordu. Eski zamanların devasa genişliğine ve düşünceli oymalarına sahip olmasını beklediği şömine Rumford'a yaptırılmış, güzel ama sade mermer bloklardan oluşuyordu ve üstündeki süsler en hoş İngiliz porselenindendi. Generalin hürmetkâr bir titizlikle gotik şekillerini muhafaza etmekten bahsettiğini duyduğu için bilhassa beklenti içinde baktığı pencereler hayalindekinden çok daha zayıftı. Elbette sivri uçlu kemer muhafaza edilmişti... bunların şekli gotikti... hatta menteşeli bile olabilirlerdi... ama camlar öyle iri, öyle berrak, öyle aydınlıktı ki! Küçücük bölmeler, en ağırından taş işçiliği, boyalı camlar, toz ve örümcek ağları umut etmiş bir hayal gücü için farklılık gayet can sıkıcıydı.

Gözlerinin neyle meşgul olduğunu anlayan general odanın ufaklığından ve mobilyanın sadeliğinden bahsetmeye başladı; burada her şey gündelik kullanım içindi, sadece konfora bakılıyordu; ama manastırda görmeye değecek bazı daireler olduğunu da gururla eklemeyi ihmal etmedi... bilhassa bir tanesindeki pahalı yaldızdan bahsetmeye başlıyordu ki saatini çıkardı ve sözünü tamamlayamadan, şaşırarak beşe yirmi dakika olduğunu söyledi! Bu ayrılık sözüne benziyordu; Catherine kendini Northanger'da aile saatlerinde dakikliğin titizlikle gözetildiğini anlayacak şekilde Miss Tilney tarafından apar topar götürülürken buldu.

Geniş, yüksek tavanlı hole dönüp parlak meşeden yapılmış geniş bir merdivenden çıktılar, birçok basamak ve sahanlıktan sonra uzun, geniş bir galeriye geldiler. Bir yanda sıra sıra kapılar vardı, diğer yanda pencerelerle

aydınlatılıyordu; Catherine pencerelerin bir avluya baktığını görecek zamanı ancak bulmuştu ki Miss Tilney bir odaya girdi, odada rahat edeceğini umduğunu söyleyecek kadar bile kalmadan, elbisesinde olabildiğince az değişiklik yapmasını önemle rica ederek yanından ayrıldı.

VI. Bölüm

Bir anlık bir bakış Catherine'i dairesinin hiç de Henry'nin onu korkutmaya çalıştığı gibi olmadığına inandırmaya yetti. Bir kere hiç de anlamsızca geniş değildi, ne duvar halıları ne de kadife vardı. Duvar kâğıt, yer halı kaplıydı; pencereler alt kattaki oturma odasının pencerelerinden ne daha iyi ne daha kötüydü, ne daha fazla ne daha az aydınlıktı; mobilya son moda değilse bile şık ve rahattı, odanın havası da kasvetli olmaktan uzaktı. Bu konuda içi rahatlayınca, gecikip generali kızdırmaktan çok korktuğu için ayrıntıları tek tek inceleyerek vakit kaybetmemeye karar verdi. Olanca acelesiyle alışkanlığını bir kenara bıraktı; elinin altında olsun diye arabanın koltuğunda gelen keten bohçanın iğnelerini çıkarmaya başlıyordu ki gözü ansızın şöminenin bir yanında, derin bir oyuk içinde duran iri, yüksek bir sandığa takıldı. Görüntü onu irkiltti; başka her şeyi unutup kımıltısız bir hayret içinde ona bakarak durdu ve aklından şu düşünceler geçti:

"Bu gerçekten tuhaf! Böyle bir görüntü beklemiyordum! Kocaman ağır bir sandık! İçinde ne olabilir acaba? Niye buraya konmuş? Bir de geriye itilmiş sanki görünmesin diye! İçine bakacağım... ne olursa olsun içine bakacağım... hem de tamamen... gün ışığında. Akşama kalırsam mumum söner." Yaklaşıp sandığı yakından inceledi: Sedir ağacından yapılmış, içi daha koyu bir ahşapla kaplanmıştı ve yerden bir ayak yükseklikte aynı ağaçtan oymalı bir kaide üstünde duruyordu. Kilidi gümüştendi, zamanla kararmıştı, her iki uçta belki garip bir şiddet sonucu zamansız kırılmış, yine gümüşten yapılma kulpların kırık dökük kalıntıları duruyordu, kapağın ortasında aynı metalden esrarlı bir arma vardı. Catherine kararlılıkla eğildi ama doğru dürüst hiçbir şey seçemedi. Hangi yönden bakarsa baksın son harfin T olduğuna inanamıyordu; yine de bu evde bunun başka bir şey olması hiç de azımsanmaz bir şaşkınlık yaratacak bir durumdu. Aslen onların değilse hangi garip olaylar neticesinde Tilney ailesinin eline düşmüş olabilirdi?

Korku dolu merakı her an büyüyordu; titreyen ellerle kilidin kulpunu kavradı, hiç olmazsa içinde ne olduğu konusundaki merakını gidermeye kararlıydı. Bir şeyler çabasına karşı koyuyor gibi zorlukla kapağı birkaç parmak kadar kaldırdı; ama o anda odanın kapısı aniden vurulunca irkildi, kulpu bıraktı ve korkulu bir telaşla kapağı kapadı. Zamansız ziyaretçi Miss Tilney'nin hizmetçisiydi, Miss Morland'a yardımcı olsun diye hanımı tarafından gönderilmişti; Catherine onu hemen reddettiyse de bu ona ne yapıyor olması gerektiğini hatırlattı ve az önceki esrarı çözme arzusuna rağmen daha fazla gecikmeksizin giyinmeye zorladı. Hızlı davranamadı, çünkü aklı ve gözleri hâlâ merak ve korku uyandıracak şekilde yerleştirilmiş nesnedeydi; ikinci bir girişimle vakit kaybetmeyi göze alamadıysa da sandıktan fazla uzak da duramadı. Sonunda bir kolunu elbisesine geçirip, makyajı da bitmiş görününce merakının sabırsızlığına kulak verebilirdi. Bir dakika ayırmak elbette mümkündü; öyle bir güçle yüklenecekti ki kapak eğer doğaüstü yollarla tutulmuyorsa anında açılmalıydı. Bu ruhla öne atıldı ve cesareti onu yanıltmadı. Kararlı çabası kapağı açtı ve şaşkın gözlerinin önüne sandığın dibinde sahipsizce yatan, katlanmış, beyaz ketenden bir yatak örtüsü çıktı!

Şaşkınlıktan yüzü kızarmış, yatak örtüsüne bakarken, arkadaşının hazırlanması için telaşlanan Miss Tilney odaya girdi ve birkaç dakika boyunca saçma bir beklenti duymuş olmanın artan utancına böyle boş bir araştırma üzerinde yakalanmanın utancı eklendi. "Garip bir sandık, değil mi?" dedi Miss Tilney, Catherine aceleyle sandığı kapar ve yüzünü pencereye dönerken. "Kaç kuşaktır burada olduğunu kimse bilmiyor. Bu odaya ne zaman kondu, onu da bilmiyorum ama taşıttırmadım, çünkü bazen şapka, bone filan koymaya yarar diye düşündüm. En kötü tarafı ağırlığı yüzünden açılmasının zor olması. Bu köşede hiç değilse ayakaltında olmuyor."

Catherine konuşacak halde değildi, bir yandan kızarıyor, elbisesinin kuşağını bağlıyor, bir yandan da hızlı hızlı akıllıca kararlar veriyordu. Miss Tilney nazikçe geç kalmaktan korktuğunu ima etti; çok da yersiz olmayan bir korkuyla yarım dakika içinde birlikte merdivenden aşağı koştular, çünkü General Tilney saati elinde, oturma odasında volta atıyordu ve tam girerlerken sertçe zili çekti ve "Yemek masada olsun, derhal!" diye emretti.

Catherine sesindeki vurguyla titredi; gayet ezik bir ruh hali içinde generalin çocukları için endişelenerek, eski sandıklara verip veriştirerek solgun ve soluksuz halde oturdu; general ona bakarken nezaketini tekrar kazandı ve geri kalan zamanı sevimli arkadaşını öyle ahmakça koşuşturduğu için kızını azarlayarak geçirdi: Kızcağız aceleden soluk soluğa kalmıştı, öyle aceleye ne lüzum vardı; ama Catherine arkadaşının azarlanması ve kendisinin de aptal durumuna düşmesinin çifte can sıkıntısını hep birden mutluluk içinde yemek masasına oturuncaya kadar üstünden atamadı; masada generalin yatıştırıcı gülücükleri ve kendisinin iştahı huzurunu yerine getirdi. Yemek salonu görkemli bir odaydı, kullanılmakta olandan çok daha geniş bir oturma odası boyutlarındaydı; lüks ve pahalı bir şekilde döşenmiş olduğu odanın genişliğinden ve hizmetçilerin sayısından başka pek az şey gören Catherine'in tecrübesiz gözlerinden kaçtı. Genişlik konusunda hayranlığını yüksek sesle ifade etti; general çok oturaklı bir ifadeyle hiç de fena ölçülerde olmadığını kabul etti, ayrıca bu konularda çoğu insan kadar dikkatsiz olsa da genişçe bir yemek odasını hayatın temel ihtiyaçlarından biri olarak gördüğünü itiraf etti; mamafih Catherine'in "Mr. Allenlarda çok daha iyi ölçülerdeki dairelere alışkın olması gerektiğini" tahmin ediyordu.

"Hayır, hiç değil," diye dürüstçe açıkladı Catherine, "Mr. Allen'ın yemek salonu buranın yarısı kadar bile değildi, hayatında hiç bu kadar geniş bir oda görmemişti." Generalin neşesi arttı. Böyle odaları olduğuna göre diye düşünüyordu, bunları kullanmamak basitlik olurdu; ama doğrusu onların yarı ölçüsündeki odalarda daha fazla konfor olabilirdi. Mr. Allen'ın evinin akılcı bir mutluluk için tam doğru ölçülerde olduğundan emindi.

Akşam başka bir rahatsızlık olmadan geçti; General Tilney'in arada bir ortadan kaybolduğu zamanlar bir hayli neşeliydi. Yalnız o varken Catherine yolculuğun yorgunluğunu az da olsa hissetti; o zaman bile, bezginlik ve tedirginlik anlarında bile genel bir mutluluk hali hâkim oluyor ve Bath'daki arkadaşlarını onlarla birlikte olma isteği duymadan düşünebiliyordu.

Gece fırtınalıydı; rüzgâr bütün öğleden sonra ara ara arttı, grup dağılıncaya kadar şiddetli bir rüzgâr esti, yağmur yağdı. Catherine holden geçerken heyecan içinde fırtınayı dinledi, eski binanın bir köşesinden dönerek kükrediğini ve ani bir öfkeyle uzak bir kapıyı çarptığını duyduğu zaman bir manastırda olduğunu ilk kez gerçekten hissetti... Evet, bunlar

karakteristik seslerdi; ona böyle binaların tanıklık ettiği ve böyle fırtınaların yol açtığı bir sürü korkunç durumu ve dehşet verici sahneyi hatırlatıyorlardı; bu heybetli duvarların arasına girişine daha olumlu şartlar eşlik ettiği için gerçekten sevindi!.. Gece yarısı suikastçılarından ya da sarhoş serserilerden korkmak için bir sebebi yoktu. Henry o sabah ona söylediklerini tabii ki şakadan söylemişti. Böyle döşenmiş, böyle korunaklı bir evde araştırması ya da katlanması gerekecek hiçbir şey olamazdı ve yatak odasına Fullerton'daki kendi odasına gider gibi güvenle gidebilirdi. Kendine bunları telkin ederek merdivenden çıkarken bilhassa Miss Tilney'nin ondan sadece iki oda ileride uyuduğunu da kavrayınca odasına gönül rahatlığıyla girmesi mümkün oldu; odun ateşinin parlak alevleri hemen neşesini artırdı. "Bu ne kadar iyi," dedi, paravana yürürken, "bir sürü yoksul kızın mecbur olduğu gibi bütün aile yatağa girinceye kadar soğukta titreyerek beklemektense hazır bir ateş bulmak ne kadar iyi, bir de kucağında odunla içeri girip insanı korkutan ihtiyar bir uşak olmasındansa! Northanger böyle olduğu için ne kadar memnunum! Başka bazı yerler gibi olsaydı, bilmiyorum, böyle bir gecede cesaretimi ölçmek zorunda kalabilirdim: Ama şimdi insanı ürkütecek hiçbir şey yok."

Odaya bakındı. Penceredeki perdeler hareket ediyor gibiydi. Panjurların arasından giren şiddetli rüzgârdan başka bir şey olamazdı; cesurca ilerledi, kendini öyle olduğuna inandırmak için gelişigüzel bir şarkı mırıldanarak her bir perdenin arkasına cesurca baktı, pencerenin yanındaki alçak koltukta da onu korkutacak hiçbir şey göremedi, bir elini kepenge koyup rüzgârın gücünden emin oldu. Bu faydasız denemeyecek araştırmadan dönerken eski dolaba göz attı; aylak bir hayal gücünün sebepsiz korkularını hor gördü ve gayet mutlu bir kayıtsızlıkla yatmaya hazırlandı. "Gevşek davranmalı, acele etmemeliydi; evdeki son kişi olsa da aldırış etmemeliydi. Ateşi beslemeyecekti; bu korkakça görünürdü, sanki yattıktan sonra ışığın korumasına ihtiyaç duyuyormuş gibi." Böylece ateş söndü ve Catherine, neredeyse bir saati düzenlemelerle geçirdikten sonra tam yatağa girmeye hazırlanıyordu ki odaya son bir veda bakışı attı ve gayet meydanda olduğu halde daha önce dikkatini çekmemiş yüksek, eski tarz bir siyah dolabın görüntüsüyle çarpıldı. Henry'nin sözleri, ilk önce dikkatinden kaçan abanoz dolap tarifi hemen aklına hücum etti; içinde gerçekten bir şey bulunmasa da tuhaf bir şeydi, pek dikkat çekici bir raslantıydı! Mumu alıp dolaba yakından baktı. Tam abanoz ve altın değildi, ama lakeydi, en güzelinden

siyah ve sarı lake; mumu tutarken sarı altın gibi görünüyordu. Anahtar kapaktaydı ve içine bakmak için tuhaf bir istek duydu; bir şey bulmak için en ufak bir umudu olduğundan değil, ama Henry'nin söylediklerinden sonra o kadar garipti ki. Sözün kısası dolabı incelemeden uyuyamazdı. Böylece mumu büyük bir dikkatle koltuğa bırakıp tir tir titreyen bir elle anahtarı tuttu ve çevirmeye çalıştı; ama ne kadar güç verdiyse de anahtar direndi. Korktu ama cesaretini kaybetmeyip öbür yöne denedi; kilit hareket etti ve başardığına inandı; ne kadar da esrarlıydı! Kapak hâlâ kımıldamıyordu. Soluksuz bir hayret içinde bir an durdu. Rüzgâr bacadan aşağı kükrüyor, yağmur pencereleri seller halinde dövüyordu; her şey durumunun acayipliğini anlatıyor gibiydi. Bu durumda tatmin olmamış halde yatağa dönmek boşuna olacaktı, çünkü hemen yakınında böyle esrarlı şekilde kapalı duran bir dolap olduğunu bilerek uyumak imkânsız olurdu. Bunun üzerine bir kere daha anahtara yüklendi, birkaç saniye son bir umutla hızlı hızlı her yöne hareket ettirdikten sonra kapak ansızın eline boyun eğdi: Kalbi bu zaferin sarhoşluğuyla coştu; her iki kapağı açınca, ki ikinci kapak sadece kilitten daha az etkileyici olan sürgülerle tutturulmuştu ama bunda olağandışı bir şey görmedi, üstlerinde ve altlarında bazı büyük çekmecelerle her iki yanda bir dizi ufak çekmece ortaya çıktı; ortada yine anahtarı kilidin üzerinde olan, kapalı, mutlaka önemli bir boşluğu koruyan ufak bir kapak.

Catherine'in kalbi hızlı hızlı atmaya başladı ama cesareti kaybolmadı. Yüzü umutla kızarmış, gözü merakla kısılarak, parmakları bir çekmecenin kulpunu tuttu ve çekti. Bomboştu. Daha az korkarak ve daha fazla istek duyarak ikinciyi, üçüncüyü, dördüncüyü kavradı; hepsi aynı şekilde boştu. Bakılmayan çekemece kalmadı, birinde bile bir şey bulunmadı. Hazine saklama sanatı konusunda epeyce okumuş olduğu için çekmecelerde sahte astarlar olabileceği ihtimali gözünden kaçmadı ve her birini endişeli bir dikkatle kıyı bucak boş yere yokladı. Şimdi sadece ortadaki bölmenin aranması kalıyordu; her ne kadar "başta dolabın herhangi bir yerinde bir şey bulacağına dair en ufak bir inancı yoktuysa da ve şimdiye kadarki başarısızlığından zerrece hayal kırıklığına uğramadıysa bile hazır başlamışken iyice araştırmamak aptallık olurdu." Gelgelelim kapağı gevşetebilmesi biraz zaman aldı, iç kilidin açılmasında da dış kilitteki aynı zorluk çıktı; ama sonunda açıldı ve öncekilerden sonra bu arayışı boşa gitmedi; hızlı gözleri hemen belli ki saklamak için boşluğun dibine doğru itilmiş bir kâğıt rulosuna takıldı; o andaki duyguları tarif edilemezdi. Kalbi

kanatlandı, dizleri titredi, yanakları soldu. Kararsız bir elle değerli elyazmasını aldı, gözünün ucuyla bakmak bazı harfleri seçmesine yetti; müthiş bir heyecanla Henry'nin kehanette bulunduğu şeyin bu çarpıcı örneğini içine sindirirken yatmadan her satırı okumaya karar verdi.

Mumun yaydığı ışığın solgunluğu onu korku içinde o yana döndürdü; ama aniden sönme tehlikesi yoktu, daha birkaç saat yanardı; eskiliği yüzünden yazıyı çözmekte zorluk çekmemek için aceleyle mumun fitilini düzeltti. Heyhat! Fitil düzeldi ama mum söndü. Bir lamba daha feci bir etki ederek sönemezdi. Catherine birkaç dakika dehşet içinde kımıltısız kaldı. Işık tümden gitmişti; fitilde üfleyerek tutuşturma şansı verebilecek tek bir kıvılcım bile kalmamıştı. Nüfuz edilmez ağır bir karanlık odayı doldurdu. Ani bir öfkeyle yükselen şiddetli bir rüzgâr o ana yeni bir dehşet kattı. Catherine tepeden tırnağa titredi. O anı takip eden sessizlikte uzaklaşan adımlar gibi bir ses ve uzaktaki bir kapının kapanışı korku dolu kulaklarında çınladı. İnsan kalbi daha fazlasına dayanamaz. Alnında soğuk bir ter birikti, kâğıt elinden düştü ve elleriyle yatağın yolunu arayarak telaşla yatağa atladı, yorganın altında iyice kıvrılarak ızdırabın bitmesini bekledi. O gece gözlerini yumabilmek imkânsız geliyordu. Öyle uyanmış bir merak ve her bakımdan öyle kabarmış duygularla uyumak mümkün olamazdı. Dışarıdaki fırtına da dehşet vericiydi! Rüzgârdan korkma âdeti yoktu ama şimdi her esinti korkunç bir kasıtla yüklü gibiydi. Böyle harikulade bir şekilde bulunan, sabahki kehaneti böyle harikulade bir şekilde gerçekleştiren elyazması nasıl açıklanacaktı? İçinde ne olabilirdi? Kiminle ilişkili olabilirdi? Nasıl o kadar uzun süre saklanmış olabilirdi? Üstelik keşfetmek ona kısmet olsun! İçeriğini öğreninceye kadar ona uyku da rahat yüzü de yoktu; güneşin ilk ışınlarıyla okumaya kararlıydı. Ama arada henüz birçok sıkıcı saat vardı. Ürperdi, öbür yana döndü ve o sırada sakin sakin uyuyan herkesi kıskandı. Fırtına hâlâ kükrüyordu ve rüzgârdan bile daha korkunç, tetikteki kulağına ara ara çarpan çeşitli sesler vardı. Bir ara yatağının perdeleri bile hareket ediyor gibi göründü, bir ara da kapısının kilidi sanki biri içeri girmeye kalkışmış gibi kıpırdadı. Sığ mırıltılar galerinin zemini boyunca sürünüyor gibiydi; birkaç kez uzak iniltilerden kanı dondu. Saatler saatler geçti, yorgun Catherine fırtına yatışmadan önce evdeki tüm saatlerin üçü çaldığını duydu ve hiç fark etmeden uyuyakaldı.

VII. Bölüm

Ertesi gün saat sekizde hizmetçinin panjurları açışı Catherine'i kendine getiren ilk ses oldu; hiç kapadım mı diye merak ederek gözlerini eşyalara neşeyle açtı; ateşi çoktan yakılmıştı ve gecenin fırtınasını parlak bir sabah takip etmişti. Yaşadığının ayırdına varır varmaz aklı elyazmasına gitti; hizmetçinin odadan çıkmasıyla yataktan fırlaması bir oldu; yere düşürdüğünde rulodan dağılan bütün kâğıtları bir heves topladı ve onları yastığının üstünde okuma lüksünü tatmak için tekrar yatağına seğirtti. Şimdi açıkça görüyordu, kitaplarda onu ürperten kapsamlı şeyler kadar uzun bir yazı beklememeliydi, çünkü birbirleriyle ilişkisiz ufak kâğıtlardan oluşan rulo bir bütün olarak önemsiz boyuttaydı ve ilk başta sandığından çok daha küçüktü.

Aç gözleri hızla bir sayfayı taradı. Anlamaya başladı. Mümkün olabilir miydi, yoksa gözleri mi onu yanıltıyordu? Yatak takımları envanteri, kaba saba modern harflerle yazılmış, topu topu bu! Gördüğüne inanacaksa, elinde bir çamaşır yıkama makbuzu tutuyordu. Bir başka kâğıt aldı ve ufak tefek değişikliklerle aynı yazıları gördü; bir üçüncü, dördüncü ve beşinci kâğıtta da yeni bir şey yoktu. Gömlek, çorap, kravat, yelek her birinden ona baktılar. Aynı elden çıkmış iki başka kâğıt hiç de daha ilgi çekici olmayan bir masrafı harflerle belirtiyordu, saç pudrası, ayakkabı bağcığı ve pantalon temizleyicisi. Ötekileri kuşatan büyük kâğıt, eğri büğrü ilk satırına bakılırsa... "Doru kısrağın lapası," nalbant makbuzuydu! İçini beklenti ve ürpertiyle doldurmuş, onu gece uykusunun yarısından etmiş kâğıt destesi buydu işte (sonradan tahmin ettiğine göre bir hizmetçinin ihmali nedeniyle orada kalmıştı)! Kendini küçük düşmüş hissetti. Sandık macerasından dersini alamaz mıydı? Sandığın gözüne takılan bir köşesi onu hor görürcesine yükseliyor gibiydi. Son hayallerinin saçmalığı apaçıktı. Kuşaklar öncesine ait bir elyazmasının böyle modern, böyle yaşanan bir odada keşfedilmemiş kalmasını beklemek! Ya da bir dolabın kilidini açma becerisine sahip ilk kişi olmayı... hem de anahtarı üstündeyken!

Kendini nasıl böyle inandırmış olabilirdi? Ya Henry Tilney bu aptallığını öğrenirse! Üstelik bunlar büyük ölçüde onun işiydi, çünkü dolap tıpatıp onun anlattığı maceralardaki gibi olmasa en ufak bir merak duymazdı. Bu aklına gelen tek teselli oldu. Aptallığının bu kahrolası kanıtlarından, yatağa dağılmış bu sefil kâğıtlardan kurtulmak için hemen kalktı, onu kendi gözünden bile düşürecek başka bir beklenmedik raslantının onları tekrar ortaya çıkarmamasını içtenlikle dileyerek, kâğıtları olabildiğince önceki şekilde katlayıp dolaptaki aynı yere geri koydu.

Ne var ki kilitlerinin o kadar zor açılmış olmasında hâlâ dikkat çekici bir şey vardı, çünkü şimdi gayet rahat oynatabiliyordu. Bunda kesinlikle esrarlı bir şey vardı ve yarım dakika kadar bu cezbedici düşünceye kapıldı, ta ki kapağın önce kilitlenmemiş olduğu ve kendisi tarafından kapatılmış olma ihtimali aklına gelinceye ve yüzünü bir kez daha kızartıncaya kadar.

Davranışlarının can sıkıcı düşüncelere yol açtığı odadan elinden geldiğince çabuk çıktı ve olanca hızıyla kahvaltı salonuna giden, önceki akşam Miss Tilney'nin gösterdiği yolu buldu. Henry salonda yalnızdı; Henry'nin ilk dileği fırtınadan rahatsız olmamış olmasıydı, ki bunda içinde bulundukları binanın karakteriyle ilgili rahatsız edici, hınzır bir gönderme vardı. Zaafından hayatta şüphelenilsin istemezdi; yine de yalan söylemeyi pek beceremediği için rüzgârın onu biraz uyutmadığını kabul etmek zorunda kaldı. "Ama sonra harikulade bir sabah bulduk," diye ekledi, konudan kurtulmak isteyerek, "fırtına da uykusuzluk da geçip gidiyor. Ne güzel sümbüller! Sümbülleri sevmeyi yeni öğrendim."

"Nasıl öğrenmiş olabilirsiniz? Kazaen mi ikna olarak mı?"

"Kız kardeşiniz öğretti, nasıl olduğunu bilmiyorum. Mrs. Allen her yıl bana bunları sevdirmeye çalışırdı, ama hiç sevemedim, ta ki geçen gün Milsom caddesinde görene kadar; oldum olası çiçeklere karşı kayıtsızımdır."

"Ama şimdi sümbülü seviyorsunuz. Gayet iyi. Yeni bir haz kaynağı kazandınız, mutluluğa olabildiğince çok yerden tutunmak iyidir. Ayrıca sizin cinsinizde çiçek zevkine sahip olmak arzu edilir bir şeydir, açık havaya çıkma aracıdır, başka türlü yapmayacağınız egzersizi sık sık yapmanızı sağlar. Sümbül sevgisi gerçi ev içiyle ilgilidir biraz, ama kimbilir, bu duygu yerleşince zamanla gülü sevmeye de başlayabilirsiniz."

"Ama dışarı çıkmak için böyle bir uğraşı istemem. Yürümenin ve temiz hava almanın zevki benim için yeterli; hava güzel olunca vaktimin yarısından çoğunu dışarıda geçiririm. Hiç içeri girmiyorsun der annem."

"Neyse işte, sümbül sevmeyi öğrenmiş olmanıza sevindim. Önemli olan sevmeyi öğrenme alışkanlığı; öğretilebilir bir tabiata sahip olmak bir hanım için büyük bir meziyettir. Peki kız kardeşimin öğretme şekli hoşunuza gitti mi?"

Catherine generalin girişiyle cevap verme rahatsızlığını yaşamaktan kurtuldu; generalin gülümseyen iltifatları mutlu bir ruh hali içinde olduğunu gösteriyordu, ama erken kalkmaya ilişkin nazik iması Catherine'in içini açmadı.

Masaya oturdukları zaman kahvaltı takımının zarafeti Catherine'in gözünden kaçacak gibi değildi; belli ki bu da generalin seçimiydi. Catherine zevkini methedince mest oldu, narin ve sade olduklarını, yerli imalatı desteklemeyi doğru bulduğunu ifade etti; kendi adına, ki pek öyle seçici bir damağı yoktu, Dresden ya da Séve'den ziyade Staffordshire kili çaya ayrı bir lezzet katıyordu. Ama bu gayet eski bir takımdı, iki sene önce alınmıştı. O zamandan beri imalat hayli ilerlemişti; şehre son gittiğinde bazı güzel örnekler görmüştü ve o tür gösteriş merakından yoksun olmasa yeni bir takım sipariş vermesi işten bile değildi. Mamafih yakında yeni bir takım seçme fırsatı olabilirdi... kendisi için değilse bile. Catherine muhtemelen toplulukta onu anlamayan tek kişiydi.

Kahvaltıdan hemen sonra Henry onlardan ayrılıp Woodston'a gitti; işleri onu iki üç gün orada tutacaktı. Hepsi hole geçip atına binmesini seyrettiler, kahvaltı odasına döndükleri zaman Catherine onu son bir kez görebilmek umuduyla pencereye yürüdü. General, "Bu gidiş ağabeyine biraz ağır geldi," diye tespitte bulundu Eleanor'a. "Woodston bugün gözüne kasvetli görünecek."

"Güzel bir yer mi?" dedi Catherine.

"Ne diyorsun Eleanor? Fikrini söyle, hanımlar erkekler konusunda olduğu kadar yer konusunda da hanımların zevkini iyi bilirler. Sanırım en tarafsız göz bile birçok özelliği olduğunu kabul edecektir. Ev güney doğuya bakan güzel otlakların ortasında, aynı yöne bakan mükemmel bir mutfak bahçesi

var; çevre duvarlarını on yıl kadar önce bizzat yaptırdım ve oğlum kullansın diye hayvanlarını aldım. Orası bir aile çiftliği Miss Morland; mülkü bana ait olduğu için kötü bir çiftlik olmasına izin vermeyeceğimden emin olabilirsiniz. Henry'nin geliri sadece bu çiftliğe bağlı olsa bile durumu hiç de fena olmaz. Sadece iki küçük çocuğum olduğu için ona bir meslek gerektiğini düşünmem garip görünebilir; tabii bazen hepimizin onun iş bağlarından kurtulmuş olmasını istediğimiz oluyor. Her ne kadar siz hanımları ikna edemesem de, eminim babanız Miss Morland her delikanlıya bir meslek edindirmeyi yerinde bulmak konusunda benimle aynı fikirde olurdu. Para hiçbir şeydir, bir hedef değildir, aslolan meslektir. Büyük oğlum Frederick bile, görüyorsunuz, vilayetteki her toprak sahibi kadar ciddi bir mülkü miras alacak olduğu halde bir meslek sahibidir."

Bu son düşüncenin yarattığı etki beklentilerini karşıladı. Hanımefendinin sessizliği düşüncenin karşı çıkılamaz olduğunu kanıtlıyordu.

Önceki akşam ona evi gezdirmek konusunda bir şey söylenmişti, şimdi de general kendini onun rehberi olarak öneriyordu; Catherine sadece kızının eşliğinde evi gezmeyi umut etmiş olsa da bu kendi içinde her açıdan hatırı sayılır önemde bir teklifti ve memnuniyetle kabul edilmeliydi; manastıra geleli on sekiz saat olduğu halde henüz sadece birkaç odasını görmüştü. Öylesine ortaya çıkarılmış örgü kutusu neşeli bir aceleyle kapatıldı ve Catherine bir anda ona katılmaya hazır hale geldi. "Evi dolaştıktan sonra kendisine asıl zevki, ona fundalıklarda ve bahçede eşlik etme zevkini de kendine vaat ediyordu." Catherine bir reveransla onay verdi. "Ama belki ilk önce bunları yapmak daha çok hoşuna giderdi. Hava henüz güzeldi ve yılın bu zamanında ne kadar böyle devam edeceği hiç belli olmazdı. Hangisini tercih ederdi? Kendisi her ikisi için de hizmetindeydi. Peki kızı arkadaşının gönlüne en çok neyin uyacağı konusunda ne düşünüyordu? Ama herhalde kendisi tahmin edebilirdi. Evet, Miss Morland'ın gözlerinde mevcut gülümseyen havadan istifade etmek için kesinlikle güçlü bir istek okuyordu. Zaten o ne zaman yanlış bir karar vermişti ki? Manastır nasılsa her zaman kuru ve emniyetliydi. Sorgusuz sualsiz bu fikri kabul ediyordu ve şapkasını alıp hemen onlara katılacaktı." Odadan çıktı; Catherine hayal kırıklığına uğramış, endişeli bir yüzle onu memnun etme yolunda yanlış bir fikir edinip kendi iradesine karşı onları dışarı çıkaracak olmasından duyduğu hoşnutsuzluktan bahsetmeye başladı, ama Miss Tilney bir anlık bir kararsızlıktan sonra onu susturdu: "Sanırım hava güzelken yürüyüşe çıkmak

en akıllıcası olacak; babam adına huzursuz olmayın, o her zaman günün bu saati yürüyüşe çıkar."

Catherine bunu nasıl yorumlaması gerektiğini anlayamadı. Miss Tilney niye rahatsız oluyordu? General ona manastırı gezdirmeye isteksiz olabilir miydi? Teklifi yapan kendisiydi. Her zaman bu kadar erken saatte yürüyüş yapması da garip değil miydi? Ne babası ne de Mr. Allen öyle yapardı. Elbette fikir çok cazipti. Evi görmek için iyice sabırsızlanıyordu ama bahçeyi görmek hiç de umurunda değildi. Keşke Henry de onlarla olsaydı! Şimdi gördüğü zaman neyin pitoresk olduğunu anlayamayacaktı. Düşünceleri bunlardı ama kendine sakladı ve sabırlı bir sıkıntı içinde şapkasını giydi.

Bununla beraber çayırdan ilk kez görünce manastırın ihtişamından beklentisinin ötesinde çarpıldı. Bütün bina geniş bir avluyu çevreliyordu; avlunun iki yanı gotik süslerle zenginleşmiş, hayran olunmayı bekleyerek öne çıkıyordu. Diğer taraflar eski ağaç tepecikleriyle ya da gözalıcı ekin alanlarıyla kaplıydı; binaya siper olacak şekilde arkadan yükselen dik yamaçlı ağaçlık tepeler yapraksız mart ayında bile güzeldi. Catherine buna benzer bir şey görmemişti; duyduğu haz öyle güçlüydü ki daha büyük bir uzman beklemeden cesurca hayranlık ve övgülerini ifade etmeye koyuldu. General onu onaylayan bir memnuniyetle dinledi; sanki kendisi Northanger'a paha biçmek için o ana kadar beklemişti.

Hayran olma sırası mutfak bahçesine geldi; general korunun küçük bir bölümünden geçerek onu oraya götürdü.

Bahçenin kaç dönüm olduğunu Catherine kederlenmeden dinleyemedi, çünkü Mr. Allen'ın bütün bahçesinin, ayrıca kilise bahçesi ve meyve bahçesi dahil olmak üzere babasının bahçesinin de iki katından fazlaydı. Duvarlar ölçülemeyecek gibi sonsuz uzunlukta görünüyordu; aralarında bir seralar köyü yükseliyor ve bütün köylü içlerinde çalışıyor gibiydi. Catherine'in neredeyse bariz bir şekilde daha önce böyle bir bahçe görmediğini söyleyen şaşkın bakışları generalin gururunu okşadı, hatta az sonra Catherine'i bunları sesli olarak da söylemeye zorladı; sonra "kendisinin o tür bir hırsı olmadığını... bahçeyi pek umursamadığını... krallıkta rakipsiz olduğunu sanmadığını alçakgönüllülükle kabul etti. Bir hobisi olsaydı eğer, o da bu olurdu. Bahçeleri severdi. Yeme içme meselelerine ilgisiz olsa da iyi meyveyi severdi... yani o sevmese de

arkadaşları ve çocuklar severdi. Mamafih böyle bir bahçenin büyük sıkıntıları oluyordu. Ne kadar özen gösterilirse gösterilsin her zaman en değerli meyveleri almanın garantisi yoktu. Ananas serası geçen yıl sadece yüz meyve vermişti. Kanısınca Mr. Allen da bu dertleri onun kadar iyi bilirdi."

"Yo, hiç değil. Mr. Allen bahçeyle ilgilenmez, bahçeye adımını bile atmaz."

General kendinden memnun oluşun muzaffer bir gülümseyişiyle keşke kendisi de öyle yapabilseydi diye hayıflandı, çünkü o ne zaman bahçesine girse hayallerine yetişemediği için hep o ya da bu şekilde can sıkıntısı duyardı.

Seralara girerken özelliklerini anlatarak, "Mr. Allen'ın kademeli seraları nasıldı?" dedi.

"Mr. Allen'ın bir tek serası vardı, onu Mrs. Allen kış sebzeleri için kullanıyordu, arada bir de yangın çıkıyordu."

"İşte mutlu bir adam!" dedi general çok mutlu bir küçümseme bakışıyla.

Catherine görmekten ve hayran olmaktan cidden bezgin düşünceye kadar onu her bölüme götürdü, her duvarın altından geçirdi, sonunda kızların dış bir kapıyı kullanma isteğini görünce çay serasının etrafında yaptığı son değişikliklerin etkisini inceleme isteğini dile getirerek, eğer Miss Morland yorgun değilse yürüyüşlerini o yana uzatmanın hiç de fena fikir olmayacağını söyledi. "Ama nereye gidiyorsun Eleanor? Niye o soğuk, ıslak patikayı seçiyorsun? Miss Morland ıslanacak. En iyi yol korudan geçmek."

"Bu en sevdiğim yol," dedi Miss Tilney, "ayrıca hep en iyi, en yakın yol olduğunu düşünürüm. Ama ıslak olabilir."

Burası sık bir İskoç incirleri korusundan geçen dar kıvrımlı bir patikaydı; korunun loş görüntüsünden etkilenen ve girmek için sabırsızlanan Catherine'i generalin itirazı bile devam etmekten alıkoyamazdı. General onun eğilimini sezdi, sağlık endişesini boş yere tekrar öne sürdü, baktı olmuyor, daha fazla karşı çıkmama nezaketini gösterdi. Ama onlara eşlik edemeyeceği için af diledi: "Ona keyif vermeye yetecek kadar güneş ışığı

yoktu, onlarla başka bir yolda buluşurdu." Döndü gitti ve Catherine bu ayrılığın kendisini nasıl ferahlattığını şaşkınlıkla gördü. Yine de şaşkınlık ferahlıktan daha az gerçek olduğu için canını acıtmadı; korunun esinlediği keyifli melankolinin rahatlığı içinde konuşmaya başladı.

"Burayı bilhassa seviyorum," dedi arkadaşı iç çekerek. "Annemin en sevdiği yürüyüş yoluydu."

Catherine ailede daha önce Mrs. Tilney'den bahsedildiğini duymamıştı; bu sevecen anı ilgisini çekti ve ilgisi değişen yüzüne yansıdı; dikkatli bir sessizlikle devamını duymayı bekledi.

"Burada onunla öyle çok yürürdüm ki!" diye ekledi Eleanor, "gerçi o zaman sevmezdim, ama o zamandan beri seviyorum. O sıralar burayı seçmiş olmasına şaşırırdım. Ama anısı burayı değerli kılıyor."

"Kocası için de," diye akıl yürüttü Catherine, "değerli kılması gerekmez mi? Ama general buraya adımını bile atmıyor." Miss Tilney sessizce devam ederken Catherine bir şey daha söyleme cesareti gösterdi, "Ölümü büyük üzüntü olmuştur!"

"Büyük ve artan bir üzüntü," diye cevapladı öteki, alçak sesle. "Daha on üç yaşındaydım; acımı o kadar genç birinin hissedebileceği kadar güçlü hissettim, ama o zaman kaybın ne olduğunu bilmiyordum, bilemezdim." Bir an durdu, sonra büyük bir metanetle devam etti, "Kız kardeşim yok, biliyorsun... gerçi Henry... ağabeylerim sevgi dolular, Henry de çoğu zaman burada, bunun için ona minnettarım, ama sık sık yalnız kalmamam imkânsız."

"Onu çok özlüyor olmalısın."

"Bir anne her zaman yanı başında olur. Bir anne sadık bir dost olur; etkisi her şeyin ötesinde olur."

"Hoş bir kadın mıydı? Güzel miydi? Manastırda resmi var mı? Peki bu koruyu niye o kadar çok seviyordu? Kederli olduğundan mı?" Bu sorular merakla ağzından döküldü... ilk üçü hemen olumlu cevap aldı, diğer ikisi geçiştirildi; Catherine'in merhum Mrs. Tilney'ye duyduğu ilgi cevaplanmış olsun olmasın her soruyla daha da arttı. Evliliğinde mutsuz olduğuna inanmış bulunuyordu. General kesinlikle kaba saba bir koca olmuştu.

Kadının yürümesinden hoşlanmıyordu: Peki kadını sevmiş olabilir miydi? Ayrıca yakışıklı adamdı ama yüz hatlarının kıvrımlarında karısına iyi davranmadığını söyleyen bir şey vardı.

"Resmi, herhalde," kendi amansız sorgu sanatından yüzü kızararak, "babanın odasında asılıdır."

"Hayır, oturma odası için yapılmıştı; ama babam tabloyu beğenmediği için bir süre ortada kaldı. Ölümünden hemen sonra ben kendime aldım, yatak odama astım... sana memnuniyetle gösteririm; ona çok benziyor." İşte bir başka kanıt. Ölen bir eşin ona çok benzeyen portresi... kocasının umurunda olmamış! Kadına çok çok zalim davranmış olmalıydı!

Catherine generalin tüm dikkatine rağmen daha önce uyandırmış olduğu duyguların doğasını daha fazla inkâr etmeye çalışmadı; daha önce korku ve hoşnutsuzluk olan şey şimdi mutlak tiksintiydi. Evet, tiksinti! Öyle güzel bir kadına yaptığı zalimlik ona iğrenç geliyordu. Böyle kişileri sık sık okumuştu; Mr. Allen'ın gayritabii ve mübalağalı dediği kişiler; ama işte aksinin ispatı vardı.

Bu meseleyi halletmişti ki yolun sonu onları generalle yüz yüze getirdi ve tüm erdemli isyanına rağmen yine onunla birlikte yürümek, onu dinlemek ve hatta o gülümsediği zaman gülümsemek zorunda kaldı. Bununla beraber çevredeki nesnelerden artık zevk alabilecek halde olmadığı için yorgun ve bezgin yürümeye başladı; general bunu gördü ve sağlığı için endişelenip, ama sanki hakkındaki fikirleri için Catherine'i kınıyormuş gibi, kızıyla birlikte eve dönmesinde ısrar etti. O da çeyrek saat sonra arkalarından gelecekti. Tekrar ayrıldılar... ama Eleanor yarım dakika sonra geri çağrıldı ve o dönene kadar arkadaşını manastırda dolaştırmaması için sıkı bir emir aldı. Bu kadar çok istediği bir şeyi ertelemek için bir kez daha o kadar gayret sarf etmesi Catherine'e pek mânidar geldi.

VIII. Bölüm

General gelinceye kadar bir saat geçti, genç misafiri bu bir saati onun karakteri hakkında hiç de iyi şeyler düşünmeden geçirdi. "Bu uzun yokluk, bu yalnız başına dolaşmalar huzurlu bir ruhun ya da temiz bir vicdanın alameti değildi." Sonunda ortaya çıktı, aklındaki kara düşünceler ne olursa olsun onlarla birlikte gülümseyebiliyordu. Arkadaşının evi görme merakını kısmen de olsa anlayabilen Miss Tilney hemen konuyu açtı, babası Catherine'in beklentisinin aksine, dönüşleri için odada içeçek hazır edilmesini emretmek için beş dakika beklemesi dışında daha fazla erteleme bahanesi çıkarmadan nihayet onlara eşlik etmeye hazırdı.

Yola koyuldular; Catherine'in gözüne takılan ama çalışan kafasındaki şüpheleri dağıtmaya yetmeyen heybetli bir hava ve vakur adımlarla general önden yürüdü, holü geçip gündelik oturma odasından işe yaramaz bir kabul odasına, oradan hem ölçüleri hem mobilyası muhteşem bir odaya, sadece önemli misafirler için kullanılan gerçek oturma odasına geçtiler... Çok asil, çok muhteşem, çok gözalıcı! Catherine'in bütün söyleyebildikleri bunlardı, çünkü ayrım yapmayan gözü satenin rengini bile fark etmiyordu: Övgüye değer tüm ayrıntıları ve anlamı belirtmek generale kalıyordu: Herhangi bir odanın döşemesinin pahalılığı ya da zarafeti ona hiçbir şey ifade etmiyordu, on beşinci yüzyıldan daha yeni tarihli hiçbir mobilyayı umursamıyordu. General iyi bilinen her süsü yakından gözden geçirip kendi ilgisini tatmin ettiği zaman kütüphaneye geçtiler; burası da kendi üslubunca aynı ihtişamda bir daireydi, mütevazı bir insanın gururla bakabileceği bir kitap koleksiyonunu sergiliyordu. Catherine öncekinden daha samimi bir duyguyla dinledi, hayran oldu ve hayret etti... yarım raf boyunca kitap isimlerini tarayarak bu bilgi deposundan alabileceği her şeyi aldı ve devam etmeye hazırlandı. Ama daire dizileri onun isteklerini karşılamıyordu. Bina geniş de olsa büyük kısmını zaten görmüştü; yine de mutfak dahil, gördüğü altı yedi odanın avlunun üç yanını çevirdiğini söyledikleri zaman buna inanası gelmedi ya da birçok gizli oda olduğu kuşkusunu içinden atamadı. Bununla beraber çok dolambaçsız olmayan bir iki geçitle farklı kanatları

bağlayan ve avluya bakan daha az önemli birkaçından geçerek her gün kullanılan odalara dönecek olmaları içini rahatlattı ve ilerledikçe bir zamanlar kemerli yol olan yerde yürümekte olduğu söylenip de hücrelerin kalıntıları gösterilince, ne açılan ne de ona açıklanan birkaç kapalı kapı görünce, peşinden kendini bilardo odasında ve nasıl bağlandığını anlayamadan generalin özel dairesinde bulunca ya da oralardan çıkıp da doğru yana dönemeyince ve nihayet Henry'ye ait olan ve onun kitap, tüfek ve palto döküntüleriyle dolu karanlık küçük bir odadan geçince daha da yatıştı.

Miss Morland'ı ne şüphe ne de aldırış ettiği şeyler konusunda daha da ayrıntılı bilgilendirmek aşkına, görmüş olduğu ve her gün saat beşte göreceği yemek odasını general baştan sona yürüme zevkinden vazgeçemedi, kısa bir geçitten mutfağa devam ettiler... eski günlerin kalın duvarları ve dumanıyla, şimdiki zamanın soba ve sıcak dolaplarıyla zenginleşmiş antik manastır mutfağı. Generalin geliştirici eli burada da boş durmamıştı: Aşçıların çalışmasını kolaylaştıracak her modern icat bu geniş sahnede yerini almıştı; başkalarının dehalarının başarısızlığa uğradığı yerde onun dehası ekseriya arzu edilen mükemmelliği yaratmıştı. Sadece bu noktadaki becerisi onu manastırın sahipleri arasında ilelebet yüksek bir yere yerleştirirdi.

Mutfağın duvarlarıyla birlikte manastırın tüm antikliği sona eriyordu; avlunun dördüncü yanı yıkılmakta olduğu için generalin babası tarafından kaldırılmış, yerine şimdiki duvar dikilmişti. Hürmete değer her şey burada bitiyordu. Yeni bina sadece yeni değildi, aynı zamanda yeniyim diye bağırıyordu; sadece çalışma odaları için düşünülmüş, arkadan ahırlarla kapatılmıştı ve mimari bütünlük gerekli görülmemişti. Catherine daha değerli olan şeyleri sadece ev ekonomisi uğruna alaşağı eden ele verip veriştirebilirdi; general izin verseydi bu yıkıntı sahnesinde yürümenin azabından seve seve vazgeçebilirdi; ama generalin bir gösteriş saplantısı varsa o da çalışma odalarının düzenlenmesiyle ilgiliydi, öyle inanıyordu ki Miss Morland gibi birinin gözünde kendisinden daha aşağıdaki kişilerin çalışma şartlarının iyileştirilmesi mutlaka takdire şayan olması gerektiğinden onu oraya götürmesi gayet tabiiydi. Her yeri şöyle bir gözden geçirdiler; Catherine odaların çokluğu ve konforundan beklediğinden fazla etkilendi. Fullerton'da birkaç şekilsiz kiler ve rahatsız bir temizlik odasının yeterli görüldüğü işler burada rahat ve geniş özel bölmelerde yapılıyordu.

Sürekli ortada olan hizmetçi sayısı da odalarının sayısı kadar şaşırttı onu. Nereye gittilerse terlikli bir kız reveransla karşılıyor ya da kılıksız bir uşak sıvışıp gidiyordu. Ve burası bir manastırdı! Bu eve dair düzenlemeler kitaplarda okuduklarından nasıl da anlatılmaz ölçüde farklıydı... Northanger'dan daha büyük olsalar da evin bütün temizlik işlerinin en fazla iki çift kadın tarafından yapıldığı manastır ve şatolardan. Bunu nasıl becerebildikleri Mrs. Allen'ı sık sık hayrete düşürürdü; Catherine burada nelerin gerekli olduğunu görünce kendisi de hayrete düşmeye başladı.

Ana merdivenden çıkılabilsin diye ve ahşabının, zengin oyma süslemelerinin güzelliğine dikkat çekilebilsin diye hole döndüler: Yukarı çıkınca odasının bulunduğu galerinin aksi istikametine yöneldiler ve az sonra aynı plana sahip ama eni de boyu da daha büyük bir galeriye girdiler. Catherine'e burada arka arkaya soyunma odaları olan, eksiksiz ve güzel döşenmiş üç büyük yatak odası gösterildi; paranın ve zevkin dairelere konfor ve zarafet vermek için yapabileceği her şey buralara yapılmıştı, daha beş yıl önce döşendikleri için herkesi memnun edebilecek unsurlar bakımdan kusursuz, Catherine'e zevk verebilecek unsurlar bakımından da bomboştu. Son odayı gözden geçirirlerken general zaman zaman şereflendirildikleri seçkin kişileri hafifçe saydıktan sonra gülümseyen bir yüzle Catherine'e döndü ve ondan sonra ilk konuklarından bazılarının "Fullertonlı dostları olmasını" umma cesaretini gösterdiğini söyledi. Catherine bu beklenmedik iltifattan mütehassis oldu ve kendisine o kadar kibar davranan ve tüm ailesine karşı öylesine nazik olan bir adam hakkında iyi şeyler düşünmesinin imkânsızlığına derinden üzüldü.

Galeri katlanır kapıyla son buluyordu; Miss Tilney ilerledi, kapıyı açıp geçti ve galerinin bir diğer uzun koridorundaki soldan ilk kapıda da öyle yapacağı sırada general öne çıkıp aceleyle ona seslendi ve nereye gittiğini sorarak kızgınca geri çağırmış gibi geldi Catherine'e... Görülecek daha ne vardı? Miss Morland zaten görmeye değecek her şeyi görmemiş miydi?.. Hem arkadaşının bu kadar egzersizden sonra bir şeyler içmekten memnun olacağını düşünmüyor muydu? Miss Tilney derhal geri çekildi ve ağır kapılar korkudan ödü patlayan Catherine'in üstüne kapandı: Catherine bir an kapıların arkasına bakınca daha dar bir geçit ve ona kıvrımlı merdivenleri düşündüren bir sürü boşluk görmüştü ve nihayet görmeye değer bir şeyin yakınında olduğuna inanıyor, isteksizce galeriye geri yürürken evin diğer bütün güzelliklerini görmektense o kanadını görmesine izin verilmesini

istiyordu... Generalin böyle bir incelemeyi açıkça önleme arzusu ek bir dürtü oluyordu. Kesin bir şey saklanıyordu; hayal gücü daha önce bir iki kez çuvalladıysa da onu burada yanıltıyor olamazdı; o şeyin ne olduğunu da merdivenden aşağı biraz uzaktan generali takip ederlerken Miss Tilney'nin kısa bir cümlesi gösteriyor gibiydi: "Seni annemin odasına götürecektim... öldüğü oda." Bütün söylediği buydu; ama kısa da olsa bu söz Catherine'e sayfalarca bilgi verdi. Generalin o odada bulunabilecek nesnelerden çekinmesinde şaşılacak bir şey yoktu: Dertli karısını kurtaran, onu da vicdan azabına mahkûm eden o korkunç sahne gerçekleştiğinden beri asla adım atmadığı bir oda.

Eleanor'la sonraki yalnız kalışında orayı ve evin o kanadının geri kalanını görmesine izin verilmesi isteğini dile getirdi, Eleanor da uygun bir zamanda onu oraya götürmeye söz verdi. Catherine onu anladı: O odaya girmeden önce generalin evden uzaklaşması beklenecekti. "Eski haliyle duruyor sanırım," dedi duygulu bir sesle.

"Evet, tamamıyla."

"Anne öleli ne kadar oluyor?"

"Dokuz yıl oldu." Catherine acılı bir kadının ölümünden sonra odasının yeniden düzenlenebilmesi için geçmesi gereken zaman düşünüldüğünde dokuz yılın önemsiz bir süre olduğunu biliyordu.

"Son anlarında yanındaydın sanırım."

"Hayır," dedi Miss Tilney iç çekerek, "ne yazık ki evde değildim. Hastalığı ani ve hızlı oldu; ben gelinceye kadar her şey bitmişti."

Bu kelimelerden doğal olarak yayılan korkunç düşüncelerle Catherine'in kanı dondu. Mümkün olabilir miydi? Henry'nin babası, acaba?.. Gelgelelim en kara kuşkuları bile haklı çıkaracak ne çok durum vardı! Catherine akşamleyin arkadaşıyla çalışırken onun gözleri yerde, kaşları çatık, sessiz düşünceler içinde bir saat boyunca oturma odasında volta attığını gördüğü zaman hakkında yanılıyor olma ihtimalini tümüyle bir yana bıraktı. Bu bir Montoni'nin havası ve tavrıydı! Geçmiş suç sahnelerini korku içinde gözden geçirirken, insani duygulara karşı tümden körelmemiş bir aklın kasvetli işleyişini daha açık başka ne anlatabilirdi? Mutsuz adam! İçindeki endişe gözlerini generale öyle sık yöneltti ki sonunda Miss Tilney'nin dikkatini

çekti. "Babam," diye fısıldadı, "odada sık sık böyle yürür, garip bir şey değil."

"Daha da fena!" diye düşündü Catherine; böyle yersiz bir hareket onun sabah yürüyüşlerinin tuhaf zamansızlığıyla aynı türdendi ve hayra alamet değildi.

Tekdüzeliği ve uzunluğu Henry'nin aralarında olmasının önemini hissettiren bir akşamdan sonra odasına gönderilmek onu yürekten memnun etti; gerçi o görsün diye yapılmış bir hareket değildi ama general bir bakışla kızını zili çalmaya gönderdi. Bununla beraber, kâhya efendisinin mumunu yakacakken durduruldu. O gitmeyecekti. "Bitirecek bir sürü yazım var," dedi Catherine'e, "yoksa gözüme uyku girmez, hatta belki siz uyuduktan sonra saatler boyu memleket meseleleri üstünde kafa patlatırım. İçimizden birinin daha uygun bir işi olabilir mi? Başkalarının iyiliği uğruna gözlerim kör olacak, sizinkiler de yarın haylazlık yapmak için dinleniyor olacak."

Ama ne sözü edilen iş ne de muhteşem benzetme Catherine'in olağan bir istirahati ancak çok farklı bir amaç böyle geciktirebilir diye düşünmesini engelleyebildi. Aile yattıktan sonra aptal yazılarla uğraşarak saatlerce ayakta kalmak pek muhtemel değildi. Daha gizli bir neden olmalıydı: Sadece bütün ev uykudayken yapılabilecek bir şey; Mrs. Tilney'nin hâlâ yaşıyor ve bilinmeyen sebeplerden ötürü kapalı tutuluyor, kocasının acımasız ellerinden gecelik özensiz yiyeceğini alıyor olma ihtimali tabii olarak varılan sonuçtu. Fikir şok edici olsa da hiç değilse haksızca çabuklaştırılmış bir ölümden daha iyiydi ve kadıncağız hayatın doğal akışı içinde çok geçmeden serbest kalacaktı. İddia edilen hastalığının aniliği, kızının ve muhtemelen diğer çocuklarının o sıradaki yokluğu... hepsi hapsedildiği varsayımını güçlendiriyordu. Sebebi... belki kıskançlık ya da belki sıradan bir zalimlik, ortaya çıkarılmayı bekliyordu.

Soyunurken bu meselelerin üstünde durdu ve ansızın şu fikir hiç de imkânsız görünmedi: Bu sabah bu talihsiz kadının hapsedildiği yerin yakınından geçmiş olabilirdi... günlerini tükettiği hücrenin birkaç adım yakınında bulunmuş olabilirdi, çünkü manastırın hangi kısmı bu amaca çilehane işaretlerini hâlâ taşıyan yerden daha uygun olabilirdi? Tuhaf bir huşu içinde yürüdüğü, taş döşeli, yüksek kemerli geçitte generalin sözünü etmediği kapıları iyi hatırlıyordu. Bu kapılar nelere açılmazdı ki? Bu tahminin inanılırlığını desteklemek üzere şu da aklına geldi: Talihsiz Mrs.

Tilney'nin dairesinin bulunduğu yasak galeri hafızasının ona söylediği kadarıyla tam bu şüpheli hücreler dizisinin üstüne geliyordu ve bir anlık bir görüntüsünü yakaladığı dairelerin yanındaki merdiven birtakım gizli geçitler yoluyla o hücrelerle pekâlâ bağlantı kurarak kocasının barbarca faaliyetlerini kolaylaştırmış olabilirdi. Belki iyice baygın bir halde o merdivenden aşağı taşınmıştı!

Catherine bazen kendi tahminlerinin gözü pekliğine şaşırıyordu ve bazen fazla ileri gitti diye umuyor ya da korkuyordu; ama hepsi reddedilmelerini imkânsız kılan bu kanıtlarla destekleniyordu.

Avlunun suç sahnesinin gerçekleştiğini düşündüğü tarafı onun kanısınca kendi odasının tam karşısına geldiği için, eğer kararlı bir gözle izlenirse karısının zindanına doğru ilerlerken generalin lambasının ışığının alt pencerelerin içini aydınlattığının görülebileceği aklına geldi; yatağa girmeden önce iki kez odasından sessizce çıkıp ışık görünüyor mu diye bakmak için galerideki o pencereye gitti; ama her yer zifiri karanlıktı, henüz çok erken olmalıydı. Aşağıdan gelen çeşitli sesler onu hizmetçilerin hâlâ ayakta olduğuna inandırdı. Gece yarısına kadar izlemenin boşuna olacağına karar verdi; ama o zaman, saat on ikiyi vurduğunda ve her şey sessizliğe gömüldüğünde, karanlıktan iyice ürkmezse, çıkıp bir kez daha bakacaktı. Saat on ikiyi vurdu... Catherine yarım saattir uyuyordu.

IX. Bölüm

Ertesi gün esrarlı dairelerin umulan incelemesi için fırsat olmadı. Pazar günüydü, general sabahla ikindi ibadeti arasındaki bütün zamanın dışarıda egzersiz yaparak ve evde soğuk et yiyerek geçirilmesini istedi; Catherine'in merakı büyük olsa da daireleri akşam yemeğinden sonra araştırma isteğine yetecek kadar cesareti yoktu, ne altıyla yedi arasında solgunlaşan gün ışığında ne de sinsi bir lambanın daha güçlü ama daha dar ışığında. Dolayısıyla bütün gün Mrs. Tilney'nin anısına kilisedeki aile locasının hemen önüne yerleştirilmiş çok zarif bir anıtın görüntüsünden başka ilgisini çekecek hiçbir şey olmaksızın geçti. Gözleri hemen anıta takıldı ve uzun süre öyle kaldı; yıkımından şu ya da bu şekilde sorumlu olan teselli edilemez kocanın her erdemi ona atfettiği hayli abartılı anma yazısını okumak onu gözyaşları içinde bıraktı.

Generalin böyle bir anıt dikip de karşısına geçiyor olması belki çok garip değildi, ama yine de onun karşısında o kadar kendine hâkim bir şekilde oturabilmesi, o kadar yüksek bir tavır sergilemesi, öyle korkusuzca etrafa bakabilmesi, hatta kiliseye girebilmesi Catherine'e harikulade görünüyordu. Suç içinde bu derece kemikleşmiş insan kolay bulunmazdı. Vahşi bir ölüm ya da ilahi emeklilik kara mesleklerini sona erdirene kadar suç üstüne suç işleyerek, canları kimi isterse üzüntü ya da vicdan azabı duymadan öldürerek mümkün olan her türlü kötülükte sebat etmiş bir sürü insan hatırlıyordu. Anıtın dikilmiş olması Mrs. Tilney'nin vefatına ilişkin şüphelerini zerrece etkilemedi. Küllerinin muhafaza edildiğinin söylendiği aile mezarlığına inecek olsa bile, küllerinin kapatıldığı söylenen tabutu görecek olsa bile... böyle bir vakada ne işe yarardı? Catherine balmumu heykelin gösterilip sahte bir cenaze töreni yapılmasının ne kadar kolay olduğunu bilecek kadar çok okumuştu.

Ertesi sabah daha bir umut vaat ediyordu. Generalin her konuda olduğu gibi yine kötü zamanlanmış erken yürüyüşü burada işe yaradı, evden çıktığını anladığı zaman derhal Miss Tilney'ye sözünü yerine getirmesini

önerdi. Eleanor onu memnun etmeye hazırdı, giderlerken Catherine ona bir başka sözünü hatırlattı ve ilk ziyaretleri odasındaki portreye yapıldı. Yeni gözlemcinin beklentilerini haklı çıkaran yumuşak ve düşünceli bir yüze sahip çok güzel bir kadını gösteriyordu; ama beklentileri tam karşılanmış sayılmazdı, çünkü Catherine yüz hatlarının, havasının, teninin Henry'nin değilse de Eleanor'un tıpatıp aynı, tam bir sureti olacağına inanıyordu; düşünebildiği portreler daima anneyle kızı birbirinin aynı gösterirdi. Bir kez alınan bir yüz nesiller boyu sürerdi. Ama burada bakmak, düşünmek ve benzerlik aramak zorunda kalıyordu. Yine de bu kusura rağmen resmi derin duygularla inceledi ve büyük bir ilgi duyduğu halde istemeye istemeye bıraktı.

Büyük galeriye girerken hissettiği heyecan konuşmaya çalışamayacağı kadar fazlaydı; bütün yapabildiği arkadaşına bakmaktı. Eleanor'un yüzü kederli ama sakindi, duruşu yaklaşmakta oldukları tüm kasvetli eşyalara alışkın olduğunu söylüyordu. Tekrar katlanır kapılardan geçti, tekrar eli o çok önemli kilide değdi ve Catherine zorlukla nefes alarak kapıyı korku dolu bir tedbirlilikle kapatmak için dönerken görüntü, generalin korkunç görüntüsü galerinin uzak ucunda tam karşısına çıktı! Aynı anda kızına varlığını ilk kez duyurup, Catherine'i dehşet içinde bırakarak avazı çıktığı kadar yüksek sesle söylediği "Eleanor"un adı binanın içinde çınladı. Onu görünce ilk içgüdüsel hareketi saklanmaya çalışmak olmuştu, ama gözünden kaçmayı pek umut edemezdi; arkadaşı özür dileyen bir ifadeyle çabucak ona baktı, sonra babasına gitti ve birlikte gözden kayboldular; Catherine koşarak odasına sığındı, kendini içeri kilitledi, bir daha aşağı inecek cesareti bulamayacağına inanıyordu. Büyük bir heyecan içinde, zavallı arkadaşının haline derinden üzülerek ve öfkeli generalden onu kendi dairesinde görmek isteyen bir çağrı bekleyerek en az bir saat orada kaldı. Ama çağrı filan gelmedi, sonunda bir arabanın manastıra yaklaştığını görünce aşağı inip onu misafirlerin koruması altında görme cesaretini buldu. Kahvaltı odasında neşeli bir kalabalık vardı, general kızgınlığını pek iyi saklayan, hiç olmazsa şimdilik hayatının emniyette olduğuna inandıran iltifat dolu bir tarzda onu kızının arkadaşı olarak tanıttı. İlk konuşma fırsatı çıktığında Eleanor babasıyla ilgili endişelerini destekleyen bir ifadeyle, "Babam sadece bir mektuba cevap vermemi istiyordu," deyince ya generalin onu görmediğini ya da bazı politik nedenlerle kendini öyle saymasına izin verildiğini umut etmeye başladı. Bu güvenle misafirler

gittikten sonra da generalin huzurunda kalmayı göze alabildi ve bu güveni sarsacak hiçbir şey olmadı.

O sabahki düşüncelerinin akışı içinde yasak kapıya yönelik sonraki girişimini yalnız başına yapmaya karar verdi. Eleanor'un meseleden haberdar olmaması her bakımdan daha iyi olacaktı. Onu ikinci bir yakalanma tehlikesine maruz bırakmak, onu yüreğini burkuyor olması gereken bir daireye gitmeye zorlamak bir arkadaşa yakışmazdı. Generalin kızına olan öfkesi ona olan öfkesine benzemezdi, ayrıca yanında kimse olmadan yapacağı inceleme daha tatmin edici olurdu. Eleanor'a o zamana dek muhtemelen seve seve uzak durduğu şüpheleri açıklamak imkânsızdı, dolayısıyla yanında o varken generalin zalimliğinin kanıtlarını arayamazdı; bu kanıtların, fark edilmemiş olsalar bile, son nefesini verinceye kadar tutulmuş bir günlük parçası şeklinde bir yerlerde beklediğinden emindi. Dairenin yolunu artık iyice biliyordu, sabahleyin dönmesi beklenen Henry'nin gelişine kadar bu işi halletmek istediği için kaybedecek zamanı yoktu. Aydınlık bir gündü, cesareti yüksekti; saat dörtte, güneş ufuktan iki saat yukarıdayken, sadece üstünü değiştirmek için her zamankinden yarım saat önce odasına çekilmesi yeterli olacaktı.

Öyle de oldu; saatlerin vuruşu bitmeden Catherine kendini galeride tek başına buldu. Düşünecek zaman yoktu; acele etti, katlanır kapıdan olabildiğince az ses çıkararak geçti ve bakmak ya da nefes almak için bile durmadan sözkonusu kapıya seğirtti. Şansına kilit hemen ve insanı korkutabilecek türden sevimsiz bir ses çıkarmadan açılıverdi. Ayaklarının ucunda içeri girdi, oda önündeydi, ama bir adım daha atabilmesi için birkaç saniye geçmesi gerekti. Onu bulunduğu yerde sabitleyen şeyi görünce her yanı titredi. Geniş, orantılı bir daire gördü, hizmetçi özeniyle düzeltildiği haliyle bozulmamış duran, işlemeli örtü kaplı güzel bir yatak, pırıl pırıl bir Bath sobası, maun dolaplar, incelikle boyanmış iskemleler ve hepsinin üstüne iki sürgülü pencereden neşeyle düşen batı güneşinin sıcak ışığı! Catherine duygularının kabaracağını umut etmişti, kabardılar da. İçini önce şaşkınlık ve şüphe doldurdu, hızla etki eden bir sağduyu ışığı da acı bir utanç duygusu ekledi. Oda konusunda yanılmış olamazdı, ama başka her şeyde ne kadar yanılmıştı! Miss Tilney'den çıkardığı anlamda, kendi hesaplarında! O kadar eski bir tarih, o kadar müthiş bir konum atfettiği bu daire generalin babasının inşa ettiği binanın bir ucu çıkmıştı. Odada iki kapı daha vardı, muhtemelen gardıroplara açılıyorlardı, ama ikisini de açmaya

niyeti yoktu. Mrs. Tilney'nin son yürüyüşünde taktığı tül ya da son okuduğu kitap başka hiçbir şeyin fısıldamasına izin verilmeyen şeyleri söyleyecek miydi? Hayır: Generalin suçları ne olursa olsun herhalde onları ortada bırakmayacak kadar aklı vardı. Araştırmaktan midesi bulanmıştı ve aptallığına sadece kendi kalbinin tanık olması için odasında emniyette olmak istiyordu; geldiği kadar sessizce gitmek üzereydi ki nereden geldiğini anlayamadığı ayak sesleri onu durdurdu, korkuyla titretti. Bir hizmetçi tarafından bile olsa orada bulunmak can sıkıcı olacaktı; hele general tarafından bulunmak çok daha fena (adam da üstelik her zaman olmasını en az istediği yerde oluyordu)! Dinledi... ses kesilmişti; bir an bile kaybetmemeye karar verip çıktı, kapıyı kapadı. Tam o anda aşağıda bir kapı aceleyle açıldı; hızlı adımlarla biri merdivenden yukarı çıkıyor gibiydi, ki galeriye ulaşabilmek için merdiven başından geçmek zorundaydı. Kımıldayacak hali kalmadı. Pek tarif edilemez bir dehşet duygusuyla gözlerini merdivene dikti ve birkaç saniye içinde Henry ortaya çıktı. "Mr. Tilney!" diye haykırdı olağan bir şaşkınlıktan çok daha fazlasıyla dolu olan bir sesle. O da şaşırmış göründü. "Aman Tanrım!" diye devam etti genç adamın sözlerine aldırmadan, "buraya nasıl geldiniz? Bu merdivenden nasıl çıktınız?"

"Merdivenden nasıl mı çıktım!" diye cevapladı son derece şaşırarak. "Çünkü ahırdan benim odama gelen en yakın yol bu; niye çıkamayacakmışım?"

Catherine kendini toparladı, kıpkırmızı oldu ve başka bir şey diyemedi. Henry yüzünde dudaklarının dile getiremediği açıklamayı arıyor gibiydi. Catherine galeriye doğru yürüdü. "Peki ben de sıram geldiğinde sorabilir miyim," dedi Henry, katlanır kapıları geri iterken, "buraya nasıl geldiğinizi? Bu geçit de kahvaltı salonundan odanıza gitmek için en az benim ahırdan kendi odama gitmek için seçtiğim yol kadar olağandışı."

"Şey," dedi Catherine önüne bakarak, "annenizin odasına bakmıştım."

"Annemin odasına! Orada görülecek olağandışı bir şey mi var?"

"Hayır, yokmuş. Yarından önce gelmeyeceğinizi sanıyordum."

"Ben de giderken daha önce gelmeyi ummuyordum; ama üç saat önce sevinçle gördüm ki beni tutacak bir şey kalmamış... Solgun

görünüyorsunuz... Korkarım merdivenden o kadar hızlı çıkarak sizi ürküttüm. Belki bilmiyordunuz... herkesin kullandığı çalışma odalarından çıktığının farkında değildiniz."

"Hayır, bilmiyordum... At sürmek için iyi bir gün."

"Çok... peki Eleanor sizi evde bütün odalara girmeniz için yalnız mı bıraktı?"

"Yo, hayır; büyük bölümü bana cumartesi günü gösterdi... biz de bu odalara geliyorduk... ama işte (sesi alçalarak) babanız yanımızdaydı."

Henry ona merakla bakarak, "Bu da sizi girmekten alıkoydu," dedi. "O geçitteki bütün odalara baktınız mı?"

"Hayır, sadece şeyi görmek istedim... Çok geç olmadı mı? Gidip giyinmem lazım."

"Daha dördü çeyrek geçiyor, (saatini göstererek) artık Bath'da değilsiniz. Tiyatro yok, hazırlanılacak salonlar yok. Northanger'da yarım saat yeter."

İtiraz edemedi, alıkonmaya katlandı; daha fazla sorguya çekilmekten korkarak arkadaşlıkları süresince ilk kez ondan ayrılmak istedi. Yavaşça galeriden yukarı yürüdüler. "Son görüşmemizden bu yana Bath'dan mektup aldınız mı?"

"Hayır, ama çok şaşırdım. Isabella hemen yazacağına yürekten söz vermişti."

"Yürekten söz vermişti! Yürekten bir söz! Bu kafamı karıştırıyor. Yürekten yapılan şeyler gördüm. Ama yürekten verilen bir söz... sözün sadakati! İnanmaya pek değmeyecek bir haldir bu, çünkü sizi yanıltabilir ve canınızı yakabilir. Annemin odası çok geniş, değil mi? Büyük ve neşeli, gardıroplar da gayet kullanışlı! Bana hep evdeki en rahat daire gibi gelmiştir, hatta Eleanor orayı niye kendine almıyor diye merak etmişimdir. Sizi oraya bakmaya göndermiştir herhalde?"

"Hayır."

"Kendiniz karar verdiniz o halde." Catherine bir şey demedi... Onu dikkatle incelediği kısa bir sessizlikten sonra ekledi, "Odada merak

uyandıracak bir şey olmadığına göre bu annemin karakterine duyduğunuz saygıdan ötürü olmalı, Eleanor onun anısından saygıyla söz edince. Dünyaya bence daha iyi bir kadın gelmemiştir. Ama erdemin böyle bir yakınlık uyandırması sık olmaz. Hiç tanınmayan bir kişinin insancıl, mütevazı meziyetleri sizinki gibi bir ziyarete sebep olacak türden hararetli, hürmetkâr bir sevecenliği sık yaratmaz. Eleanor sanırım ondan çokça söz etmiştir."

"Evet, epeyce. Yani... hayır, çok değil, ama anlattıkları çok ilgi çekiciydi. Ansızın ölmesi," (bunu yavaşça, tereddütle söyledi) "ve siz de... hiçbiriniz evde değilmişsiniz... babanız da, düşündüm ki... belki onu çok sevmiyordu."

"Bu şartlardan da," diye cevapladı, (hızlı bakışları onun üstünde sabitlenerek,) ihmal ihtimalini çıkardınız... ya da (Catherine elinde olmadan başını salladı)... hatta... daha da affedilmez bir şey." Catherine gözlerini ilk kez o kadar dolu dolu ona kaldırdı. "Annemin hastalığı," diye devam etti Henry, "ölümüne yol açan nöbet aniden oldu. Uzun zamandır muzdarip olduğu hastalık karaciğer iltihabıydı, yani bünyeyle ilgiliydi. Üçüncü gün, nihayet onu zaptedebildiğimiz an bir doktor muayene etti, gayet saygın bir adamdı, annem de çok güvenirdi. Doktor durumunun tehlikeli olduğunu söyleyince ertesi gün iki kişi daha çağrıldı ve yirmi dört saat boyunca bir an bile ayrılmadan başında beklediler. Beşinci gün öldü. Hastalığı ilerlerken Frederick'le ben (ikimiz de evdeydik) onu sık sık gördük; bizim kendi gözlerimiz çevresindekilerin sevgisinin sağlayabileceği ya da hayattaki konumunun talep edebileceği her türlü ihtimamı gördüğüne tanıktır. Zavallı Eleanor yoktu, o kadar uzaktaydı ki döndüğünde annesini tabutunda gördü."

"Peki babanız," dedi Catherine, "üzüldü mü?"

"Bir süre çok üzüldü. Onun anneme bağlı olmadığını düşünmekle hata ediyorsunuz. Annemi severdi, buna inanıyorum, onun için mümkün olduğunca çok... Bilirsiniz, hepimiz aynı sevecenliğe sahip olmayız... ben de annemin sağlığında çok çekmediğini söyleyecek değilim, ama babamın tabiatı annemi yaraladıysa bile kararları asla ona zarar vermemiştir. Anneme verdiği değer hakikiydi; sürekli olmadıysa bile ölümüne gerçekten üzüldü."

"Buna çok sevindim," dedi Catherine, "yoksa şok edici olurdu!"

"Sizi doğru anlıyorsam, ifade etmekten dehşet duyduğum tahminlerde bulunmuşsunuz... sevgili Miss Morland, aklınızdaki şüphelerin korkunç tabiatını düşününce! Neye bakarak yargıya varıyordunuz? Yaşadığımız ülkeyi ve zamanı düşünün. İngiliz olduğumuzu, Hıristiyan olduğumuzu hatırlayın. Kendi anlayışınıza başvurun, neyin mümkün olduğunu kendi sağduyunuza, etrafınızda olan biteni kendi gözlemlerinize sorun... Aldığımız eğitim bizi böyle vahşilikler için mi hazırlıyor? Yasalarımız bunlara mahal mi veriyor? Sosyal ve edebi alışverişin böyle temeller üstüne oturduğu, herkesin gönüllü casuslar cemaatiyle çevrili olduğu, yolların ve gazetelerin her şeyi ortaya serdiği böyle bir ülkede bu vahşilikler kimse duymadan yapılabilir mi? Pek sevgili Miss Morland, ne düşünceler geçti aklınızdan?"

Galerinin sonuna ulaşmışlardı, Catherine utanç gözyaşlarıyla odasına koştu.

X. Bölüm

Macera hayalleri bitmişti. Catherine tamamen uyanmıştı. Henry'nin konuşması kısa da olsa gözlerini son hayallerinin aşırılığına daha önceki hayal kırıklıklarından çok daha net bir biçimde açmıştı. Derin bir acı içinde küçük düşmüştü. Derin bir ızdırapla ağladı. Sadece kendi gözünde değil, Henry'nin gözünde de değerini kaybetmişti. Şimdi suç derecesine ulaşmış görünen aptallığı onun önünde apaçık ortaya çıkmıştı; onu ilelebet hor görecekti. Hayal gücünün babasının karakteri konusundaki ölçüsüz serbestliği, bunu affetmesi mümkün müydü? Merakının ve korkularının saçmalığı, bunlar unutulabilir miydi? Kendinden anlatılmaz biçimde nefret ediyordu. Henry bu feci sabahtan önce bir iki kez ona sevgi gibi bir şey göstermişti... gösterdiğini düşünmüştü... Ama şimdi, sözün kısası yarım saat kadar kendini alabildiğine kahretti, saat beşi vurduğunda kırık bir kalple aşağıya indi, Eleanor'un iyi olup olmadığı sorusuna anlaşılmaz bir cevap verdi. Korkutucu Henry hemen arkasından odaya girdi; ona karşı davranışındaki tek fark şimdi eskisinden daha fazla ilgi gösteriyor olmasıydı. Catherine hiç o kadar rahatlatılma ihtiyacı duymamıştı ve Henry bunun farkında gibiydi.

Akşam bu yatıştırıcı nezakette azalma olmadan geçti; ruh hali giderek alçakgönüllü bir sakinliğe dönüştü. Geçmişi unutmayı da savunmayı da öğrenemedi, ama daha ileri gitmeyeceğini, bunun Henry'nin bütün saygısını kaybetmesine mal olmayacağını umut etmeyi öğrendi. Düşünceleri hâlâ sebepsiz bir korkuyla sezinlediği ve yaptığı şeyler üstünde sabitlenmiş olduğu için, hepsinin kendi iradesiyle, kendi kendine yarattığı bir yanılsama, her önemsiz durumun tetikte bekleyen bir hayal gücüyle büyütülmüş, her şeyin manastıra girmeden önce ürkmek için can atan bir akıl tarafından anlamlı olmaya zorlanmış olduğu açıktı. Northanger'ı tanımaya hangi duygularla hazırlandığını hatırladı. Görüyordu ki Bath'dan ayrılmasından çok önce tutku yaratılmış, haylazlık yerini almıştı ve hepsinin izleri orada içine gömüldüğü kitapların etkisine kadar sürülebilirdi.

Mrs. Radcliff'in tüm eserleri çekici de olsa, hatta tüm taklitçilerinin eserleri de çekici olsa, belki hiç olmazsa İngiltere'nin orta bölge vilayetlerinde insan doğası onlarda aranmamalıydı. Çam ormanları ve kötülükleriyle Alpler ve Pireneler daha aslına uygun bir tarif verebilirdi; İtalya, İsviçre ve Güney Fransa korku bakımından anlatıldıkları kadar bereketli olabilirdi. Catherine kendi ülkesinden ötesini hayal etmeye cesaret edemedi; zorlasaydı onu da kuzey ve batı uçlarında elde edebilirdi. Ama memleketin kanunları ve devrin âdetleri gereği İngiltere'nin merkez bölgesinde sevilmeyen bir eşin bile hayatı emniyetteydi. Cinayete hoşgörü yoktu, hizmetçiler köle değildi, zehir de uyku iksirleri de her eczaneden müshil alır gibi satın alınamazdı. Alplerde ve Pirenelerde, muhtemelen karışık karakterler yoktu. Orada melek gibi lekesiz olmayanlar şeytan olma eğilimindeydi. Ama İngiltere'de öyle değildi; İngilizler arasında kalplerinde ve alışkanlıklarında iyiyle kötünün eşit olmasa da genel bir karışımı olduğuna inanıyordu. Bu inançtan sonra Henry ve Eleanor Tilney'de bile böyle ufak bir kusur ortaya çıkarsa şaşırmazdı ve bu bilgiden sonra aklına getirdiği için ilelebet yüzünü kızartacak fazlasıyla incitici kuşkulardan aklanmış olsa da, ciddi ciddi düşündüğünde hiç de sevimli bulmadığı babalarının karakterindeki bazı gerçek lekelerden korkması gerekmezdi.

Bu birkaç nokta üzerinde aklını toplayıp gelecekte her zaman olanca iyi niyetiyle yargılama ve davranma kararını verince kendini affetmek ve her zamankinden daha mutlu olmaktan başka yapacak bir şeyi kalmadı; zamanın şefkatli elleri de ertesi günün akışında sıradan aşamalarıyla onun için çok şey yaptı. Henry'nin olanlara en ufak şekilde dahi değinmeyerek gösterdiği şaşırtıcı cömertlik ve asil davranışı da ona yardımcı oldu; sıkıntısının başlarında mümkün olduğuna inanabileceğinden çok daha önce ruhen rahatladı ve eskisi gibi onun her söylediğinden bir şey öğrenebilir duruma geldi. Hâlâ onları her zaman titreteceğine inandığı bazı konular vardı elbette... bir sandıktan ya da dolaptan söz edilmesi mesela... ayrıca ne şekilde olursa olsun lakeden hoşlanmıyordu: Ama o bile geçmişteki bir ahmaklığın anısının acı verici de olsa işe yarayabileceğini kabul ediyordu.

Gündelik yaşamın endişeleri çok geçmeden macera korkularının yerini aldı. Isabella'dan haber alma arzusu her geçen gün arttı. Bath dünyasında neler olduğunu, salonlara nasıl gidildiğini öğrenmek konusunda çok sabırsızlanıyordu; bilhassa Isabella'nın o ayrıldığı sırada aradığı ince file kumaşı bulup bulamadığını ve James'le arasının iyi olup olmadığını bilmek

istiyordu. Tek güvenebileceği bilgi kaynağı Isabella'ydı. James Oxford'a dönünceye kadar ona yazamayacağını söylemişti, Mrs. Allen da Fullerton'a gidinceye kadar ona mektup konusunda hiçbir umut vermemişti... Ama Isabella tekrar tekrar söz vermişti ve o bir söz verdiği zaman mutlaka yerine getirirdi! Bu da durumu iyice garip hale getiriyordu!

Üst üste dokuz sabah boyunca Catherine hayal kırıklığının tekrar edip durmasına hayret etti, bu duygusu her sabah daha da şiddetlendi: Ama onuncu gün kahvaltı odasına girdiği zaman ilk gördüğü şey Henry'nin sevecen elinin ona uzattığı bir mektup oldu. Sanki o yazmışçasına yürekten teşekkür etti Henry'ye. Mektubu açtı, Oxford'dandı ve şöyle diyordu:

Sevgili Catherine,

Tanrı biliyor ya, içimden yazmak hiç gelmediği halde sana söylemenin görevim olduğunu düşünüyorum, Miss Thorpe'la aramda her şey bitti. Dün ondan ve Bath'dan ayrıldım ve ikisini de bir daha görmeyeceğim. Ayrıntılara girmiyorum, çünkü canını sıkmaktan başka işe yaramaz. Nasılsa yakında başka bir kaynaktan suçun hangi tarafta olduğunu öğrenirsin ve umarım ağabeyini sevgisinin karşılık bulduğuna çok kolay inanma aptallığından başka her konuda suçsuz bulursun. Tanrıya şükür! Yanılgımdan zamanında uyandım! Ama ağır bir darbe oldu! Babam nazik onayını verdikten sonra... neyse bundan bahsetmeyelim. Miss Thorpe beni perişan etti! Bana hemen yaz Catherine, yegâne arkadaşım sensin, senin sevginden cesaret alıyorum. Dilerim Yüzbaşı Tilney nişanını ilan etmezden önce Northanger ziyaretin sona erer de rahatsız bir durumda kalmazsın. Zavallı Thorpe şehirde: Onu görmek çok zoruma gidiyor, dürüst kalbi acı içinde. Ona da babama da yazdım. Miss Thorpe'un çift taraflı oynaması beni her şeyden çok yaraladı; son ana kadar ne zaman onunla konuşsam bana her zamanki kadar bağlı olduğunu söyleyip durdu ve korkularıma güldü. Buna ne kadar uzun süre katlandığımı düşününce utanç içinde kalıyorum; ama eğer tek bir erkeğin sevildiğine inanmaya hakkı vardıysa o bendim. Neyin peşinde olduğunu şimdi bile anlayamıyorum, çünkü Tilney'yi elde etmek için benimle oynamaya ihtiyacı yoktu. Sonunda ortak rızamızla ayrıldık... ona hiç rastlamamış olsam daha mutlu olurdum! Bir daha öyle bir kadın tanıyabileceğimi ummuyorum! Sevgili Catherine, kalbini nasıl verdiğine dikkat et.

Sevgilerimle,

Catherine daha üç satır okumamıştı ki yüzündeki ani değişim ve kısacık kederli hayret ünlemleri hoş olmayan haberler aldığını belli etti; bütün mektup boyunca merakla onu izleyen Henry mektubun başladığından daha iyi bitmediğini açıkça gördü. Bununla beraber babasının girişi şaşırmış görünmesini bile engelledi. Doğruca kahvaltıya gittiler, ama Catherine pek bir şey yiyemedi. Gözyaşları gözünde birikti, hatta yanaklarından aşağı aktı otururken. Mektup bir an elindeydi, sonra kucağında, sonra cebinde; ne yaptığını bilmiyor gibiydi. Generalin kakaosuyla gazetesi arasında neyse ki ona dikkat edecek fırsatı olmadı, ama diğer ikisi için üzüntüsü apaçıktı. Masadan kalkmaya cesaret edebilince hemen kendi odasına gitti, ama odada hizmetçiler çalışıyordu, bunun üzerine tekrar aşağı inmek zorunda kaldı. Yalnız kalmak için oturma odasına döndü, ama Henry'yle Eleanor da oraya çekilmişlerdi ve o sırada onun hakkında derin bir istişareye dalmışlardı. Catherine geri çekildi, af diledi, ama nazik bir zorlamayla geri döndürüldü; Eleanor ona faydalı olma, onu rahatlatma dileklerini sevecen bir şekilde ifade ettikten sonra ötekiler çekildiler.

Yarım saat boyu ızdırabı ve düşünceleriyle baş başa kaldıktan sonra Catherine arkadaşlarının karşısına çıkabileceğini hissetti; ama sorununu onlara anlatmalı mı anlatmamalı mı, bu da ayrı endişeydi. Belki özel olarak sorulursa bir fikir verebilirdi... sadece uzak bir ima... daha fazla değil. Öyle bir arkadaşı, Isabella'nın onun için olduğu gibi bir arkadaşı, sonra meselenin ta içinde olan ağabeyini ortalığa dökmek! Meseleyi tümden kapatması gerekiyordu. Henry ve Eleanor kahvaltı odasında kendi başlarına oturuyorlardı; içeri girerken ikisi de endişeyle ona baktılar. Catherine masadaki yerini aldı ve kısa bir sessizlikten sonra Eleanor şöyle dedi, "Fullerton'dan kötü bir haber gelmemiştir umarım? Mr. ve Mrs. Morland... kardeşlerin... umarım hiç kimse hasta değildir?"

"Hayır, teşekkür ederim," (konuşurken iç çekti), "hepsi gayet iyiler. Mektup Oxford'daki ağabeyimden geliyordu."

Birkaç saniye başka bir şey söylenmedi; sonra gözyaşlarının içinden konuşarak ekledi, "Herhalde bir daha hiç mektup almak istemeyeceğim."

"Üzgünüm," dedi Henry henüz açmış olduğu kitabı kapatarak, "mektupta kötü bir şey olduğundan şüphelensem size daha farklı duygularla verirdim."

"Kimsenin tahmin edemeyeceği kadar kötü şeyler söylüyor! Zavallı James çok mutsuz! Yakında öğrenirsiniz."

"Böyle iyi kalpli, böyle sevecen bir kız kardeşe sahip olduğu için," diye cevapladı Henry, "her türlü sıkıntının üstesinden gelebilir."

"Bir ricam olacak," dedi Catherine hemen sonra heyecanla, "eğer ağabeyiniz buraya gelecek olursa bana haber verirsiniz, ben de giderim."

"Ağabeyimiz! Frederick!"

"Evet, sizden bu kadar erken ayrılmak beni çok üzer ama Yüzbaşı Tilney'yle aynı evde bulunmayı benim için korkunç hale getirecek bir şey oldu."

Artan bir şaşkınlıkla bakarken Eleanor'un elişi durdu; ama Henry gerçeği tahmin etmeye başladı ve içinde Miss Thorpe'un adının geçtiği bir şeyler dudaklarından döküldü.

"Ne kadar hızlısınız!" diye haykırdı Catherine: "Tahmin ettiniz bile! Ama sizinle Bath'da bunu konuştuğumuz zaman işin böyle biteceğini hiç düşünmüyordunuz. Isabella... ondan haber almayışım boşuna değilmiş... Isabella ağabeyimi terk etti, sizin ağabeyinizle evlenecek! Dünyada bu kadar sadakatsizlik ve ikiyüzlülük, bu kadar kötülük olacağı aklınıza gelir miydi?"

"Ağabeyim konusunda yanlış bilgilendirilmiş olduğunuzu umarım. Mr. Morland'ı hayal kırıklığına uğratmakta önemli bir rolü olmadığını umut ederim. Miss Thorpe'la evlenmesi mümkün değil. Bu bakımdan yanıldığınızı düşünüyorum. Mr. Morland için çok üzgünüm... sevdiğiniz birinin mutsuz olmasına üzülürüm; ama eğer Frederick onunla evlenirse buna her şeyden çok şaşırırım."

"Ama doğru, James'in mektubunu kendiniz okuyun... Bekleyin... bir yer var ki..." yüzü kızararak son satırı hatırladı.

"Ağabeyimle ilgili bölümleri bir zahmet okur musunuz?"

Catherine bir kez daha düşününce kendine gelip, "Hayır, kendiniz okuyun," diye haykırdı. "Ne düşündüm bilmiyorum" (yine daha önceki gibi kızararak,) "...James sadece bana iyi bir tavsiye vermek istemiş." Henry

mektubu memnuniyetle aldı, baştan sona dikkatle okudu ve şu sözlerle geri verdi, "Yani öyle bile olsa, bütün diyebileceğim üzgün olduğum. Frederick ailesinin beklediğinden daha az aklı başında bir eş seçen ilk erkek olmayacak. Durumunu kıskanmıyorum, bir âşık olarak da bir oğul olarak da."

Catherine'in önerisi üzerine Miss Tilney de mektubu okudu, o da duyduğu endişe ve şaşkınlığı ifade edip Miss Thorpe'un akrabalarını ve servetini soruşturmaya başladı.

"Annesi çok iyi bir kadın," oldu Catherine'in cevabı.

"Babası ne iş yapıyor?"

"Avukat sanırım. Putney'de yaşıyorlar."

"Zenginler mi?"

"Hayır, pek değil. Bence Isabella'nın hiç serveti yok: Ama bu sizin aileniz için önemli değildir. Babanız gayet liberal! Bana geçen gün paraya sadece çocuklarının mutluluğunu artırmasını sağladığı için değer verdiğini söyledi." Ağabey kardeş birbirlerine baktılar. "Ama," dedi Eleanor kısa bir duraksamadan sonra, "böyle bir kızla evlenmesine izin vermek onun mutluluğunu sağlamak olur mu? Miss Thorpe ilkesiz biri olmalı, yoksa ağabeyinize öyle davranmazdı. Frederick açısından da ne tuhaf bir ilişki! Gözlerinin önünde bir başka erkekle gönüllü olarak yaptığı nişanı bozan bir kız! Olacak şey değil, değil mi Henry? Üstelik Frederick pek gururludur! Hiçbir kadını sevmeye değer bulmamıştır!"

"Hiç gelecek vaat etmeyen bir durum, ona karşı güçlü önyargılar var. Geçmişteki sözlerini düşününce ondan umudu kesiyorum... Dahası Miss Thorpe'un sağduyusuna bir erkeği bir diğerini garantilemeden bırakmayacağına inanacak kadar güveniyorum. Frederick işi bitmiş demek ki! Artık ölü bir adam... aklını kaçırmış. Yengene hazırlan Eleanor, hem de seni ne mutlu edecek bir yenge! Açık yürekli, samimi, yapmacıksız, yalansız dolansız, güçlü ama basit duyguları olan, kibirlenmeyen, iki yüzlülük bilmez."

"Böyle bir yenge beni çok mutlu eder Henry."

"Ama belki," diye akıl yürüttü Catherine, "bizim ailemize bu kadar kötü davranmış olsa da sizlere daha iyi davranabilir. Şimdi gerçekten sevdiği bir adamla beraberse sadık olabilir."

"Evet, korkarım olacaktır," diye cevapladı Henry; "korkarım gayet sadık olacaktır, tabii karşısına bir baronet çıkıncaya kadar; Frederick'in tek şansı bu... Bath gazetesini alıp yeni gelenlere bakacağım."

"Yani size göre hepsi hırs uğruna mı? Doğrusu bazı şeylere bakılırsa bana da öyle görünüyor. Mesela unutamıyorum, babamın onlar için yapacaklarını ilk öğrendiği zaman daha fazla değil diye epey hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Daha önce hiç kimsenin karakteri konusunda bu kadar yanılmamıştım."

"Tanıdığınız ve incelediğiniz sayısız örnek arasında."

"Onunla ilgili hüsranım ve kaybım çok büyük; ama zavallı James'e gelince, sanırım o bunları unutamayacak."

"Elbette şu an en acıklı durumda olan ağabeyiniz, ama onun acısını dert edip sizinkini küçümsememeliyiz. Sanırım Isabella'yı kaybetmekle kendi yarınızı kaybettiğinizi hissediyorsunuz: Kalbinizde hiçbir şeyin dolduramayacağı bir boşluk hissediyorsunuz. İnsanlar sıkıcı geliyorlar; Bath'da paylaşmak istediğiniz eğlencelere gelince, onları düşünmek bile size işkence gibi geliyor. Mesela artık hayatta baloya gitmezsiniz. Artık sakınmasızca konuşabileceğiniz, duygularından emin olabileceğiniz ya da zor bir durumda fikrine güvenebileceğiniz hiçbir dostunuz kalmadı sanıyorsunuz. Bütün bunları hissediyor musunuz?"

"Hayır," dedi Catherine birkaç dakika düşündükten sonra, "hissetmiyorum, değil mi? Doğrusu onu hâlâ sevemeyeceğim, ondan artık haber alamayacağım, belki onu bir daha göremeyeceğim için kırıldım ve üzüldüm, ama hiç de o kadar, öyle sanıldığı kadar çok üzgün değilim."

"Her zamanki gibi insan doğasını en değerli kılan şekilde hissediyorsunuz... Bu duygular araştırılmalı ki kendilerini tanıyabilsinler."

Catherine o ya da bu raslantıyla kendini bu sohbet sayesinde gayet ferahlamış hissetti, o kadar ki onu üzen olaydan bahsetmeye pek anlaşılmaz biçimde de olsa yönlendirilmiş olmasına hiç üzülmedi.

XI. Bölüm

Bu andan sonra konu üç genç tarafından sık sık ortaya getirildi; Catherine iki genç arkadaşının Isabella'nın mevki ve servet yoksunu olmasının ağabeyleriyle evlenmesinin önüne büyük zorluklar çıkardığını düşünmekte hemfikir olduklarını biraz şaşırarak gördü. Karakterine yapılabilecek itirazlardan ayrı olarak generalin sırf bu sebeple evliliğe karşı çıkacağına olan inançları Catherine'in duygularını belli bir korkuyla kendisine çevirdi. O da Isabella kadar önemsiz ve belki o kadar parasızdı; eğer Tilney mülkünün varisi kendi başına ihtişama ve servete sahip değilse küçük kardeşinin talepleri nereden karşılanacaktı? Bu tespitin yol açtığı acı verici düşünceler sadece generalin hem sözleriyle hem davranışlarıyla anlamasını sağladığı üzere, daha en baştan onda uyandıracak kadar şanslı olduğu o özel yakınlığa dayanılarak para konusunda birkaç kez ifade ettiği ve Catherine'e bu konudaki eğiliminin çocukları tarafından yanlış anlaşıldığını düşündüren en cömert ve çıkarsız duyguların bazılarını hatırlayarak giderilebilirdi.

İki kardeş ağabeylerinin babasının onayı için bizzat başvuracak cesareti bulamayacağına öylesine inanıyorlardı ki, Northanger'a o sıralar gelme ihtimalinin her zamankinden daha az olduğunu öyle sık söylediler ki Catherine aniden ayrılmasına gerek olmadığını düşünmeye başladı. Ama başvurusunu ne zaman yaparsa yapsın Yüzbaşı Tilney'nin babasına Isabella'nın davranışları hakkında doğru bir fikir vermesi beklenemeyeceği için, aklına Henry'nin bütün meseleyi generale olanca gerçekliğiyle anlatması, generalin bu şekilde ölçülü ve tarafsız bir fikir sahibi olmasının sağlanması ve itirazlarına mevki farkından daha adil bir zemin hazırlanması düşüncesi geldi. Bunu Henry'ye teklif etti, ama Henry bu tedbirin hiç de beklediği gibi üstüne atlamadı. "Hayır," dedi, "babamın elinin güçlendirilmesine gerek yok, Frederick'in aptallığını itiraf etmesinin önlenmesine de gerek yok. Kendi hikâyesini kendisi anlatmalı."

"Ama hikâyenin sadece yarısını anlatacak."

"Çeyreğini anlatsa bile yeter."

Bir iki gün geçti ama Yüzbaşı Tilney'den haber gelmedi. Kardeşleri ne düşüneceklerini bilemiyorlardı. Bazen sessizliğinin beklenen nişanının tabii sonucu olduğunu, bazen de sessizliğinin nişanla hiç uyuşmadığını düşünüyorlardı. Bu arada general her sabah Frederick'in mektup yazmamasına içerliyorduysa da onunla ilgili gerçek bir endişe duymaktan uzaktı ve Miss Morland'ın Northanger'da zamanını iyi geçirmesini sağlamaktan başka acil bir meselesi yokmuş gibi davranıyordu. Bu konuda sık sık rahatsızlığını dile getiriyor, her gün aynı insanlar ve aynı işlerle karşılaşmanın onu sıkacağından korkuyor, keşke Lady Fraserlar köyde olsalar diyor, ikide bir geniş bir akşam yemeği daveti vermekten söz ediyor, arada bir de civardaki dans edebilecek gençlerin sayısını hesaplamaya kalkıyordu. Ama o sıra yılın öylesine ölü bir zamanıydı ki ne bir yaban ördeği, ne de bir av vardı, Lady Fraserlar da köyde değildi. Sonunda bir sabah Henry'ye bir daha Woodston'a gittiği zaman bir gün ona baskın yapacaklarını ve koyun eti yiyeceklerini söyledi. Henry büyük bir onur duydu, çok mutlu oldu, Catherine de plandan pek hoşlandı. "Peki sizce bu zevki ne zaman umut edebilirim efendim? Pazartesi kilise cemaati toplantısına katılmak için Woodston'da olmalıyım, muhtemelen iki üç gün kalmam gerekecek."

"İşte o günlerin birinde şansımızı deneriz. Plan yapmaya lüzum yok. Sen işlerinden geri kalma. Evde ne varsa bize yeter. Eminim genç hanımlar bekâr sofrasına müsamaha gösterirler. Bakalım; pazartesi sen meşgul olacaksın, pazartesi gelmeyiz; salı ben meşgul olacağım. Sabahleyin sürveyanım Brockham'dan rapor getirecek, ondan sonra da kulübe gitmezsem nezakete sığmaz. İhmal edersem bir daha arkadaşlarımın yüzüne bakamam, çünkü köyde olduğumu bildikleri için büyük bir kabalık addedilir; komşularımı gücendirmemek âdetimdir Miss Morland, hele ufak bir zaman ve alaka yeterli olacaksa. Çok kıymetli bir insanlar grubu. Yılda iki kez Northanger'dan yarım geyik alırlar, ben de her fırsatta onlarla akşam yemeği yerim. Ama çarşamba günü Henry herhalde bizi bekleyebilirsin; erkenden sende oluruz ki bizi ağırlayacak zamanın olsun. Tahminen iki saat kırk beş dakikada Woodston'a varırız; saat ona kadar arabaya binmiş oluruz; demek ki çarşamba günü saat birden on beş dakika önce bizi bekleyebilirsin."

Catherine için bir balo bile bu küçük ziyaretten daha çekici olamazdı, Woodston'u görme arzusu o kadar güçlüydü; kalbi hâlâ neşeyle çarpıyordu

ki Henry bir saat kadar sonra çizmelerini ve paltosunu giymiş olarak Catherine'le Eleanor'un oturdukları odaya girip şöyle dedi, "Hanımlar, bu dünyadaki zevklerimizin her zaman bedellerinin ödenmesi gerektiğini ve o zevkleri büyük zorlukla, hazır para yerine geçecek eldeki mutluluğu ödenmeme ihtimali bulunan vadeli bir senede feda ederek satın aldığımızı söylemek üzere, ahlaki bir amaçla buraya gelmiş bulunuyorum. Şu an bunun kanıtıyım. Sizleri çarşamba günü Woodston'da görme mutluluğunu umut edebilmek için kötü havanın ya da elli türlü başka sebebin engelleyebileceği endişesiyle planladığımdan iki gün önce, derhal yola çıkıyorum."

"Gidiyorsunuz!" dedi Catherine suratı asılarak, "Ama niye?"

"Niye mi! Bir de soruyorsunuz! Çünkü benim ihtiyar hizmetkârı korkudan delirtmek için bir dakika bile kaybetmemem lazım... çünkü gidip sizler için akşam yemeği hazırlayacağım."

"Yo! Ciddi olamazsınız!"

"Ciddi ve üzgünüm... çünkü kalmayı tercih ederdim."

"Ama generalin söylediklerinden sonra böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsiniz? Bilhassa tembih etti kendinizi sıkmayın diye, ne olsa olur dedi."

Henry gülümsemekle yetindi. "Kız kardeşiniz ve benim adıma bunun gayet gereksiz olduğundan eminim. Öyle olduğunu biliyor olmalısınız; general de özel bir şey yapmamanızı önemle vurguladı... ayrıca o sözlerin yarısını bile söylemiş olsa evinde her zaman mükemmel yemekler yiyor, bir gün sıradan bir yemeğe oturmaktan ne çıkar ki."

"Keşke onun iyiliği için de kendi iyiliğim için de sizin gibi düşünebilseydim. Hoşçakalın. Yarın pazar Eleanor. Dönmeyeceğim."

Gitti; Catherine gitmesini kabul edemediyse de kendi yargılarından şüphe etmek Henry'ninkilerden şüphe etmekten daha kolay olduğu için az sonra haklı olması gerektiğine hükmetti. Ama generalin davranışının anlaşılmazlığı epeyce aklına takıldı. Yemek konusunda çok titiz olduğunu kendi gözlemleriyle zaten anlamıştı; ama niye öyle kesin bir şey deyip de başka bir şey kastetsin, akıl alır gibi değildi! İnsanları anlamak niye o kadar

zordu? Babasının ne yapmaya çalıştığını Henry'den daha iyi kim anlayabilirdi?

Gelgelelim cumartesiden çarşambaya kadar Henry'siz olacaklardı. Her düşüncenin kederli sonu bu oluyordu: Yüzbaşı Tilney'nin mektubu elbette o yokken gelecekti, çarşamba günü de mutlaka yağmur yağacaktı. Geçmiş, bugün ve gelecek hepsi eşit ölçüde kasvetliydi. Ağabeyi gayet mutsuzdu, Isabella'yı kaybetmek kendisi için gayet ağırdı; Eleanor'un ruh hali her zaman Henry'nin varlığına bağlıydı! Onu oyalayacak ya da eğlendirecek ne vardı? Ormanlardan ve fundalıklardan bıkmıştı... her zaman pek tatlı ve pek kuruydular; manastır da artık onun için başka evlerden daha fazla bir şey ifade etmiyordu. Beslediği ve büyüttüğü aptallığı hatırlamanın acısı binayı düşünmenin uyandırdığı tek duyguydu. Tam bir devrim olmuştu düşüncelerinde! O ki bir manastır görmek için kıvranırdı! Şimdi onun için düzgün bir rahip lojmanının yapmacıksız rahatlığı kadar cazip bir yer yoktu, Fullerton gibi mesela, ama daha iyisi: Fullerton'ın kusurları vardı, ama Woodston'un muhtemelen yoktu. Çarşamba günü gelecek miydi!

Geldi, tam da en beklendiği zamanda. Hem de güzel bir gün olarak geldi ve Catherine havalara uçtu. Saat ona doğru dört atlı araba üçünü manastırdan aldı; yirmi millik yolun çoğunu rahat bir şekilde gittikten sonra büyük ve kalabalık bir köy olan, hoş bir konumdaki Woodston'a girdiler. Catherine köyü ne kadar tatlı bulduğunu söylemeye utandı, çünkü general arazinin düzlüğü ve köyün ölçüleri için özür dilemek gerektiğini düşünüyor gibiydi; ama Catherine içinden burayı bulunduğu her yere tercih edeceğini hissediyor, kulübe seviyesinin üstündeki her sevimli eve ve geçtikleri bütün küçük mumcu dükkânlarına büyük bir hayranlıkla bakıyordu. Rahip lojmanı köyün uzak ucunda ve diğer evlerden makul bir mesafede yeni inşa edilmiş, yarım daire bahçesi ve yeşil kapılarıyla oturaklı bir taş yapıydı, kapıya yaklaşırlarken Henry yalnızlığının arkadaşları olan iri bir Newfoundland yavrusu ve iki üç terrierle onları karşılayıp misafir etmeye hazırdı.

Eve girerken Catherine'in kafası çok doluydu, çünkü hem görecek hem de söyleyecek çok şey vardı; general ona fikrini soruncaya kadar içinde oturduğu oda hakkında pek az fikri vardı. O zaman etrafına bakınca bir anda dünyanın en rahat odası olduğunu fark etti, ama bunu söylemeyecek kadar tedbirliydi ve övgüsündeki soğukluk generali şaşırttı.

"Bizce burası iyi bir ev değil," dedi. "Tabii burayı Fullerton veya Northanger'la mukayese etmiyoruz. Burayı sade bir rahip lojmanı addediyoruz, ufak ve derli toplu, kabul, ama yeterli belki ve içinde yaşanabilir; hatta pek çoğundan hiç de aşağı değil, veya şöyle söylersek, kanaatimce İngiltere'deki pek az lojman buranın yarısı kadar iyidir. Doğru, geliştirilmeye ihtiyacı var. Aksini söylemek aklıma bile gelmez, makul olan her şey... belki bir pencere açılabilir... ne bileyim, laf aramızda, hayatta içime sinmeyen bir şey varsa o da sonradan eklenen penceredir."

Catherine bu konuşmayı anlayacak ya da acı çekecek kadar dinlemedi; Henry bir gayret yeni konular açıp sürdürdü, aynı anda da hizmetçi yiyecek içecek dolu bir tepsiyle içeri girdi ve general kısa sürede eski kendini beğenmişliğine, Catherine de her zamanki rahat ruh haline döndü.

Sözkonusu oda genişti, oranları iyiydi ve yemek salonu olarak güzel döşenmişti; evi gezmek için odadan çıktıkları zaman Catherine'e önce evin sahibine ait olan ve o ziyaret için olağanüstü derlenip toplanmış daha küçük bir daire, sonra henüz döşenmemiş olsa da Catherine'in generali memnun edecek kadar beğendiği, oturma odası olacak daire gösterildi. Odanın sevimli bir şekli vardı, pencereler yere kadar iniyordu ve sadece yeşil çayırları gösterse de manzara çok hoştu; Catherine hayranlığını o an duyduğu yalınlık içinde ifade etti. "Ah bu odayı neden döşemiyorsunuz, Mr. Tilney? Burayı döşememek ne yazık! Gördüğüm en tatlı oda, dünyanın en tatlı odası hatta!"

"Eminim," dedi general gayet tatmin olmuş bir gülümsemeyle, "tez elden dayanıp döşenecek; sadece bir hanımın zevkini bekliyor!"

"Burası benim evim olsaydı asla başka odada oturmazdım. Ah ne tatlı bir kulübe var ağaçların arasında... ve elma ağaçları! Burası evlerin en güzeli!"

"Sevdiniz ya... beğendiniz ya... yeter. Henry unutma, Robinson'la bunu konuşalım. Kulübe kalıyor."

Böyle bir iltifat Catherine'in aklını başına getirdi ve bir anda susturdu onu; her ne kadar general duvar kâğıdı ve perdede hangi rengi tercih ettiğini ona doğrudan sorduysa da bu konuda artık tek laf alamazdı Catherine'in ağzından. Bununla beraber yeni şeylerin, taze havanın etkisi bu rahatsız edici çağrışımları dağıtmaya yardımcı oldu; bir çayırın iki tarafındaki

yürüyüş yolundan oluşan ve Henry'nin dehasının yarım yıl önce üstünde çalışmaya başladığı arazinin övünç kaynağı olan kısmına ulaşınca, bir köşede duran yeşil bir sıradan başka ortada tek bir ağaç olmadığı halde oranın hayatında gördüğü her yerden daha tatlı bir keyif alanı olduğunu söyleyecek kadar iyileşmişti.

Başka çayırlara yürümek, köyün içinden geçmek, bazı ilaveleri görmek için ahıra gitmek ve ikide bir yuvarlanıp duran yeni doğmuş köpek yavrularıyla tatlı tatlı oynamak derken saati dört ettiler ki Catherine daha üç olduğunu bile düşünmüyordu. Saat dörtte yemek yiyeceklerdi, altıda da yola çıkacaklardı. Hiçbir gün bu kadar çabuk geçmemişti!

Yemekte sofranın zenginliğinin generali zerrece etkilemediğine dikkat etmeden duramadı; aksine servis masasında bir de soğuk et aradı. Oğlunun ve kızının gözlemleri farklıydı. Onu kendisinin olmayan bir masada böyle iştahla yerken nadiren görmüşlerdi; erimiş tereyağına zeytinyağı katılmasının canını sıkmadığını ilk kez görüyorlardı.

Saat altıda general kahvesini içtikten sonra araba onları tekrar aldı; bütün ziyaret boyunca generalin davranışlarının genel havası öyle iltifat dolu olmuş, Catherine de onun beklentileri hakkında kendinden öyle emin bir hale gelmişti ki oğlunun isteklerinden de aynı ölçüde emin olabilse Woodston'dan ne zaman ve nasıl geri geleceği konusunda hiçbir endişe duymadan ayrılabilirdi.

XII. Bölüm

Ertesi sabah Isabella'dan hiç beklenmedik bir mektup geldi:

Bath, Nisan

Sevgili Catherine,

Her iki nazik mektubunu büyük bir sevinçle aldım, onlara daha önce cevap veremediğim için sana binlerce özür borçluyum. Tembelliğimden gerçekten utanıyorum, ama bu korkunç yerde insan hiçbir şeye zaman bulamıyor. Bath'dan ayrıldığından beri hemen her gün sana mektup yazmaya başlamak üzere kalemi elime aldım, ama her defasında da aptal bir şeyler çıkıp bana mâni oldu. Lütfen bana hemen yaz ve evime gönder. Tanrıya şükür! Bu kötü yerden yarın ayrılıyoruz. Sen gittiğinden beri hiçbir şeyden keyif alamadım... her şey kupkuru, sevdiğim herkes gitti. Seni görebilseydim gerisine aldırmazdım, çünkü sen benim için tanıdığım herkesten daha değerlisin. Ağabeyin konusunda son derece rahatsızım, Oxford'a gittiğinden beri ondan haber almadım ve bir yanlış anlama olmuş olmasından korkuyorum. Senin yardımın her şeyi düzeltecektir: O sevdiğim ya da sevebileceğim tek adam ve senin onu buna inandırmanı bekliyorum. İlkbahar modası kısmen belli oldu, şapkalar hayal edemeyeceğin kadar korkunç. Umarım güzel zaman geçiriyorsundur, ama beni hiç düşünmediğinden korkuyorum. Birlikte olduğun aile hakkında söyleyebileceğim her şeyi söylemiyorum, çünkü nankörlük etmiş ve seni saygı duyduğun insanlara karşı etkilemiş olurum; ama kime güveneceğini bilmek çok zor ve genç erkekler ne istediklerini tam bilmiyorlar. Şunu sevinçle söylüyorum ki en hor gördüğüm delikanlı Bath'dan ayrıldı. Bu tariften Yüzbaşı Tilney'yi kastettiğimi anlayacaksın; kendisi, hatırlarsın, sen gitmeden önce beni fevkalade bunaltmak, taciz etmek eğilimindeydi. Sonra daha da kötüleşti ve gölgem oldu çıktı. Birçok kız kapılır giderdi, çünkü gösterdiği ilgi öyle böyle değildi, ama ben erkek milletini iyi tanırım. İki

gün önce alayıyla birlikte gitti, umarım bir daha başıma tebelleş olmaz. Hayatta gördüğüm en büyük züppe, son derece de sevimsiz. Son iki gün her dakika Charlotte Davis'le takılıyordu: Zevkine acıdım ama ona hiç aldırış etmedim. En son Bath caddesinde karşılaştık, benimle konuşamasın diye hemen bir dükkâna girdim... yüzüne bakasım bile gelmedi. Sonra Pump-Room'a gitti, ama hayatta onu takip etmem. Ağabeyine nasıl da zıt biri! Lütfen bana ağabeyinden haber ver... onunla ilgili olarak çok mutsuzum, giderken çok huzursuz görünüyordu, sanki soğuk mu almış ne olmuş, keyifsizdi. Ona kendim yazacaktım, ama hareketlerine anlam veremedim ve demin değindiğim gibi, korkarım davranışlarımdaki bir şeye gücendi. Lütfen durumu açıkla ve içini rahatlat, yoksa, eğer hâlâ bir şüphe besliyorsa, bana yazacağı bir satır ya da şehre geldiğinde Putney'ye uğraması her şeyi yoluna koyabilir. Ne zamandır salona gitmedim, tiyatroya da; sadece dün gece Hodgeslarla indirimli bir eğlenceye gittim: Beni zorla götürdüler daha doğrusu, Tilney gittiği için kendimi kapattığımı söyleyip dursunlar istemedim. Tesadüfen Mitchell ailesinin yanına oturduk, onlar da beni dışarıda gördüklerine çok şaşırmış gibi yaptılar. Kinlerini biliyorum: Eskiden bana nazik davranmamışlardı, şimdi dost kesildiler, ama onlara kanacak kadar aptal değilim. Bilirsin benim kendi keyfim bana yeter. Anne Mitchell benimki gibi bir türban takmaya çalışmıştı, hani ben konserden önceki hafta takmıştım ya, ama kendini rezil etmiş... oysa bende ne kadar özel durmuştu, hiç olmazsa Tilney öyle demişti yani, demişti ki bütün gözler üzerimdeymiş; ama o sözüne inanacağım son erkek. Şimdi mordan başka renk giymiyorum: Morun içinde iğrenç göründüğümü biliyorum ama olsun... sevgili ağabeyinin en sevdiği renkti o. Zaman kaybetme sevgili biricik Catherine'im, ona da bana da yaz.

Sevgilerimle,

Bu kadar sığ bir düzenbazlık manzumesi Catherine'i bile etkileyemezdi. Tutarsızlıkları, çelişkileri, yalanları daha ilk satırda onu çarptı. Isabella'dan utanıyordu, onu sevmiş olmaktan utanıyordu. Özürleri ne kadar boş, talepleri ne kadar yüzsüzse sevgi iddiaları da o kadar iğrençti. "James'e onun adına yazmak!.. Hayır, James bir daha asla Isabella'nın adının anıldığını duymamalıydı."

Henry'nin Woodston'dan gelişi üzerine ona ve kız kardeşine ağabeylerinin emniyette olduğunu söyledi, onları bu konudaki samimiyetleri için tebrik etti ve mektubun en önemli bölümlerini güçlü bir küçümsemeyle onlara yüksek sesle okudu. Bitirdiği zaman, "Isabella meselesi kapandı," diye haykırdı, "arkadaşlığı da öyle! Beni aptal sanıyor olmalı, yoksa böyle şeyler yazamazdı; ama belki de bu mektup o beni tanımadığı halde benim onu daha iyi tanımamı sağlamıştır. Neyin peşinde olduğunu anlıyorum. Bütün bildiği cilve yapmak, ama numaralarını yutturamadı. James'e de bana da zerrece saygısı olduğunu düşünmüyorum; keşke onu hiç tanımasaydım."

"Yakında hiç tanımamış gibi olursunuz," dedi Henry.

"Anlayamadığım sadece bir şey var. Yüzbaşı Tilney'yle ilgili planları vardı, başarıya ulaşamadı; ama Yüzbaşı Tilney bunca zaman neyin peşindeydi anlamıyorum. Niye ona ağabeyimle kavga edecek kadar ilgi gösterdi de sonra çekti gitti?"

"Frederick'in düşünceleri hakkında söyleyecek pek az şeyim var. O da Miss Thorpe kadar gösteriş düşkünüdür, temel fark şu, daha güçlü bir iradesi olduğu için henüz kendine zarar vermemiştir. Davranışının etkisi onu sizin gözünüzde haklı çıkarmıyorsa sebep aramamamız daha doğru olur."

"O halde Isabella'ya değer verdiğini düşünmüyorsunuz."

"Vermediğine eminim."

"Sadece haylazlık olsun diye yaptığına inanıyorsunuz."

Henry başıyla onayladı.

"İyi öyleyse, ondan hiç hoşlanmadığımı söylemeliyim. Sonuç bizim için iyi olduysa da ondan hiç hoşlanmıyorum. Şans eseri kimse büyük bir zarar görmedi, Isabella'nın üzüntü duyacağını sanmıyorum. Ama düşünsenize, bir de ağabeyiniz onu kendine âşık etmiş olsaydı."

"Ama önce Isabella'nın üzüntü duyacak biri olmadığını düşünmeliyiz... sonuçta çok farklı bir yaratık; haliyle çok farklı bir muameleyle karşılaşmış."

"Ağabeyinizi savunmanız gayet doğal."

"Siz de kendi ağabeyinizi savunursanız Miss Thorpe'un yaşadığı hayal kırıklığına üzülmezsiniz. Ama aklınız doğuştan gelen ayrımsız bir dürüstlük ilkesiyle kuşatılmış, o yüzden aile taraftarlığının ya da intikam arzusunun soğukkanlı düşünceleri size yabancı."

Catherine daha büyük bir gerginliğe girmekten bu iltifatla kurtuldu. Henry o kadar masum gösterirken Frederick affedilmez şekilde suçlu olamazdı. Isabella'nın mektubunu yanıtlamamaya karar verdi ve bir daha da düşünmemeye çalıştı.

XIII. Bölüm

Bundan hemen sonra general bir haftalığına Londra'ya gitmek zorunda kaldı; herhangi bir mecburiyetin onu bir saatliğine bile Miss Morland'ın arkadaşlığından ayırmasına içtenlikle hayıflanarak, yokluğunda onun rahat etmesini ve eğlenmesini sağlamanın temel gayeleri olmasını çocuklarına sıkı sıkı tembih ederek Northanger'dan ayrıldı. Gidişi Catherine'e bir kaybın bazen bir kazanç olabileceğini yolundaki ilk deneysel inancını verdi. Şimdi vakit geçirirkenki mutlulukları, içlerinden gelen meşgaleler bulmaları, attıkları her kahkaha, rahatlık ve neşe sahnesine dönüşen her yemek, istedikleri yere istedikleri zaman yürümek, her saatlerinin, her zevk ve yorgunluklarının kendi gönüllerine göre olması ona generalin varlığının getirdiği kısıtlamayı hatırlatıyor ve şimdi bundan kurtulmuş olmanın ne büyük nimet olduğunu hissettiriyordu. Bu rahatlık, bu keyif mekânı ve insanları her gün daha çok sevmesini sağladı; yakında birini terk etmek zorunda kalacağı korkusu ve onun tarafından aynı ölçüde sevilmeyeceği düşüncesi olmasa her günün her anında alabildiğine mutlu olurdu; ama şimdi ziyaretinin dördüncü haftasındaydı, general eve dönünceye kadar dördüncü hafta bitmiş olacaktı ve belki daha fazla kalması yakışıksız görünebilecekti. Ne zaman aklına gelse buna üzülüyordu; aklındaki böyle bir ağırlıktan kurtulmak için konuyu hemen Eleanor'la konuşmaya, gitmeyi teklif etmeye ve teklifinin karşılaşacağı davranışa göre hareket etmeye karar verdi.

Kendine fazla zaman verirse bu denli zor bir konuyu gündeme getirmekte zorlanabileceğini düşünerek, Eleanor'la yalnız kaldığı ilk fırsatı aniden değerlendirdi ve Eleanor bambaşka bir konuyla ilgili konuşmasının ortasındayken çok yakında gitmek zorunda olduğunu söylemeye başladı. Eleanor baktı ve çok üzüldüğünü söyledi. "Çok daha uzun bir süre arkadaşlığının zevkini tatmayı umut etmişti... (belki kendi dilekleri yüzünden) çok daha uzun bir misafirliğin vaat edildiği inancındaydı... Orada olmasının onlara verdiği mutluluğu bilseler Mr. ve Mrs. Morland'ın dönüşünü çabuklaştırmayacak kadar cömert olacaklarını düşünüyordu."

Catherine izah etti. "Bu konuda babasıyla annesinin acelesi yoktu. Yeter ki o mutlu olsun, onların tek istedikleri buydu."

"O halde sorabilir miydi, onlardan ayrılmakta neden o kadar acele ediyordu?"

"Çünkü oraya geleli çok olmuştu."

"Peki, bu kelimeyi kullanabiliyorsan eğer, sana da fazla ısrar edemem. Madem çok oldu diyorsun..."

"Yo hayır, demiyorum. Kendi adıma seninle bir o kadar daha kalırım." Hemen karar verildi, o zamana kadar bir daha onlardan ayrılmayı aklına bile getirmeyecekti. Bu rahatsızlık unsuru böyle hoş bir şekilde aradan çıkarıldıktan sonra diğerinin etkisi de aynı şekilde azaldı. Eleanor'un ona kalması için ısrar edişindeki nezaket, samimiyet, kalmaya karar verdiği söylenince Henry'nin yüzündeki sevinçli ifade, hepsi onlar nezdindeki öneminin tatlı kanıtlarıydı ve ona sadece insan aklının dert etmeden duramayacağı ölçüde kuruntular bıraktı. Henry'nin onu sevdiğine inanıyordu... hemen her zaman inanmıştı, babasıyla kız kardeşinin onu sevdiklerine ve yanlarında olsun istediklerine de inanıyordu; bunca inançtan sonra kuşku ve endişeleri sadece işgüzar hassasiyetlerden ibaretti.

Henry babasının Londra'da bulunduğu süre içinde Northanger'da kalma talimatına çok fazla uyamayacaktı, Woodston'daki yardımcısının işleri onu cumartesi günü birkaç geceliğine onlardan ayrılmak zorunda bıraktı. Onsuz kalmak artık generalin evde olduğu zamanki gibi değildi; neşelerini azalttı, ama huzurlarını bozmadı; iki kız ortak meşgaleler bularak, yakınlıklarını ilerleterek öyle kendi kendilerine yettiklerini gördükler ki Henry'nin gittiği gün yemek odasından çıkmaları manastır için geç bir vakit sayılabilecek olan saat on biri bulmuştu. Merdivenin başına ancak gelmişlerdi ki duvarların kalınlığının izin verdiği kadarıyla bir arabanın kapıya geldiğini tahmin ettiler, hemen arkasından da zilin gürültüyle çalınması tahminlerini doğru çıkardı. İlk şaşkınlık geçtikten sonra Eleanor, "Aman Tanrım! Mesele nedir acaba?" diyerek hemen gelenin büyük ağabeyi olduğuna karar verdi, gelişi bu kadar zamansız değilse de her zaman ani olurdu, aceleyle onu karşılamaya indi.

Catherine kendini elinden geldiğince Yüzbaşı Tilney'le daha yakından tanışmaya hazırlayarak, davranışlarının onda yaratmış olduğu huzursuzluğun kötü izlenimlere, o ana kadar kendisini hoş karşılamayacak kadar züppe biri olduğu, en azından karşılaşmalarını daha da acı verici kılacak bu şartlar altında karşılaşmamaları gerektiği inancına karşı kendini rahatlatmaya çalışarak odasına yürüdü. Miss Thorpe'dan bahsetmeyeceğini düşünüyordu; gerçekten de şimdiye kadar oynadığı rolden utanıyor olması gerektiği için böyle bir tehlike olamazdı, Bath'da olanlardan bahsetmekten kaçınıldığı sürece ona karşı medeni bir şekilde davranabileceğine inanıyordu. Bu düşünceler içinde zaman geçti; Eleanor'un onu gördüğüne o kadar sevinmesi elbette gözünde Yüzbaşı Tilney'nin itibarını artırıyordu; ona anlatacak da çok şeyi vardı besbelli, çünkü geleli neredeyse yarım saat olduğu halde Eleanor yukarı çıkmadı.

Tam o anda Catherine galeride ayak sesleri duyduğunu sandı ve devam etmesi için kulak kesildi; ama tek ses yoktu. Tam hata yaptığına inanacakken kapısına yakın hareket eden bir şeyin gürültüsü onu irkiltti; sanki biri eşiğe dayanmış gibiydi... hemen arkasından kilidin hafif bir hareketi üstünde bir el olması gerektiğini gösterdi. Birinin o kadar tedbirlice yaklaşıyor olduğu düşüncesiyle bir parça titredi; ama eften püften korku görüntülerine teslim olmamaya ya da işlek bir hayal gücü tarafından yanıltılmamaya artık kararlı olduğundan sakince gidip kapıyı açtı. Eleanor, sadece Eleanor, orada dikiliyordu. Catherine'in içi sadece bir anlığına rahatladı, çünkü Eleanor'un yüzü solgun, hali son derece telaşlıydı. Besbelli içeri girmek üzere gelmişti ama içeri girmek büyük bir çaba gerektiriyor, oradayken konuşmak ise daha da büyük bir çaba gerektiriyor gibiydi. Yüzbaşı Tilney yüzünden bir rahatsızlık çıktığını düşünen Catherine sadece sessiz bir dikkatle merakını ifade edebildi; onu oturmaya zorladı, lavanta suyuyla şakaklarını ovdu ve sevgi dolu bir endişeyle başında dikildi. "Sevgili Catherine, yapma... gerçekten..." oldu Eleanor'un ilk anlaşılabilir sözleri. "Ben gayet iyiyim. Bu kibarlık aklımı karıştırıyor... dayanamıyorum... sana korkunç bir görevle geldim!"

"Görev! Bana!"

"Sana nasıl söyleyeceğim! Ah nasıl söyleyeceğim!"

Şimdi Catherine'in aklına yeni bir düşünce geliyordu; arkadaşı gibi rengi solarak haykırdı, "Woodston'dan haber geldi!"

"Yanılıyorsun," diye karşılık verdi Eleanor ona şefkat dolu gözlerle bakarak... "Woodston'dan filan değil. Babamdan." Babasından bahsederken kekeledi, gözleri yere indi. Beklenmeyen dönüşü Catherine'in içini karartmaya yetti, birkaç saniye boyunca dünyada verilebilecek daha kötü bir haber olmadığını düşündü. Bir şey demedi; Eleanor kendini toparlamaya ve düzgünce konuşmaya çalıştı, ama az sonra gözleri hâlâ yerde olduğu halde devam etti. "Yerine getirmek zorunda olduğum görev için hakkımda kötü düşünmeyecek kadar iyisin, biliyorum. Gerçekten son derece gönülsüz bir elçiyim. Son olanlardan, aramızda son karar verdiğimiz şeyden sonra... ne kadar mutluluk vericiydi benim için, ne kadar müteşekkir oldum!.. istediğim gibi daha haftalarca burada kalmaya devam etmen konusunda, nezaketinin kabul edilmediğini sana nasıl söyleyebilirim... arkadaşlığının şimdiye kadar bize verdiği mutluluğun karşılığında... ama böylesi sözleri beceremem. Sevgili Catherine, ayrılmak zorundayız. Babam daha önce verdiği bir sözü hatırlamış, pazartesi günü bütün ailenin buradan gitmesi gerekiyor. Hereford yakınlarına, Lord Longtown'ın oraya gidiyoruz. Açıklama yapmak da özür dilemek de aynı ölçüde imkânsız. İkisine de kalkışmayacağım."

"Sevgili Eleanor," diye haykırdı Catherine duygularını elinden geldiğince saklamaya çalışarak, "bu kadar sıkılma. Daha önce verilmiş bir söz sonraki sözden daha önemlidir. Ayrılacağımız için çok çok üzgünüm... çok çabuk, çok ani oldu; gücenmedim, emin ol. Biliyorsun buradaki misafirliğime her an son verebilirim ve umarım sen bana gelirsin. Bu lordun oradan döndükten sonra Fullerton'a gelirsin değil mi?"

"Benim elimde değil ki Catherine."

"Elinden gelince gelirsin o halde."

Eleanor cevap vermedi; Catherine aklına daha çekici bir düşünce gelince yüksek sesle ekledi, "Pazartesi... pazartesi çok erken... hepiniz gidiyorsunuz. Ee, demek ki... ne zaman olsa giderim. Sizden önce gitmeme gerek yok. Sıkılma Eleanor, pazartesi de gidebilirim. Babamla annemin haberi olmaması o kadar da önemli değil. General yolun yarısına kadar benimle bir uşak gönderir eminim... sonra da hemen Salisbury'de olurum, oradan da ev zaten sadece dokuz mil uzakta."

"Ah Catherine! Keşke öyle karar verilmiş olsaydı, o zaman daha az katlanılmaz olurdu, gerçi o zaman bile sana verilmesi gerekenin sadece yarısını almış olurdun. Ama... sana nasıl söyleyebileceğim?.. Yarın sabah bizden ayrılman kararlaştırılmış, saat bile senin seçimine bırakılmamış; araba bile emredilmiş, saat yedide burada olacak, yanına da uşak verilmeyecek."

Catherine nefessiz, takatsiz oturdu. "Duyduğum zaman ben de kulaklarıma inanamadım; tümüyle hakkın olsa da şu an hissedebileceğin hiçbir can sıkıntısı, hiçbir güceniklik benimkinden daha büyük olamaz... ama benim hislerimden bahsetmemeliyim. Ah keşke hafifletici bir şeyler söyleyebilseydim! Aman Tanrım! Babanla annen ne diyecek! Seni gerçek dostlarının koruması altındayken aklını çelip evinden neredeyse iki kat uzağa getirdikten sonra evden atmak, hem de en basit medeniyet gereklerini bile yerine getirmeden! Sevgili, sevgili Catherine, böyle bir haberin elçisi olduğum için kendimi bütün bu hakaretten ötürü suçlu görüyorum; yine de beni aklayacağına inanıyorum, çünkü bu evde sadece ismen evin hanımı olduğumu, gerçek gücümün hiç olduğunu görecek kadar kaldın."

"Generali gücendirdim mi?" dedi Catherine kekeleyerek.

"Ah nerede! Kızı olarak bütün duygularıma, bütün bilgilerime, bütün cevap verebileceklerime dayanarak söylüyorum, onu gücendirmiş olman mümkün değil. Son derece sinirlenmiş durumda, onu hiç daha sinirli görmemiştim. Zaten huzurlu bir adam değildir, şimdi de iyice dengesini bozacak bir şey olmuş; bir hayal kırıklığı, bir can sıkıntısı, her neyse şu an önemli gibi görünüyor; ama senin bir payın olduğunu aklıma bile getiremem, çünkü mümkün değil."

Catherine ızdırap içinde konuşmaya çalıştı, o da sadece Eleanor'un hatırı için. "Gerçekten," dedi, "generali gücendirdiysem özür dilerim. Bu hayatta bilerek yapacağım en son şeydir. Ama üzülme Eleanor. Bir söz verildiyse tutulmalı. Sadece daha önce hatırlanmadığı için üzgünüm, o zaman ben de eve yazabilirdim. Ama çok da önemli değil."

"Umarım, içtenlikle umarım ki emniyetin bakımından önemli değildir; ama başka her bakımdan son derece önemli; konfor, görüntü, adap, ailen, dünya âlem, her bakımdan. Dostların, Allenlar, Bath'da olsalardı onlarla

nispeten daha rahat giderdin, birkaç saatte oraya varırdın; ama yetmiş millik bir yolculuk, posta arabasıyla, senin yaşında, refakatçisiz!"

"Olsun, yol bir şey değil. Yolu düşünme. Ayrılacaksak birkaç saat önce ya da sonra olmuş, fark etmez. Saat yediye kadar hazır olurum. Zamanı gelince haber versinler." Eleanor yalnız kalmak istediğini gördü; daha fazla konuşmamanın her ikisi için de daha iyi olacağına inanarak, "Sabahleyin görüşürüz," dedi ve yanından ayrıldı.

Catherine'in kabaran yüreğinin ferahlamaya ihtiyacı vardı. Eleanor'un yanında arkadaşlık ve gurur gözyaşlarını engellemişti, ama o gider gitmez gözyaşları sel gibi aktı. Evden kovulmak, hem de bu şekilde! Haklı çıkarabilecek hiçbir sebep olmadan, kabalığı, küstahlığı, hatta terbiyesizliği mazur gösterebilecek hiçbir özür olmadan. Henry uzakta... ona veda bile edemeden. Onunla ilgili her umut, her beklenti en hafif deyimiyle havada kalmış ve ne kadar süre için, o bile bilinmeden. Bir daha ne zaman karşılaşabileceklerini kim bilebilirdi? Bütün bunları yapan da General Tilney, öyle nazik, öyle görgülü ve o ana kadar ona öyle iyi davranmış biri! Akıl almaz olduğu kadar çıldırtıcı ve ızdırap vericiydi. Neden kaynaklandığı, nereye kadar gidebileceği de aynı derece anlaşılmaz ve korku verici düşüncelerdi. Hareketin yapılma tarzındaki büyük terbiyesizlik, ona uygun olup olmadığına bakmaksızın onu alelacele göndermek, seyahat zamanına ve şekline dair usulen bile tercih hakkı vermemek; iki günden en yakın olanı seçilmişti, onun da en erken saati, sanki sabahleyin Henry daha uyanmadan gitmiş olsun, Henry'nin onu görmesi bile mümkün olmasın istenmişti. Bütün bunlar maksatlı, açık bir hakaretten başka ne demek olabilirdi? Bir şekilde adamı kızdırmış olmalıydı. Eleanor onu böyle acı verici bir düşünceden korumak istemişti, ama Catherine hiçbir hatanın ya da talihsizliğin bunlarla hiçbir ilgisi olmayan ya da en azından ilgisi olması beklenemeyecek birine karşı böyle bir kötü niyet yaratabileceğine inanamıyordu.

Gece ağır geçti. Uyku ya da uyku denilebilecek bir uyuklama bile mümkün olmadı. Rahatsız hayal gücünün ilk gelişinde ona işkence ettiği oda bir kez daha huzursuz ruhların ve sıkıntılı dalgınlıkların sahnesi oldu. Ama şimdi sıkıntısının kaynağı o zamankinden ne kadar farklıydı... gerçeklik ve önem bakımından ne kadar üstündü! Endişesinin temeli gerçeklere, korkularının temeli ihtimallere dayanıyordu; aklı gerçek ve

doğal kötülüğü düşünmekle o kadar meşgulken, durumunun yalnızlığını, odasının karanlığını, binanın eskiliğini, bütün bunları en ufak bir heyecan duymadan hissetti ve düşündü; rüzgâr sertti ve sık sık tuhaf sesler çıkarıyordu evin içinde, ama uyanık yatarken bunları saat saat merak ya da korku duymadan dinledi.

Saat altı olur olmaz ilgi göstermek ya da mümkünse yardım etmek için Eleanor odasına geldi, ama yapılacak pek bir şey kalmamıştı. Catherine oyalanmadı; hemen hemen giyinmiş, eşyalarını toplamıştı. Eleanor ortaya çıkınca generalden bir uzlaşı mesajı alma ihtimali aklına geldi. O öfkenin geçmesinden, pişmanlığın onun yerine gelmesinden daha doğal ne olabilirdi? Olup bitenlerden sonra ne zaman doğru dürüst bir özür alabileceğini bilmek istiyordu. Ama bunu bilmek şimdi bir işe yaramazdı, gerekli de değildi; uysallığa da gurura da halel gelmedi... Eleanor mesaj filan getirmedi. Karşılaştıkları zaman aralarında pek az şey geçti; ikisi de sessizliği daha güvenli buldular, yukarıda kaldıkları sürece pek az ve beylik sözler söylediler; Catherine bir telaş içinde giyinmeyi tamamladı, Eleanor da beceriden ziyade iyi niyetle sandığı doldurdu. Her şey tamamlanınca odadan çıktılar. Catherine iyi tanıdığı, değer verdiği eşyalara son bir veda bakışı atmak için arkadaşının arkasında bir an durdu, sonra kahvaltı odasına indi; kahvaltı hazırdı. Yemeye, kendisini ısrar ızdırabından korumaya, arkadaşını da rahat ettirmeye çalıştı; ama iştahı yoktu, boğazından pek bir şey geçmedi. Bununla o odadaki bir önceki kahvaltısı arasındaki fark ona yeni bir üzüntü verdi ve önündeki şeylere duyduğu isteksizliği artırdı. Aynı yemek için orada buluşmalarının üstünden yirmi dört saat geçmemişti ama şartlar ne kadar farklıydı! Ne denli neşeli bir rahatlıkla, sahte bir güven içinde olsa da ne kadar mutlu bakıyordu etrafına, mevcut her şeyden zevk alarak, Henry'nin bir günlüğüne Woodston'a gitmesi dışında gelecekten korkmadan! Ne mutlu bir kahvaltıydı! Henry oradaydı, Henry yanına oturmuş ve ona yardım etmişti. Kendisi gibi dalgın dalgın oturan arkadaşı da herhangi bir söz söyleyip dikkatini dağıtmadığı için uzun uzun bu düşüncelere daldı; arabanın gelişi onları irkilten ve şimdiki zamana geri çağıran ilk şey oldu. Arabayı görünce Catherine'in rengi attı; kendisine yapılan terbiyesizlik o anda büyük bir güçle aklına çöreklendi ve kısa bir süre tek hissedebildiği küskünlük oldu. Eleanor şimdi kararlı ve konuşkan bir hal almış gibiydi.

"Bana yazmalısın Catherine," diye haykırdı, "senden ilk fırsatta haber almam lazım. Sağ salim eve vardığını öğrenene kadar bir an bile rahat edemeyeceğim. Tüm risklere, tüm tehlikelere rağmen tek bir mektup için yalvarıyorum. Fullerton'da güvende olduğunu, ailenin iyi olduğunu bileyim, ne olur; sonra seninle mektuplaşma ricasında bulunabilinceye kadar daha fazlasını umut etmeyeceğim. Bana doğrudan Lord Longtown'a yaz ve rica etmek zorundayım, Alice rumuzuyla yaz."

"Hayır Eleanor, benden mektup almana izin yoksa eminim yazmasam daha iyi olur. Eve sağ salim varacağımdan şüphen olmasın."

Eleanor sadece şu cevabı verdi, "Duygularına şaşır-mıyorum. Seni kınamayacağım. Senden uzak kaldığım zaman sadece kalbinin iyiliğine güveniyor olacağım." Bu da yanı sıra gelen keder görüntüsüyle birleşince Catherine'in gururunu bir anda eritmeye yetti ve hemen dedi ki, "Ah Eleanor, elbette sana yazacağım."

Sözünü etmek can sıkıcı olsa da Miss Tilney'nin halletmek istediği bir nokta daha vardı. Evinden o kadar uzun süre ayrı kaldıktan sonra Catherine'in yol masraflarını karşılayacak parası kalmamış olabileceği aklına gelmişti; en nazik sözlerle bunu ima edince durumun tam da öyle olduğu ortaya çıktı. Catherine o ana kadar konuyu hiç düşünmemişti; ama cüzdanına bakınca, arkadaşının cömertliği olmasa evine dönme imkânından yoksun bir halde kapı dışarı edilmiş olacağını gördü; içine düşmüş olması gereken can sıkıntısı ikisinin de aklını meşgul ettiğinden kalan zamanları boyunca tek kelime etmediler. Neyse ki kısa bir zamandı. Az sonra arabanın hazır olduğu söylendi; Catherine hemen kalktı, uzun ve sevgi dolu bir kucaklaşma birbirlerine veda etmek için kelimelerin yerini aldı; hole girerlerken ikisinin de henüz söz etmedikleri kişinin adını anmadan evden çıkamayacağı için Catherine bir an durdu ve titreyen dudaklarla, belli belirsiz işitilen bir sesle, "orada bulunmayan arkadaşına içten selamlarını" bıraktı. Ama adına böyle yaklaşmak duygularına hâkim olma imkânını tümden ortadan kaldırdı ve yüzünü mendiliyle olabildiğince saklayarak holden dışarı koştu, arabaya atladı ve bir anda kapıdan uzaklaştırıldı.

XIV. Bölüm

Catherine korkamayacak kadar perişandı. Yolculuk kendi içinde onu ürkütmüyordu, uzunluğunu dert ederek ya da yalnızlığını hissederek yola çıkmadı. Şiddetli bir gözyaşı patlayışı içinde arabanın bir köşesine yaslandı ve manastırın duvarlarından birkaç mil uzaklaşıncaya kadar başını kaldırmadı; koru içindeki arazinin en yüksek noktası gözlerini oraya çevirebilecek duruma geldiğinde neredeyse gözden yitmişti. Ne yazık ki şimdi gitmekte olduğu yol daha on gün önce Woodston'a gider gelirken mutluluk içinde geçtiği aynı yoldu; on dört mil boyunca ilk kez görüşünde çok farklı izlenimler edindiği şeyleri yeniden izlerken tüm acı duyguları daha da şiddetlendi. Onu Woodston'a yaklaştıran her mil acısına acı kattı ve beş millik bir mesafeye geldiği zaman köye dönen sapağı geçerken Henry'yi düşündü, o denli yakın ama o denli habersiz; ızdırabı ve çöküntüsü büyüktü.

Orada geçirdiği gün hayatının en mutlu günlerinden biri olmuştu. O gün general, Henry ve onunla ilgili öyle ifadeler kullanmış, Henry'nin onunla evlenmesini gerçekten istediğine inandıracak şekilde konuşmuş, öyle görünmüştü. Evet, daha on gün önce anlamlı bakışlarıyla onu sevindirmişti... hatta çok bariz sözleriyle mahcup etmişti! Ama şimdi... ne yapmıştı, böyle bir değişimi hak etmek için ne yapmayı ihmal etmişti?

Kendini suçlayabileceği, ona karşı tek kusurunu onun fark etmesine imkân yoktu. Henry ve onun kendi kalbi boş yere beslediği şok edici şüpheleri kendilerine saklamışlardı; sırrının ikisinde de aynı ölçüde güvende olduğuna emindi. Henry hiç değilse kasten onu ele vermiş olamazdı. Eğer garip bir talihsizlik sonucu babası Catherine'in düşünmeye ve aramaya cüret ettiği şeyi, sebepsiz hayallerini ve incitici araştırmalarını öğrendiyse, o zaman böyle bir terbiyesizlik yapmasında şaşılacak bir şey yoktu. Kendisini bir katil olarak gördüğünü biliyorsa, onu evinden atmasında da şaşılacak bir şey yoktu. Ama ona bu denli işkence edecek sebebi öğrenmesine ihtimal vermiyordu.

Bu konudaki tüm tahminleri acı vericiydi elbette, ama en çok üstünde durduğu bunlar değildi. Daha yakın bir düşünce, daha baskın, daha güçlü bir endişe vardı. Henry yarın Northanger'a dönüp gittiğini öğrendiği zaman ne düşünecek, ne hissedecek, meseleye nasıl bakacak, bu ötekilerin hepsinden daha büyük ve daha önemli, hiç bitmeyecek, bir rahatsız edip bir huzur verecek bir soruydu; bazen Henry'nin sessiz kabulündeki dehşeti aklına geliyor, bazen de üzüntü ve pişmanlığındaki tatlı güven tarafından cevaplanıyordu. Generalle konuşmaya elbette cesaret edemezdi; ama Eleanor'la... Eleanor'a onun hakkında söyleyemeyeceği ne vardı ki?

Bu bitmek bilmez şüphe ve soru döngüsü içinde, aklı herhangi biri üzerinde birkaç dakikadan fazla duramadan saatler birbirini izledi ve yolculuğu beklediğinden daha hızlı geçti. Woodston civarından geçtikten sonra önündeki şeylere dikkat etmesini önleyen ısrarlı endişeler katettiği mesafeyi izlemekten de kurtardı onu; yoldaki hiçbir şey bir an bile dikkatini çekemese de hiçbir safhasını sıkıcı bulmadı. Bundan onu başka bir etken korudu: Yolculuğunun bitmesini istememek, çünkü o kadar uzun bir yokluktan... on bir haftalık bir yokluktan sonra Fullerton'a bu şekilde dönmek en sevdiği insanlarla karşılaşma zevkini hemen hemen mahvedecekti. Kendisini küçük düşürmeyecek, ailesine acı vermeyecek, itiraf etmekle kendi ızdırabını artırmayacak, gereksiz bir pişmanlığa yol açmayacak, belki masumla suçluyu kör bir öfke içinde birbirine karıştırmayacak ne söyleyebilirdi? Henry ve Eleanor'un hak ettiği değeri layıkıyla ifade edemezdi; bunu anlatamayacak kadar güçlü bir biçimde hissediyordu; babaları yüzünden eğer onlara karşı bir hoşnutsuzluk doğarsa, haklarında kötü düşünülürse bu onu derinden yaralardı.

Bu duygularla eve yirmi mil kaldığını haber veren o bildik kulenin ilk görüntüsünü sabırsızlıkla değil korkuyla bekledi. Northanger'dan ayrılınca Salisbury'nin ilk varış yeri olduğunu biliyordu; ama ilk safhadan sonra gidecekleri yerlerin adları için arabacılara mahkûm olmuştu; rotası konusunda o kadar bilgisizdi. Yine de onu üzecek, korkutacak bir şey olmadı. Gençliği, nezaketi ve cömertliği onun gibi bir yolcunun görebileceği tüm ilgiyi görmesini sağladı; sadece at değiştirmek için durarak kazasız belasız on bir saat gitti ve akşam altı yedi arasında kendini Fullerton'a girerken buldu.

Meslek hayatının sonundaki bir kahramanın kazandığı itibarın olanca zaferi ve bir kontesin vakarı içinde, arkasında birkaç araba dolusu uzun bir soylu akrabalar silsilesi ve dört atlı bir arabada seyahat eden üç nedime olduğu halde memleketine dönüşü her masalcının ballandıra ballandıra anlatacağı bir olaydır; her sonucu inanılır yapar, yazar da masalcının böyle cömertçe bahşettiği ihtişamdan payını alır. Ama benim meselem büsbütün farklı; kahramanımı evine yalnızlık ve utanç içinde getiriyorum; ortada beni ayrıntıları anlatmaya teşvik edecek iyi duygular yok. Uyduruk bir posta arabasındaki bir kahraman insanın hevesini kaçırıyor, o kadar ki hiçbir ihtişam ya da acıma duygusu yaratma girişimi bunu aşamaz. Dolayısıyla arabacısı pazar günü gruplarının bakışları arasında köyden hızla geçecek, kendisinin de arabadan inişi çarçabuk olacak.

Ama Catherine rahip lojmanına doğru ilerlerken içindeki sıkıntı ne olursa olsun, hayat hikâyesini yazan ne kadar küçük düşmüş olursa olsun, kendilerine doğru gitmekte olduğu insanlar için hiç de alelade olmayan bir sevinç hazırlıyordu; önce arabasının ortaya çıkmasıyla, sonra kendisiyle. Yolcu arabası Fullerton'da nadiren görülen bir şey olduğu için bütün aile hemen pencereye üşüştü; arabanın dış kapıda durması her gözü ışıldatacak, her hayali coşturacak bir zevkti... her arabada bir ağabey ya da bir abla bekleyen en küçük iki çocuk, altı yaşındaki oğlanla dört yaşındaki kız dışında hiç kimsenin ummadığı bir zevk. Ve Catherine'i ilk gören gözün mutluluğu! Keşfi ilan eden sesin mutluluğu! Ama bu mutluluk George'a mı yoksa Harriet'e mi aitti, tam olarak anlamak mümkün olmadı.

Babası, annesi, Sarah, George ve Harriet, hepsi kapıda toplanmış, onu şefkatle karşılamaya hazırlanıyor, öyle bir görüntüydü ki Catherine'in kalbinde en güzel duygular canlandı; arabadan inerken her birinin kucaklayışında kendini mümkün olabileceğine inandığından daha fazla rahatlamış buldu. Böyle sarmalanıp, böyle okşanınca mutlu bile oldu! Aile sevgisinin neşesi içinde kısa süreliğine her şey unutuldu; onu görmenin sevinci ilk başta diğerlerine sakin bir merak için pek zaman bırakmadı; Mrs. Morland'ın solgun ve halsiz göründüğüne dikkat ettiği zavallı yolcu için apar topar kurduğu sofraya oturuluncaya kadar ona net bir cevap bekleyen herhangi bir soru yöneltilmedi.

O zaman isteksizce ve epey bir tereddütle, yarım saatin sonunda, belki dinleyicilerinin nezaketi sayesinde açıklama denilebilecek bir şeye başladı;

ama o süre içinde ani dönüşünün sebebini anlamayı ya da ayrıntılarını toparlamayı pek beceremediler. Alıngan bir topluluk olmaktan uzaktılar; hakareti yakalama hızından da hakarete küsme öfkesinden de uzaktılar: Ama burada, bütün mesele ortaya döküldüğü zaman görmezden gelinemeyecek, ilk yarım saat boyunca kolay affedilemeyecek bir hakaret vardı. Kızlarının uzun ve yalnız yolculuğuyla ilgili romantik bir korku duymaksızın Mr. ve Mrs. Morland yolculuğun onu çok üzmüş olması gerektiğini, böyle bir şeye gönüllü olarak katlanmalarının mümkün olmadığını, onu böyle bir çözüme zorlamakla General Tilney'nin bir beyefendi olarak da bir baba olarak da şerefli ve haysiyetli davranmadığını düşünmeden edemediler. Bunu neden yapmıştı, onu böyle bir misafirperverlik ihlaline ne kışkırtmış, kızlarına olan özel sevgisini ansızın gerçek bir öfkeye ne dönüştürmüş olabilirdi, bunlar en az Catherine'in kendisi kadar tahmin etmekten aciz oldukları bir meseleydi; ama yine de bu onları uzun uzadıya bunaltmadı; doğal bir faydasız tahmin süresinden sonra, "garip bir durum, adam da çok garip biri olmalı," tespiti duydukları bütün kızgınlık ve şaşkınlığı ifade etmeye yetti; sadece Sarah hâlâ akıl almaz şeylerin cazibesine kapılmış, gençlik dolu bir coşkuyla bağırıyor, fikir yürütüyordu. "Yavrucuğum, kendini boş yere sıkıntıya sokuyorsun," dedi annesi sonunda, "inan, bu anlamaya hiç de değmeyen bir şey."

"Nişan konusunu öğrendiği zaman Catherine'in gitmesini isteyebilir, bunu anlarım," dedi Sarah, "ama niye bunu medeni bir şekilde yapmıyor?"

"Gençler için üzüldüm," diye karşılık verdi Mrs. Morland, "kötü bir zaman geçirmiş olmalılar; geri kalanının ise artık bir önemi yok, Catherine sağ salim evine döndü ya, artık huzurumuz General Tilney'ye bağlı değil." Catherine iç çekti. "Neyse," diye devam etti filozof annesi, "yolculuğunu o sırada öğrenmediğime sevindim; ama artık hepsi geçti, kimse zarar görmedi. Gençlerin kendi başlarının çaresine bakmaları her zaman iyidir; doğrusu sen de sevgili Catherine'im, hep biraz şaşkın, aklı dağınık bir insandın; artık aklını başına toplamak mecburiyetinde kaldın o kadar araba filan değiştirince; umarım arabaların bagajında bir şey unutmadığını görürüz."

Catherine öyle umut ediyordu ve kendi değişimine ilgi duymaya çalıştı, ama artık içi tükenmişti; az sonra bütün istediği sessizlik ve yalnız kalmak olduğu için annesinin erken yatma tavsiyesini hemen kabul etti. Annesi

babası kötü görünümü ile heyecanında yaralanmış duyguların ve öyle bir yolculuğun olağandışı çabası ve yorgunluğunun doğal sonucundan başka bir şey görmedikleri için uykunun kısa zamanda hepsini geçireceği inancıyla yanından ayrıldılar; ertesi sabah bir araya geldiklerinde bekledikleri kadar iyileşmediğini gördülerse de daha derinde bir üzüntü olduğundan asla kuşkulanmadılar. Kalbini düşünmek bir kez olsun akıllarına gelmedi: Evden ilk kez uzaklaşmış on yedi yaşındaki bir genç kızın anne babası için garip bir durum!

Kahvaltı biter bitmez Miss Tilney'ye verdiği sözü yerine getirmek için oturdu; Miss Tilney'nin zamanın ve mesafenin arkadaşının ruh hali üzerindeki etkisine duyduğu inanç haklı çıkmıştı, çünkü Catherine Eleanor'dan soğuk ayrıldığı için şimdiden kendine kızıyordu; onun meziyetlerine, nezaketine yeterince değer vermemişti; dün katlanmaya terk edildiği şey için ona yeterince anlayış göstermemişti. Gelgelelim bu duyguların gücü kalemine yardımcı olmaktan uzaktı; yazmak onun için hiç Miss Tilney'ye hitap etmekten daha zor olmamıştı. Hem duygularına ve durumuna hakkını verecek, seviyesiz bir üzüntü duymadan minnettarlık ifade edecek, soğuk olmadan ölçülü, gücenik olmadan dürüst olacak... okurken Eleanor'a acı vermeyecek bir mektup... hem de en önemlisi, olur da Henry görürse, kendisinin yüzünü kızartmayacak bir mektup yazmak tüm ifade yeteneğini ürkütüp kaçıran bir girişimdi; uzun düşüncelerden ve epey kararsızlıktan sonra sadece çok kısa yazarsa güvenli olacağına karar verdi. Eleanor'un ödünç vermiş olduğu para abartısız bir teşekkürle ve sevgi dolu bir kalbin binlerce iyi dileğiyle mektuba eklendi.

"Garip bir arkadaşlık olmuş," diye gözlemledi Mrs. Morland mektup biterken, "başlamasıyla bitmesi bir olmuş. Böyle olduğu için üzgünüm, çünkü Mrs. Allen çok tatlı gençler olduklarını söylüyordu; Isabella'da da kısmetsizmişsin. Ah zavallı James! Ne yapacaksın, yaşayıp öğreniyoruz işte; umarım bundan sonra tanışacağın arkadaşların hayatında tutmaya değerler."

Catherine yüzü kızararak sıcak bir sesle cevap verdi, "Hiçbir arkadaş Eleanor'dan daha fazla hayatımda tutmaya değmez."

"Öyleyse bir tanem, bir gün nasılsa karşılaşırsınız, üzülme. Bahse girerim önümüzdeki birkaç yıl içinde yine bir araya geleceksiniz; o zaman ne keyifli olacak!"

Mrs. Morland teselli girişiminde başarı sağlayamadı. Birkaç yıl içinde tekrar karşılaşma ihtimali Catherine'e birkaç yıl içinde o karşılaşmayı kendisi için bir faciaya dönüştürecek neler olabileceğini düşündürdü. Henry Tilney'yi asla unutamayacak, onu hiç o ankinden daha az bir sevgiyle düşünemeyecekti; ama Henry onu unutabilirdi; ve o durumda karşılaşmak! Arkadaşlığının böyle yenilendiğini düşününce gözleri yaşardı; gelişigüzel tavsiyelerinin işe yaramadığını gören annesi neşesini yerine getirmek için bir girişimde daha bulundu ve Mrs. Allen'a misafirliğe gitmeyi teklif etti.

İki evin arası sadece çeyrek mildi; yürürlerken Mrs. Morland James'in hayal kırıklığı konusundaki tüm duygularını bir çırpıda saydı döktü. "Onun için çok üzüldük," dedi, "ama bunun dışında nişanın bozulmasının zararı yok, çünkü zerrece tanımadığımız ve tek kuruş serveti olmayan bir kızla nişanlanması hoşumuza gitmedi; hele bu davranışından sonra hakkında hiç iyi şeyler düşünemiyoruz. Sadece James'e hâlâ zor geliyor, ama ilelebet sürmez; rahatlıkla söyleyebilirim, ilk seçimindeki aptallığından sonra hayatının geri kalanında daha sağduyulu bir adam olacak."

Catherine meselenin özetini sadece bu kadarıyla dinlemeye katlanabilirdi; bir cümle daha edilse sükûneti tehlikeye girebilir, akılsızca bir cevap verme eğilimi gösterebilirdi, çünkü hemen tüm düşünme gücü o iyi bildiği yolu son yürüdüğünden beri yaşamış olduğu kendi duygusal değişimini hatırlayınca yok oldu gitti. Kötülükleri bilmekten de aklına getirmekten de uzak, kalbi hafif, şen, özgür, tadılmamış ve katıksız zevkleri hayal ederek coşkulu bir beklentiyle günde on kere bir oraya bir buraya koşturalı daha üç ay olmamıştı. Üç ay önce öyle biriyken şimdi ne kadar değişmiş biri olarak dönüyordu!

Allenlar onu beklenmedik dönüşünün hiç azalmayan bir sevgi üzerinde doğal olarak yarattığı büyük bir sıcaklıkla karşıladılar; ona nasıl davranıldığını öğrenince şaşkınlıkları büyük, hoşnutsuzlukları içten oldu... hem de Mrs. Morland'ın olanları anlatışı abartılı olmadığı, onların duygularına hitap etme amacı taşımadığı halde. "Catherine dün akşam bizi bir hayli şaşırttı," dedi. "Bütün yolu posta arabasıyla bir başına katetmiş, cumartesi akşamına kadar da geleceği hakkında hiçbir bilgisi yokmuş; General Tilney kimbilir hangi uydurma sebeple ansızın orada olmasından sıkılmış ve onu neredeyse kapı dışarı etmiş. Gayet yakışıksız elbette; çok tuhaf bir adam olmalı; ama yeniden aramıza döndüğü için pek mutluyuz!

Zavallı, çaresiz bir kız olmadığını, kendi başının çaresine bakabildiğini görmek bizi çok sevindirdi."

Mr. Allen duyarlı bir dostun kabul edilebilir içerlemesi ile durum hakkında kendini ifade etti; Mrs. Allen onun ifadelerinin yine kendisi tarafından hemen kullanılacak kadar yerinde olduğunu düşündü. Mr. Allen'in duyduğu hayret, tahminleri, açıklamaları art arda onun tarafından sahiplenildi, üstüne de kazaen ortaya çıkan her boşluğu doldurmak için şu tek cümle ilave edildi: "Şu generale gerçekten tahammül edemiyorum." Böylece Mr. Allen odadan çıktıktan sonra öfkesinde herhangi bir azalma ya da düşüncelerinde herhangi bir dağınıklık olmadan iki kez, "Şu generale gerçekten tahammül edemiyorum." dendi. Üçüncü tekrara biraz daha farklı bir düşünce eşlik etti; dördüncüyü tamamladıktan sonra hemen ilave etti, "Bir düşünsene şekerim, Bath'dan ayrılmadan önce en iyi Mechlin dantelimdeki o koskoca yırtığı nasıl da güzel onarttım, yeri asla belli olmuyor. Sana bir ara göstereyim. Bath çok güzel bir yer Catherine, cidden. İnan pek geri dönesim gelmedi. Mrs. Thorpe'un orada olması hepimizin çok işine yaradı, değil mi? Biliyorsun sen de ben de ilk başta çok sıkılmıştık."

Oradaki hayatına ilk neşe katan şeyi hatırlayınca gözleri ışıldayarak, "Evet, ama uzun sürmedi," dedi Catherine,

"Çok doğru: Mrs. Thorpe'la çabuk tanıştık, sonra da başka bir şey istemez olduk zaten. Şekerim, sence bu ipek eldivenler çok dayanıklı çıkmadı mı? Alt Salon'a ilk gidişimizde ilk defa takmıştım bunları, hatırlarsın, o zamandan beri de epeyce giydim. O akşamı hatırlıyor musun?"

"Ben mi! Tabii, gayet iyi."

"Çok iyiydi, değil mi? Mr. Tilney bizimle çay içti, bence bizim için büyük kazançtı, çok hoşsohbet biri. Onunla dans ettin zannedersem, ama pek emin değilim. Hatırladığıma göre üstümde en sevdiğim elbisem vardı."

Catherine cevap veremedi; başka konulara da kısaca değindikten sonra Mrs. Allen bir kez daha geri döndü: "Şu generale gerçekten tahammül edemiyorum! Nasıl da hoşsohbet, kıymetli birine benziyordu! Kanaatimce Mrs. Morland, hayatta daha görgülü birine rastlamamışsınızdır. Evini daha boşalttığı gün tuttular Catherine. Ama şaşılacak bir şey yok, neticede Milsom caddesi yani."

Eve dönüş yolunda Mrs. Morland, Mr. ve Mrs. Allen gibi sadık dostlara sahip olmanın mutluluğundan, en eski dostlarının saygı ve sevgisi sürerken Tilneyler gibi alelade tanıdıkların ihmalinin, kabalığının onu ne kadar az etkilemesi gerektiğinden söz ederek kızının moralini düzeltmeyi denedi. Bütün bunlarda epeyce doğruluk payı vardı; ama insan ruhunun bazı halleri vardır ki doğruluk pek az etki eder; Catherine'in duyguları da annesinin ortaya koyduğu hemen her gerçekle çelişiyordu. Şimdiki tüm mutluluğu bu pek alelade tanıdıkların davranışlarına bağlıydı; Mrs. Morland kendi görüşlerini usturuplu sözlerle başarıyla pekiştirirken, Catherine sessizce şimdi Henry'nin Northanger'a gelmiş olması gerektiğini, şimdi gittiğini öğrenmiş olması gerektiğini ve şimdi belki de hep birlikte Hereford'a doğru yola çıktıklarını düşünüyordu.

XV. Bölüm

Catherine ne doğuştan sakin tabiatlıydı ne de alış-kanlıklarına coşkuyla bağlıydı; ama şimdiye kadar o tür ne kusuru olursa olsun, annesi şimdi bunların epeyce arttığını görüyordu. Ne yerinde oturabiliyor ne de kendini on dakika meşgul edebiliyordu, hareketten başka hiçbir şey içinden gelmiyormuş gibi bahçede ve meyvelikte tekrar tekrar dolaşıp duruyordu; hatta salonda azıcık oturmaktansa evde dolaşıp duruyordu. Keyifsizliği daha da büyük bir değişimdi. Hareketliliği ve aylaklığı olsa olsa kendisinin karikatürü olabilirdi, ama sessizliği ve hüznü daha önceki halinin tam zıddıydı.

İki gün boyunca Mrs. Morland bir şey demeden bekledi; ama üçüncü gecenin istirahati de neşesini geri getirmeyince, onu meşgalelerine döndürmeyince, elişi yapma isteğini artırmayınca nazik bir uyarıda bulunmaktan kendini alamadı, "Catherineciğim, korkarım fazla hanım oluyorsun. Zavallı Richard'ın kravatları ne zaman yapılacak bilmiyorum, çünkü senden başka dostu yok. Aklın Bath'a çok takılmış durumda; ama her şeyin bir zamanı var... oyun zamanı ayrı, iş zamanı ayrı. Uzun uzun eğlendin, artık faydalı olmaya çalışmalısın."

Catherine küskün bir sesle, "aklının... pek, Bath'da olmadığını" söyleyerek hemen işini eline aldı.

"Öyleyse General Tilney yüzünden sıkılıyorsun, öyleyse saflık yapıyorsun, çünkü bahse girerim onu bir daha görmeyeceksin. Lüzumsuz adamlarla canını sıkma." Kısa bir sessizlikten sonra: "Umarım Catherine, eve gelince neşenin kaçmasının nedeni buranın Northanger kadar ihtişamlı olmaması değildir. Böyle bir şey ziyaretini bir musibete dönüştürür. Nerede olursan ol daima halinden memnun olmalısın, bilhassa evinde, çünkü zamanının çoğunu evinde geçiriyorsun. Kahvaltıda Northanger'daki Fransız ekmeğinden o kadar bahsetmen hoşuma gitmedi."

"Ekmeği umursadığım yok. Ne yesem benim için aynı."

"Üst kattaki kitapların birinde bu konuyla ilgili çok zekice yazılmış bir deneme var, zengin akrabaların yanında şımarıp evlerini hor gören kızlarla ilgili. 'Ayna' galiba. Senin için bir ara bulurum, zira sana iyi geleceğine eminim."

Catherine bir şey demedi, doğru olanı yapma çabası içinde kendini işine verdi; ama birkaç dakika sonra yine farkında olmadan, iğnesini oynattığından çok koltuğunda rahatsızca kımıldanıp durarak isteksizliğe ve dalgınlığa gömüldü. Mrs. Morland bu çöküşün ilerlemesini izledi; kızının boş, tatminsiz bakışlarında şimdi neşesizliğe vermeye başladığı o ruhsal çöküntünün kanıtını görerek, böyle kötü bir hastalığa bir an evvel müdahale etmek üzere sözkonusu kitabı getirmek için aceleyle odadan çıktı. Aradığını buluncaya kadar biraz zaman geçti; başka aile meseleleri araya girip onu alıkoydu ve çok şey umduğu kitapla birlikte alt kata inmesi çeyrek saati buldu. Yukarıdaki meşgalesi kendi yaptığı dışında tüm gürültüleri bastırmış olduğu için birkaç dakika önce bir misafir geldiğini bilmiyordu, odaya girince ilk gördüğü şey daha önce hiç görmediği bir delikanlı oldu. Büyük bir saygı ifadesiyle delikanlı hemen kalktı ve utangaç kızı tarafından ona "Mr. Henry Tilney" diye takdim edilirken, orada bulunuşundan ötürü gerçek bir hassasiyetin rahatsızlığı içinde özür dilemeye, olup bitenlerden sonra Fullerton'da iyi karşılanmayı beklemeye hakkı olmadığını bildiğini, geliş nedeninin de Miss Morland'ın evine sağ salim döndüğünden emin olmak konusunda duyduğu sabırsızlık olduğunu söylemeye başladı. Öfkeli bir yargıca ya da gücenik bir kalbe hitap ediyor değildi. Mrs. Morland onu ya da kız kardeşini babalarının kusuru için kınamaktan çok uzaktı, ikisine karşı da her zaman sevecenlik beslemişti; hemen onu gördüğüne memnun olduğunu ve kızına gösterdiği ilgi için teşekkür ettiğini, çocuklarının arkadaşlarına evin kapısının her zaman açık olduğunu söyleyip, geçmişle ilgili tek kelime daha etmemesini rica ederek yapmacıksız bir konukseverliğin yalın sözleriyle karşıladı.

Henry bu ricaya uymamak eğiliminde değildi, çünkü böyle beklenmedik bir yumuşaklık içini çok rahatlatmasına rağmen o an bu konuda bir şey söyleyecek gücü yoktu. Bu yüzden sessizce koltuğuna oturarak bir süre Mrs. Morland'ın hava ve yol durumuyla ilgili beylik sözlerine nazikçe karşılık verdi. Bu arada Catherine... endişeli, heyecanlı, mutlu, ateşli Catherine tek kelime etmedi; kızaran yanakları ve ışıldayan gözleri annesini bu iyi niyetli ziyaretin nihayet bir süreliğine sıkıntısını giderdiğine

inandırdı, o da bu yüzden Ayna'nın ilk cildini gelecek bir zamana saklamak için seve seve bir kenara koydu.

Konuğunun babası yüzünden duyduğu rahatsızlığa içtenlikle içi parçalanan, ona cesaret vermek, sohbet konusu bulmak için Mr. Morland'ın desteğini isteyen Mrs. Morland ilk fırsatta çocuklardan birini onu çağırmaya gönderdi, ama Mr. Morland dışarıdaydı; böylece desteksiz kalınca çeyrek saat sonra söyleyecek bir şey bulamaz oldu. Birkaç dakikalık sürekli bir sessizlikten sonra Henry annesinin gelişinden beri ilk kez Catherine'e dönerek ani bir ilgiyle Mr. ve Mrs. Allen'ın Fullerton'da olup olmadıklarını sordu; Catherine'in sözlerinin karmaşasından cevabı çıkarınca hemen onlara saygılarını sunma niyetinden bahsedip yüzü kızararak Catherine'e mümkünse kendisine yolu gösterebilir mi diye sordu. Sarah, "Evi bu pencereden görebilirsiniz efendim," diye bilgi verdi ama karşılığında beyefendiden sessiz bir baş selamı, annesinden de susmasını isteyen bir baş işareti aldı; Mrs. Morland kıymetli komşularını ziyaret etme isteğindeki asıl maksadın babasının davranışı hakkında açıklama yapmak olmasını mümkün görerek, bunu da sadece Catherine'e yapmanın onun daha hoşuna gideceğine inanarak kızının eşlik etmesine engel olmayı aklına bile getirmedi. Yola koyuldular; Mrs. Morland Henry'nin bunu isterkenki amacında yanılmamıştı. Babasının davranışları hakkında bazı açıklamalar yapacaktı, ama ilk amacı kendisiyle ilgili açıklama yapmaktı; Mr. Allen'ın arazisine gelmeden bunu öyle iyi yaptı ki Catherine bu davranışın sık tekrarlanamayacağını düşündü. Onun sevgisinden emin oldu; karşılığında kalbi istendi, ki belki ikisi de bu kalbin zaten ona ait olduğunu iyi biliyorlardı, çünkü her ne kadar Henry ona içtenlikle bağlı olsa da, her ne kadar onun karakter mükemmelliğini biliyor, beğeniyor ve arkadaşlığından gerçekten zevk alıyor olsa da itiraf etmeliyim ki Henry'nin sevgisi esasen minnet duygusundan kaynaklanıyordu ya da bir başka deyişle Catherine'in onu sevdiğine inandığı için Catherine'i ciddi ciddi düşünmeye başlamıştı. Bu, romanslarda ortaya çıkan yeni bir durumdur, kabul ediyorum ve bir kadın kahramanın şanına fazlasıyla halel getirir; ama eğer gündelik hayatta da o kadar yeni ise en azından coşmuş bir hayal gücünün getireceği itibar tümden bana ait olacaktır.

Mrs. Allen'a yapılan ve Henry'nin bölük pörçük, tutarsız, rasgele konuştuğu, kendi anlatılmaz mutluluğunu düşünmeye dalmış Catherine'in ağzını bile açmadığı çok kısa bir ziyaretten sonra yine baş başa sohbetin

hazzına döndüler; sohbet bitmeden önce Catherine Henry'nin gelişini babasının ne kadar onayladığı hakkında fikir sahibi oldu. İki gün önce Woodston'dan dönüşünde sabırsız babası onu manastır yakınında karşılamış, kızgın ifadelerle Miss Morland'ın gidişini aceleyle haber vermiş ve bir daha onu düşünmemesini buyurmuştu.

Şimdi işte böyle bir izne dayanarak ona evlenme teklif ediyordu. Ürken Catherine, umudun tüm korkuları içinde Henry'nin anlattıklarını dinlerken, konuyu açmadan önce onun sevgisinden emin olarak Catherine'i vicdanen reddetme mecburiyetinde bırakmamasını sağlayan incelikli tedbire sevinmeden edemedi; ayrıntıları anlatmaya geçerken, babasının davranışının sebeplerini açıklarken Catherine'in duyguları güçlenerek muzaffer bir zevke bile dönüştü. General onu hiçbir şeyle suçluyor değildi, aleyhinde söylediği hiçbir şey yoktu, sadece gururunun affedemediği ve daha düzgün bir gururun kapılmaktan utanç duyacağı bir yanılsamanın kurbanı olmuştu. Sadece sandığından daha az zengin olmaktan suçluydu. Servetine ve mirasına dair yanlış bir inanca kapılmış, Bath'da onunla tanışmak için gayret göstermiş, onu Northanger'a davet etmiş ve gelini olmasını tasarlamıştı. Hatasını fark edince ona duyduğu kızgınlığı ve ailesine duyduğu küçümsemeyi göstermek için yeterli olmasa da en iyisi onu evden göndermek diye düşünmüştü.

Onu ilk John Thorpe yanıltmıştı. Bir gece tiyatroda oğlunun Miss Morland'a dikkat çekici bir ilgi gösterdiğini gören general şans eseri Thorpe'a onun hakkında adından daha fazlasını bilip bilmediğini sormuştu. General Tilney çapındaki bir adamla konuşma mutluluğuna nail olan Thorpe neşe ve gururla sayıp dökmüştü... o sıralar sadece Morland'ın Isabella'yla nişanlanmasını her an beklemekle kalmadığı, ama aynı şekilde kendisi de Catherine'le evlenmeyi kafasına koymuş olduğu için, gösteriş merakı onu gösteriş merakının ve açgözlülüğünün inandırdığından çok daha varlıklı olduklarını söylemeye teşvik etmişti. Kimle beraber olursa olsun ya da kimle arkadaş olma ihtimali olursa olsun kendi önem duygusu her zaman onların öneminin de büyük olmasını, herhangi birileriyle yakınlığının artması onların servetinin de düzenli olarak artmasını gerektiriyordu. Dolayısıyla arkadaşı Morland'dan beklentisi daha en baştan fazla yüksekti ve onu Isabella'yla tanıştırdığından beri arttıkça artmıştı; bir anın ihtişamına iki katını ekleyerek, Mr. Morland'ın gelirini iki kat fazla düşünmeyi tercih ederek, şahsi servetini üç katına çıkararak, zengin bir hala vererek,

çocukların yarısını yok ederek bütün aileyi generale çok muteber bir ışık altında tanıtmıştı. Hatta generalin merakının ve kendi hayallerinin asıl nesnesi olan Catherine için aklında daha büyük şeyler de hazırlamıştı, babasının ona verebileceği on on beş bin pound Mr. Allen'ın terekesine hoş bir ilave olacaktı. Catherine'in onlarla yakınlığı ona şık bir miras kalacağını düşünmesine yol açmıştı; dolayısıyla ondan Fullerton'ın gelecekteki neredeyse kesin varisi olarak bahsetmek zaten kendiliğinden geldi. General bu istihbarat üzerinden hareket etti ve bunların doğruluğundan şüphe etmek hiç aklına gelmedi. Thorpe'un aileye olan yakınlığı, kız kardeşinin aile üyelerinden biriyle yaklaşan nişanı, bir diğer üyesi hakkındaki görüşleri (neredeyse aynı açıklıkla böbürlendiği imkânlar) sözlerinin doğruluğunun yeterli kanıtı gibi göründü; bunlara Allenların zengin ve çocuksuz oldukları, Miss Morland'ın onların himayesi altında olduğu... ve yakınlığının bizzat tespit etme fırsatı verdiği üzere, ona anne baba özeniyle davranıkları gerçeği de eklendi. Kararını hemen verdi. Oğlunun yüzünde zaten Miss Morland'a yönelik bir ilgi görmüştü; Mr. Thorpe'un da verdiği bilgiler sayesinde hemen o an onun böbürlenen ilgisini zayıflatmakta ve en tatlı hayallerini yerle bir etmekte hiçbir çabadan kaçınmamaya karar verdi. O sırada Catherine bunlardan kendi çocuklarından daha habersiz olamazdı. Catherine'in durumunda babasının özel saygısına mazhar olacak bir şey göremeyen Henry ve Eleanor ilgisinin aniliğini, devamlılığını ve boyutlarını şaşkınlıkla izlediler; gerçi sonradan oğluna onunla yakınlaşmak için elinden gelen her şeyi yapması yolunda neredeyse kesin bir talimata eşlik eden bazı imalardan Henry babasının bu evliliğin faydalı bir bağlantı olacağına inandığı sonucunu çıkarmıştı, ama Northanger'daki son açıklamaya kadar onu öyle acele ettiren yanlış hesaplardan ikisinin de haberi yoktu. Hesapların yanlış olduğunu general yine onları ilk söyleyen kişiden öğrenmişti, Thorpe'un kendisinden; onunla şehirde tekrar karşılaşmışlar, o da şimdi tam zıt duyguların etkisi altında, Catherine'in hayır cevabından rahatsız olmuş, Morland'la Isabella'yı barıştırma girişiminin başarısızlığa uğramasından iyice rahatsız olmuş, ikisinin ilelebet ayrıldıklarına inanmış, artık sürdürülmez bir arkadaşlığı hor görerek daha önce Morlandlar lehine söylediği her şeyin tam tersini söylemişti... arkadaşının böbürlenmesinin onu yanılttığını, ailenin imkânları ve karakteri konusundaki görüşlerinde tümüyle hatalı olduğunu, babasının zengin ve sağlam bir adam olduğuna inanırken son iki üç haftada yapılanların aksini ispat ettiğini, çünkü aileler arasındaki evliliğin ilk aşamasında gayet cömert tekliflerle bir heves ortaya

çıktıktan sonra, aracının uyanıklığı sayesinde bir noktaya getirilince genç çifte makul bir destek bile verebilecek durumda olmadığını bizzat söylemek zorunda kaldığını itiraf etmişti. Aslında muhtaç bir aileydiler, sayılamayacak kadar çok örnek vardı, son zamanlarda öğrenme fırsatı bulduğu üzere kendi çevrelerinde pek de itibarları yoktu, servetlerinin temin edemediği bir hayat tarzını hedefliyorlardı, kendilerini zengin akrabalar yoluyla ilerletmeye çalışıyorlardı; açgözlü, iki yüzlü, üçkâğıtçı insanlardılar.

Dehşete düşen general soran bakışlarla Allen adını telaffuz etti; Thorpe burada da hatasını öğrenmişti. Allenların çok uzun zamandır onların yakınında yaşadığına inanıyordu; Fullerton'ın miras kalacağı delikanlıyı tanımıştı. General daha fazlasına ihtiyaç duymadı. Dünyada kendisi dışında herkese karşı öfkeyle dolu olarak ertesi gün manastıra doğru yola çıktı; orada yaptıklarını da zaten gördük.

Henry'nin o sırada bunların ne kadarını Catherine'e anlatmasının mümkün olduğunu, ne kadarını babasından duymuş olabileceğini, hangi noktalarda kendi tahminlerine dayandığını ve hangi kısımların James'den gelecek bir mektuptan öğrenileceğini okurumun bilgeliğine bırakıyorum. Okuyucuya kolaylık olsun diye hepsini birleştirdim, onlar da bana kolaylık olsun diye hepsini bölümlere ayırsınlar. Catherine yine de General Tilney'nin karısını öldürdüğünden ya da hapsettiğinden şüphelenmekle onun karakterine karşı hiç de günah işlememiş, hiç de zalimliğini abartmamış olduğunu hissedecek kadarını duydu.

Henry babasıyla ilgili bunları anlatırken ilk duyduğu andaki gibi acınacak bir durumdaydı. Açıklamaya mecbur olduğu sığ düşünceler için yüzü kızardı. Northanger'da aralarındaki konuşma gayet gergin geçmişti. Catherine'e nasıl davranıldığını duyunca, babasının düşüncelerini kavrayınca ve o düşüncelere boyun eğmesi emredilince duyduğu öfke açık ve cesurca olmuştu. Her olağan durumda ailesine kural koymaya alışkın olan, küskünlük dışında bir itiraz ya da kelimelere dökmeye cesaret edilebilecek bir direniş görmeye hazır olmayan general oğlunun aklın onayı ve vicdanın emriyle desteklenen inatçı itirazına tahammül edemedi. Ama böyle bir durum karşısında öfkesi ne kadar sert olursa olsun, amacına adalet inancı içinde sarılan Henry'yi sindiremedi. Henry kendisini şeref gereği de kalben de Miss Morland'a bağlı hissediyordu, kalbinin ona ait olduğuna

inanıyordu ve o kalbi kazanmaya kararlıydı; örtülü bir rızanın hiçbir yakışıksız geri alınışı, haksız bir öfkenin hiçbir caydırıcı talimatı onun sadakatini sarsamaz, sadakatinin emrettiği kararları etkileyemezdi.

Catherine'in gönderilmesini kolaylaştırmak için apar topar uydurulmuş olan Herefordshire'a babasıyla gitmeyi kararlılıkla reddetti ve aynı kararlılıkla ona evlenme teklif etme düşüncesini açıkladı. General öfkeden köpürdü, korkunç bir anlaşmazlık içinde ayrıldılar. Yatışmak için yalnız başına saatler geçirmesi gerekecek bir sinirlilik içinde Henry hemen o anda Woodston'a geri dönmüş ve ertesi gün öğleden sonra Fullerton yolculuğuna başlamıştı.

XVI. Bölüm

Mr. Tilney'nin kızlarıyla evlenmek için izinlerini istemesi Mr. ve Mrs. Morland'ı birkaç dakikalığına son derece şaşırttı; iki tarafta da bir bağlılıktan şüphelenmek hiç akıllarına gelmemişti; ama hiçbir şey Catherine'in sevilmesinden daha doğal olamayacağı için kısa sürede bunu sadece okşanmış bir gururun mutlu heyecanı içinde değerlendirmeyi öğrendiler; onlar açısından itiraz edilecek hiçbir şey yoktu. Henry'nin hoş tavırları ve terbiyesi kendini sevdiriyordu; hakkında kötü bir şey duymamışlardı ve kötü bir şey söylenebileceğini varsaymak da onların âdeti değildi. Terbiye tecrübenin yerini alıyor, karakterinin onaya ihtiyacı kalmıyordu. "Catherine şaşkın, dağınık bir ev sahibi olacak," oldu annesinin kehaneti, ama yaşayarak öğrenmek gibisi yoktur tesellisinin arkadan gelmesi gecikmedi.

Kısaca, sözü edilecek tek bir engel kaldı, ama o da ortadan kalkana kadar evlilik için onay almaları imkânsızdı. Yumuşak huyluydular ama ilkeleri sağlamdı, Henry'nin babası bu beraberliği bu kadar açıkça yasakladıysa kendileri buna destek vermeye razı olamazlardı. Generalin ortaya çıkıp beraberliği onaylamasını ya da içtenlikle desteklemesini talep etmeyecek kadar ölçülü insanlardı; ama makul bir onay görüntüsü şarttı ve bu elde edilirse... ki sezgileri bunun uzun sürmeyeceğini söylüyordu... onların içten rızası da hemen arkasından gelecekti. Bütün istedikleri onun rızasıydı. Onun parasını istemeye hakları olmadığı gibi eğilimleri de yoktu. Oğlu evlilik ayarlamaları yoluyla sonuçta kayda değer bir servetin sahibi olacaktı; şimdiki geliri bağımsız ve rahat olmasına yetecek bir gelirdi ve parasal açıdan bakıldığında bu evlilik kızlarının umabileceğinin ötesindeydi.

Genç çift böyle bir karara şaşırmadılar. Üzüldüler, kahroldular... ama küsmediler; generalde böyle bir değişikliğin hemen olmasını –çünkü ikisi de bunun neredeyse mümkün olmadığına inanıyordu– ve onları kutsanmış sevginin doluluğu içinde birleştirmesini umut etmeye çabalayarak ayrıldılar.

Henry artık yegâne evi olan yere döndü, tarlalarına göz kulak olmak, Catherine'le paylaşmak için sabırsızlandığı eve onu düşünerek yapılacak ilaveleri daha da geliştirmek için; Catherine de Fullerton'da kalıp ağladı. Ayrılığın işkencesi gizli mektuplarla yumuşatıldı mı, bu konuya girmeyelim. Mr. ve Mrs. Morland da öyle yaptılar... herhangi bir söz almaya çalışmayacak kadar naziktiler; Catherine ne zaman mektup aldıysa, ki sık alıyordu, her seferinde başlarını öbür tarafa çevirdiler.

Beraberliklerinin bu safhasında sonlarının ne olacağına dair Henry'yle Catherine'in ve onları seven herkesin payına düşen endişe korkarım okuyucularımın kalbine kolay aktarılamaz; okuyucular önlerindeki sayfaların masalsı acelesinde hep beraber kusursuz bir mutluluğa doğru koşturduğumuzu görecektir. Sadece çabuk evlenmelerini hangi olayların sağladığından şüphe edilebilir, generalinki gibi bir mizacı hangi muhtemel gelişmeler etkileyebilir ki? En çok işe yarayan gelişme kızının zengin ve önemli bir adamla evlenmesi oldu; evlilik yazın gerçekleşti... kazanılan bu itibar onu zevkten deliye döndürdü ve bu delilikten ancak Eleanor Henry'yi affetmesini sağlayınca ve "Eğer aptal olmak istiyorsa aptal olsun!" iznini koparınca çıktı.

Eleanor Tilney'nin evlenmesi, Northanger gibi bir evin kötülüklerinden kurtulması Henry'nin sürgüne gitmesiyle mümkün olmuştu; kendi seçtiği eve, kendi seçtiği adama gitmesi, tahmin ediyorum tüm tanıdıklarını genel olarak memnun eden bir olay oldu. Bu durum karşısında ben de samimi bir sevinç duydum. Alçakgönüllü meziyetleriyle, uzun süren bir ızdırap tarafından hazırlanmış olmasıyla hiç kimse mutluluğa kavuşmayı ve mutluluğu tatmayı daha fazla hak etmemiştir. Bu beye duyduğu yakınlık yeni bir şey değildi; mevkice aşağıda olmak ne zamandır delikanlının elini kolunu bağlıyordu. Beklenmedik bir unvana ve servete kavuşmak bütün zorluklarını ortadan kaldırdı; general arkadaşlığının, çalışkanlığının ve sabırlı dayanıklılığının herhangi bir anında kızını hiç "leydi hazretleri!" diye selamladığı andakinden daha çok sevmemişti. Kocası gerçekten ona layıktı; asaleti, serveti, sevgisinden ayrı olarak kesinlikle dünyadaki en çekici delikanlıydı. Meziyetlerini daha fazla anlatmak lüzumsuz olur; dünyadaki en çekici delikanlı deyince zaten gözümüzün önünde belli biri canlanır. Burada sözkonusu olan kişi için sadece şunu ekleyeceğim (yazı kurallarının hikâyemle ilgili olmayan bir karakter ortaya çıkarmamı engellediğini biliyorum)... bu kişi kahramanımızın en dehşetli maceralarının birine

karışmıştı... Northanger'a yaptığı uzun bir ziyarette ihmalkâr hizmetçisinin geride bir deste çamaşırcı faturası unuttuğu beyefendinin ta kendisiydi.

General kendisine söylenmesine izin verince Mr. Morland'ın şartlarının doğru anlaşılması vikont ve vikontesin ağabeyi adına yaptıkları etkiyi destekledi. Anladı ki Thorpe'un aile servetiyle ilgili ilk böbürlenmesi sonraki kötü kalpli karalaması kadar yanıltıcı değilmiş, kelimenin hiçbir anlamıyla muhtaç ya da yoksul değillermiş ve Catherine üç bin pound alacakmış. Bu, son beklentilerinin değişmesinde o kadar etkili oldu ki kibrinin kırılmasını yumuşatmaya bir hayli yaradı; ayrıca uğraşa didine aldığı gizli istihbarata göre tümüyle şimdiki sahibinin tasarrufunda olduğu için Fullerton mülkünün ileride her tür açgözlü spekülasyona açık olması da buna aynı şekilde katkıda bulundu.

Buna dayanarak general, Eleanor'un evliliğinden hemen sonra oğlunun Northanger'a dönmesine izin verdi ve Mr. Morland'a pek kibarca yazdığı bir sayfa dolusu boş laftan oluşan onay mektubunu onunla gönderdi. Mektubun onayladığı olay hemen gerçekleşti: Henry ve Catherine evlendiler, çanlar çaldı, herkesin yüzü güldü; üstelik bu tanışmalarının üstünden daha bir sene geçmeden gerçekleştiği için generalin zalimliğinin sebep olduğu onca korkunç gecikmeden çok da yara almadıkları tahmin edilecektir. Kusursuz mutluluklarına yirmi altı ve on sekiz yaşlarında adım atmaları gayet yerinde; hatta şuna da inanıyorum ki generalin haksız müdahalesi mutluluklarına zarar vermekten çok birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlayarak, bağlılıklarını güçlendirerek belki de katkıda bulundu; bu eserin amacı anne baba baskısını övmek mi, yoksa çocukların itaatsizliğini ödüllendirmek mi bunun tespitini ilgililere bırakıyorum.